

18-06-2025

PREDSTEČAJNE NAGODBE
PRIMANJE I OTPREMA POŠTE

KLASA:

UR. BROJ:

FINANCIJSKA AGENCIJA

OIB: 85821130368

Fina, RC Zagreb, Ulica grada Vukovara 70, 10000 Zagreb

Nadležni trgovački sud: **Trgovački sud u Zagrebu**

Poslovni broj spisa: **St-1035/2025**

PRIJAVA TRAŽBINE VJEROVNIKA U PREDSTEČAJNOM POSTUPKU

PODACI O VJEROVNIKU:

Ime i prezime / tvrtka ili naziv **STAR CLIPPERS LTD.**

OIB: **64949191302**

Adresa / sjedište **Victoria Avenue, Nassau, Bahami**

PODACI O DUŽNIKU:

Ime i prezime / tvrtka ili naziv **BRODOGRAĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT, dioničko društvo
(BRODOSPLIT d.d.)**

OIB **18556905592**

Adresa / sjedište **Zagreb, Ulica Velimira Škorpika 11**

PODACI O TRAŽBINI:

Pravna osnova tražbine (npr. ugovor, odluka suda ili drugog tijela, ako je u tijeku sudski postupak oznaku spisa i naznaku suda kod kojeg se postupak vodi) - postupak radi priznanja arbitražnih odluka i ovrhe vodi se kod Trgovačkog suda u Zagrebu pod posl.br. R1-209/2024 (ranije R1-73/2021)

- Konačni arbitražni pravorijek od 15. veljače 2021. godine,

- Dodatak končanom arbitražnom pravorijeku od 26. veljače 2021. godine,

Iznos dospjele tražbine: **7.452.142,78 EUR = 6.075.333,00 EUR + 1.376.809,78 EUR**

Glavnica: **6.075.333,00 EUR**

Kamate: **1.376.809,78 EUR**

Iznos tražbine koja dopijeva nakon otvaranja predstečajnog postupka

Dokaz o postojanju tražbine (npr. račun, izvadak iz poslovnih knjiga)

- obračun tražbine – izvadak iz poslovnih knjiga

Vjerovnik raspolaže ovršnom ispravom DA NE za iznos

Naziv ovršne isprave

- Konačni arbitražni pravorišek od 15. veljače 2021. godine,

- Dodatak končanom arbitražnom pravorišku od 26. veljače 2021. godine,

PODACI O RAZLUČNOM PRAVU:

Pravna osnova razlučnog prava:

Dio imovine na koji se odnosi razlučno pravo

Iznos tražbine (euro) _____

Razlučni vjerovnik odriče se prava na odvojeno namirenje **ODRIČEM** NE **ODRIČEM**

Razlučni vjerovnik pristaje da se odgodi namirenje iz predmeta na koji se odnosi njegovo razlučno pravo radi provedbe plana restrukturiranja **PRISTAJEM** NE **PRISTAJEM**

PODACI O IZLUČNOM PRAVU:

Pravna osnova izlučnog prava

Dio imovine na koji se odnosi izlučno pravo

Izlučni vjerovnik pristaje da se izdvoji predmet na koji se odnosi njegovo izlučno pravo radi provedbe plana restrukturiranja **PRISTAJEM** NE **PRISTAJEM**

Mjesto i datum
Zagreb, 13. lipnja 2025.

Vjerovnik, p.p.

ODVJETNIČKO DRUŠTVO d.d. - LAW FIRM GP
KACIĆ & BRBORA
ODVJETNIK
LANA DODIG
Ulica Ivana Banjavčića 5, Zagreb, Croatia

Prilozi:

- punomoć u izvorniku
- Konačni arbitražni pravorijek od 15. veljače 2021. godine, u prijepisu, s prijevodom na hrvatski jezik po sudskom tumaču;
- Dodatak končanom arbitražnom pravorijeku od 26. veljače 2021. godine, u prijepisu, s prijevodom na hrvatski jezik po ovlaštenom sudskom tumaču; sve gore navedene isprave, u izvorniku, prileže spisu Trgovačkog suda u Zagrebu posl.br. R1-209/2024 (ranije R1-73/2021)
- obračun tražbine od 5. lipnja 2025, s prijevodom na hrvatski jezik po ovlaštenom sudskom tumaču, u izvorniku;
- tečajna lista na dan 19. svibnja 2025.

PUNOMOĆ
POWER OF ATTORNEY

Mi, nižepotpisani ovime opunomoćujemo
We, the undersigned, do hereby appoint

LAW FIRM – ODVJETNIČKO DRUŠTVO
KAČIĆ & BRBORA

Attorneys – Odvjetnike

Zdravka Kačića, Nikolicu Brboru Lanu Dodig, Gorana Krištovića i Ivanu Mršo
Ulica Ivana Banjavčića 5, 10 000 Zagreb, Croatia
tel: 385 1 46 35 500/ fax: 385 1 46 35 589

kao naše zastupnike u pravnoj stvari:
to act as our Attorney in the following matter:

kod Trgovačkog suda u Zagreb / FINA /drugog nadležnog tijela
with Commercial court in Zagreb/ FINA /other competent body

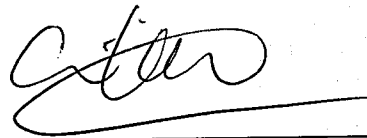
broj St-1035/2025
off.no St-1035/2025

radi predstečajni postupak nad BRODOGRĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT d.d.
for prebankruptcy proceedings over BRODOGRĐEVNA INDUSTRIJA SPLIT d.d.

Ovlašćujemo ih da nas zastupaju pred sudom i kod svih državnih organa, radi zaštite i ostvarenja naših, na zakonu osnovanih prava, da upotrijebe sva pravna sredstva predviđena zakonom, naročito da podnose tužbe, zaključe nagodbu, imenuju zamjenike, te poduzmu sve radnje koje u vlastitoj diskreciji smatraju potrebnim ili korisnim.

We authorize them to represent our interests before the court as well as with the state authorities with the aim of protecting our legal rights, to use all remedies provided by Law, especially to file complaints and motions, to conclude settlements, to appoint substitutes, and to take all actions which they, in their sole discretion, deem necessary or appropriate.

U/in, 20/05/2025

STAR CLIPPERS LTD
Signed by: Eric Krafft, president

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

I have issued the attached copy of the Final Award in the matter of the International Arbitration pursuant to the UNUM Arbitration Rules, known as UNUM Arbitration 19.006, between Brodogradevna Industrija Split, Dioničko Društvo (Croatia) against Star Clippers Ltd. (The Bahamas) issued by the Arbitral Tribunal on 15 February 2021, in accordance with article 49(3) of the Dutch Civil Law Notaries Act.

Signed in Amsterdam on 3 March 2021

by Olav Carolus Johannes Klaver, candidate civil law notary, acting as deputy for Mark Gijsbert Rebergen, civil law notary in Amsterdam.

APOSTILLE

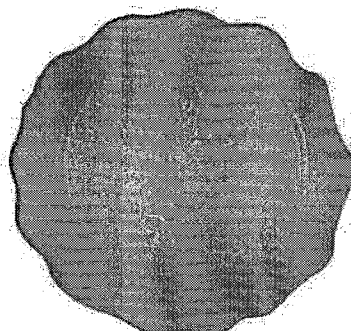
(Convention de La Haye du 5 octobre 1961)

1. Country: THE NETHERLANDS
This public document
2. has been signed by **mr. O.C.J. Klaver**
3. acting in the capacity of candidate notary at Amsterdam
4. bears the seal/stamp of mr. M.G. Rebergen

Certified

5. in Den Haag
6. on 04-03-2021
7. by the registrar of the district court of Den Haag
8. no. 2021-1791
9. Seal/stamp:
10. Signature:

S.P.C. Meeuwssen

FINAL AWARD

**IN THE MATTER OF AN INTERNATIONAL ARBITRATION
PURSUANT TO THE UNUM ARBITRATION RULES**

UNUM ARBITRATION 19.006

BETWEEN

**BRODOGRABEVNA INDUSTRIJA SPLIT, DIONIČKO DRUŠTVO
(CROATIA)**

CLAIMANT

VS.

**STAR CLIPPERS LTD.
(THE BAHAMAS)**

RESPONDENT

ARBITRAL TRIBUNAL

**PROF. C.J.M. KLAASSEN, CO-ARBITRATOR
MR W.H. VAN BAREN, CO-ARBITRATOR
PROF. A.S. HARTKAMP, PRESIDENT**

15 FEBRUARY 2021

Table of Contents

I.	The Parties, their representatives and the arbitral tribunal.....	1
II.	The Arbitration Agreement & Jurisdiction.....	3
III.	The Applicable Law	3
IV.	Place and Language of this Arbitration	3
V.	The Procedural History	4
VI.	The Contractual Framework	10
VII.	Main Relevant and Undisputed Facts	13
VIII.	Structure of the Claims and Relief Sought.....	14
IX.	Was the Delay in the Delivery of the Vessel 'Permissible'?.....	18
X.	Was the Shipbuilding Agreement reinstated by Star Clippers' notice of retraction of its notice of termination dated 23 July 2019?	34
XI.	Conclusions of Sections IX and X and consequences for the requested relief	37
XII.	Compensation requested for the attachment of Star Clippers' bank accounts	38
XIII.	Compensation requested for the arrest of the Royal Clipper	42
XIV.	Injunction on the basis of Article 9.1 of the Shipbuilding Agreement.....	56
XV.	Conditional claim for Compensation of Buyer's Supplies	65
XVI.	Conclusion.....	70
XVII.	Costs.....	71
XVIII.	Decision.....	72

I. The Parties, their representatives and the arbitral tribunal

1. The claimant in UNUM Arbitration 19.006 (the "Arbitration Proceedings") is **Brodograbeвна Industrija Split, dioničko društvo** (the "Claimant" or "Brodosplit"), a company incorporated under the laws of the Republic of Croatia with its registered offices at:

Put Supuvla 21
21000 Split
Croatia

2. The Claimant is represented in these Arbitration Proceedings by:

Mr K.J. Krzemiński
Ms M. van de Hel-Koedoot
Mr I.J. Rozendal
Ms M.M.J. Vink
NautaDutilh N.V.
Weena 800
3014 DA Rotterdam
The Netherlands
T +31 10 224 0155
E kasper.krzeminski@nautadutilh.com
mirjam.vandehel-koedoot@nautadutilh.com
ivo.rozendal@nautadutilh.com
marit.vink@nautadutilh.com

3. The respondent is **Star Clippers Ltd.** (the "Respondent" or "Star Clippers"), a company incorporated under the laws of the Commonwealth of the Bahamas with its registered office at:

Sassoon House
Victoria Avenue
Nassau
The Bahamas

4. The Respondent is represented in these Arbitration Proceedings by:

Mr S. Derksen
Mr M.A. Leijten
Mr G. Kuipers
Ms T.S.T.C. Flapper
Mr G.C.F. van Verschuer
De Brauw Blackstone Westbroek N.V.
Claude Debussylaan 80
1082 MD Amsterdam
The Netherlands

T +31 20 577 1771
E stefan.derksen@debrauw.com
marnix.leijten@debrauw.com
gertjan.kuipers@debrauw.com
tes.flapper@debrauw.com
gijs.vanverschuer@debrauw.com

and

Mr J. Smit
Boonk Van Leeuwen Advocaten N.V.
P.O. Box 29215
3001 GE Rotterdam
The Netherlands
T +31 10 281 1816
E johan.smit@boonkvanleeuwen.com

5. Claimant and Respondent are referred to individually as a "Party" and collectively as the "Parties".

6. The arbitral tribunal (the "Tribunal") consists of:

Prof. A.S. Hartkamp
Alexander Gogelweg 21
2517 JD The Hague
The Netherlands
T +31 70 355 2540; +31 62 072 7564
E a.hartkamp@jur.ru.nl

Prof. C.J.M. Klaassen
Driehuizerweg 313
6525 PL Nijmegen
The Netherlands
T +31 24 361 2524/5565
E c.klaassen@jur.ru.nl

Mr W.H. van Baren
Dijsselhofplantsoen 12
1077 BL Amsterdam
The Netherlands
T +31 20 737 3403
E willem.vanbaren@arbitration.nl

II. The Arbitration Agreement & Jurisdiction

7. On 2 October 2014 Star Clippers and Brodosplit entered into a shipbuilding agreement (the "Shipbuilding Agreement" or "SA") pursuant to which Brodosplit was to build and deliver to Star Clippers the sailing passenger vessel Flying Clipper (yard no. 483) (the "Vessel" or the "Flying Clipper").

8. Article 15.3 Shipbuilding Agreement provides:

In the event of a dispute or disagreement between Parties as to any matter or thing arising out of or in connection with this Contract or its rescission or any provision in this Contract which Parties are unable to settle themselves, Parties shall submit the dispute exclusively to arbitration in accordance with the arbitration rules of Stichting Transport And Maritime Arbitration Rotterdam-Amsterdam ("TAMARA"), copies of which rules are obtainable from the Chamber of Commerce Rotterdam and from Stichting TAMARA, P.O. Box 23158, 3001 KD Rotterdam, the Netherlands.

The arbitration shall be conducted in Rotterdam, in accordance with the laws of the Netherlands and in the English language.

9. The Parties agree that this arbitration agreement entails that disputes in relation to the Shipbuilding Agreement shall be exclusively settled by way of arbitration in accordance with the UNUM Arbitration Rules (being the most recent version of the arbitration rules of TAMARA, now named UNUM).
10. As both Parties recognize the Tribunal's jurisdiction over the Claimant's principal claim and the Respondent's counterclaim, the Tribunal has jurisdiction, which it will exercise in accordance with the Parties' arbitration agreement quoted above.

III. The Applicable Law

11. Pursuant to Article 5.7 UNUM Arbitration Rules, the Tribunal shall make its Award in accordance with the rules of law.
12. As Article 15.3 SA refers to arbitration in Rotterdam, in accordance with the laws of the Netherlands, these Arbitration Proceedings are subject to the provisions of the Dutch Arbitration Act (Articles 1020 - 1076 Dutch Code of Civil Procedure ("DCCP")).

IV. Place and Language of this Arbitration

13. In Article 15.3 SA the Parties have determined Rotterdam as the place of arbitration and agreed that the arbitration shall be conducted in the English language.

V. The Procedural History

14. By Notice of Arbitration dated 10 July 2019, Brodosplit commenced these Arbitration Proceedings against Star Clippers.
15. On 20 September 2019, Brodosplit appointed in accordance with Article 3.4 UNUM Arbitration Rules Professor C.J.M. Klaassen, residing at Nijmegen, the Netherlands, as arbitrator. Professor Klaassen accepted her appointment in writing on 23 September 2019.
16. On 23 September 2019, Star Clippers submitted a Notice of Counterclaim and Arbitrator Appointment in which it disputed Brodosplit's claims, introduced counterclaims for specific performance, damages, and compensation for costs. In accordance with Article 3.4 UNUM Arbitration Rules, Star Clippers appointed Mr W.H. van Baren, at the time residing at Aerdenhout, municipality Bloemendaal, now residing at Amsterdam, the Netherlands, as arbitrator. Mr Van Baren accepted his appointment in writing on 23 September 2019.
17. Pursuant to Article 3.6 UNUM Arbitration Rules, Professor Klaassen and Mr Van Baren appointed on 4 October 2019 Professor A.S. Hartkamp, residing at The Hague, the Netherlands, as third arbitrator and President of the Tribunal. Professor Hartkamp accepted his appointment in writing on 8 October 2019.
18. On 10 October 2019, the Tribunal invited the Parties to try to agree on a joint proposal for the rules of procedure and a time schedule and report by 18 October 2019, which term was subsequently extended to 22 October 2019.
19. By letter of 22 October 2019, Star Clippers informed the Tribunal about the Parties' discussion on the procedural order of the Arbitration Proceedings and requested the Tribunal as provisional matters: (i) to take preliminary measures aimed at preserving the status quo pending the proceedings on the merits, in the sense that Brodosplit will not take any action in respect of Flying Clipper that will prevent delivery of the Flying Clipper in accordance with the Shipbuilding Agreement until a final decision is taken by the Tribunal in respect of the status of the Shipbuilding Agreement; and (ii) to order Brodosplit to provide security to ensure proper performance of any arbitral award against it.
20. In connection with part (i) of that request Star Clippers has also made a request for an immediate temporary order. By letter of 24 October 2019, Brodosplit responded to Star Clipper's letter. By e-mail of the same date, Star Clippers replied to Brodosplit's response.
21. Following the request for an immediate temporary order the Tribunal has issued an Interim Award dated 28 October 2019, whose operative part reads as follows:

On the basis of the facts and legal grounds set forth above, the Tribunal issues, in accordance with the rules of law, the following interim award:

- (1) *The Tribunal orders Brodosplit (i) to refrain from facilitating, cooperating or entering into any transaction in respect of the Vessel, and (ii) to ensure on a best*

efforts basis, which encompasses taking any corporate action necessary, that Hero Shipping will not enter into any transaction or take any other action in respect of the Vessel, until the Tribunal decides on the preliminary measures to preserve the status quo as referred to by Star Clippers in its letter of 22 October 2019.

(2) *The Tribunal shall decide on the costs of this application in a subsequent Award.*

22. After this Interim Award the Tribunal in its email of 30 October 2019 has scheduled a hearing, to be held (after written submissions by the Parties on 22 November and 13 December) on 20 December 2019, to decide on the provisional relief requested by Star Clippers.
23. By letter of 2 November 2019, Brodosplit has requested the Tribunal to determine that the status of the Shipbuilding Agreement will be debated and decided upon in the same timeframe as set in the Tribunal's email dated 30 October 2019, i.e. during the proposed hearing of 20 December 2019 (or even before that date).
24. In its email of 6 November 2019 the Tribunal has rejected this request because it considered the period until 20 December 2019 too short to allow both Parties sufficient time for a proper preparation of a hearing on the status of the Shipbuilding Agreement.
25. In its letter of 13 November 2019, Brodosplit has requested the Tribunal to bifurcate the proceedings on the merits in two phases (one on the status of the Shipbuilding Agreement and the other on damages).
26. In its email of 22 November 2019 The Tribunal has rejected this request on several grounds. In the first place, there exists no agreement on the proposal of bifurcation. In the second place, the Tribunal was not convinced that bifurcation would lead to an efficient result in this case, because it is not clear that the issues at stake may be clearly separated from each other. In the third place, Star Clippers has voiced due process concerns if such a separation would be effected, which could not be considered groundless by the Tribunal on the basis of its present understanding of the case.
27. In the week before the hearing on the request for interim relief the Tribunal has proposed a Procedural Order and Procedural Timetable for the proceedings on the merits to be finalised at the hearing. The Parties have submitted additional exhibits and they have exchanged views on procedural matters relating to the proposed Procedural Order and Procedural Timetable.
28. The hearing on the request for interim relief was held on 20 December 2019 in the The Hague Hearing Centre.
29. The hearing was attended by the following persons:
 - (a) On behalf of Star Clippers: Mikael Krafft (President Star Clippers), Eric Krafft (Vice President Star Clippers), Per Laböm (project manager Star Clippers), Marnix Leijten

(counsel), Stefan Derksen (counsel), Tes Flapper (counsel), Gijs van Verschuer (counsel), Mariana Simon Cartaya (student intern De Brauw).

(b) On behalf of Brodosplit: Tomislav Debeljak (Chairman of the Board Brodosplit), Tomislav Ćorak (Financial Director Brodosplit), Radovan Načinović (Project Manager Brodosplit), Estera Mihovilović (in-house counsel Brodosplit), Nora Matulić Sumić (Croatian Counsel Brodosplit), Kasper Krzeminski (counsel), Mirjam van de Hel-Koedoot (counsel), Ivo Rozendal (counsel), Marit Vink (counsel).

30. The Parties have argued their case on the basis of written pleading notes which have been submitted to the Tribunal. Moreover, they have delivered rebuttal statements and have answered a number of questions put by the Tribunal.
31. The Tribunal has, with the consent of the Parties, made the following suggestions to the Parties in order to alleviate existing problems and mitigate (further) damages. Brodosplit will see to it that the Flying Clipper is delivered to Star Clippers against immediate payment of the full contract price. Subsequently, Parties will discuss all outstanding remaining financial matters, including their respective claims for damages and the possibility of a reasonable increase of the purchase price. All existing securities will remain in place pending resolution of the financial matters, and no additional securities will be sought or required. Absent consent between the Parties all these remaining financial issues will be submitted to the Tribunal for its decision or advice. The Parties have agreed to consider these suggestions and to notify the Tribunal within four weeks (17 January 2020) of the outcome of their considerations. The Award on the provisional relief would be suspended until after that date and will, if still necessary, be rendered by the end of January 2020.
32. At the end of the hearing the Parties' views on procedural matters relating to the proposed Procedural Order and Procedural Timetable (see para. 27 above) were discussed.
33. On 23 December 2019, the Tribunal has finalised the Procedural Order No. 1 and the Procedural Timetable. The Procedural Timetable has been amended several times, lastly on 27 October 2020 (Procedural Order No. 4).
34. On 17 January 2020, the Tribunal was informed by Star Clippers that the Parties had not reached agreement on the suggestions made by the Tribunal (mentioned in para. 31 above).
35. On 30 January 2020, the Tribunal has issued an Interim Award, whose operative part reads as follows:

On the basis of the facts and legal grounds set forth above, the Tribunal issues, in accordance with the rules of law, the following Interim Award:

9.1. The Tribunal orders Brodosplit:

- (i) *to refrain from entering into or facilitating any transaction with the purpose to sell or transfer the Flying Clipper or encumber the Flying Clipper with any property right, without the prior consent of Star Clippers; and*
- (ii) *to ensure on a best efforts basis, which encompasses Brodosplit taking any and all corporate action necessary, that Hero Shipping will not enter into any transaction with the purpose to sell or transfer the Flying Clipper or encumber the Flying Clipper with any property right;*

all until the Tribunal has taken its final decision on whether Brodosplit is under an obligation to deliver the Flying Clipper to Star Clippers;

9.2. *The Tribunal orders Brodosplit to pay to Star Clippers an immediately payable penalty of EUR 25,000,000 for non-compliance with the orders in § 9.1.9.3. The Tribunal shall decide on the costs of this application in a subsequent award.*

9.4. *All requests for provisional relief other than those awarded in §§ 9.1 and 9.2 are rejected.*

- 36. On 14 February 2020, Brodosplit has submitted its Statement of Claim, with exhibits B-067 to B-103 and BL-29 to BL-53.
- 37. On 8 May 2020, Star Clippers has submitted its Statement of Defence and Counterclaim, with exhibits S-17 to S-83 and SL-3 to SL-15.
- 38. On 28 May 2020, Brodosplit has requested the Tribunal to declare in a new Interim Award that the interim measures ordered in the Interim Award dated 30 January 2020 are no longer in force and effect. However, after Star Clippers by letter of 11 June 2020 had amended its Prayer for Relief in the counterclaim, on 15 June 2020 Brodosplit has confirmed to the Tribunal that the request had become moot and would not be pursued.
- 39. On 14 August 2020, Brodosplit has submitted its Statement of Reply and Statement of Defence on the Counterclaim, with exhibits B-104 to B-153 and BL-54 to BL-80.
- 40. On 9 October 2020, Star Clippers has submitted its Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim, with exhibits S-84 tot S-102 and SL-16 to SL-22.
- 41. On 5 November 2020, Star Clippers has filed exhibit S-103 (additional witness statement Mr Eric Krafft). On 6 November 2020, Brodosplit has objected against this filing, after which the Parties have exchanged an additional reaction.
- 42. On 9 November 2020, the Tribunal has rejected Brodosplit's objection, because it was satisfied that the sudden deterioration of Mr Mikael Krafft's health is the immediate cause of the submission of the new witness statement. In addition, the Tribunal ruled:

Brodosplit's request to disregard the witness statements of Mr. Mikael Krafft is rejected, as this request is premature in the light of art. 3.6.7 of PO I if that article is interpreted as

follows. The Tribunal respects Brodosplit's decision not to call Mr. Mikael Krafft, due to his health situation, as a witness for cross examination and rules that, in the circumstances, the article must be interpreted in the sense that Brodosplit is allowed to request the Tribunal to disregard his witness statements at the end of the hearing.

(...)

Brodosplit's request to extend the time to call Mr. Eric Krafft as a witness is granted. The time limit to do so is extended until 16 November.

43. On 6 November 2020, both Brodosplit and Star Clippers have notified the fact witnesses and experts they intend to cross-examine at the hearing. On 13 November 2020, Brodosplit has – with the consent of the Tribunal, see para. 42 above – supplemented its notification.
44. On 4 December 2020, Brodosplit has submitted its Statement of Rejoinder on the Counterclaim, with exhibits B-154 to B-161 and BL-81 to BL-91.
45. On 7 December 2020, Star Clippers filed an objection against Brodosplit's Statement of Rejoinder on the Counterclaim, requesting the Tribunal to declare Section II.2.1.1 up to and including Section II.2.1.4 (paras. 30-119) of that Statement as well as exhibit B-15 inadmissible. On 9 December 2020, the Tribunal has informed the parties that it would decide on the merits after the hearing, where this topic may be further discussed.
46. Equally on 7 December 2020, Star Clippers has filed exhibits S-104 to S-107.
47. Equally on 7 December 2020, a pre-hearing conference (by video) was held between the Tribunal and the Parties, in which – after discussions with the parties in previous email exchanges – hearing rules and a hearing schedule were finalised and the practical aspects of the hearing (including the mixed participation *in persona* and by video connections) were discussed. It was decided that in principle the hearing would be concluded by closing statements (on the third day of the hearing), unless at the end of the hearing a decision in favour of Post-Hearing Briefs would be made.
48. On 9 December 2020, Brodosplit has filed exhibits B-162 to B-166.
49. On 11 December 2020, Brodosplit has filed demonstrative exhibits to be included in the PowerPoint presentation at the hearing.
50. The hearing was held on 14 – 16 December 2020 in the The Hague Hearing Centre.
51. The hearing was attended by the following persons (either in the hearing room or through video connections):
 - (a) On behalf of Brodosplit:
Legal counsel: Kasper Krzeminski, Ivo Rozendal, Marit Vink, Tetyana Makukha;

Party representatives: Tomislav Debeljak (Chairman of the Board), Tomislav Čorak (Financial Director), Radovan Načinović (Project Manager), Estera Mihovilovic (In-house Counsel), Nora Matulić (External Croatian Counsel);
Experts: Ben van den Biggelaar (Driver Trett), Sirshar Qureshi (PwC), Martin Kozak (PwC), Martin Prochazka (PwC); and
Interpreter (on Monday afternoon, 14 December 2020 only): Ljiljana Malovic.

(b) On behalf of Star Clippers:

Legal counsel: Stefan Derksen, Gertjan Kuipers, Tes Flapper;

Party representative: Eric Krafft (Vice-President); and

Experts: Ron Petersen (Vijverberg), Jouke van der Schors (Vijverberg).

52. The Parties have argued their case on the basis of written pleading notes (Opening Statements) which have been submitted to the Tribunal. Mr Debeljak and Mr Eric Krafft have been examined as witnesses and the experts mentioned in the previous paragraph have been examined as expert witnesses. The parties have held Closing Statements which have been submitted to the Tribunal.
53. At the end of the hearing, dates have been agreed for cost submissions (8 January 2021, followed by comments - if any - on 22 January 2021) and for review of the transcripts by the parties (if needed) (8 January 2021). The Tribunal has informed the Parties it intends to render the Award within three months (and if possible within two months) from the date of the hearing. The Parties have maintained their requests mentioned in paragraphs 42 and 45 above. These requests will be addressed in the next paragraph of this Award. The Parties have declared that they have had a fair opportunity to present their respective cases. Brodosplit has noted that a Final Award would be appreciated, to which Star Clippers agreed.
54. After the hearing the Tribunal has met in chambers for a discussion of the dispute. During this meeting also the two requests mentioned in para. 42 and para. 45 above were discussed. The Tribunal found that Brodosplit's request would be moot if the Tribunal would not rely on Mr Mikael Krafft's witness statement for its decision of the dispute. This has turned out to be the case. Star Clippers' request is rejected due to lack of legitimate interest because the issues raised in Section II.2.1.1 up to and including Section II.2.1.4 (paras. 30-119) of Brodosplit's Statement of Rejoinder on the Counterclaim as well as exhibit B-154 were discussed in the hearing and the Tribunal has found that Star Clippers has not been prejudiced in its defence against Brodosplit's claim.
55. On 15 January 2021, the Parties made costs submissions and presented corrections to the transcript of the hearing.
56. On 22 January 2021, each Party made comments to the other Party's costs submission.

VI. The Contractual Framework

General

57. On 2 October 2014 Star Clippers and Brodosplit entered into the Shipbuilding Agreement pursuant to which Brodosplit was to build and deliver the sailing passenger vessel Flying Clipper (yard no. 483).¹
58. After the conclusion of the Shipbuilding Agreement but before its entry into force on 12 June 2015 six Addendums were added to it.²
59. Later on in this Award mention will be made of two supplemental agreements and of negotiations to add a seventh Addendum to the Shipbuilding Agreement.

Milestones; delivery date Vessel

60. The Addendum No. 6, concluded on 12 June 2015, changed in its Article 15 the milestones laid down in Article 1.11 SA as follows:

1. Contract signing - October 2014
2. Steel cutting - September 2015
3. Keel laying - December 2015
4. Launching - August 2016
5. Delivery - September 2017.

61. In Article 18 of Addendum No. 6 the wording of Article 7.1 SA 'The Vessel shall be delivered to Buyer on 28 February 2017 at noon local time in Split' was replaced with:

The Vessel shall be delivered to Buyer on 30 September 2017 at noon local time in Split.

62. According to Article 7.1 SA said delivery date is:

... (ii) subject to permissible delay', (iii) subject to timely delivery of Buyer's supply of this Contract.

63. Addendum No. 6 (Article 24) also changed Article 7.10 SA, by replacing the wording 'exceed 3 months' with '45 working days.' Consequently, Article 7.10 SA must be read as follows:

Should the delay in delivery for causes for which Builder is liable exceed 45 days from the date set forth under Article 7.1 above as extended for permissible delay extensions under the terms of this Contract, Buyer, as an alternative to receiving the above mentioned liquidated damages, shall have the option to rescind this Contract with the consequences provided for in Article 12.

¹ Exhibit B-001.

² Exhibit B-001.

The right to rescind (terminate)

64. The Shipbuilding Agreement grants both Parties the right to rescind (or terminate) the contract in certain circumstances. The right for Star Clippers is laid down in Article 7.10 SA (see previous paragraph) and in Article 12 SA (Defaults by Builder):

12.1 Buyer shall be entitled to terminate this Contract by written notice to Builder:

(...)

(d) the Vessel is not delivered within 45 working days,³ subject to permissible delay, after the Delivery Date;

12.2 (...)

If Buyer terminates this Contract in accordance with the provisions of this Article 12, Builder shall be liable to repay to Buyer the amount of all moneys paid by Buyer for or on account of the Contract Price of the Vessel together with interest at the rate of 6,5% per annum as from the date when such moneys were paid by Buyer to Builder up to the date of repayment thereof and shall not be liable to Buyer for any damages whatsoever.

65. Brodosplit's right to terminate is laid down in Article 11.1 SA:

The obligation of Builder to deliver the Vessel on the stipulated delivery date shall be subject to Buyer's compliance with its payment obligations under Article 8 hereof. Should Buyer fail to comply with its obligations under Article 8 hereof, or rejects the delivery of the Vessel when he is obliged to accept the same, or fails to perform his obligations related to the Buyer's Supply, then, after twenty-one (21) day's written notice of default by Builder to Buyer, Builder shall be entitled to terminate this Contract by written notice to Buyer, and Builder shall be at liberty to either sell the Vessel at best possible market price or to complete the construction of the Vessel and sell her after this completion. Any loss made by Builder on such a re-sale to a third party shall be compensated by Buyer.

Purchase price

66. According to Article 8.1 SA the agreed purchase for the Vessel was € 63.335.000, including the Buyer's Supplies Group 1 (in value of € 7.000.000, to be paid by Brodosplit in four instalments), but excluding the remaining equipment (Buyer's Supplies Group 2) related to, in particular, masts, rigging and sails ("M&R") (Article 8.1 SA).
67. Article 8.2 SA required Star Clippers to pay 20% of the contract price in four initial instalments, of which the fourth was to be paid when the Vessel would be launched, whereas the balance of the contract price (80%) would be due upon delivery of the Vessel.

³ Here the same change was made by Addendum No. 6 as mentioned in the previous paragraph. See, art. 27 Addendum 6.

68. Article 8.3 SA provided that Brodosplit would deliver to Star Clippers an irrevocable on demand bank guarantee issued by a first class bank acceptable to Buyer for the refund of the four instalments as mentioned in para. 66 above totalling 20% of the purchase price.

69. Article 8.9 SA reads as follows:

All payments under this Contract shall be made without set-off, counterclaim or deduction whatsoever. In case of any dispute concerning the (balance of) any amount from time to time due by Buyer to Builder under the Contract, Buyer shall pay the undisputed amount and shall furnish a bank guarantee on Rotterdam Guarantee Form 2008 for an amount equal to one hundred thirty percent (130%) of such disputed amount.

Buyer's Supplies Group 1 and Group 2

70. Article 2.5 SA specifies the two groups of Buyer's Supplies:

2.5. *Items that are to be supplied by the Buyer are divided in two groups as per following:*

Group 1.

- *Documentation in accordance to the Specification item 1.42;*
- *Machinery and equipment as specified in Appendix (1)*

Group 2.

- *Figure Head at Bow Sprit;*
- *Masts, Rigging, Sails;*

Concerning masts, yards, and standing rigging, the Buyer is obliged to supply workshop drawings to the Builder. The Builder undertakes to supply these items according to the workshop drawing and according to the offer as per Appendix _ not included in Contract Price.

The Builder will deliver these items not later than 240 days after workshop drawings were provided to the Builder, and the final date will be mutually agreed between the Parties.

(....)

Permissible delay

71. In connection with permissible delay, two articles are of relevance, viz. Articles 2.4 and 7.13 SA. Article 2.4 and Article 7.13 read as follows:

2.4. *Should the Buyer fail to deliver any of the Buyer's Supplies within the dates to meet building schedule of the Vessel, the Delivery Date shall be automatically extended for a period of such delay in delivery. In such event, the Buyer shall be responsible and pay to the Builder for all evident losses and damages, incurred by*

the Builder by reason of such delay in delivery of the Buyer's Supplies and such payment shall be made upon delivery of the Vessel.

7.13. *"Permissible Delay" means any delay on account of Force Majeure, delays caused by reasons of events in connection with Buyers supply and payments, modifications required by Buyer and/or different Regulatory Bodies, model test if required by the Administration or any other delay by reason of events which permit adjustment or postponement of the delivery date under the terms of the Contract.*

VII. Main Relevant and Undisputed Facts

- 72. As was already set out above, on 2 October 2014 Star Clippers and Brodosplit entered into the Shipbuilding Agreement, pursuant to which Brodosplit was to build and deliver the sailing passenger vessel 'Flying Clipper'.
- 73. The launch of the ship has taken place on 10 June 2017 (instead of August 2016 as foreseen in the Shipbuilding Agreement, see para. 60 above).
- 74. On 29 March 2019, Star Clippers has sent a notice of termination of the Shipbuilding Agreement to Brodosplit based on the delay in the completion of the Vessel.⁴ At that date the delivery of the Vessel, which was foreseen for 30 September 2017, still had not taken place.
- 75. After Star Clippers' notice of termination, at the initiative of Mr Debeljak the Parties have conducted negotiations about continuing their contractual relationship, with a number of amendments to the Shipbuilding Agreement to be incorporated in a new Addendum No. 7.
- 76. The negotiations about Addendum No. 7 have not been successful. They consisted of a discussion during a meeting at Star Clippers' offices in Monaco on 3 April 2019; an exchange of drafts in the period between 5 April and 15 May 2019; and meetings in Split on 16 and 17 May 2019. After 17 May 2019 Brodosplit was expected by Star Clippers to follow up with a new draft,⁵ which however remained forthcoming.
- 77. On 28 May 2019, Star Clippers has invoked the refund guarantee mentioned in para. 68 above.
- 78. On 3 June 2019, Brodosplit has sent a notice of default to Star Clippers,⁶ requiring Star Clippers *i.a.* "to retract its alleged termination notice dated 29 March 2019" within 21 days.
- 79. On 25 June 2019, Brodosplit has sent a notice of termination of the Shipbuilding Agreement to Star Clippers.⁷

⁴ Exhibit B-010.

⁵ Statement of Claim (Brodosplit), para. 136.

⁶ Exhibit B-034.

⁷ Exhibit B-036.

80. On 23 July 2019, Star Clippers has sent a letter to Brodosplit in which it writes "*please be informed that Star Clippers is now retracting its termination notice dated 29 March 2019 in accordance with your request of 3 June last*", meaning "*that the Shipbuilding Agreement is back in place.*"⁸

VIII. Structure of the Claims and Relief Sought

Claimant's (Brodosplit's) case

81. It is the case of the claimant, Brodosplit, that it has rightfully terminated the Shipbuilding Agreement by its notice of termination of 25 June 2019, because of breach of contract at Star Clippers' side. As a corollary, it maintains that it has a damages claim, on various heads, totalling € 57,452,061.85.

Respondent's (Star Clippers') case

82. It is the case of the respondent, Star Clippers, that it has rightfully terminated the Shipbuilding Agreement by its notice of 29 March 2019, because of breach of contract at Brodosplit's side. As a corollary, in its conditional counterclaim it maintains that it has a claim for compensation, on various heads.
83. In addition, Star Clippers contends in its counterclaim
- (a) that the Shipbuilding Agreement has been reinstated by its notice of retraction of its notice of termination dated 23 July 2019 (see para. 80 above), with the consequence that it is entitled to: (i) delivery of the Vessel; and (ii) liquidated damages based on the Shipbuilding Agreement for late delivery of the Vessel;
 - (b) that it has a damages claim for the attachment of Star Clippers' bank accounts held with ABN AMRO;
 - (c) that it has a damages claims for the attachment of the arrest, in France, of the Royal Clipper, another vessel of the Star Clippers group; and
 - (d) that it has various other claims, to be mentioned later in this Award.

Brodosplit's onus probandi

84. For its case to succeed it is necessary for Brodosplit to convince the Tribunal of the following contentions:
- (a) Star Clippers' termination of 29 March 2019 was unlawful and void because there was no delay in delivery of the Vessel under the contract, as the belated delivery was attributable to Star Clippers ('permissible delay');

⁸ Exhibit B-049.

- (b) Brodosplit's termination of 25 June 2019 was lawful and valid because after 29 March 2019 Star Clippers has committed breach of contract, in particular because it invoked the refund guarantee (see para. 77 above) and thereby withdrew all its due payments towards the contract price; and
- (c) Brodosplit's termination of 25 June 2019 has not been invalidated or otherwise affected by Star Clippers' notice of retraction of 23 July 2019, because that retraction was unlawful and void.

Star Clippers' onus probandi

85. For its case to succeed it is necessary for Star Clippers to convince the Tribunal of the following contentions:
- (a) Star Clippers' termination of 29 March 2019 was lawful and valid because there was a delay in delivery of the Vessel under the contract, since the belated delivery was not attributable to Star Clippers (no 'permissible delay');
 - (b) As a consequence, Brodosplit's termination of 25 June 2019 was unlawful and void, since after Star Clippers' valid termination on 29 March 2019 there was no longer a Shipbuilding Agreement in place capable of being breached by Star Clippers or terminated by Brodosplit;
 - (c) Star Clippers' retraction of its termination was lawful and valid (and did not alter the state of affairs described sub (b)); and
 - (d) Star Clippers also prevails in its other claims (alluded to in para. 83 (d) above).

Relief requested by Brodosplit

86. The relief (claim) requested by Brodosplit is as follows:⁹

In respect of the Claim:

- (i) declare that the Shipbuilding Agreement has been rightfully terminated by Brodosplit on the basis of Article 11 of said agreement;
- (ii) order Star Clippers to pay damages to Brodosplit in an amount of EUR 57,452,061.85 to be increased with statutory interest on the basis of Article 6:119 DCC calculated as of the date of the breach, the date of the Award, or any other date deemed appropriate by the Arbitral Tribunal, up to the date of full payment;

In respect of the Counterclaim:

- (iii) dismiss Star Clippers' counterclaims;

⁹ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 653.

In respect of both the Claim and the Counterclaim:

- (iv) *order Star Clippers to pay all the costs and expenses relating to these arbitration proceedings, including the administrative expenses, the fees and expenses of the Tribunal, Brodosplit's costs of legal representation and the other costs necessarily incurred in the Arbitration, increased with statutory interest calculated as of 14 days after the date of the award up to the date of full payment.*

Relief requested by Star Clippers

87. The relief (counterclaim) requested by Star Clippers is as follows:¹⁰

- (a) *Dismiss Brodosplit's claims and its relief sought in their entirety;*
- (b) *Declare that the Shipbuilding Agreement is in full force and effect;*
- (c) *Order Brodosplit to procure delivery of the Vessel (yard no. 483) to Star Clippers in conformity with the Shipbuilding Agreement no later than ten business days after the date that Star Clippers requests such delivery;*
- (d) *Order Brodosplit to pay Star Clippers an immediately payable penalty of EUR 10,000,000 for each whole or partial non-compliance with the order mentioned above under (c) and a further penalty of EUR 1,000,000 for each day or part thereof that such non-compliance continues;*
- (e) *Order Brodosplit to pay liquidated damages to Star Clippers in the amount of EUR 10,000 per business day as from 30 September 2017, or such date as the Tribunal determines that the Vessel (yard no. 483) should have been delivered to Star Clippers until the date of actual delivery;*
- (f) *Order Brodosplit to pay Star Clippers as compensation for the attachment of Star Clippers' bank accounts held with ABN AMRO the compound interest due over the principal amounts of EUR 16,649,266.01, USD 461,946.15 and GBP 965,314.97 at an annual interest rate of 6.5% as of 3 June 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment;*
- (g) *Order Brodosplit to pay Star Clippers as compensation for the attachment of Star Clippers' bank accounts held with ABN AMRO the compound interest due over the principal amounts of EUR 238,236.26 and USD 23,699.13 at an annual interest rate of 6.5% as of 28 June 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment;*
- (h) *Order Brodosplit to pay EUR 1,096,245 as compensation for the costs incurred by Star Clippers as a result of the attempted arrest of the Royal Clipper to be increased by statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French civil code and Articles L313-2 and L313-3 of the French monetary and financial code as*

¹⁰

Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 711.

of 23 September 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment;

- (i) Order Brodosplit to pay EUR 43,488,432.00 to Star Clippers as compensation for the damages suffered by Star Clippers as a result of the attempted arrest of the Royal Clipper to be increased by statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French civil code and Articles L313-2 and L313-3 of the French monetary and financial code as of 19 July 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment;
- (j) Order Brodosplit to refrain from:
 - (i) bringing any specifications, plans and working drawings, technical descriptions, calculations, test results and other data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel to the attention of third parties without the prior written consent of Star Clippers, and
 - (ii) building another vessel for anyone other than Star Clippers based on the drawings provided by Star Clippers;
- (k) Order Brodosplit to pay Star Clippers an immediately payable penalty of EUR 25,000,000 for each whole or partial non-compliance with the order mentioned above under (j);
- (l) In case the Tribunal dismisses the relief sought by Star Clippers under (b), order Brodosplit to pay EUR 7,846,338 to be increased by statutory interest on the basis of Article 6:119 DCC as of 25 June 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment;
- (m) Order Brodosplit:
 - (i) to refrain from entering into or facilitating any transaction with the purpose to sell or transfer the Vessel or encumber the Vessel with any property right, without the prior consent of Star Clippers;
 - (ii) to ensure on a best efforts basis, which encompasses Brodosplit taking any and all corporate action necessary, that Hero Shipping will not enter into any transaction with the purpose to sell or transfer the Vessel or encumber the Flying Clipper with any property right;
 - (iii) to refrain from operating the Vessel and to ensure on a best efforts basis, which encompasses Brodosplit taking any and all corporate action necessary, that no person will operate the Vessel;

all as long as the Shipbuilding Agreement is in force and subject to an immediately payable penalty of EUR 25,000,000 payable by Brodosplit to Star Clippers in case of non-compliance with the orders above.
- (n) Order Brodosplit to pay all the costs and expenses of this arbitration, including but not limited to UNUM's administrative expenses, the fees and expenses of the

Tribunal, the fees and expenses of any expert appointed for the purposes of this arbitration, the fees and expenses of Star Clippers' legal representation, all increased with statutory interest calculated as of 14 days after the day of the award up to the date of full payment.

Structure of what follows

88. The Tribunal will now turn to a discussion of the merits of the Parties' claims and counterclaims. The topics will be dealt with in the following order:
- Section IX. Was the delay in the delivery of the Vessel 'permissible', i.e. was the delay attributable to Star Clippers? The answer of the Tribunal will be that it was not. The direct consequence is that Star Clippers rightfully terminated the Shipbuilding Agreement by its notice of 29 March 2019, because of breach of contract (delay) at Brodosplit's side.
 - Section X. Was the Shipbuilding Agreement reinstated by Star Clippers' notice of retraction of its notice of termination dated 23 July 2019 (see para 80 above)? The answer of the Tribunal will be that it was not.
 - Section XI serves to summarize the discussions in Sections IX and X and to indicate the consequences for the relief requested by Brodosplit and by Star Clippers.
 - The remaining claims will be discussed in Sections XII - XV.

IX. Was the Delay in the Delivery of the Vessel 'Permissible'?

89. By its notice of 29 March 2019, Star Clippers terminated the Shipbuilding Agreement in accordance with Article 12.1 (d) thereof.¹¹ Article 12.1 (d) SA, as amended by Article 27 of Addendum 6, provides that Star Clippers shall be entitled to terminate the Shipbuilding Agreement by written notice to Brodosplit if the Vessel is not delivered within 45 working days, subject to permissible delay, after the Delivery Date.¹²
90. As to the Delivery Date, Article 7.1 SA, as amended by Article 18 of Addendum No. 6, provides that the Vessel shall be delivered to Star Clippers "on 30 September 2017 at noon local time in Split, (i) subject to, Contract signed within October 2014, (ii) subject to permissible delay, (iii) subject to timely delivery of Buyer's supply of this Contract".¹³
91. According to Article 7.13 SA, "Permissible Delay" means "any delay on account of Force Majeure, delays caused by reasons of events in connection with Buyers supply and payments, modifications required by Buyer and/or different Regulatory Bodies, model test if required by the Administration or any other delay by reason of events which permit adjustment or postponement of the delivery date under the terms of the Contract".¹⁴

¹¹ Exhibit B-010.

¹² Exhibit B-001.

¹³ Exhibit B-001.

¹⁴ Exhibit B-001.

92. The period of 45 working days after 30 September 2017 ends at 4 December 2017.¹⁵ Star Clipper's termination notice on 29 March 2019 was 480 days later. In order for Star Clippers not being allowed to invoke termination under Article 12.1 (d) SA, Brodosplit would have to show that on 29 March 2019 it was entitled to 480 or more days of postponement of the Delivery Date beyond 30 September 2017.

Brodosplit's Case

93. Brodosplit's case is that Star Clippers' notice of termination of 29 March 2019 is invalid, because, as a result of Star Clippers' delays in delivery of Buyer's Supplies, including all necessary information and documentation which was reasonably required by Brodosplit to meet the building schedule of the Vessel, the Delivery Date of the Vessel was extended beyond 29 March 2019.¹⁶ In fact, Brodosplit submits that on 29 March 2019, it was still entitled to 277 days of permissible delay.¹⁷
94. The Buyer's Supplies were according to Brodosplit divided in two groups:
- (a) Buyer's Supplies Group 1 consisting of: (i) the machinery and equipment as outlined in Appendix 1 of the SA, to be delivered to Brodosplit ultimately on the dates as specified in Article 2.1 SA and the amendment thereof in Addendum No. 6; and (ii) the documentation referred to in item 1.42 of the Technical Specification, to be delivered to Brodosplit not later than 15 June 2015 as per Article 2.1 SA and the amendment thereof in Addendum No. 1; and
 - (b) Buyer's Supplies Group 2, which includes the bowsprit figurehead and the masts, rigging and sails were to be delivered to Brodosplit "*in accordance with the preliminary construction time plan in order to meet building schedule of the Vessel*" (Article 2.1 SA).
95. Brodosplit submits that, in addition, Star Clippers was obliged to deliver to Brodosplit all necessary "*specifications, plans, drawings, instruction books, manuals, test reports and certificates*" which are reasonably required by the Builder to meet the building schedule of the Vessel, "*(i)n order to enable (the) Vessel's design, installation and commissioning by the Builder of the Buyer's Supplies in or on the Vessel*" as per Article 2.2 SA.¹⁸
96. On 7 April 2014, Star Clippers delivered to Brodosplit the documentation within the Buyer's Supplies Group 1, but these drawings were according to Brodosplit incorrect, incomplete and

¹⁵ Wednesday 1 November 2017 (All Saints' Day) was a public holiday in Croatia (see <https://www.total-croatia-news.com/lifestyle/15518-croatian-public-holidays-in-2017>)

¹⁶ See Statement of Claim (Brodosplit), para. 45 ff.; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 105, 245 ff.; Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 30 ff.; Opening Statement Hearing Brodosplit, para. 73 ff.

¹⁷ See, e.g., Statement of Reply and Defence on the Counterclaim (Brodosplit), para. 131.

¹⁸ Statement of Claim (Brodosplit), para. 49.

inconsistent, and therefore insufficient to start the basic design of the Vessel. As a result, the design and ultimately the construction of the Vessel was delayed.¹⁹

97. Brodosplit submits that subsequent delays in the delivery of the Buyer's Supplies by Star Clippers can be categorized in the following three series of events.
- (a) First, Star Clippers failed to timely furnish the correct and complete rig calculations which are required for the approval by the classification society, DNV-GL, of the hull project drawings. The hull project drawings are part of the basic structural design of the Vessel, and therefore essential to determine the main structure and the superstructure of the Vessel. While this phase of the construction process was scheduled to commence on 19 January 2015, Star Clippers did not deliver the final drawings until July 2015.²⁰
 - (b) Second, Star Clippers failed to timely furnish the information on the standing rigging which was required for the design of the superstructure above the main deck, as well as the information on the Buyer's Supplied deck equipment which was required for the design of the deck arrangements. The required information was not received in its complete and final form until 22 December 2015 and 29 April 2016 respectively, while Star Clippers had been notified by Brodosplit early on that the information was missing and therefore impeding the design and construction process.²¹
 - (c) Third, the installation of the masts and rigging (Buyer's Supplies Group 2) by Star Clippers was delayed. In the course of 2017, it appeared that Star Clippers would not be able to start the installation of the masts in accordance with the applicable building schedule at the time, which negatively affected progress on the Vessel's construction. As a result, Brodosplit was forced – in order to mitigate the effect of the delay – to reschedule the preferred sequence of the works relating to the outfitting of the Vessel. Until the termination of the Shipbuilding Agreement, Star Clippers was not ready to install the masts and rigging onto the Vessel.²²
98. Brodosplit submits that it has repeatedly notified Star Clippers that due to the delay in Buyer's Supplies and Star Clippers' failure to meet its obligations under the Shipbuilding Agreement, Brodosplit was entitled to permissible delay, notably on 11 June 2016, 28 July 2017, and 8 December 2017.²³
99. On the basis of these series of events, Brodosplit submits that it is demonstrated in the DT Final Expert Report that at the time of Star Clippers notice of termination, *i.e.*, 29 March 2019, it was

¹⁹ Statement of Claim (Brodosplit), para. 51.

²⁰ Statement of Claim (Brodosplit), para. 53, referring to DT Final Expert Report (Exhibit B-079), para. 6.2.

²¹ Statement of Claim (Brodosplit), para. 54-55, referring to DT Final Expert Report (Exhibit B-079), para. 6.3 and 6.4.

²² Statement of Claim (Brodosplit), para. 56-58, referring to DT Final Expert Report (Exhibit B-079), para. 5.5 and chapter 8.

²³ Statement of Claim (Brodosplit), para. 59, referring to Exhibits B-082, B-083 and B-003.

as a result of 15 'Buyer Delay Events' (the "BDE's") still entitled to 277 days of permissible delay.²⁴

100. For its permissible delay analysis Brodosplit relies on Article 2.4 SA (quoted in para. 71 above).²⁵ It interprets that provision in the sense that the Delivery Date of the Vessel (set on 30 September 2017) is subject to an automatic extension as a result of permissible delay if Star Clippers fails to timely deliver the Buyer's Supplies. The extension is not only automatic (*ipso facto*), but also 'on a time-for-time basis, namely with the exact time period of Star Clippers' delay in the delivery of the respective Buyer's Supplies', regardless of the actual impact of such a delay on the critical path of the project.²⁶ Brodosplit submits that the automatic extension was motivated by a mutual desire of the Parties to avoid any discussions on causality, attribution and/or criticality of permissible delay.²⁷
101. The arrangement in Article 2.4 SA is according to Brodosplit in accordance with standard shipbuilding practice and derived from the standard form prepared by legal counsels of Croatian shipyards in cooperation with the Croatian Shipbuilders' Association (Jadranbrod), which in turn was based on the standard form by the Shipbuilders' Association of Japan (the "SAJ Form"). Article XVII(d) of the SAJ Form explicitly provides that if the Buyer fails to deliver any of the Buyer's Supplies in time, the Delivery Date shall be automatically extended for a period of such delay in delivery.²⁸
102. The automatic time extension of Article 2.4 SA, in turn, falls according to Brodosplit under the definition of Permissible Delay as set out in Article 7.13 SA. Permissible delay means and includes, *inter alia*: "*delays caused by reasons of events in connection with Buyers supply*" and "*any other delay by reason of events which permit adjustment or postponement of the delivery date under the terms of the Contract*". Article 2.4 SA falls in the latter category.²⁹ It does not impose a requirement of causality or criticality – insofar such general requirement could be derived from Article 7.13 of the Shipbuilding Agreement – on the automatic extension of the Delivery Date under Article 2.4.³⁰ Brodosplit submits also that the category of "*delays caused by reasons of events in connection with Buyers supply and payments*" in Article 7.13 SA should be distinguished from Article 2.4 SA. While Article 2.4 of the Shipbuilding Agreement exclusively deals with delay in the delivery of the Buyer's Supplies, the aforementioned category from Article 7.13 may cover defects in the Buyer's Supplies and/or other issues with the Buyer's Supplies that are not covered by Article 2.4 of the Shipbuilding Agreement.³¹

²⁴ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 247, 332-338.

²⁵ Statement of Claim (Brodosplit), para. 35; Statement of Reply and Defence on the Counterclaim (Brodosplit), para. 105, 249 ff.

²⁶ Statement of Reply and Defence on Counterclaim, para. 251, 253; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 251-253.

²⁷ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 254.

²⁸ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 259-266

²⁹ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 31.

³⁰ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 256, 275.

³¹ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 277.

103. Finally, Brodosplit's interpretation of Article 2.4 SA implies that extension works for each item of the Buyer's Supplies separately, even if the delays are concurrent, *i.e.* if they occur in the same time period.³²

Star Clipper's Case

104. Star Clippers' case is diametrically opposed: there is no evidence that Star Clippers caused any construction delay, let alone about two years of delay, therefore Brodosplit is not entitled to Permissible Delay and Star Clippers was entitled to terminate the Shipbuilding Agreement on 29 March 2019.³³
105. Star Clippers submits that Brodosplit's interpretation of Article 2.4 SA, implying that Permissible Delay does not require a causal relationship between the delayed supply of Buyer's Supplies and the delay to the delivery date, is contradicted by the plain reading of Articles 2.4 and 7.13 SA, from which it follows that if Star Clippers causes delay to the delivery date, *"the delivery date shall be automatically extended for a period of such delay"* to reflect the period of Permissible Delay.³⁴
106. The first draft of the Shipbuilding Agreement, prepared by Star Clippers' counsel Mr Smit, did not include a provision in respect of Buyer's Supplies. In Brodosplit's mark-up of 20 September 2014, it added in Article 7.13 that Permissible Delay would include *"delays caused by reasons of events in connection with the Buyer's Supplies"* and introduced – as relevant to the analysis of the contractual delay arrangement for Buyer's Supplies – new Articles 2.1, 2.4 and 2.5.³⁵
107. In addition to the timely delivery of the Buyer's Supplies, Star Clippers was pursuant to the newly introduced Article 2.2 SA also under an obligation to support Brodosplit with the design, installation and commissioning of the Buyer's Supplies. Star Clippers submits that this provision is only relevant in respect of the machinery and equipment supplied by Star Clippers, which were to be installed and commissioned by Brodosplit. Article 2.2 SA is not relevant in respect of the design documentation and the masts, rigging and sails, as these were to be installed by Star Clippers.³⁶
108. Brodosplit's interpretation of the Shipbuilding Agreement can according to Star Clippers also not be maintained in the light of the agreement between the parties regarding the delivery of the Buyer's Supplies Group 2 (*i.e.* the masts and rigging). In respect of the masts and rigging the parties did not agree on a fixed delivery date, but on a relative one. Delivery should take place *"in accordance with the preliminary construction time plan in order to meet [the] building schedule of the Vessel."* The masts and rigging are only late when the moment of their delivery

³² Hearing Transcript Day 1, p. 42/43.

³³ Star Clippers' case is set out in its Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 98 ff; Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 45 ff.; and Opening Statement Hearing Star Clippers, slides Issue 1.

³⁴ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 105.

³⁵ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 56-65.

³⁶ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 68-69.

caused Brodosplit to no longer be able to meet the contemporaneous building schedule, which requires a critical path assessment.³⁷

109. Star Clippers notes that Brodosplit's expert report from Driver Trett does not assess the critical path and submits that a critical path assessment by its expert Vijverberg shows that, except for a minor delay, none of the other alleged 'Buyer Delay Events' identified by Driver Trett caused delay. Rather, the outfitting activities to be performed by Brodosplit proved to be critical after the launch of the vessel.³⁸ Moreover, Driver Trett has introduced a series of new milestones and associated deadlines that do not reflect the agreement laid down in Articles 2.1 and 2.5 of the Shipbuilding Agreement.³⁹
110. Analysis of the individual BDE's leads Star Clippers to the conclusion that as it has not failed to timely deliver the Buyer's Supplies, there is no basis for Brodosplit's alleged entitlement to Permissible Delay.⁴⁰

The Tribunal's reasoning and decision

111. The Parties' opinions on the proper meaning of the contractual system of Permissible Delay extending the Delivery Date of the Vessel as set forth in Articles 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 7.1, and 7.13 SA are diametrically opposed. According to Brodosplit, it amounts to an automatic time-for-time extension in case Star Clippers fails to timely deliver the Buyer's Supplies. Star Clippers submits that it would only protect Brodosplit against critical delay, *e.g.*, delays that have caused a delay in the delivery of the Vessel.
112. Brodosplit's case that Star Clippers' notice of termination is invalid is based on its interpretation of the agreed contractual system of Permissible Delay and Driver Trett's analysis based on that interpretation. During the hearing, Brodosplit confirmed that, if the Tribunal would follow Star Clippers' position regarding the interpretation of the agreed contractual system of Permissible Delay, Brodosplit has not made an alternative critical path analysis which would demonstrate that as a result of Permissible Delay Star Clippers would not be entitled to invoke termination pursuant to Article 12.1 (d) SA.⁴¹ Accordingly, for the Tribunal to conclude that Star Clippers' notice of termination of 29 March 2019 is invalid, it will have to determine that both: (i) Brodosplit's interpretation of the agreed system of Permissible Delay; and (ii) Brodosplit's analysis of Permissible Delay resulting in a Delivery Date beyond 29 March 2019, are to be followed.
113. The Tribunal will first analyse the contractual system for Permissible Delay as agreed between the Parties in the Shipbuilding Agreement. For the reasons set out hereinafter, the Tribunal will conclude that – other than argued by Brodosplit – the agreed system does not provide for an

³⁷ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 106-107.

³⁸ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 109.

³⁹ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 74.

⁴⁰ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 80-148.

⁴¹ Hearing Transcript Day 1, p. 125; Hearing Transcript Day 2, p. 31; Driver Trett Supplemental Report (Exhibit B-104), para. 3.2.4.

automatic time-for-time extension in case Star Clippers fails to timely deliver the Buyer's Supplies, but rather for an extension of the Delivery Date for delays in the delivery of Buyer's Supplies and/or supporting documentation that caused a delay in delivery of the Vessel.

The drafting history

114. The first draft of the Shipbuilding Agreement did not provide for delivery of Buyer's Supplies.⁴² Article 1 dealt with the subject of the contract, including e.g., the Vessel's description and main characteristics, the Vessel's Registration and Classification, Decisions of the Classification Society and the Construction time plan. Article 2 dealt with inspection and approval. Modifications were dealt with in Article 3, Trials in Article 4. Article 5 (Delivery of the Vessel) provided for a Delivery Date of 28 February 2017 and in its paragraph (c) for extension of the Delivery Date in case of Force Majeure. Article 5.6 defined Permissible delay as "*any delay on account of causes specified in paragraph (c) of this Article 5 or any other delay by reason of events which permit adjustment or postponement of the delivery date under the terms of the Contract*". The remaining articles dealt with Price Payment and Guarantee (Article 6), Property (Article 7), Insurance (Article 8), Defaults by Buyer and Builder (Articles 8 and 9), Warranty of Quality (Article 11), Option of a Second Vessel (Article 12), and Applicable Law and Dispute Resolution.
115. On 20 September 2014 Brodosplit sent a second draft of the Shipbuilding Agreement in the form of a mark-up of the earlier draft.⁴³
116. Article 5.1 regarding the Delivery Date (renumbered to Article 7.1) was amended as follows:⁴⁴

The Vessel shall be delivered to Buyer ultimately on 28 February 2017 at noon local time in Split, (i) subject to ~~Contract signed and entered into the force latest September 2014,~~ (ii) subject to permissible delay extensions, (iii) subject to timely delivery of Buyer's supply of this Contract. as provided for in this Contract.

Buyer shall promptly take delivery of the Vessel when completed (earliest 28 February 2017) and shall with reasonable dispatch remove her from Builder's shipyard.

117. Article 5.6 regarding Permissible Delay (renumbered to Article 7.13) was amended as follows:

"Permissible Delay" means any delay on account of Force Majeure, delays caused by reasons of events in connection with Buyers supply and payments, modifications required by Buyer and/or different Regulatory Bodies, model test if required by the Administration causes specified in paragraph (c) of this Article 5 or any other delay by reason of events which permit adjustment or postponement of the delivery date under the terms of the Contract.

⁴² Exhibit S-086.

⁴³ Exhibit S-087.

⁴⁴ Deletions shown by strikethrough, additions shown by underlining.

118. New Articles 2.1, 2.2 and 2.4 were added by Brodosplit, reading:

- 2.1 *The Buyer shall, at its own risk, cost and expense, supply and deliver to the Builder all of the items to be furnished by the Buyer as set out in the Appendix (1) (hereinafter called "Buyer's Supplies") at a warehouse or other point of storage at the Builder's Shipyard. The same shall be in good working order, complete and with all the certificates needed for the purpose of this Contract, and the Buyer takes full responsibility for complete performance, functionality, certificates and warranties of the same, and all the costs that may arise due to the default of the same, will be borne by the Buyer. Delivery of the same shall be within the dates to meet building schedule of the Vessel.*
- 2.2 *In order to enable Vessel's design, installation and commissioning by the Builder of the Buyer's Supplies in or on the Vessel, the Buyer shall furnish the Builder with necessary specifications, plans, drawings, instruction books, manuals, test reports and certificates reasonably required by the Builder in time to meet building schedule of the Vessel. The Buyer shall on its own cost and liability make arrangements for representatives of the manufacturers of the Buyer's Supplies to assist the Builder in installation and commissioning thereof in or on the Vessel and/or to carry out installation by themselves or to make necessary adjustments at the Shipyard.*
- (...)
- 2.4. *Should the Buyer fail to deliver any of the Buyer's Supplies within the dates to meet building schedule of the Vessel, the Delivery Date shall be automatically extended for a period of such delay in delivery. In such event, the Buyer shall be responsible and pay to the Builder for all evident losses and damages, incurred by the Builder by reason of such delay in delivery of the Buyer's Supplies and such payment shall be made upon delivery of the Vessel.*

The newly introduced Article 2.5 particularized the Buyer's Supplies.

119. In the final version of the Shipbuilding Agreement as agreed between the Parties, Article 7.1 remained unchanged, except for replacement of the date of 28 February 2017 by 30 September 2017 and deletion of the phrase "Contract signed within October 2014".⁴⁵ Also Article 7.13 remained unchanged. The last sentence of Article 2.1 was replaced by "Delivery of the Group 1. of the Buyer's Supply shall be not later than 15th of June, 2015 and of the Group 2. in accordance with the preliminary construction time plan in order to meet the building schedule of the Vessel"⁴⁶ and subsequently changed to accommodate amended delivery dates for certain machinery and equipment included in Group 1.⁴⁷ Articles 2.2 and 2.4 remained unchanged.

⁴⁵ Addendum No. 6 (Exhibit B-001), Articles 18, 19, and 20.

⁴⁶ Addendum No. 1 (Exhibit B-001),

⁴⁷ Addendum No. 6 (Exhibit B-001), Article 9.

The SAJ Form precedent

120. According to Brodosplit, Article 2.4 SA is derived from the standard form prepared by legal counsels of Croatian shipyards in cooperation with the Croatian Shipbuilders' Association (Jadranbrod) (the "Jadranbrod Form"), which in turn was based on the standard form by the Shipbuilders' Association of Japan (the "SAJ Form"). The SAJ Form is according to Brodosplit an authoritative and widely used contract form for shipbuilding. Article XVII(1)(d) of the SAJ Form provides that if the Buyer fails to deliver any of the Buyer's Supplies in time, the Delivery Date shall be automatically extended for a period of such delay in delivery.⁴⁸ Brodosplit submits that under the SAJ Form, the Builder's right to a time-for-time extension of the Delivery Date accrues, regardless of whether the construction of the Vessel has actually been impacted by the delay in delivery of the Buyer's Supplies. On the other hand, the Builder is only entitled to claim an extension of the number of days of delay in delivery rather than the period by which the construction works have been disrupted.⁴⁹
121. Brodosplit submits that Article XVII(1)(d) of the SAJ Form has been adopted in the Jadranbrod Form and Brodosplit's own standard form. Article 2.4 SA reiterates the wording and meaning of Article XVII(1)(d) of the SAJ Form (subject to the underlined deviations):

Should the Buyer fail to deliver any of the Buyer's Supplies within the dates to meet building schedule of the Vessel, the Delivery Date shall be automatically extended for a period of such delay in delivery. In such event, the Buyer shall be responsible and pay to the Builder for all evident losses and damages, incurred by the Builder by reason of such delay in delivery of the Buyer's Supplies and such payment shall be made upon delivery of the Vessel.

The phrase "*the dates to meet building schedule of the Vessel*" replaces "*the time designated*" (as used in line with the SAJ Form in Brodosplit's own standard form) and the word "*evident*" is added to the text of Article XVII(1)(d) of the SAJ Form.

122. The Tribunal notes that Article XVII of the SAJ Form provides for an arrangement for the buyer to supply elements of the vessel's *machinery and equipment* and for the buyer to rely upon the builder only for their safekeeping at the shipyard and installation on board of the vessel. The buyer's primary obligation is to deliver its supplies in "*proper condition*" ready for installation in accordance with the builder's time schedule.⁵⁰ The buyer is also required to provide manuals and other information to facilitate installation of the supplies by the builder.⁵¹ Under the SAJ Form the builder's right to an extension of the Delivery Date accrues whether or not the construction of the vessel has in fact been affected by the delay in delivery of the buyer's supplies. Where the delay in delivery exceeds 30 days, the builder is entitled to proceed with the

⁴⁸ Exhibit B-143.

⁴⁹ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 262.

⁵⁰ SAJ Form (Exhibit B-143), Article XVII(1)(a).

⁵¹ SAJ Form (Exhibit B-143), Article XVII(1)(b).

vessel without incorporating the missing supplies.⁵² A leading commentary cited by Brodosplit deems, however, that in circumstances in which the buyer delivers its supplies later than the agreed date(s), the builder is entitled (subject to giving the appropriate notices) to an extension of time, but only to the extent that the delay has caused actual delay to the delivery of the vessel, like in the Newbuildcon Form, to provide a “more balanced approach” to this issue.⁵³

123. Article VII(1) of the SAJ Form provides that in the event of delays in the construction of the vessel “*due to causes which under the terms of this Contract permit postponement of the date for delivery*” the Delivery Date shall be postponed accordingly. Article VIII(3) defines “[d]elays on account of such causes as specified in paragraph 1 of this Article any other delays of a nature which under the terms of this Contract permits postponement of the Delivery Date” as permissible delay. Article VIII(1) provides that if the construction of the vessel is delayed due to various causes “*beyond the control of the Builder, its subcontractors or suppliers*” the Delivery Date shall be postponed for a period of time which shall not exceed the total accumulated time of all such delays. Finally, Article VIII(2) of the SAJ Form requires the builder to notify the buyer in writing of the date a cause of delay entitling the builder to a postponement of the delivery date occurred, and, likewise, of the date of ending such cause and of the period by which the Delivery Date is postponed by reason of such cause of delay.
124. The Tribunal finds that the SAJ Form provides for the following system of permissible delay:
- (a) Failure to deliver Buyer’s Supplies (machinery and equipment to be furnished by Buyer for installation in or on the vessel) within the time designated results in an automatic extension of the Delivery Date for a period of such delay in delivery.⁵⁴
 - (b) If delay in delivery of any of the Buyers Supplies exceeds 30 days, the builder shall be entitled to proceed with the construction of the vessel without installation thereof in or on the vessel.⁵⁵
 - (c) To the extent that failure to furnish the builder with necessary specifications, plans, drawings, instruction books, manuals, test reports and certificates required by the rules and regulations to facilitate the installation by the builder of the Buyer’s Supplies causes delay in the construction of the vessel, such delay amounts to permissible delay.⁵⁶
 - (d) Occurrence and ending of a cause of delay entitling the builder to postponement of the Delivery Date, as well as the period by which the Delivery Date is postponed by reason of such cause of delay, must be notified (or confirmed) in writing by the builder to the buyer.⁵⁷

⁵² SAJ Form (Exhibit B-143), Article XVII(1).

⁵³ S. Curtis, I. Gaunt & W. Cecil, *The Law of Shipbuilding Contracts*, Abingdon: Informa Law from Routledge 2020, p. 267 (Exhibit BL-58).

⁵⁴ SAJ Form (Exhibit B-143), Articles XVII(1)(a), VIII(3), and VII(1).

⁵⁵ SAJ Form (Exhibit B-143), Article XVII(1).

⁵⁶ SAJ Form (Exhibit B-143), Article XVII(1)(b), VIII(1), VIII(3) and VII(1).

⁵⁷ SAJ Form (Exhibit B-143), Article VIII(2).

The final version of the Shipbuilding Agreement

125. In the final version of the Shipbuilding Agreement signed by the Parties, the Tribunal finds that the following system of permissible delay is followed:
- (a) Article 2.4 as proposed by Brodosplit (reflecting Article XVII(1)(d) of the SAJ Form) remained unchanged, providing, however, for failure to deliver “*within the dates to meet building schedule of the Vessel*” instead of the SAJ Form’s failure to deliver “*within the time designated*”. Article 7.13 regarding Permissible Delay was, however, amended by specifically adding “*delays caused by reasons of events in connection with Buyers supply and payments*”. Star Clippers submits that it understood this wording of Articles 2.4 and 7.13 to mean that Brodosplit would only be entitled to Permissible Delay to the extent the delivery of Buyer’s Supplies caused delay in the delivery of the Vessel.⁵⁸ Brodosplit submits on the basis of Article 2.4 SA that it is entitled to an automatic extension of the Delivery Date for a period of delay of the respective Buyer’s Supplies, without having to demonstrate that Star Clippers’ failure to deliver the Buyer’s Supplies in time actually caused any critical delay, and/or ultimately a postponement of the Delivery Date.⁵⁹
 - (b) There is no arrangement in the Shipbuilding Agreement for delay in delivery of any of the Buyers Supplies exceeding a certain period of time, except that Articles 1.4 and 7.5 provide that the Buyer must take delivery of the Vessel even if uncompleted towards Buyer’s Supplies.
 - (c) The requirement for the buyer to provide manuals and other information to facilitate installation of the Buyer’s Supplies by the builder (Article XVII(1)(b) of the SAJ Form) was substantially changed in Article 2.2 by deleting the crossed-out words and adding the underlined words in the first sentence as follows:

In order to ~~facilitate~~ enable the Vessel’s design, installation and commissioning by the Builder of the Buyer’s Supplies in or on the Vessel, the Buyer shall furnish the Builder with necessary specifications, plans, drawings, instruction books, manuals, test reports and certificates reasonably required by the rules and regulations Builder in time to meet the building schedule of the Vessel.

Brodosplit submits that this wording means that Star Clippers was obliged to deliver to Brodosplit all necessary “specifications, plans, drawings, instruction books, manuals, test reports and certificates” which were reasonably required by the Builder to meet the building schedule of the Vessel, “(i)n order to enable (the) Vessel’s design, installation and commissioning by the Builder of the Buyer’s Supplies in or on the Vessel”.⁶⁰ In short, Star Clippers was obliged to timely deliver to Brodosplit all necessary information and documentation which was reasonably required by Brodosplit to meet the building

⁵⁸ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 148-162.

⁵⁹ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 278.

⁶⁰ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 89.

schedule of the Vessel.⁶¹ Brodosplit suggests, in addition, that the “specifications, plans, drawings, instruction books, manuals, test reports and certificates” to be delivered pursuant to Article 2.2 are to be deemed included in the contractual term Buyer’s Supplies.⁶²

- (d) In respect of permissible delay, the Shipbuilding Agreement does not provide for a general notice requirement as in the SAJ Form. Only in case of force majeure, but not in case of any other events which permit adjustment or postponement of the delivery date, Article 7.12 provides for a notice requirement. Brodosplit submits that, other than the notice arrangement under the SAJ Form, since the extension of the Delivery Date under Article 2.4 SA is *automatic*, Brodosplit is not required to give any notice or file a formal request for extension of time.⁶³

126. As a result, the Tribunal finds the system of permissible delay as set forth in the Shipbuilding Agreement as advocated by Brodosplit even lesser balanced than the already less balanced Builder-friendly approach in the SAJ Form.

Interpretation of the Shipbuilding Agreement

127. It may be the case that in Brodosplit’s thinking, in order to avoid shifting responsibility and wasting time in proving how much construction time was lost due to any delay caused by Buyer’s Supplies, it was agreed in Article 2.4 that the delivery date of the Vessel would be automatically and on a time-for-time basis extended for the period of such delay, but the Tribunal has not found any conclusive evidence in the record that this subjective interpretation of the meaning of Article 2.4 was shared by Brodosplit with Star Clippers in the negotiations leading to conclusion of the Shipbuilding Agreement. In particular, the witness statements by Ms Duletic, Mr Debeljak and Mr Pappo on the issue fail to sufficiently substantiate how and when Brodosplit’s subjective interpretation of the meaning of Article 2.4 was explained to Star Clippers.⁶⁴
128. As a common subjective intention of the Parties regarding the scope of permissible delay regarding Buyer’s Supplies cannot be discerned from the submissions of the Parties, the Tribunal must assess the meaning and the resulting scope of the system of permissible delay regarding late delivery of Buyer’s Supplies.
129. When interpreting contract provisions, a tribunal or court must in accordance with the applicable *Haviltex*-standard⁶⁵ assess the meaning that the parties reasonably could assign to the relevant provision and what they could reasonably expect from each other in that regard. In establishing the common intention of the contracting parties in accordance with the *Haviltex*-standard, the literal meaning of the wording of a written contract is not decisive *per se*. A

⁶¹ Statement of Claim (Brodosplit), para. 32 and 47.

⁶² Statement of Claim (Brodosplit), para. 33.

⁶³ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 252.

⁶⁴ Exhibits B-070, B-072 and B-073.

⁶⁵ Supreme Court 13 March 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4158, NJ 1981, 635 (*Haviltex*).

contract must be interpreted in accordance with the meaning that both parties, in the given circumstances of the case, could reasonably have attributed to its provisions, having regard to what each party could have reasonably expected from the other party, the social and economic position of the parties as well as the legal knowledge they may be expected to possess.

130. It has been established in subsequent case law that in case of (i) a commercial contract, (ii) concluded by professional parties, (iii) where the scope of the written agreement is that the parties wished to record their legal relationship accurately in the written agreement within that *Haviltex*-standard, the arbitrator or judge has the freedom to assign provisionally 'great weight' to the usual meaning of the terms of the contract subject to proof to the contrary.⁶⁶
131. Starting point in the Tribunal's analysis is its observation that Article 2 distinguishes between on the one hand Buyer's Supplies, *i.e.*, all of the items to be furnished by the Buyer to be supplied and delivered to the Builder as set out in Article 2.5, in Article 2.1, and on the other hand the necessary specifications, plans, drawings, instruction books, manuals, test reports and certificates which were reasonably required by the Builder to meet the building schedule of the Vessel in order to enable (the) Vessel's design, installation and commissioning by the Builder of the Buyer's Supplies in or on the Vessel, to be furnished by the Buyer to the Builder pursuant to Article 2.2. The definition of Buyer's Supplies in Article 2.1 does not include the information and documentation referred to in Article 2.2.
132. Article 2.1 provides for delivery of the Buyer's Supplies at a warehouse or other point of storage at the Builder's Shipyard. The second paragraph of Article 2.1 addresses the installation of "*Buyer Supplied mast, rigging, and associated equipment*".
133. Article 2.4 provides for an extension of the Delivery Date in case the Buyer fails to *deliver* any of the Buyer's Supplies "*within the dates to meet building schedule of the Vessel*". Article 2.4 therefore applies only to late delivery of the Buyer's Supplies at a warehouse or other point of storage at the Builder's Shipyard; not to late installation of masts, rigging, and associated equipment and not to late furnishing of the information and documentation referred to in Article 2.2.
134. To the extent late delivery of necessary specifications, plans, drawings, instruction books, manuals, test reports and certificates required by the rules and regulations to facilitate installation of the Buyer's Supplies as provided for under Article XVII(1)(b) of the SAJ Form causes delay in the construction of the vessel, such delay amounts to permissible delay as caused "*beyond the control of the Builder*" as set forth in Article VIII(1) of the SAJ Form. Article 2.2 SA has a much wider scope than Article XVII(1)(b) of the SAJ Form in that it not only includes furnishing of information and documentation to facilitate installation by the Builder of the Buyer's Supplies, but also to enable the Vessel's design by furnishing information and documentation in time to meet the building schedule of the Vessel. The definition of Force

⁶⁶

Supreme Court 19 January 2007, ECLI:NL:HR:2007:AZ3178, NJ 2007, 575 (*Meyer/PontMeyer*); Supreme Court 29 June 2007, ECLI:NL:HR:2007:BA4909, NJ 2007, 576 (*Derksen/Homburg*); Supreme Court 5 April 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY8101, NJ 2013, 214 (*Lundiform/Mexx*).

Majeure in Article 7.11 SA was, however, not extended (in line with Article VIII(1) of the SAJ Form) to permit postponement of the Delivery Date in case of breach of the Buyer's obligations under Article 2.2 and in relation to installation of the masts and rigging.

135. Brodosplit however proposed, and the Parties later agreed to make the Delivery Date expressly subject to permissible delay in Article 7.1 and add to the definition of permissible delay in Article 7.13 that apart from Force Majeure, also "*delays caused by reasons of events in connection with Buyers supply*" would amount to permissible delay. The Tribunal holds that such "*events in connection with Buyers supply*" must reasonably be understood to include breaches of the Buyer's obligations under Article 2.2 and in relation to installation of the masts and rigging. Accordingly, breaches of the Buyer's obligations under Article 2.2 and in relation to installation of the masts and rigging only amount to permissible delay and a corresponding extension of the Delivery Date to the extent such delay is caused by the breaches.

Failure to timely deliver Buyer's Supplies

136. Against this background, the Tribunal will now analyse the contractual arrangement for delayed delivery of Buyer's Supplies.
137. In its mark-up of the Shipbuilding Agreement, Brodosplit proposed that delivery of the Buyer's Supplies would be "*within the dates to meet building schedule of the Vessel*" (Article 2.1) and that the Delivery Date would automatically be extended in case of failure to deliver the Buyer's Supplies "*within the dates to meet building schedule of the Vessel*" (Article 2.4). The proposed Article 2.5 distinguished between Buyer's Supplies Group 1 (documentation and certain machinery and equipment) and Buyer's Supplies Group 2 (*i.a.*, Figure Head, Masts, Rigging and Sails).
138. In the signed version of the Shipbuilding Agreement of 2 October 2014, Article 2.1 was amended to reflect that delivery of Group 1 Buyer's Supplies would be until the end of June 2015 (later amended in Amendments No. 1 and No. 6 to "*not later than 15 June 2015*" and for certain machinery and equipment to later fixed dates) and that delivery of the Group 2 Buyer's Supplies "*in accordance with the preliminary construction time plan in order to meet building schedule of the Vessel*". The proposed Article 2.4 remained unchanged.
139. In view of the fixed dates for the Group 1 Buyer's Supplies and replacing the earlier dates "*to meet building schedule of the Vessel*", it would appear logical to the Tribunal to also amend Article 2.4 – for at least Group 1 Buyer's Supplies – by returning to Brodosplit's standard reference language of "*within the time designated*" as the dates to meet the building schedule of the vessel do not necessarily coincide with the specific dates agreed in Article 2.1. Such change would similarly have caught the change in the parameter for delivery of the Group 2 Buyer's Supplies. The Tribunal has found no evidence in the record that Brodosplit suggested any such clarification.
140. With respect to Group 2 Buyer's Supplies, Article 2.1 provides that delivery shall be in accordance with the preliminary construction time plan. The preliminary construction time plan

is described in section (e) of Article 1 SA under Article 1.11 as five milestones for the Builder to build the Vessel. None of these milestones include specific delivery dates (nor does Article 1.11 include a time schedule) designated by the Builder for delivery of the Group 2 Buyer's Supplies. The Tribunal has found no evidence in the record that the Parties agreed such delivery dates or such time schedule in the context of the preliminary construction time plan.

141. Group 2 Buyer's Supplies were to be delivered in accordance with the preliminary construction time plan *in order* to meet the building schedule of the Vessel. As no specific dates for delivery of the Group 2 Buyer's Supplies were designated in the preliminary construction time plan, a reasonable interpretation of the contractual delivery requirement entails in the view of the Tribunal that any date is fine as long as the building schedule of the Vessel is met, *i.e.*, any date that does not cause delay to the construction of the Vessel in accordance with the contemporaneous building schedule. This reasoning is supported by the fact that delivery dates relating to the Group 2 Buyer's Supplies are not included in the Main Event Schedules. The Schedules do not even mention the Masts & Rigging.⁶⁷ Dates in the Schedules would not bind Star Clippers anyway, because they are preceded by the phrase *"Please treat the attached Plan as a document made for our internal purposes only and the same should not affect or prejudice the parties' rights and obligations under the Contract"*.⁶⁸
142. Article 2.4 refers in turn to failure to deliver the Buyer's Supplies *"within the dates to meet building schedule of the Vessel"*. Brodosplit's position is that the building schedule of the Vessel as mentioned in Article 2.4 must be understood as a general reference to the deadlines from Article 2.1 SA, and, although 'building schedule' is not a defined term, it must be understood to refer to the Main Events Schedule of 11 June 2015 and the subsequent contemporaneous building schedules – to be derived from all other scheduling information.⁶⁹ Star Clipper's position is that, also interpreted in combination with Article 7.13, the phrase merely refers to such delivery dates that would not cause delay to the construction of the Vessel pursuant to its building schedule.
143. The Tribunal finds on the one hand that Brodosplit's interpretation is supported by the fact that the identical phrase *"within the dates to meet building schedule of the Vessel"* was used in both Article 2.1 and Article 2.4 in the first mark-up by Brodosplit of the draft Shipbuilding Agreement, but on the other hand that it is not unlikely or unreasonable that Star Clippers derived a different meaning from the phrase after more specific deadlines for delivery of the Buyer's Supplies had been incorporated in Article 2.1 without amending Article 2.4 accordingly.
144. This is in the Tribunal's view particularly the case since Brodosplit proposed – and Star Clippers subsequently accepted in the final version of the Shipbuilding Agreement – in its mark-up to add specific language to the Delivery Date being subject to permissible delay (Article 7.1 SA), to the

⁶⁷ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 50. This is also the case for the first Main Events Schedule signed by the Parties at the beginning of the project (on 11 June 2015); see Appendix DT-03-001 to the Driver Trett Final Expert Report dated 13 February 2020 (Exhibit B-79).

⁶⁸ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 134 and footnote 216.

⁶⁹ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 252.

Builder's entitlement to terminate the contract after a certain period after the Delivery Date being subject to permissible delay (Article 12.1(d) SA), and to the definition of permissible delay to expressly include "*delays caused by reasons of events in connection with*" Buyer's Supplies. The Tribunal agrees with Brodosplit that the latter phrase may cover other issues with the Buyer's Supplies than late delivery,⁷⁰ notably, in the Tribunal's view, breaches of the Buyer's obligations under Article 2.2 or in respect of installation of the masts and rigging, but that does not mean that failure to timely deliver the Buyer's Supplies as covered by Article 2.4 does not fall squarely within the meaning of "*events in connection with*" Buyer's Supplies. The Tribunal holds it does. Therefore, according to the plain wording of Article 7.13 failure to timely deliver the Buyer's Supplies as meant in Article 2.4 only qualifies as permissible delay to the extent such event *caused* delay to the Delivery Date of the Vessel. The Tribunal disagrees with Brodosplit that Article 2.4 would in the alternative be covered by the reference to "*any other delay by reason of events which permit adjustment or postponement of the delivery date under the terms of the Contract*" in Article 7.13. If it already falls under "*delays caused by reasons of events in connection with*" Buyer's Supplies, as it does in the Tribunal's view, the plain wording of Article 7.13 does not allow it to be brought under the category of "*any other delays*". Had it been the intention of the Parties to exclude failure to timely deliver the Buyer's Supplies as covered by Article 2.4 from delays caused by reasons of events in connection with Buyer's Supplies, Article 7.13 should in the Tribunal's view have specifically said so.⁷¹ It does not.

Conclusion

145. For all of the above reasons, the Tribunal finds in line with Star Clippers' position that the contractual system of Permissible Delay extending the Delivery Date of the Vessel as set forth in Articles 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 7.1, and 7.13 SA only protects Brodosplit against critical delay, *i.e.*, failures to timely deliver Buyer's Supplies and breaches of Article 2.2 and Star Clipper's obligation in respect of installation of the masts and rigging that have caused a delay in the delivery of the Vessel. The Tribunal holds that the Parties could reasonably assign such meaning to the relevant provisions and that Brodosplit could reasonably expect that this was the case on Star Clippers' side.
146. In reaching this conclusion the Tribunal has considered that the Shipbuilding Agreement is a commercial contract between professional parties, which has been extensively negotiated. The Parties agreed to specific clauses regarding Buyer's Supplies and specifically agreed that only delays *caused* by events in connection with such Buyer's Supplies would amount to permissible delays. The model language used from the SAJ Form was in the Tribunal's view not used in a similar context resulting in an even less balanced Buyer-friendly system in that, if Brodosplit's interpretation were followed, Brodosplit could claim permissible delay without any notification to Star Clippers on the basis of unclear references to an undefined building schedule instead of a

⁷⁰ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 277.

⁷¹ The Tribunal notes that in their submissions the Parties have not addressed the addition "(iii) subject to timely delivery of the Buyer's supply of this Contract" to Article 7.1 SA and its relevance, if any, for the claims asserted by Brodosplit. As its relevance has not been pleaded by any of the Parties, the Tribunal considers it outside its mandate to speculate on the relevance of this addition for its analysis.

clear time schedule designated by the Builder. Therefore, rather than solely relying on the meaning attributed to such clause in the context of the SAJ Form system, the relevant provisions have been interpreted by the Tribunal in the context of the negotiating history and of the other provisions of the Shipbuilding Agreement.

147. Brodosplit confirmed during the hearing that, if the Tribunal would follow Star Clippers' position regarding the interpretation of the agreed contractual system of Permissible Delay, Brodosplit has not made an alternative critical path analysis which would demonstrate that as a result of Permissible Delay Star Clippers would not be entitled to invoke termination pursuant to Article 12.1 (d) SA. Accordingly, as the Tribunal determined that the contractual system of Permissible Delay extending the Delivery Date of the Vessel as set forth in the Shipbuilding Agreement only protects Brodosplit against critical delay and Brodosplit has not presented a critical delay analysis demonstrating that on 29 March 2019 it was entitled to 480 or more days of postponement of the Delivery Date beyond 30 September 2017, the Tribunal concludes that Brodosplit failed to show that Star Clippers was not entitled to terminate the Shipbuilding Agreement by notice of 29 March 2019 and therefore by its notice of that date Star Clippers validly terminated the Shipbuilding Agreement.

X. Was the Shipbuilding Agreement reinstated by Star Clippers' notice of retraction of its notice of termination dated 23 July 2019?

148. The Tribunal recalls, as set out in Section VII above, that after Star Clippers sent its notice of termination on 29 March 2019, at the initiative of Mr Debeljak negotiations started about the reinstatement of the Shipbuilding Agreement. Star Clippers was prepared to retract its termination notice, provided that some modifications of the Shipbuilding Agreement would be laid down in a new Addendum No. 7. The negotiations have not been successful. On 3 June 2019 Brodosplit sent a notice of default to Star Clippers, requiring Star Clippers *i.a.* 'to retract its alleged termination notice dated 29 March 2019' within 21 days. Star Clippers has not complied with the requirements of this notice of default, after which Brodosplit – that denied the validity of Star Clippers' termination notice and claimed that Star Clippers had breached the Shipbuilding Agreement - has sent a termination notice to Star Clippers on 25 June 2019. A month later, on 23 July 2019, Star Clippers has sent a letter to Brodosplit in which it writes: *"Please be informed that Star Clippers is now retracting its termination notice dated 29 March 2019 in accordance with your request of 3 June last"*, meaning *"that the Shipbuilding Agreement is back in place."* Brodosplit has contested this assertion.
149. Star Clippers has based its assertion that by its notice of 23 July 2019 it has validly retracted its termination notice of 29 March 2019 on the following grounds.⁷²
- (a) The right to retract the termination stemmed from an agreement reached during the discussions in Monaco on 3 April 2019. That right could be exercised even if Addendum No. 7 would not be concluded.

⁷²

Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 9, 92; Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 168 ff., 196 ff.

- (b) The right to retract the termination was in accordance with the request in Brodosplit's notice of default of 3 June 2019.
 - (c) A termination notice can be retracted if that is in accordance with the standards of reasonableness and fairness as per Article 6:248(1) DCC.
 - (d) By frustrating the negotiations on Addendum No. 7 Brodosplit has acted contrary to the standards of reasonableness and fairness and is therefore not allowed to rely on the (potential) invalidity of the retraction (Article 6:248(2) DCC).
150. All these grounds have been contested by Brodosplit. In the next paragraphs the Tribunal takes this contestation into account as far as relevant for its decision.⁷³
151. The Tribunal rejects the grounds put forward by Star Clippers to defend the validity of the retraction notice.

Ad (a) Monaco agreement

152. It is clear that in the Monaco meeting both Parties were agreeable to a reinstatement of the Shipbuilding Agreement, if only because all drafts of Addendum No. 7 mention the retraction of the termination.⁷⁴ However, it is not evident to the Tribunal that such right could be exercised if Addendum No. 7 would not be concluded. This is not evident *per se*, because many commercial terms were discussed during the meeting,⁷⁵ making it probable that the right to retract was conceived as part of a package deal. It is common ground between the Parties that the Addendum has not been concluded. There are no minutes of the discussions in Monaco and the record of the proceedings shows no (other) proof that parties have agreed that Star Clippers would have the right to retract the termination notice irrespective of the outcome of the negotiations on the Addendum.

Ad (b) Brodosplit's request

153. Brodosplit's letter of 3 June 2019 lacked the function of a notice of default in the sense of Article 11 SA, because the Shipbuilding Agreement had already been validly terminated by Star Clippers on 29 March 2019. However, this is not to say that the declaration as such is null and void or lacks any effect. The wording in itself is clear: Brodosplit offers Star Clippers the opportunity to retract its termination notice "*as soon as possible, but in any event within twenty-one days as from the date of this letter.*" Star Clippers has not used this opportunity. Its notice of retraction of 23 July 2019 was not in accordance with Brodosplit's letter of 3 June 2019.

⁷³ Statement of Claim (Brodosplit), para. 230 ff, 276; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 228 ff, 654 ff; Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 134 ff.

⁷⁴ Exhibits B-012i ff. and Exhibit B-006 (attachment).

⁷⁵ See Witness Statement Mr Debeljak, para. 7 ff (Exhibit B-004); Supplemental Witness Statement of Mr Eric Kraft, para 17 ff. (Exhibit S-103).

Ad (c) Article 6:248(1) DCC

154. According to Dutch law a unilateral declaration to a specific person is effective when it reaches that person. After that moment it cannot be (unilaterally) withdrawn.⁷⁶ The law may provide specific exceptions to these rules, but there is no such exception for a notice of termination of a contract. On the contrary, legal doctrine stresses that such an exception for a notice of termination would not be acceptable for reasons of legal certainty. There is no support in Dutch legislation or case law for the proposition that a unilateral retraction or revocation is possible if it is in accordance with the standards of reasonableness and fairness as per Article 6:248(1) DCC.⁷⁷

Ad (d) Article 6:248(2) DCC

155. Article 6:248(2) DCC provides that 'a rule binding upon the parties as a result of the contract does not apply to the extent that, in the given circumstances, this would be unacceptable according to standards of reasonableness and fairness.' In principle, this general concept of Dutch law might also be applicable in the present case, *e.g.* by denying Brodosplit the right to rely on the fact that Star Clippers has exceeded the time limit of three weeks set in the notice of 3 June 2019.
156. However, the Tribunal is not satisfied that the requirements for the application of Article 6:248(2) are fulfilled. The formulation of that provision shows, and the case law of the Dutch Supreme Court stresses, that it must be applied with restraint. That is particularly relevant for complicated commercial relationships between two parties of a comparable economic position and assisted by accomplished legal counsel. The Tribunal appreciates that Star Clippers must have been disappointed when the new draft of Addendum No. 7 remained forthcoming (see para. 76 above), and must have been unpleasantly surprised when Brodosplit on 21 May 2019 decided to start itself with the installation of Masts and Rigging, whereas the Addendum No. 7 would have foreseen in installation by Star Clippers' naval architect Choren (contracted for this purpose by Brodosplit for reasons that need not be discussed here). However, this is insufficient for the application of Article 6:248(2) DCC. The record does not allow the Tribunal to make an exact assessment of the status of the negotiations after the meetings in Split on 15 and 16 May 2019. In particular, the number and the relative weight of unresolved commercial terms, discussed in the negotiations on Addendum No. 7, are unclear to the Tribunal as well as the reasons why they remained unresolved.⁷⁸

Conclusion

157. The conclusion is that the Shipbuilding Agreement was not reinstated by Star Clippers' notice of retraction of its termination notice dated 23 July 2019. Star Clippers' termination of the

⁷⁶ Article 3:37 paras. 3 and 5 DCC.

⁷⁷ See the legal literature quoted in the Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 659, not convincingly rebutted in Star Clippers' Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim, para. 173.

⁷⁸ See footnote 38 and Opening Statement Hearing (Brodosplit), para. 46 with accompanying PowerPoint slide.

Shipbuilding Agreement by notice of 29 March 2019 was valid and has remained in force. It has not been established that a new or additional agreement (in the form of the 'Monaco Agreement'⁷⁹ or otherwise), providing Star Clippers the right to retract the termination notice irrespective of the outcome of the negotiations on the Addendum, has been concluded between the Parties. As a consequence, Star Clippers' claim that the Vessel be delivered to it will be rejected, and due to Article 12.2 SA (quoted in para. 64 above) the same is true for its claim for liquidated damages.

XI. Conclusions of Sections IX and X and consequences for the requested relief

158. The Tribunal concluded in Section IX that Brodosplit failed to show that Star Clippers was not entitled to terminate the Shipbuilding Agreement by notice of 29 March 2019 and therefore by its notice of that date Star Clippers validly terminated the Shipbuilding Agreement.
159. This entails that Brodosplit's notice of termination of 25 June 2019 was invalid, as the Shipbuilding Agreement at that date was no longer in existence (and was not reinstated, as determined in Section X).
160. In Section X, the Tribunal concluded that the Shipbuilding Agreement was not reinstated by Star Clippers' notice of retraction of its termination notice dated 23 July 2019 and that Star Clippers' termination of the Shipbuilding Agreement by notice of 29 March 2019 remained valid in force.
161. As a consequence, Star Clippers' claim that the Vessel be delivered to it will be rejected, and as a result of Article 12.2 SA (quoted in para. 64 above) its claim for liquidated damages shares the same fate.
162. As a further consequence, Brodosplit's claim for damages will be rejected as it lacks sufficient legal ground because Brodosplit's termination of 25 June 2019 pursuant to Article 11 SA is deemed invalid. Also, the grounds on which Star Clippers sought termination on 29 March 2019 have been deemed valid by the Tribunal and therefore it did not breach the Shipbuilding Agreement by no longer performing its obligations after 29 March 2019, by refusing to install the masts and rigging, and/or by calling the refund guarantee. Therefore also Article 6:74 DCC cannot provide an alternative ground for its claim.⁸⁰
163. The consequences for the relief requested by Brodosplit (para. 86) and Star Clippers (para. 87) are as follows:

Brodosplit

The relief requested by Brodosplit will be rejected in its entirety.

⁷⁹ Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim, para. 175 ff.
⁸⁰ Statement of Claim (Brodosplit), para. 278-353.

Star Clippers

The relief requested sub (a) will be awarded. The relief requested sub (b), (c), (d), (e) and (m) will be rejected.

164. The Tribunal will now proceed with the discussion of Star Clippers' remaining claims.

XII. Compensation requested for the attachment of Star Clippers' bank accounts

165. The requested relief reads as follows:

- (f) *Order Brodosplit to pay Star Clippers as compensation for the attachment of Star Clippers' bank accounts held with ABN AMRO the compound interest due over the principal amounts of EUR 16,649,266.01, USD 461,946.15 and GBP 965,314.97 at an annual interest rate of 6.5% as of 3 June 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment;*
- (g) *Order Brodosplit to pay Star Clippers as compensation for the attachment of Star Clippers' bank accounts held with ABN AMRO the compound interest due over the principal amounts of EUR 238,236.26 and USD 23,699.13 at an annual interest rate of 6.5% as of 28 June 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment;*

Facts

166. On 18 April 2019, Brodosplit Holding *ex parte* requested and obtained leave from the President of the District Court in Amsterdam to levy conservatory attachment on the bank accounts of Star Clippers held with ABN AMRO. On 3 June 2019, Brodosplit Holding instructed a bailiff to levy the conservatory attachment. On 28 June 2019, Brodosplit refiled the request of Brodosplit Holding with the President of the District Court in Amsterdam. Brodosplit obtained leave the same day and again levied conservatory attachment. More than EUR 18 million was attached. The attachment is still in effect.⁸¹
167. The attachment was levied to guarantee payment of the damages claim asserted by Brodosplit due to alleged breach of the Shipbuilding Agreement by Star Clippers. The Parties agree⁸² that this Tribunal has jurisdiction in relation to the question whether Brodosplit acted unlawfully by levying conservatory attachment on its bank accounts held with ABN AMRO. In addition, the Parties agree that Dutch law is applicable. This follows from Article 4(1) of Regulation No. 864/2007 on the law applicable to non-contractual obligations (the Rome II Regulation).⁸³ Star Clippers incurred damages in the Netherlands, where it holds bank accounts with ABN AMRO.

⁸¹ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 306 and 307; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 707.

⁸² Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 311 and 312; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 711.

⁸³ 'Unless otherwise provided for in this Regulation, the law applicable to a non-contractual obligation arising out of a tort/delict shall be the law of the country in which the damage occurs irrespective of the country in which the event

168. The Parties also agree that according to Dutch law a party which in anticipation of being awarded its claim in legal proceedings, decides to levy pre-judgment attachment, is doing so at its own risk. If the alleged claim for which pre-judgment attachment was levied is eventually dismissed, the creditor is liable towards its counterparty whose rights have been infringed upon by the pre-judgment attachments and has suffered damages as a result. It is not necessary that the creditor was at fault ('schuld heeft').⁸⁴

169. It follows from the preceding part of this award (see para. 162 above) that this Tribunal will dismiss Brodosplit's damage claims in full. Consequently, the discussions between the Parties on the question whether the attachments have been levied vexatiously or constitute an abuse of right are of no relevance for the decision on the claims. Basically, because of the rejection of its damage claims by the Tribunal, Brodosplit will be liable towards Star Clippers for the damages caused by its pre-judgment attachments.

Star Clippers' claim

170. Star Clippers submits that Brodosplit acted unlawfully by levying conservatory attachment on its bank accounts held with ABN AMRO and that it has suffered damages on account of the pre-judgment attachment. Furthermore, it submits that its damages should be assessed on the basis of a comparison between the 'as is' situation and the hypothetical situation in which Brodosplit had refrained from the attachments. In the 'as is' scenario Star Clippers has not made any return on the attached monies. The hypothetical 'but for' scenario should reflect the most probably outcome if Brodosplit had refrained from attaching Star Clippers' bank accounts.

171. Star Clippers further submits – referring to Article 12.2 SA (quoted in para. 64 above) – that it is reasonable to assume that Star Clippers' would have realised a 6.5% return. The bank accounts were attached on 3 June 2019, the day that Star Clippers' received the repayment of 20% of the Contract Price under the Refund Guarantee (see para. 77 above), together with – in accordance with Article 12 of the Shipbuilding Agreement – interest at a rate of 6.5% per annum as from the date of Star Clippers' payment of the instalments. Star Clippers received a repayment of EUR 15.5 million in total. Brodosplit subsequently attached a total of EUR 16,649,266.01, USD 461,946.15 and GBP 965,314.97.579. On 28 June 2019, Brodosplit again levied attachment on the same bank accounts. An additional amount of EUR 238,236.26 and USD 23,699.13 was attached.⁸⁵

172. According to Star Clippers the 6.5% interest as per Article 12 of the Shipbuilding Agreement represents the return on capital that Star Clippers' expects in respect of its investments and equals the average return on equity of investing in the cruise business. With repayment of the

giving rise to the damage occurred and irrespective of the country or countries in which the indirect consequences of that event occur.'

⁸⁴ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 315; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 713 and 714.

⁸⁵ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 351; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 707.

20% Contract Price, Star Clippers again had equity capital to invest in its business against an expected 6.5% rate of return. Brodosplit prevented Star Clippers' from investing the monies withdrawn, while at the same time refusing to deliver the Vessel to Star Clippers. Brodosplit thus effectively prevented Star Clippers from realising a return on its equity capital. Star Clippers therefore claims damages in the amount of 6.5% over (i) EUR 16,649,266.01, USD 461,946.15 and GBP 965,314.97 as of 3 June 2019, and (ii) EUR 238,236.26 and USD 23,699.13 as of 28 June 2019, in both instances until the day the attachment is lifted.⁸⁶

Brodosplit's defences and Tribunal's discussion

173. To the extent relevant, Brodosplit's defences are the following.⁸⁷
- (a) The attachments made by Brodosplit cannot be considered unlawful vis-à-vis Star Clippers in view of the specific circumstances of this case.
 - (b) Absence of causal link: the loss would also have occurred without Brodosplit's attachments.
 - (c) Incorrect quantum assessment.
 - (d) Star Clippers failed to mitigate its losses.

Ad (a) Unlawfulness

174. Brodosplit submits that several special circumstances negate its liability. The essence of Brodosplit's argument (the Tribunal must confess that it had difficulty understanding all its elements) is that at the time of the attachments Brodosplit had already presented its claim to Star Clippers accompanied with the Preliminary Expert Report, which Brodosplit shared with Star Clippers as early as 23 November 2018 (Exhibit B-7). Star Clippers contested Brodosplit's claims without giving any reason or substantiation, and refused to engage in a meaningful discussion. In particular, Star Clippers simply refused to provide security for Brodosplit's claim pursuant to Article 8.9 SA. Moreover, Brodosplit asserts that as a consequence of the reinstatement of the Shipbuilding Agreement as claimed by Star Clippers, the initial four instalments of 20% of the Contract Price, which Star Clippers had retaken through exercise of the refund guarantee, would have become due and payable again and therefore, as a consequence of Star Clippers' own position, it was not unlawful for Brodosplit to seek security for (re)payment of these instalments.
175. The defence fails. Star Clippers did not need to engage in a discussion about an alleged damages claim which, as it correctly considered, did not exist. At the time the attachments were made (June 2019), the Shipbuilding Agreement was terminated by Star Clippers' notice of 29 March 2019 and Article 8.9 no longer applied. Moreover, in June 2019, Star Clippers had not yet

⁸⁶ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 352.

⁸⁷ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 719 ff.; Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 250 ff.

attempted to reinstate the Shipbuilding Agreement and its attempt of 23 July 2019 turned out to be invalid. Accordingly, there are in the Tribunal's view no specific circumstances that negate Brodosplit's strict liability for the attachments.

Ad (b) Causation

176. According to Brodosplit there is no causal link between the attachment and the loss, because not only Brodosplit, but also its group company BSO has levied an attachment on Star Clippers' bank accounts.
177. The mere fact that also BSO has levied an attachment on Star Clippers' bank accounts does not release Brodosplit from liability. BSO's attachment is either lawful or unlawful. If it is unlawful, Brodosplit remains liable, because the fact that a loss is caused or may have been caused by more than one tortfeasor does not release those persons from liability.⁸⁸ If it is lawful the causal link between Brodosplit's attachment and the loss may be broken, either partly or entirely. It was up to Brodosplit to substantiate its defence by convincingly arguing that the attachment levied by BSO was not unlawful, but it did not do so. On the one hand it alleges that BSO's claim is 'undisputed', on the other hand that it is '(in part) uncontested', and finally that it 'is currently subject of pending arbitration proceedings between BSO and Star Clippers.'⁸⁹ Consequently, the defence fails.

Ad (c) Quantum

178. Brodosplit argues that Star Clippers has not provided any substantiation as to how it has arrived at the percentage of 6.5%. That is incorrect, see para. 171 above. In particular, Star Clippers contention that the 6.5% interest as per Article 12.2 SA represents the return on capital that Star Clippers' expects in respect of its investments has not been adequately rebutted by Brodosplit. By concluding the contract Brodosplit has accepted that expectation. It may be the case that the 6.5% in Article 12.2 merely reflects the time value of money invested in specific circumstances and is therefore not applicable as an accepted rate of return on Star Capital's investments,⁹⁰ but that negates that Brodosplit's own expert PwC considers the 6.5% rate not to appear unreasonable for 2019.⁹¹ In principle, it would therefore have been reasonable to stick to that percentage in calculating the loss incurred as a consequence of the attachment.
179. However, the COVID-19 pandemic has altered the economic basis of Star Clippers' cruise business. It is impossible to predict how long this crisis will last and what consequences it will have for Star Clippers' cruise business.⁹² As from 16 March 2020 all cruises have been

⁸⁸ Article 6:162 in connection with Articles 6:102 and 6:99 DCC.

⁸⁹ See Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 737 and 738; Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 280-285.

⁹⁰ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 741.

⁹¹ See PwC Counterclaim Report (Exhibit B-106), para. 187.

⁹² See also para. 214 below.

cancelled.⁹³ The 2020 return rate is significantly lower than 6.5% and may even be negative due to the COVID-19 pandemic. The Tribunal agrees with Brodosplit that the actual market conditions affecting the ability of Star Clippers to realize a profit are relevant and must be taken into account for the purpose of determining the appropriate rate of return.⁹⁴ The Tribunal considers it the most likely scenario that Star Clippers, rather than having kept the monies in a deposit bank account, would have used the (attached) funds to repay its outstanding bank loans.⁹⁵ There is no evidence in the record on the amount of interest Star Clippers would have saved on its out-standing bank loans. The Tribunal has noted that Brodosplit refinanced the delayed shipbuilding project in July 2019 with VTB Bank at a rate of 3.0%, which was increased in October 2019 to 9.0%. Against this background, and taking into consideration that Star Clippers' regular financing costs may be lower than the financing costs for a delayed shipbuilding project, the Tribunal estimates the interest potentially saved at 3.0% per annum.

180. For this reason, the Tribunal in applying Article 6:97 DCC estimates the damage as follows: until 15 March 2020 the loss is assessed at a rate of 6.5% per annum as claimed by Star Clippers and for the remaining time it is assessed at a rate of 3.0% per annum.

Ad (d) Mitigation

181. Brodosplit contends that Star Clippers has failed to mitigate its loss by not initiating summary proceedings for the lifting of the attachments or by posting security, which would have been possible at lower cost than the loss sustained. The defence fails for lack of substantiation. The owner of attached property is, generally speaking, not under an obligation to start summary proceedings to lift the attachment in exchange for posting security. If the first part of the defence suggests that summary proceedings would have been successful without security being posted, this obviously raises the question why Brodosplit levied the attachment in the first place. The second part fails because Brodosplit neither has proven that the costs would have been lower, nor indicated what type of security Star Clippers would have been able to provide or Brodosplit would have been willing to accept.

Conclusion

182. The conclusion is that Brodosplit's defences are rejected and that Star Clippers' request for relief sub (f) and (g) will be awarded in the sense that the loss incurred until 15 March 2020 will be assessed at a rate of 6.5% per annum as claimed by Star Clippers and for the remaining time at a rate of 3.0% per annum.

XIII. Compensation requested for the arrest of the Royal Clipper

183. The requested relief reads as follows:

⁹³ See PwC Counterclaim Report (Exhibit B-106), para. 74 and Appendix D as well as Exhibit 1001 to this Report; Hearing Transcript Day 1, p. 64; Hearing Transcript Day 3, p. 182.

⁹⁴ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 293.

⁹⁵ See also, Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 295.

(h) *Order Brodosplit to pay EUR 1,096,245 as compensation for the costs incurred by Star Clippers as a result of the attempted arrest of the Royal Clipper to be increased by statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French civil code and Articles L313-2 and L313-3 of the French monetary and financial code as of 23 September 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment.*

(i) *Order Brodosplit to pay EUR 43,488,432.00 to Star Clippers as compensation for the damages suffered by Star Clippers as a result of the attempted arrest of the Royal Clipper to be increased by statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French civil code and Articles L313-2 and L313-3 of the French monetary and financial code as of 19 July 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment.*

Facts

184. On 19 July 2019, Brodosplit requested *ex parte* leave from the Court of Draguignan in Southern France to arrest the Royal Clipper, Star Clippers' flag ship. That same day Brodosplit instructed a bailiff to arrest the Royal Clipper, which at the time was close to St. Tropez. The bailiff was denied to come on board the Vessel. After a couple of hours, the bailiff left and the captain of the Royal Clipper decided to sail the Vessel to its next destination. The threat of further attempts of arrest made Star Clippers decide to change the itineraries of the Royal Clipper and Star Flyer and avoid French waters.
185. Due to the removal of the Royal Clipper from the French Arrest, on 24 July 2019 Brodosplit filed criminal proceedings with the Draguignan Criminal Court against the master and owners of the Royal Clipper as well as against Mr Mikael Krafft in person for the diversion of an arrested asset.⁹⁶ The Draguignan Court, in proceedings to lift the attachment, has ruled that the arrest of the Royal Clipper was valid.⁹⁷
186. While the French lifting proceedings were pending, Star Clippers also initiated the Interim Relief Proceedings (UNUM 19.009). Pursuant to the Award in the Interim Relief Proceedings dated 22 August 2019, Star Clippers was ordered to provide a € 9 million bank guarantee to Brodosplit, after which Brodosplit confirmed on 12 September 2019 that the French Arrest was no longer in place.⁹⁸
187. The attachment was levied to guarantee payment of the damages claim asserted by Brodosplit due to alleged breach of the Shipbuilding Agreement by Star Clippers. The Parties agree⁹⁹ that

⁹⁶ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 760.

⁹⁷ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 373; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 759, 761.

⁹⁸ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 308; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 759 ff.

⁹⁹ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 311 and 312; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 711, 765.

this Tribunal has jurisdiction in relation to the question whether Brodosplit, in the particular circumstances of this case, acted unlawfully by levying conservatory attachment on the Royal Clipper, *i.e.*, in the particular circumstances of this case acted vexatiously or abused its right to arrest the Royal Clipper.

188. In addition, the Parties agree¹⁰⁰ that French law is applicable. This follows from the Brussels Convention of 10 May 1952 relating to arrest of sea-going ships. The Rome II Regulation stipulates that it respects international commitments entered into by the Member States before the Rome II Regulation was adopted.¹⁰¹ As such, regard must be had to the provisions on applicable law contained in the Brussels Convention. Pursuant to Article 6 of the Brussels Convention, the question whether Brodosplit is liable for damages resulting from the arrest shall be determined by the law of France, being the country where the arrest was applied for.¹⁰²
189. The Parties also agree that according to French law a party which in anticipation of being awarded its claim in legal proceedings, decides to levy pre-judgment attachment, will be liable for damages in case of fault, in particular if he has committed an abuse of right (*abus de droit*) or acted with blameworthy levity (*une légèreté blâmable*).¹⁰³

Star Clippers' claims

190. Star Clippers' claim sub (h)¹⁰⁴ entails compensation for two categories of costs: (i) costs of arranging a bank guarantee: € 201,027; and (ii) damages claims from guests (both guests on the Royal Clipper and guests from other Vessels whose itinerary had to be changed last minute in light of the threat of further attempts to arrest the Royal Clipper or the Star Flyer) in the amount of € 895,218.
191. Star Clippers' claim sub (i) relates to lost profits.¹⁰⁵ According to Star Clippers, the arrest of the Vessel has caused a significant drop of bookings. Star Clippers submits that after the events on 19 July 2019, bookings instantly dropped by about 30% relative to the same period in 2018.¹⁰⁶ The number of bookings did not pick up after Brodosplit had been ordered to refrain from further attachments. Given the competitive nature of the cruise industry and the importance of a solid track record, it is reasonable to assume that it will take years to repair the reputational

¹⁰⁰ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 317 ff.; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 317, 764.

¹⁰¹ Art. 28: 'This Regulation shall not prejudice the application of international conventions to which one or more Member States are parties at the time when this Regulation is adopted and which lay down conflict-of-law rules relating to non-contractual obligations.'

¹⁰² 'All questions whether in any case the claimant is liable in damages for the arrest of a ship or for the costs of the bail or other security furnished to release or prevent the arrest of a ship, shall be determined by the law of the Contracting State in whose jurisdiction the arrest was made or applied for.'

¹⁰³ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 322; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 777, 828.

¹⁰⁴ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 353 ff.

¹⁰⁵ Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 359 ff.; Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 600 ff.

¹⁰⁶ Opening Statement Star Clippers, sheet 75.

damage done. The fact that the number of bookings did not return to the levels pre-arrest after a return to 'business as usual', shows that the reputational damage has a long lasting impact. Star Clippers submits that five years is a conservative estimate. The total loss estimated by Star Clippers amounts to € 43,488,432.

Brodosplit's defences

192. Brodosplit's defences can be summarised as follows:

- (a) Brodosplit cannot be held liable, because the attachment was valid and Brodosplit has not acted vexatiously or abused its right;
- (b) Brodosplit cannot be held liable towards Star Clippers, because not Star Clippers (*i.e.*, Star Clippers Ltd. (The Bahamas)) is the owner of the Royal Clipper, but SPV R Clipper;
- (c) Absence of causal link between the arrest of the Royal Clipper and the alleged loss;
- (d) The quantum assessment is incorrect; and
- (v) Contributory negligence and Star Clippers failed to mitigate its losses.¹⁰⁷

Ad (a) Liability of Brodosplit

193. Both parties have presented legal opinions discussing the question whether the attachment levied by Brodosplit was, in the circumstances of this case, an act showing abuse of right or blameworthy levity.¹⁰⁸ The expert on Star Clippers' side has answered this question in the positive, the experts on the side of Brodosplit in the negative. For the following reasons the Tribunal is convinced by the expert for Star Clippers.

194. Professor Racine quotes in his Opinion (para. 11) a leading specialist in French enforcement law, who writes:

¹⁰⁷ See for these defences Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 803, 806 ff., 812 ff., 824 ff., 890 ff., as well as the follow up discussion in the Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 307 – 512.

¹⁰⁸ On the side of Brodosplit: Legal opinion drawn up by Mr Bertrand Coste and Mr Patrick Simon (Brodosplit's counsel in the French arrest and following court proceedings) (Exhibit B-151) and Legal Opinion of Prof. Philippe Thery, professeur émérite de l'Université Paris II (Exhibit B-154). On the side of Star Clippers: Legal opinion by Prof. Jean-Baptiste Racine, Professor of Law at Paris-II and author of "Seizure of boats, ships and aircraft", Répertoire Dalloz de Procédure Civile, 2014 with G. Payan; first edition 1999) (Exhibit S-84). In addition, Star Clippers has submitted the following legal literature: Bloch, C. "Chapter 626 Precautionary seizure of vessels: effects of seizure" in "Enforcement Law and Practice", Dalloz Action, 2018/2019, section 4 (Exhibit SL-10); Racine, J. "Seizure of boats, ships and aircraft" in "Repertoire of Civil Procedure", Dalloz, December 2014 (actualisation: December 2019), para. 156 (Exhibit SL-11); Tassel, Y. "Section 10: Seizure and forced sale of vessels and boats - Precautionary measures" in "Seizure and forced sale of ships and boats", LexisNexis, 18 April 2019, para. 107 (Exhibit SL-12). Also a number of French court decisions have been submitted.

*Abuse, in the strict sense, however, refers to a particular case, where the action is lawful but where the creditor exercises his right in a reprehensible manner.*¹⁰⁹

Professor Racine summarises in his Opinion (para. 15):

Criteria for abuse of the right of arrest. *The same criteria as for abuses of arrests apply to arrest of vessels. While intention to harm is certainly an abuse, such a criterion is not a prerequisite. Any fault in the exercise of an arrest is likely to give rise to the liability of the arresting party. This is the case when the arresting party commits a blameworthy levity, a grave recklessness or foolhardiness (see para. 12 above). The court (or the arbitral tribunal) therefore has to assess the behaviour of the arresting creditor in the light of all the circumstances of the case.*

Professor Racine remarks in his Opinion (para. 24):

The fact that the arrest was carried out while the vessel was at sea with passengers on board. *This is a decisive circumstance for us. (...) Typically, the arrest of vessels concerns merchant ships carrying goods. In such a situation, arrests are frequent and shippers are savvy merchants who are able to understand the issues involved in an arrest of the vessel. It should be recalled that in French case law the abusive nature of an arrest was held when the arrest was carried out on a vessel with passengers on board.¹¹⁰ (...) The arrest was carried out on 19 July 2019, at the peak of the tourist season. The purpose pursued by the arrestor was clearly to discredit Star Clippers to its clientele. (...) All these consequences of the arrest were to be expected and Brodosplit must have been aware of them. There is therefore an intent to harm on the part of Brodosplit.*

Of the French court cases, the one that most resembles the attachment of the Royal Clipper seems to be the *Sedov*-case, where an attachment of one of the largest sailing ships of the world was levied on a Friday afternoon while the vessel was used for cultural activities.¹¹¹ Professor Racine writes:¹¹²

*The Rennes Court of Appeals noted the abusive nature of the seizure, noting in particular that it had taken place 'during the prestigious festivities of Brest 2000' and that the distraining creditor had 'deliberately sought to put pressure on his debtor through this highly publicized procedure' (Rennes, 27 June 2002, DMF 2002. 734, note by Rémerly). It is therefore the circumstances of the seizure that made it possible in this case, and that make it possible in general terms, to characterise the abusive nature of the seizure.*¹¹³

¹⁰⁹ A. Leborgne, *Droit de l'exécution*, Dalloz, 3ème édition, 2019, n° 480, p. 265.

¹¹⁰ The *Tipasa*-case (Aix en Provence Court of Appeal, 10 March 1987, DMF 1988, 1ère esp., p. 545, note H. Tassy), discussed in para. 15 of the Opinion.

¹¹¹ This resemblance is not dispelled by the experts for Brodosplit (Opinion, p. 9).

¹¹² In *Seizure of boats, ships and aircraft*, in Dalloz 2014, mentioned in footnote 63.

¹¹³ Quoted in Statement of Defence and Counterclaim (Star Clippers), para. 323.

195. In the present case a large cruise sailing vessel with more than two hundred passengers enjoying their holidays was attached on a Friday afternoon. Brodosplit must have foreseen that the matter could not be solved in a few hours and consequently would cause considerable financial loss of different sorts to Star Clippers and emotional distress to the passengers. The fact that the itineraries of the Royal Clipper for the subsequent two weeks were unknown to Brodosplit¹¹⁴ cannot justify such an arrest. The claim for which this attachment was levied has been dismissed in its entirety in the present award. Brodosplit had increased the claim from € 25.8 million to € 33 million for purposes of the proceedings in France.¹¹⁵ In the Tribunal's view, Brodosplit must have been aware that it was pursuing a claim whose existence was far from certain (and it had already attached Star Clippers' bank accounts for € 18 million).
196. Taking into account all circumstances of the case the Tribunal holds that the attachment was abusive. The defence is rejected.

Ad (b) Liability towards Star Clippers?

197. In its Statement of Defence and Counterclaim (para. 353) Star Clippers has submitted the following:

The Royal Clipper is owned by the single vessel entity SPV R Clipper Ltd ("SPV R Clipper"). However, Star Clippers (Ltd.) chartered the Royal Clipper and the other clipper vessels, and administered the bookings for the vessels.

198. Brodosplit contends that any substantiation by Star Clippers is lacking. In this respect Brodosplit emphasises Star Clippers' unclear group structure and recent changes in that structure. Brodosplit's contestation that Star Clippers Ltd. would be entitled to operate the Royal Clipper and/or the other vessels in the Star Clippers group, or administer its bookings, is refuted by Star Clipper's Contract of Carriage (Exhibit S-106), which lists the claimant Star Clippers Ltd. as the carrier and the statement of Star Clippers' auditors confirming that Star Clippers Ltd. is the principal trading company of the Star Clippers Group (Exhibit S-107). Moreover, during the hearing Star Clippers' expert Mr Petersen confirmed that the entity that had to bear the costs of passenger compensations and suffered the loss of profits was in his opinion Star Clippers Ltd.¹¹⁶
199. This is sufficient to convince the Tribunal that Star Clippers is the commercial axis of the Star Clippers group which earns the profits and suffers the losses. Consequently, it is sufficient for establishing Brodosplit's liability vis-à-vis Star Clippers. The defence is rejected.

Ad (c) Causal link

200. As to the damages, according to French law Star Clippers has to prove a fault, the damage and the causal link between the two. The damages must be sufficiently certain to be eligible for compensation. The damage can be current or future. Merely hypothetical eventual damages

¹¹⁴ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 337.

¹¹⁵ Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 542

¹¹⁶ Hearing Transcript Day 2, p. 188.

cannot be compensated. The damage caused by the loss of a chance is direct and certain, and so compensable. In other words, it should be assessed whether the chance lost was worth something. French case law focuses on the real and serious character of the lost chance. Even a minimal chance is subject to compensation. The causal link must be direct.¹¹⁷

201. Applying these principles to the case at hand, the Tribunal holds that in principle the heads of damages mentioned in paras. 190-191 above are eligible for compensation. These damages are direct consequences of the attachment. The causal link is not broken because these consequences were also conditioned by commercial decisions of Star Clippers flowing from the arrest, *i.e.*, the decisions to leave the place of arrest, to change the itineraries of the Royal Clipper and Star Flyer in order to avoid French waters and possible further arrests, to compensate the passengers and to post security after the UNUM 19.009 arbitral proceedings. The Tribunal opines that the attachment was the adequate cause of all these decisions.¹¹⁸
202. Brodosplit has alleged that the loss should remain with Star Clippers because it has been caused by sailing away from the place of arrest. That is unconvincing. Sailing away may have been a criminal offense, but it is hard to see how that might have caused a pecuniary loss. As an *obiter*, the Tribunal adds that it is quite possible that the loss suffered by Star Clippers would have been higher in case of a prolonged stay of the Vessel at the place of arrest. Star Clippers has alleged that it would have been time consuming for it to arrange providing securities to back up bank guarantees, which has not been sufficiently disputed by Brodosplit.
203. This result is not altered by invoking the maxim of French law *nemo auditur suam propriam turpitudinem allegans*,¹¹⁹ because such a broad principle of law in itself is not sufficient to solve concrete cases and is not apt, without further substantiation, to convince the Tribunal that it would thwart civil liability for abusive attachment in the case at hand.¹²⁰
204. Accordingly, the defence fails.

Ad (d) Quantum assessment

205. Brodosplit claims that Star Clippers' quantum assessment of the losses regarding the bank guarantee, damages claims for guests, loss of profit and interest are incorrect.¹²¹

¹¹⁷ Opinion Prof. Racine (S-84), para. 28, 29, 31; Opinion Mr Bertrand Coste and Mr Patrick Simon (B-151), para. 6; Opinion Prof. Thery (B-154), Section IV.

¹¹⁸ In the same sense Opinion Prof. Racine (S-84), para. 30-32.

¹¹⁹ Opinion Mr Bertrand Coste and Mr Patrick Simon (B-151), para. 5.2, who for this reason deny any liability on the part of Brodosplit; Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 821.

¹²⁰ See also Opinion Prof. Racine (S-84), para. 21.

¹²¹ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Star Clippers), para. 825 ff.; Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 437 ff.

Bank Guarantee

206. The Tribunal rejects Brodosplit's objections to the quantum assessment of the € 201,207 claim relating to the bank guarantee costs outright, in so far it is based on lack of causal link (see ad (c) above), and also for the remaining part, because it holds that this claim has been sufficiently explained and substantiated, in particular after the Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim and the Vijverberg Supplemental Counterclaim Report, to which Brodosplit failed to react in its Statement of Rejoinder on Counterclaim.¹²²

Damages claims from guests

207. The Tribunal equally rejects Brodosplit's objections to the quantum assessment of the damages claims from guests in the amount of € 895,218 outright, in so far it is based on lack of causal link (see ad (c) above), and also for the remaining part. The Tribunal finds the claim relating to compensation paid to individual guests sufficiently substantiated in the Vijverberg Supplemental Counterclaim Report.¹²³ Similarly, the claims for refund to a charter group and additional transfers are in the Tribunal's view sufficiently substantiated in the Vijverberg reports, notably Exhibits VQ04 and VQ05 thereto.

Loss of Profits

208. Brodosplit has disputed the claim.¹²⁴ One of its defences is that Star Clippers has not taken into account the effect of the COVID-19 pandemic. Relying on the opinion of Professor Theyt argues that according to the applicable French law this should be done. Another defence is that the claim does not comply with the requirement of the applicable French law that damages must be sufficiently certain to be eligible for compensation (see paras. 200-203 above).
209. Star Clippers has not taken into account the effect of the COVID-19 pandemic because it contends that the effects of COVID-19 do not absolve the causal relationship between Brodosplit's actions and the loss claimed. COVID-19 is at best an alternative cause for the claimed loss of profit in 2020. Referring to Professor Racine's Opinion (para. 35) it claims that *"under French law, Brodosplit is liable for the loss of profit associated with the loss in the number of bookings caused by the abusive arrest and the threats of further arrests, also if eventually all bookings had to be cancelled because of the COVID-19 pandemic."* Professor Racine bases his opinion on a well-known treatise of the law of obligations.¹²⁵ He writes as follows:

Yes, COVID-19 presumably severely affects the profits of cruising companies such as Star Clippers. That, however, is irrelevant for this case. According to the doctrine of equivalence of conditions, used by French case law, all the elements which have

¹²² Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 586-589; Exhibit S-92; Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 442.

¹²³ Vijverberg Supplemental Counterclaim Report (Exhibit S-92), Exhibit VSC04.

¹²⁴ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 825 ff.; Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 437 ff.

¹²⁵ F. Terré, Ph. Simler, Y. Lequette & F. Chénédé, Les obligations, Dalloz, 2019, n° 923, p. 1004.

conditioned the damage are equivalent. Famous French scholars wrote that the system of equivalence of conditions “consists in saying that all causes must be considered as equivalent with regard to the production of the effect. It is therefore sufficient that the damage can be linked in some way to the fault of the debtor for him to be held liable”³⁷. Thus it is sufficient for *Star Clippers* to evidence the causal relationship between the arrest and the loss claimed. In our view, under French law, *Brodosplit* is liable for the loss of profit associated with the loss in the number of bookings caused by the abusive arrest and the threats of further arrests, also if eventually all booking had to be cancelled because of the COVID-19 pandemic.

210. However, according to the Tribunal this reasoning is not convincing. The text in *Terré c.s.* reads as follows:¹²⁶

Mais on sait qu'un événement (ici le dommage réalisé) n'a pas qu'une seule cause ; il se rattache à des causes multiples. Deux systèmes pouvaient alors être soutenus.

Le système de l'équivalence des conditions: il consiste à dire que toutes les causes doivent être considérées comme équivalentes en ce qui concerne la production de l'effet. Il suffit donc que le dommage puisse être rattaché par un lien quelconque à la faute du débiteur pour que celui-ci en soit déclaré responsable.

Le système de la cause adéquate ou cause générique ; parmi les causes qui ont produit un événement, il faut distinguer : les unes sont prépondérantes ; sans elles, il est certain, évident, que l'effet ne se serait pas produit; les autres ne sont que secondaires ; même sans leur réalisation il est possible que l'effet se soit produit. Pour que le débiteur soit responsable, il faut que l'inexécution de l'obligation soit vraiment la cause générique du dommage.

En utilisant les termes « suite immédiate et directe de l'inexécution », le Code semble bien avoir consacré le second système. Et c'est en général la position de la jurisprudence. Le débiteur doit réparation du dommage et de tout le dommage qui, sans sa faute, ne se serait pas immédiatement réalisé . En revanche, il ne doit pas réparation de toutes les conséquences indirectes, qui normalement auraient pu se produire sans sa faute. En d'autres termes, le système de la cause adéquate conduit à considérer comme préjudice direct tout dommage objectivement prévisible à partir du fait, le juge tenant compte du degré de probabilité que pouvait présenter telle conséquence.

It follows from this text that Professor Racine has correctly quoted the definition of the 'doctrine of equivalence of conditions', which however is not the prevalent doctrine in French law, because that is the '*système de la cause adéquate ou cause générique*'.¹²⁷

¹²⁶ See Exhibit 20 to Prof. Racine's Opinion.

¹²⁷ See also Opinion of Prof. Thery, para. 19.

211. As of 16 March 2020, due to COVID-19 restrictions Star Clippers cancelled the cruises on all its three vessels. The sail dates of the vessels are according to Star Clippers' Travel Health update as at 16 November 2020 still cancelled until April 2021.¹²⁸
212. The bookings that were lost after the arrest of the Vessel would largely have been for cruises beyond 16 March 2020.¹²⁹ As of the date the COVID-19 pandemic occurred (which the Tribunal for its analysis in this arbitration sets at 16 March 2020) they have not been carried out and if they had already been paid the payment would have been restituted. That means that not the arrest of the Vessel but the COVID-19 pandemic is to be deemed the adequate cause of the claimed loss of profit as of this date.
213. The Tribunal adds by way of *obiter dictum* that according to Dutch law – which under the Civil Code of 1992 no longer follows the doctrine of adequate cause – the result would have been the same. Normally, a loss must be calculated in a 'concrete', not an 'abstract' manner. That implies that the court, looking back at the event that has supposedly caused a loss, must take into account all relevant circumstances of the case. The COVID-19 pandemic is such a relevant circumstance, which interrupts the causal connection with the prior event.
214. In respect of the claimed compensation for loss of (future) bookings after 15 March 2020 due to the arrest of the Royal Clipper, the Tribunal finds these in addition insufficiently certain. It is true that often it is not impossible for a court to estimate a loss that may occur in the future. However, that requires that it is sufficiently probable that a loss will occur. This is certainly also true for French law, as is clear from the paras. 200-203 above. It is the Tribunal's view that in this particular case it is not possible to estimate with sufficient certainty the reputational damage, the loss of bookings caused by the arrest of the Vessel and the loss of profits resulting therefrom over a 'recovery period' of five years, as proposed by Star Clippers. Such an exercise would already have been difficult in itself (how long would the normal exploitation of Star Clippers' vessels have been affected by the attachment and the reputational damage caused by it?). It becomes in the eyes of the Tribunal impossible due to the effects of the COVID-19 pandemic for Star Clippers' cruise business (e.g. how long will the pandemic affect the normal exploitation of the vessels and how should the adverse effects of the attachment be distinguished from those of the pandemic?).
215. The remaining task for the Tribunal is to assess Star Clippers' claim for loss of profit incurred in the period from 19 July 2019 through 15 March 2020.
216. The Tribunal concludes from the Vijverberg Supplemental Counterclaim Report that the claimed loss of profit for the period from 19 July 2019 to 15 March 2020 amounts on a net present value basis to € 4,144,494, which is confirmed by Brodosplit's expert PwC as Star Clippers' claim for this period.¹³⁰ As the damage has already occurred over a past, relatively short period of 8

¹²⁸ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix B, para. 23 and Exhibit PwC-1042.

¹²⁹ See Hearing Transcript Day 1, p. 120/121.

¹³⁰ Vijverberg Supplemental Counterclaim Report (Exhibit S-92), Exhibit VSC02: Booking + Rev 2018 – 2025, sum of cells I51 to P51 and Q51/2; PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para 83.

months, there is according to the Tribunal no need to apply a net present value calculation and recoverable damages are to be assessed on an undiscounted basis. The undiscounted loss of profit for the period from 19 July 2019 to 15 March 2020 as assessed by Vijverberg amounts to € 4,333,909.¹³¹

217. Brodosplit submits on the basis of PwC's Second Counterclaim Report that the losses assessed by Vijverberg are not properly substantiated and must be dismissed in full, because Vijverberg has not shown a causal link between the loss it assesses and the alleged abusive arrest of the Royal Clipper, and has overlooked some key facts in its assessment.¹³² In case the Tribunal would decide that there is a causal link between the arrest of the Royal Clipper and the claimed loss of profit, Brodosplit submits pursuant to PwC's findings that on the basis of Vijverberg's model – corrected for errors and incorrect assumptions – the loss incurred by Star Clippers would amount to a maximum of € 891,192 which needs to be reduced by the amount that Star Clippers had to refund to their customers due to cancelations of cruises in 2020.¹³³ PwC assesses Star Clippers' undiscounted loss of profit from 19 July 2019 to 15 March 2020 at € 934,526.¹³⁴
218. As explained in paras. 197-199 above, the Tribunal accepts as sufficiently substantiated Star Clippers' position that also the loss of profit was incurred by Star Clippers Ltd, the respondent in this arbitration, and that the decrease in bookings was caused by the arrest of the Royal Clipper and the threat of further arrests as a consequence thereof. As to assumptions in Vijverberg's calculations, which are according to PwC unsupported, the Tribunal notes that growth assumptions, to the extent based on Exhibit VQ06 to the Vijverberg Counterclaim Report, even if incorrect only have a limited effect as they apply only as of 1 January 2020. The Tribunal accepts the booking data in combination with Mr Eric Krafft's witness statement in support thereof as sufficient substantiation of actual passenger bookings until 1 January 2020. As to errors in Vijverberg's calculations as alleged by Brodosplit:¹³⁵ the Tribunal accepts Vijverberg's explanation of the alleged double counting of the assumed annual growth rate of the average on board revenues per passenger and notes that again the effect of such mistake, if made, would only be minimal for the period up to 15 March 2020. PwC's criticism of Vijverberg dividing the year in two unequal parts leading to distortions of the Net Present Value calculation is not relevant as the Tribunal will assess the claimed loss of profit. Brodosplit failed to explain the effect, if any, on Vijverberg's calculations of a narrower range of ticket prices. Vijverberg sufficiently explained the nature of the various tables used for its calculations (notably on the one hand on an actual income basis and on the other hand on a bookings basis). The Tribunal agrees with Vijverberg that its approach to profit as referring to incremental profit calculated as revenues minus variable costs, while ignoring fixed costs, is an acceptable method to calculate loss of profit.

¹³¹ Vijverberg Supplemental Counterclaim Report (Exhibit S-92), Exhibit VSC02: Booking + Rev 2018 – 2025, sum of cells I47 to P47 and Q471/2.

¹³² Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 476-495.

¹³³ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 473-474.

¹³⁴ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), para. 206. The NPV loss of profit is assessed at € 891,192.

¹³⁵ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 494.

219. As the Tribunal rejects Brodosplit's general defences against Star Clippers' remaining loss of profit claim, it must now address Brodosplit's revised assessment of the loss of profit incurred by Star Clippers for the period of 19 July 2019 through 15 March 2020. Brodosplit's expert PwC made a revised assessment of Star Clippers' loss of profit in its Second Counterclaim Report by correction of certain alleged errors by Vijverberg and adjustment of the assumptions of Vijverberg regarding: (i) decrease in booking revenues and passengers; (ii) variable costs; (iii) discount rate; and (iv) recovery period.¹³⁶ Other than with respect to Star Clippers' total claim for loss of profit, PwC has not specified the contribution of the corrections of errors and the adjusted assumptions to the 78.5% reduction of Star Clippers' calculation of € 4,333,909 to its revised € 934,526.
220. The reduction cannot be explained by an adjusted discount rate, as for the Tribunal's assessment the damages are to be calculated on a non-discounted basis. It can also not be explained by the reduction in recovery period, as PwC does not change the recovery percentage for the first year of the loss (*i.e.*, the year after 19 July 2019). The reduction can also not be explained by the correction of errors. Two of the three errors (rounding of the decrease in booking revenues and elimination of double count in calculation of on-board revenues) have a combined effect of less than 1% on the total claim of Star Clippers and concern corrections that would only apply as of 1 January 2020, *i.e.*, for 2,5 months of the 8 months period of recoverable profit loss.¹³⁷ The Tribunal considers such effect negligible. The third error identified by PwC concerns inappropriate use of the discount formula, which error, if made, is not relevant as the damages are calculated on a non-discounted basis.
221. The reduction can also not be explained by adding variable costs to the Vijverberg model that according to PwC were omitted. PwC submits that such omission results in a reduction of 16.8% of Star Clippers' total claim.¹³⁸ PwC assumes, solely based on a single line of explanation in the 2013 audited financial statements of Star Clippers that 50% of its marine operations costs are directly dependent on the number of passengers, that 50% of such costs are variable, which would amount to 27.3% of cruise (booking revenues).¹³⁹ Yet, Vijverberg only uses 9.1% for (variable) food costs and expenses. PwC submits that Vijverberg's model underestimated the level of variable costs by approximately 18.2% of booking revenues. The Tribunal is not convinced. Marine operations costs are divided between voyage expenses and vessel expenses. Where it makes sense that voyage expenses are partly dependent on the number of passengers, it does, without further explanation, not make sense for vessel expenses. The Tribunal is, also based on Mr Eric Krafft's statement that operations costs are most fixed, maintenance and crew costs being big items, that the explanation referred to by PwC must be understood to refer to voyage expenses, also because the examples mentioned are typical examples of voyage expenses.¹⁴⁰ Roughly 50% of voyage expenses in 2012/2013 amounts to 12% of cruise (booking revenues), which is not materially out of line with the 9.1% variable costs figure for 2019 used

¹³⁶ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 1.

¹³⁷ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix E. The 2019-data used by Vijverberg are actual data.

¹³⁸ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 68.

¹³⁹ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix C, para. 11-12.

¹⁴⁰ Witness Statement Mr Eric Krafft (Exhibit S-61), para. 18-19.

by Vijverberg. The Tribunal is accordingly not persuaded by PwC's argument that Vijverberg omitted substantial variable costs in its analysis.

222. That leaves as remaining argument the according to PwC inaccurate decrease in booking revenues and passengers as used by Vijverberg. PwC submits that: (i) the decrease in booking revenues amounts to approximately 9.43% to 14.69%, rather than 39.67% (from 2020 onwards rounded to 40.0%) as calculated by Vijverberg; (ii) the passenger drop based on total bookings should be 12.34% – 13.93% rather than 37.37% as claimed by Vijverberg; and (iii) the price effect corresponding to the decrease in revenues and passengers amounts to -0.89% and 3.32%.¹⁴¹
223. PwC's main criticism of Vijverberg's approach is that Vijverberg's calculation is based only on a reduction of next-year revenues, which is then applied to total booking revenues. PwC finds this approach inappropriate because the calculation ignores the development of same-year revenues and the weight of the same-year revenues in the total revenues.¹⁴² In the Tribunal's view, PwC misses the point that in order to determine the effect of an actually occurred reduction in the number of bookings in week 30 through 52 of 2019 (the weeks after the arrest) it is Vijverberg's – in the eyes of the Tribunal fair – assumption that almost all loss of revenue arising from those bookings is next-year revenues. As demonstrated by PwC's own calculations, in the years 2017 and 2018 booking for the weeks 30 through 52 resulted for over 95% in next-year revenues.¹⁴³ Moreover, PwC misses the point that the effect of the reduction in bookings, assumed by Vijverberg to continue over five years, is on both same-year revenue and next-year revenue for the year bookings in 2020 and beyond, *i.e.*, on total revenue.
224. In fact, PwC's own analysis of the decrease in the total booking revenues does not demonstrate its calculation of the undiscounted loss of profit for the period from 19 July 2019 to 15 March 2020 amounting to € 934,526 to be correct.
225. PwC starts its assessment by comparing actual total booking revenues for 2017 (€ 38,691,676), 2018 (€ 37,752,494) and 2019 disrupted (€ 33,013,987).¹⁴⁴ Based on a linear trend shown by the total booking revenues in 2017 and 2018, PwC estimates the 2019 undisrupted total booking revenues to be € 36,453,312, resulting in a loss of € 3,349,325. Such loss must in the Tribunal's view be fully attributed to the period from week 30 through week 52.¹⁴⁵ Next, PwC makes in the Tribunal's opinion two mistakes in its assessment. First, if one is to extrapolate the effect of loss

¹⁴¹ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), para. 128-147, 198-200, and Appendix D.

¹⁴² PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 26.

¹⁴³ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 26. For 2018 2.9% (427,431/14,488,882 x 100%) and for 2019 4.5% (630,865/14,159,826 x 100%).

¹⁴⁴ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 36 ff.

¹⁴⁵ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 26, demonstrates that total booking revenues in CW 1-29 of 2017 and 2018 (respectively € 23,775,623 and € 22,7881,813) amount to respectively 61.5% and 60.6% of total revenue over those years. If, as assumed by PwC, total booking revenues over 2019 would have been € 36,453,312, total revenue over CW 1-29 of 2019 would at least have been (at 60%) € 21,871,987. In fact, total revenue over CW 1-29 of 2019 was higher at € 22,679,503 and therefore any loss over the whole year must be incurred in CW 30-59.

of revenue in week 30 through week 52 to 2020 and beyond, one must not, as PwC did, take the loss as a percentage of the expected total turnover for the whole of 2019, but as a percentage of next-year turnover for week 30 through week 52. In PwC's calculation, the loss is wrongly diluted over the whole of 2019. As a result, the loss would represent for the purpose of calculation losses in 2020 and beyond not 9.4%, but rather still 25.5% of total revenue, instead of the 40% used by Vijverberg in its model.¹⁴⁶ Second, PwC applies the percentage of 9.4% as from week 29 of 2019 as opposed to week 1 of 2020 as in the Vijverberg model.¹⁴⁷ This results in an artificial reduction of the actual loss of bookings for week 30 through week 52 of 2019, which was assumed by PwC *for the calculation of its percentage for future losses* to amount to € 3,349,325, but then subsequently *for the calculation of the loss over that period* reduced to € 1,267,829.¹⁴⁸

226. In PwC's correction of Vijverberg's approach to assessing the decrease in passengers, a similar discrepancy occurs. A passenger drop of 2,432 as assumed by PwC amounts to a 31.1% reduction over week 30 through week 52 of 2019.¹⁴⁹ As a result, the loss would represent for the purpose of calculation losses in 2020 and beyond not a 12.34% reduction in passengers, but rather a 31.1% reduction, instead of the 37.37 % used by Vijverberg in its model. As a corollary to these calculations, PwC concludes to a mathematically implied increase in price of 3.32% instead of Vijverberg's assumed decrease of 5%.¹⁵⁰
227. PwC (and Brodosplit) have failed to persuade the Tribunal that the approach adopted by Vijverberg to calculate the loss of profit incurred by Star Clippers for the weeks 30 through 52 of 2019 is materially incorrect. By changing certain assumptions, PwC is able to arrive at a considerable reduction of compensable loss of profit. The Tribunal is, however, not convinced that such changes are justified. There may be some inaccuracies in extending the numbers for 2 ½ months into 2020, but the Tribunal is not convinced that such inaccuracies would have material effect on the compensable loss of profit. The same applies to the assertion that the loss of profit would need to be reduced by the amount that Star Clippers had to refund to their customers due to the cancellations of cruises after 15 March 2020.¹⁵¹ Absent alternative calculations provided by PwC (or a spreadsheet of the PwC model to allow the Tribunal to make alternative calculations), the Tribunal determines, taking into consideration the various uncertainties referred to by PwC in the Vijverberg model, the sufficiently proven loss of profit to be compensated by Brodosplit to Star Clippers for the period 19 July 2019 through 15 March 2020 to be € 4 million.

Interest

¹⁴⁶ Representing € 3,439,325 / (3,439,325 + 10,068,041) = 0.2546 x 100%.

¹⁴⁷ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 48.

¹⁴⁸ Referring to 9.4 / 25.5 x 3,439,325.

¹⁴⁹ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 49 ff, representing 2,432 / (2,432 + 5392) = 0.3108 x 100%.

¹⁵⁰ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix D, para. 56 ff.

¹⁵¹ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 504; PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), para. 195, and Appendix D, para. 81.

228. Star Clippers claims over the awarded amounts statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French Civil Code and Articles L313-2 and L313-3 of the French Monetary and Financial Code as of 19 July 2019 or any other date deemed appropriate by the Tribunal up to the date of full payment. In accordance with Article 1231-7 of the French Civil Code, French statutory interest must be applied as from the date of the arbitral award, unless the Tribunal decides otherwise. Brodosplit submits that there is no reason to deviate from the general rule, which means that the interest should be calculated as from the date of the arbitral award.¹⁵² The Tribunal finds that in the circumstances of this case interest pursuant to Article 1231-7 of the French Civil Code must be awarded as of 8 May 2020, the date Star Clippers instituted its counterclaim in this arbitration.¹⁵³ Interest as requested will therefore be awarded as of 8 May 2020.

Ad (e) Contributory negligence or failure to mitigate losses?

229. This defence is based on the contention that Star Clippers should have posted security. This defence has already been rejected in principle in para. 181 above. In this case it also fails because Star Clippers has set out¹⁵⁴ that posting security on Friday afternoon or even on short term after the weekend was not possible, which has not been disputed by Brodosplit other than by unsubstantiated allegations.¹⁵⁵

Conclusion

230. The conclusion is that the claims sub (h) will be awarded in full for € 1,096,245 and the claim sub (i) will be awarded for € 4,000,000, both amounts to be increased by statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French Civil Code and Articles L313-2 and L313-3 of the French Monetary and Financial Code as of 8 May 2020.

XIV. Injunction on the basis of Article 9.1 of the Shipbuilding Agreement

231. The requested relief reads as follows:

- (i) *Order Brodosplit to refrain from:*
- (i) *bringing any specifications, plans and working drawings, technical descriptions, calculations, test results and other data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel to the attention of third parties without the prior written consent of Star Clippers, and*
 - (ii) *building another vessel for anyone other than Star Clippers based on the drawings provided by Star Clippers;*

¹⁵² Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 507.

¹⁵³ See, e.g., Cour de Cassation 18 January 1989, 87-18.081, Bulletin 1989 I N° 32 p. 21.

¹⁵⁴ Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 574.

¹⁵⁵ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 509.

- (k) Order Brodosplit to pay Star Clippers an immediately payable penalty of EUR 25,000,000 for each whole or partial non-compliance with the order mentioned above under (j).

232. This claim is based on Article 9.1 SA, which reads as follows:

ARTICLE 9: PROPERTY

(a) General Plans, Specifications and Working Drawings

9.1 Each Party shall retain all rights on the specifications, plans and working drawings, technical descriptions, calculations, test results and other data information and documents concerning the design and construction of the Vessel in amount in which the relevant Party has possessed such rights before execution of this Contract and in amount which the relevant Party has developed the said documentation, calculations, etc., as said above within period up to the Vessel's delivery.

Builder undertakes therefore not to bring them to the knowledge of third parties, without the prior written consent of Buyer.

The Builder acknowledges that it is the Buyer's proprietary knowledge which forms the integral part of the design of the Vessel. The Builder agrees not to build another Vessel for anyone other than the Buyer based on the drawings provided by the Buyer.

Star Clippers' Position

233. Star Clippers submits that the conceptual design of the Vessel was only disclosed to Brodosplit after Brodosplit signed a non-disclosure agreement. Pursuant to this NDA, which is still in full force and effect, Brodosplit agreed to keep "any information of any kind disclosed by Star Clippers for the purpose of work to be carried out by Contractor related to the Project" confidential and also undertook "not to make use of the confidential information given by Star Clippers for the construction of any other sailing cruise vessel."¹⁵⁶ To further ensure confidentiality of the proprietary knowhow Article 9.1 SA was included, from which it follows that Brodosplit is under an obligation to: (i) not disclose any information or documents concerning the design and construction of the Vessel to any third party without the prior written consent of Star Clippers; and (ii) not build another vessel for anyone other than Star Clippers based on the drawings provided by Star Clippers.¹⁵⁷ As Star Clippers made clear in its Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim, it seeks an order for specific performance of Brodosplit's contractual obligations; it does not seek to establish any infringement of its proprietary rights in this arbitration.¹⁵⁸

¹⁵⁶ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 626, and Exhibit S-98.

¹⁵⁷ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 629, 631-636, 646.

¹⁵⁸ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 639-645.

234. According to Star Clippers, Article 9.1 SA survived the termination of the Shipbuilding Agreement. There is no indication that the Parties intended that upon a termination of the Shipbuilding Agreement, Brodosplit would be at liberty to freely disclose all the (confidential) information concerning the design and construction of the Vessel including all of Star Clippers' proprietary information. Likewise, there is no indication that the parties intended that upon a termination of the Shipbuilding Agreement, Brodosplit would be allowed to build vessels for third parties based on the drawings provided by Star Clippers.¹⁵⁹
235. Star Clippers asserts it has sufficient legal interest in the requested remedy. Mr Debeljak, Brodosplit's CEO, launched his own cruise line, Tradewind Voyages, who started offering cruises with the Vessel early 2021 and expects to expand its fleet in the next couple of years with a number of sister vessels. Moreover, Brodosplit's suggestion that it is not bound by Article 9.1 because of the termination of the Shipbuilding Agreement or that the design documents Star Clippers are unfit for use in new shipbuilding projects provide a legitimate interest in the requested remedy.¹⁶⁰
236. Star Clippers argues that subjecting compliance with an order of a tribunal to penalty does not amount to the agreement between parties. It is in fact a common and entirely legitimate means of incentivising compliance, which in this case is an appropriate and necessary incentive. As to the amount of the penalty, Star Clippers submits that a steep penalty is necessary in order to remove any financial incentive on part of Brodosplit to use or share the proprietary information of Star Clippers and the design documentation represents significant value to Star Clippers.¹⁶¹

Brodosplit's Position

237. Brodosplit submits that Article 9.1 SA does not afford unlimited proprietary rights to Star Clippers on any specifications, plans, drawings etc. concerning the design and construction of the Vessel. From the express wording of Article 9.1 it is apparent that Star Clippers' rights protected by said provision, are limited to Star Clippers' *own* specifications, plans and working drawings, technical descriptions, etc. Moreover, Star Clippers provided Brodosplit with incomplete and outdated design drawings. Article 9.1 SA expressly limits Brodosplit's obligations to the defined term "Vessel", *i.e.*, a sailing passenger vessel with the specifications and main characteristics as described in Article 1 thereof. The prohibition to build another Vessel "*based on the drawings provided by the Buyer*" merely makes clear that Brodosplit may not use any of the design documents provided by Star Clippers for the building of another Vessel. The use of the drawings provided by Star Clippers in any new shipbuilding project would, however, in fact be impossible, since these drawings are incomplete, outdated and non-compliant with currently applicable rules and regulations.¹⁶²

¹⁵⁹ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 637.

¹⁶⁰ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 628-630.

¹⁶¹ Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 647-650.

¹⁶² Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 908, 918; Statement of Rejoinder on Counterclaim (Brodosplit), para. 536-551.

238. According to Brodosplit, without any indication that the obligations contained in Article 9.1 SA would survive the termination of the Shipbuilding Agreement – which the Shipbuilding Agreement does not stipulate – it must be concluded that the obligations in Article 9.1 are no longer in force due to the termination of the Shipbuilding Agreement.¹⁶³ In fact, Article 18.2 SA, which provides that the parties are discharged from all obligations if the Shipbuilding Agreement would not become effective, indicates otherwise.¹⁶⁴
239. Further, as there is no reason to believe or suspect that Brodosplit would act in breach of Article 9.1 SA, Star Clippers lacks sufficient legitimate interest to pursue its counterclaim.¹⁶⁵ The mere existence of a contractual obligation is in itself insufficient; an additional cause for action is required. Brodosplit submits that Star Clippers does not provide any reasonable basis to assume that it has laid the keel for a sister vessel of the Vessel or for a new build on basis of Star Clippers' drawings or design. Also, there is no reason to assume that Brodosplit is building or contemplates to build a sister vessel for a third party.¹⁶⁶
240. Finally, Brodosplit asserts it is unacceptable to impose a penalty which the Shipbuilding Agreement does not provide for as per the Parties' intentions and agreement. Moreover, Brodosplit would comply voluntarily and the requested penalty is excessive, disproportionate and unsubstantiated.¹⁶⁷
241. For these reasons, Star Clippers' counterclaims sub (j) and (k) must be denied in full.

The Tribunal's reasoning and decision

242. The Parties' opinions on the proper meaning of Article 9.1 SA differ considerably. According to Star Clippers, it requires Brodosplit to not disclose any information or documents concerning the design and construction of the Vessel to any third party without the prior written consent of Star Clippers and to not build another vessel for anyone other than Star Clippers based on the drawings provided by Star Clippers. Brodosplit submits that its non-disclosure obligation is limited to proprietary information of Star Clippers and that the agreement to not build is limited to a Vessel, *i.e.*, a Sailing Passenger Vessel with the specifications and main characteristics as described in Article 1 SA.
243. The Tribunal will therefore first address the drafting history and interpretation of Article 9.1 SA, followed by an analysis whether the provision survived termination of the Shipbuilding Agreement. Thereafter, it will discuss the lack of legitimate interest as invoked by Brodosplit and Brodosplit's objections to the requested penalties.

¹⁶³ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 914.

¹⁶⁴ Statement of Rejoinder on Counterclaim (Brodosplit), para. 526.

¹⁶⁵ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 916.

¹⁶⁶ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 919-921; Statement of Rejoinder on Counterclaim (Brodosplit), para. 529-534.

¹⁶⁷ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 930-934; Statement of Rejoinder on Counterclaim (Brodosplit), para. 552-559.

The drafting history

244. The first draft of the Shipbuilding Agreement by Star Clippers provided in Article 7 (Property) in respect of General Plans, Specifications and Working Drawings:¹⁶⁸

7.1 *Buyer retains all rights on the specifications, plans and working drawings, technical descriptions, calculations, test results and other data information and documents concerning the design and construction of the Vessel. Builder undertakes therefore not to bring them to the knowledge of third parties, without the prior written consent of Buyer.*
The Builder acknowledges that it is the Buyer's proprietary knowledge which forms the integral part of the design of the Vessel. The Builder agrees not to build another similar Vessel for anyone other than the Buyer.

245. On 20 September 2014, Brodosplit sent a second draft of the Shipbuilding Agreement in the form of a mark-up of the earlier draft.¹⁶⁹ Article 7.1 (renumbered to Article 9.1) was amended as follows:¹⁷⁰

9.1 *Buyer Each Party shall retains all rights on the specifications, plans and working drawings, technical descriptions, calculations, test results and other data information and documents concerning the design and construction of the Vessel- in amount in which the relevant Party has possessed such rights before execution of this Contract and in amount which the relevant Party has developed the said documentation, calculations, etc., as said above within period up to the Vessel's delivery.*
~~*Builder undertakes therefore not to bring them to the knowledge of third parties, without the prior written consent of Buyer.*~~
~~*The Builder acknowledges that it is the Buyer's proprietary knowledge which forms the integral part of the design of the Vessel. The Builder agrees not to build another Vessel for anyone other than the Buyer based on the drawings provided by the Buyer.*~~

Brodosplit's comment to the suggested changes was: "Builder proposes fair division of property in sense that each party owns what they bring and/or create in the project."

246. In the final version of the Shipbuilding Agreement as agreed between the Parties, the first sentence of Article 7.1 was agreed as proposed by Brodosplit, but the second and third sentence were re-introduced.

¹⁶⁸ Exhibits B-115 and S-86.

¹⁶⁹ Exhibit S-087.

¹⁷⁰ Deletions shown by strikethrough, additions shown by underlining.

Case 1:15-cv-01000-UNA Document 1-1 Filed 01/21/16 Page 61 of 100

Interpretation of Article 9.1

247. The Tribunal has not found any conclusive evidence in the record of a common subjective intention of the Parties regarding Article 9.1 in the negotiations leading to conclusion of the Shipbuilding Agreement and such common intention can also not be discerned from the submissions of the Parties. It is therefore up to the Tribunal to assess the meaning and scope of the provision. As to the standard to be applied, the Tribunal refers to paras. 129-130 above.
248. The first draft of what became Article 9.1 SA provided for a system whereby all data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel would be retained by Star Clippers. Therefore, without Star Clippers' prior written consent, Brodosplit was not to bring them to the knowledge of third parties. In view of its acknowledgement that Star Clippers proprietary knowledge forms the integral part of the design of the Vessel, Brodosplit was not to build another similar Vessel for anyone other than the Buyer.
249. The Tribunal notes that there is a discrepancy between the text of Article 7.1 in the document that is considered by both Parties to be the first draft as provided by Star Clippers¹⁷¹ and the text of Article 7.1 prior to its revision by Brodosplit in its mark-up of 19 September 2014 (which is, according to Star Clippers, a mark-up of the first draft).¹⁷² The last sentence in the first draft reads *"The Builder agrees not to build another similar Vessel for anyone other than the Buyer"*, whereas the last sentence (deleted by Brodosplit in its mark-up) reads *"The Builder agrees not to build another Vessel for anyone other than the Buyer based on the drawings provided by the Buyer"*. The Parties have not elucidated on the meaning or background of the change of *"another similar Vessel"* to *"another Vessel ... based on the drawings provided by the Buyer"*.
250. In its mark-up, Brodosplit introduced a division of property rights in sense that each party will own what they bring and/or create in the project, and proposed to delete its confidentiality obligation and its obligation not to build another Vessel. It appears from the Shipbuilding Agreement as concluded between the Parties that the division of property rights was accepted by Star Clippers, but the deletion of Brodosplit's confidentiality and the not-build obligations was not and Brodosplit accepted re-insertion of the same text of the confidentiality obligation and the obligation not to build another Vessel.
251. The Parties agree that pursuant to Article 9.1 SA Brodosplit is not allowed to build another Vessel for anyone other than Star Clippers based on the drawings provided by Star Clippers, but differ whether it applies, as argued by Star Clippers, more broadly to not building any vessel based on the drawings provided by Star Clippers and whether it entails, as argued by Brodosplit, that Brodosplit may only not use any of the design documents provided by Star Clippers for the building of another Vessel.

¹⁷¹ Exhibit B-155 as referred to in Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 75, and Exhibit S-86 as referred to in Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 57.

¹⁷² Exhibit S-27 as referred to in Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 77 and Exhibit S-87 as referred to in Statement of Rejoinder and Reply on the Counterclaim (Star Clippers), para. 58.

252. The Tribunal holds that where in the first draft of the Shipbuilding Agreement the phrase “*not to build another similar Vessel*” could reasonably be understood to mean not to build another vessel similar to the Vessel, such wider meaning is, without further explanation, which was not given by Star Clippers, not apparent from the phrase “*not to build another Vessel ... based on the drawings provided by the Buyer*”. That wording could, absent indications of another meaning, in the Tribunal’s view reasonably be understood by Brodosplit and thus must be understood to mean that Brodosplit could – as per the definition in the first recital of the Shipbuilding Agreement – not build a Sailing Passenger Vessel with the specifications and main characteristics as described in Article 1 SA based on the drawings provided by Star Clippers.
253. The agreed not-build obligation does not prohibit Brodosplit to build a Vessel, as long as such Vessel is not based on the drawings provided by Star Clippers. The Tribunal disagrees with Brodosplit that this would entail that Brodosplit may only not use the preliminary design drawings provided by Star Clippers. First, Star Clippers has also delivered detailed design drawings for masts and rigging. Second, limiting the agreed prohibition to non-use of Star Clippers’ preliminary design drawings takes away all meaning to the clause as the Vessel was *in fact* constructed using the basic design and detailed design drawings made by Brodosplit on the basis of the preliminary design drawings provided by Star Clippers and not by using these preliminary design drawings themselves. In the first draft, where Star Clippers retained all rights on data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel, Brodosplit acknowledged that it is Star Clippers’ proprietary knowledge which forms the integral part of the design of the Vessel and agrees not to build another similar Vessel for a third party. The language of the revised version of the first draft suggests that the rather absolute prohibition to build a similar Vessel was somewhat relaxed in that Brodosplit was allowed build a Vessel as long as it is not based on the drawings provided by Star Clippers (which is, according to the previous sentence, integral part of the design of the Vessel, which design is according to the first sentence of the clause owned by Star Clippers). In the Tribunal’s view this relaxation would allow Brodosplit to build similar Vessels, but based on a completely new design. When Brodosplit accepted re-introduction of these last two sentences in Article 9.1 without any amendment after introducing a division of ownership of the data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel, it must reasonably have understood that it could not use its own design drawings to build another Vessel, as these drawings are largely based on the drawings provided by Star Clippers and that Star Clippers would understand the provision in this way. Had Brodosplit wished to limit the scope of the not-build obligation in the last two sentences to the use of drawings provided by Star Clippers, it should have proposed a clarification to this effect. There is no evidence in the record that it did do so.
254. In the Tribunal’s view, similar considerations apply to Brodosplit’s confidentiality obligation. In the first draft of the Shipbuilding Agreement, Brodosplit’s confidentiality obligation was a clear corollary of Star Clippers’ ownership of the data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel. It was therefore that Brodosplit undertook not to bring “*them*”, i.e., all the data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel, to the knowledge of third parties. When Brodosplit accepted re-introduction of the second sentence in Article 9.1 without any amendment after introducing a division of ownership

259. This is corroborated by another indication. On 1 April 2014, the Parties have concluded a Non-disclosure Agreement relating to ‘confidential information’ meaning ‘information of any kind disclosed by Star Clippers for the purpose of work to be carried out by [Brodosplit] related to the Project’.¹⁷³ This Agreement, which is subsequently replaced by Article 9.1 SA,¹⁷⁴ states (Article III) that Brodosplit undertakes not to make use of any confidential information given by Star Clippers for the construction of any other sailing cruise vessel and (Article IV) that the obligations set forth in the Agreement shall apply for a period of ten years from its signature. This makes it probable that the parties have intended that the related obligations in Article 9.1 would survive the termination of the Shipbuilding Agreement.
260. The Tribunal is not persuaded by Brodosplit’s argument that in case of a termination of the agreement continued application of Article 9.1 is unjustified, because Brodosplit would then not have received any consideration for its limitation to build new vessels for other parties. As Star Clippers rightly points out, if the provision would not be upheld Brodosplit would be able to use

of the data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel, it must reasonably have understood the “them” which it undertook not to bring to the knowledge of third parties still to refer to all the data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel and that Star Clippers would understand the provision in that way. This assumption is in the Tribunal’s view not refuted by the repeated inclusion of the word “therefore”, also because in the next sentence Brodosplit expressly acknowledges that the Star Clippers’ proprietary knowledge forms the integral part of the design of the Vessel, which was in large part (basic and detailed design) to be performed by and thus became property of Brodosplit. Star Clippers therefore had a clear interest in controlling confidentiality of the design of the Vessel. Again, had Brodosplit wished to limit the scope of its confidentiality obligation to rights retained by Star Clippers, it should have proposed a clarification to this effect. There is no evidence in the record that it did do so.

255. In sum, pursuant to Article 9.1 SA, Brodosplit shall:

- (a) not bring the specifications, plans and working drawings, technical descriptions, calculations, test results and other data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel to the knowledge of third parties, without the prior written consent of Star Clippers; and
- (b) not build another Sailing Passenger Vessel with the specifications and main characteristics as described in Article 1 of the Shipbuilding Agreement for anyone other than Star Clippers based on the drawings provided by Star Clippers.

256. The Tribunal notes that Star Clippers in its prayer for relief (j)(i) requests an order for Brodosplit to refrain from bringing data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel *to the attention of* third parties. Star Clippers provided no explanation for this deviation from the wording of the agreement and the Tribunal will therefore consider Star Clippers’ requested relief on the basis of the wording of the Shipbuilding Agreement.

257. The next issue is whether Brodosplit’s obligations under Article 9.1 SA survived after termination of the Shipbuilding Agreement.

Article 9.1 and termination of the Shipbuilding Agreement

258. The Tribunal – interpreting the Shipbuilding Agreement, which is silent on this point – follows Star Clippers’ contention that the obligations have survived the termination of the contract. The nature of the obligations points in that direction. There is no indication that the parties intended that upon a termination of the Shipbuilding Agreement, Brodosplit would be at liberty to freely disclose all the (confidential) information concerning the design and construction of the Vessel. Likewise, there is no indication that the parties intended that upon a termination of the Shipbuilding Agreement, Brodosplit would be allowed to build vessels for third parties based on the drawings provided by Star Clippers.

63

264. In view of these circumstances, the Tribunal holds that Star Clippers has sufficient interest in its claims regarding Article 9.1 SA.

Penalty

265. The Tribunal does not accept Brodosplit’s argument that imposing a penalty for the case of non-performance of a contractual obligation is unjustified as it would amount to a deviation from the Shipbuilding Agreement. Article 1056 DCCP grants the power of the courts in Article 611a thereof to impose a penalty for non-compliance to arbitral tribunals. It concerns a supplementary order to put pressure on a debtor to comply with an order granted in the arbitral tribunal’s award. The Tribunal finds in the given circumstances and given the interests at stake for Star Clippers, and taking into consideration Brodosplit’s assurance of voluntary compliance, the penalties requested by Star Clippers reasonable.

268. Star Clippers' request for relief is based on the sixteen heads of claim mentioned in para. 381 of its Statement of Defence and Counterclaim. Of these, the numbers 3-14 belong to the Buyer's Supplies Group 2, which according to Article 8.1 is not included in the Contract Price. Brodosplit admits that it must pay for the items, although it does not accept the amounts of a number of these items.¹⁷⁶ This will be discussed in para. 272 below.
269. The items 1,2, 15 and 16 relate to (1) design costs, (2) workshop drawings, (15) onsite project management and supervision and (16) cost of service technicians during start-ups, tests and trials, in respect of which the Tribunal decides as follows:

	Description	Costs in € claimed	Costs in € awarded
1.	Design costs	558.361	0
2.	Workshop drawings for masts and rigging	205.470	0
15.	Onsite project management	1.187.000	0
16.	Cost of service technicians during start-ups, tests and trials	41.560	0
TOTAL		1,992,391	0

270. For the compensation of these costs, which is not foreseen in the contract in so far as they exceed the limits of the Buyer's Supplies Group 1 (for which Brodosplit was under an obligation to pay € 7 million in four instalments¹⁷⁷), Star Clippers relies on Articles 6:272 DCC (value of performances not due) and 6:211 DCC (unjust enrichment). Brodosplit has disputed that it has to compensate Star Clippers for these heads of claim.
271. The Tribunal accepts this defence. The Shipbuilding Agreement is an elaborate agreement, concluded between commercial parties of comparable economic weight and expertise, assisted by accomplished legal counsel. The agreement contains a precise allocation of costs to be borne by the respective Parties in connection with Buyer's Supplies. It also contains detailed rules on grounds for termination and the financial consequences of termination. The costs claimed by Star Clippers under the items 1,2, 15 and 16 are not of a type or nature that deserve a special treatment on the basis of (non-mandatory) statutory provisions that would lead to a modification of the contractual regulation between the Parties.
272. The Tribunal will now briefly discuss the other heads of claim based on the schedule in para. 669 of Star Clippers' Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim, in respect of which the Tribunal decides as follows:

¹⁷⁶ Statement of Reply and Defence on Counterclaim, para. 942.
¹⁷⁷ Article 8.1 SA.

	Description	Costs in € claimed	Costs in € awarded
3.	Construction of masts, yards, rigging by BSO	3,421,984	3,421,984
4.	Standing and running rigging equipment preparation and installation, other equipment and work from Choreń	1,197,373	1,197,373
5.	Halyard winches, snubbing winches and control boxes	247,153	247,153
6.	Sails, sail control system, sail hydraulic system	450,884	450,884
7.	Decorative artwork, painting, art pieces	21,865	21,865
8.	Four sports boats	378,017	378,017
9.	Lubricant oils	83,573	2,600
10.	Four life rafts, one training raft and four cradles	22,572	22,572
11.	Bow sprit net (including transport)	5,800	5,800
12.	LRIT and SASS system	1,816	1,816
13.	Detergent and dispensing equipment	17,285	17,285
14.	EVA dosing pumps	5,625	5,625
	TOTAL	5,853,947	5,772,974

Ad 3.

According to Brodosplit¹⁷⁸ Star Clippers admits that it has not actually incurred the amount of € 3,421,984 because it still owes an amount of € 1,000,000 to BSO under the Supply Agreement. To date, Star Clippers has – according to its own submission only incurred costs in the amount of € 2,421,984. Star Clippers, however, announces that it will pay the outstanding instalment of € 1,000,000 to BSO under the Supply Agreement if the Tribunal in this arbitration finds that Brodosplit validly terminated the Shipbuilding Agreement. In view thereof, Brodosplit agrees with Star Clippers' calculation for this item. There was no further discussion on this item. The Tribunal assumes that Star Clippers will also pay the outstanding instalment of € 1,000,000 to BSO in the situation (ascertained by this Award) that Star Clippers validly terminated the Shipbuilding Agreement. The claim for this amount is awarded.

Ad 4.

Star Clippers' contentions¹⁷⁹ are convincing to the Tribunal (rather than Brodosplit's reaction¹⁸⁰). The claim for this amount is awarded.

¹⁷⁸ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 969.

¹⁷⁹ Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 681 ff.

¹⁸⁰ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 602 ff.

Ad 5.

There has been no discussion on this item. The claim for this amount is awarded.

Ad 6.

Star Clippers' contentions¹⁸¹ have not been sufficiently disputed by Brodosplit, whose estimate would lead to an amount of € 368,879.¹⁸² The claim for this amount is awarded.

Ad 7.

This amount is not in dispute between the Parties. The claim for this amount is awarded.

Ad 8.

There was no discussion on this item. The claim for this amount is awarded.

Ad 9.

This claim will only be awarded to an amount of € 2.600, on the basis of the email correspondence referred to by Brodosplit.¹⁸³ Star Clippers' rebuttal¹⁸⁴ is not convincing to the Tribunal.

Ad 10.

The Tribunal understands that the life rafts have been rented by Star Clippers as replacement of cheaper Chinese life rafts which Brodosplit wished to supply. Brodosplit submits that it shall return the equipment to the supplier Servitec, as a result of which Star Clippers would have no costs in respect of these items.¹⁸⁵ Since Brodosplit has not stated that the life rafts are not installed on the Vessel and Brodosplit failed to explain how it intends to return items of which it is not the legal owner or intends to procure that the legal owner of the Vessel will return the items, Star Clippers will have to compensate Servitec for the value of the items. As Brodosplit has not disputed the attributed value of € 22,572, this amount will be awarded.

Ad 11.

There was no discussion on this item. The claim for this amount is awarded

Ad 12.

Brodosplit's belated objection in the Statement of Rejoinder on Counterclaim, para. 614, that based on the applicable exchange rate the claimed amount should be reduced from € 1,816 to € 1,478 is rejected. The actual exchange rate applicable to Star Clipper's payments in GBP is not

¹⁸¹ Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 684 ff.

¹⁸² Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 974 ff.

¹⁸³ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 977.

¹⁸⁴ Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 691.

¹⁸⁵ Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 613.

necessarily equal to the FX rate GBP/EUR of European Central Bank on 16 March 2018 as assumed by PwC.¹⁸⁶ The claimed amount will therefore be awarded.

Ad 13.

Brodosplit admits that its defence in the Statement of Reply and Defence on Counterclaim was incorrect.¹⁸⁷ Its belated new defence in the Statement of Rejoinder on Counterclaim, para. 616-617, that the costs are limited to € 7,258 fails to persuade the Tribunal in light of the invoices submitted by Star Clippers in support of its claim. The claim will be awarded as requested.

Ad 14.

There was no discussion on this item. The claim for this amount will be awarded.

273. Brodosplit has contended¹⁸⁸ that it does not have to pay for a number of items in the list above, because Star Clippers has already received compensation from SPV Flying Clipper. It refers to an agreement of 20 March 2019 by which Star Clippers sold and transferred certain vessel equipment, together with all appurtenances and drawings, to its affiliate SPV F Clipper. This contention has been convincingly disputed by Star Clippers.¹⁸⁹ Consequently, the Tribunal rejects this defence.
274. Star Clippers requests the sum to be awarded by the Tribunal to be increased by statutory interest on the basis of Article 6:119 DCC as of 25 June 2019 up to the date of full payment. Brodosplit submits that Star Clippers obstructed Brodosplit's attempts to pay compensation for the Buyer's Supplies and therefore Star Clippers' conduct constitutes creditor's default in respect of its compensation claim (Article 6:58 DCC) and no statutory interest is due.¹⁹⁰ The Tribunal finds that already in April 2019, Brodosplit was aware of the terms of the sale and purchase agreement of 20 March 2019 in which Star Clippers sold the Buyer's Supplies to SPV F Clipper, including a specification and valuation of the various supplies.¹⁹¹ Brodosplit concluded on the basis of this document the value of the Buyer's Supplies to be € 6,638,700.¹⁹² In the Statement of Reply and Defence on the Counterclaim, Brodosplit argues that it owes € 5,387,876 for the Buyer's Supplies.¹⁹³ Brodosplit has paid neither of these amounts. Under these circumstances the Tribunal rejects Brodosplit's defence of creditor's default and will award statutory interest as requested as from 25 June 2019.

¹⁸⁶ PwC Second Counterclaim Report (Exhibit B-155), Appendix F, no. 7 (I).

¹⁸⁷ Statement of Rejoinder on the Counterclaim (Brodosplit), para. 615.

¹⁸⁸ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 953.

¹⁸⁹ Statement of Rejoinder and Reply to the Counterclaim (Star Clippers), para. 666.

¹⁹⁰ Statement of Reply and Defence on Counterclaim (Brodosplit), para. 993 ff. and Statement of Rejoinder on Counterclaim (Brodosplit), para. 708 ff.

¹⁹¹ Statement of Claim (Brodosplit), para. 168.

¹⁹² Statement of Claim (Brodosplit), para. 378.

¹⁹³ Statement of Reply and Defence on the Counterclaim (Brodosplit), para. 961.

Conclusion

275. The conclusion is that, as the condition on which the counterclaim is based is fulfilled, the Tribunal will order Brodosplit to pay € 5,772,974, to be increased by statutory interest on the basis of Article 6:119 DCC as of 25 June 2019 up to the date of full payment.

XVI. Conclusion

276. The Tribunal comes to the following conclusion regarding the claims submitted by the Parties:

- (a) The relief requested by Brodosplit will be rejected.¹⁹⁴
- (b) The relief requested by Star Clippers sub (b), (c), (d), (e) and (m) will be rejected.¹⁹⁵
- (c) The relief requested by Star Clippers sub (a) will be awarded.¹⁹⁶
- (d) Star Clippers' request for relief sub (f) and (g) will be awarded in the sense that the loss incurred until 15 March 2020 will be assessed at a rate of 6.5% per annum as claimed by Star Clippers and for the remaining time at a rate of 3.0% per annum.¹⁹⁷
- (e) Star Clippers' claims sub (h) will be awarded in full for € 1,096,245 and its claim sub (i) will be awarded for € 4,000,000, both amounts to be increased by statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French Civil Code and Articles L313-2 and L313-3 of the French Monetary and Financial Code as of 8 May 2020 up to the date of full payment.¹⁹⁸
- (f) The relief requested by Star Clippers sub (j) and (k) will be awarded as follows:¹⁹⁹

The Tribunal:

- (j) orders Brodosplit to refrain from:
 - (i) *bringing any specifications, plans and working drawings, technical descriptions, calculations, test results and other data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel to the knowledge of third parties, without the prior written consent of Star Clippers; and*
 - (ii) *building another Sailing Passenger Vessel with the specifications and main characteristics as described in Article 1 of the Shipbuilding*

¹⁹⁴ See para. 163 of this Award.

¹⁹⁵ See para. 163 of this Award.

¹⁹⁶ See para. 163 of this Award.

¹⁹⁷ See para. 182 of this Award.

¹⁹⁸ See para. 230 of this Award.

¹⁹⁹ See para. 266 of this Award.

Agreement for anyone other than Star Clippers based on the drawings provided by Star Clippers;

(k) orders Brodosplit to pay Star Clippers an immediately payable penalty of € 25,000,000 for each whole or partial non-compliance with the order mentioned above under (j).

(g) The relief requested by Star Clippers sub (l) will be awarded by ordering Brodosplit to pay to Star Clippers € 5.772.974, to be increased by statutory interest on the basis of Article 6:119 DCC as of 25 June 2019 up to the date of full payment.²⁰⁰

XVII. Costs

277. According to Article 7.1 UNUM Arbitration Rules, arbitration costs consist of administrative costs, the arbitrators' fees and disbursements, and other costs.

278. The Tribunal determines the arbitration costs at € 584,705.50, specified as follows:

(a)	Administration costs UNUM (fixed)	€	1,900.00
(b)	Administration Costs UNUM (flexible)	€	19,910.00
(c)	Hearing Costs	€	32,513.50
(d)	Arbitrators' Fees	€	529,500.00
(e)	Arbitrators' Expenses	€	882.00

279. Article 7.10 of the UNUM Arbitration Rules provides that the unsuccessful party may be ordered to pay the arbitration costs and that if more than one party is partly unsuccessful, they may each be ordered to pay such portion of the arbitration costs as the arbitrators deem reasonable.

280. Considering that all Brodosplit's claims are rejected and Star Clippers' applications for interim relief were only partially successful and its counterclaims are only partially awarded, the Tribunal considers it reasonable that Brodosplit will bear 2/3 of the arbitration costs and Star Clippers will bear 1/3 thereof.

281. Brodosplit and Star Clippers have each paid to UNUM € 950.00 for administration costs and € 297,800 as deposit.²⁰¹ Pursuant to Article 7.9 UNUM Arbitration Rules, the parties shall be liable to UNUM and the arbitrators for the arbitration costs in proportion to the deposits that the said parties have made or are to make. The arbitration costs up the amount of € 298,750.00 shall therefore be settled against the deposit paid by Brodosplit with UNUM, the remainder of

²⁰⁰ See para. 275 of this Award.

²⁰¹ The administration costs due by Star Clippers were charged to its counsel including VAT, but its client must have incurred this amount excluding VAT and counsel itself can settle the VAT.

the arbitration costs (€ 285,955.50) shall be settled against the deposit paid by Star Clippers with UNUM, and the remaining balance of Star Clippers' deposit (€ 12,294.50) shall be returned by UNUM to Star Clippers. As Brodosplit has to bear 2/3 of the arbitration costs, *i.e.*, € 389,804.00, the Tribunal will order Brodosplit to pay to Star Clippers € 91,054.00.²⁰²

282. Article 7.12 of the UNUM Arbitration Rules provides that the unsuccessful or partly unsuccessful party may be ordered to pay such portion of the other party's or parties' costs related to the arbitration as the arbitrators deem reasonable, namely the costs for legal and other assistance, and other reasonable costs made in relation to the arbitration, and that the party concerned may be ordered to pay these costs only in part, in the same way as he may be ordered to pay the arbitration costs only in part.
283. Star Clippers has specified its costs for legal and other assistance at € 1,816,957.57, consisting of expert costs (€ 424,058.20), legal costs (€ 1,387,439.09), and witness costs (€ 5,460.28). Brodosplit has not made any comments with respect to Star Clippers' specification. Also in view of the costs submitted for Brodosplit's legal and other assistance (approximately € 2.6 million), the Tribunal deems Star Clippers' costs for legal and other assistance reasonable. As Star Clippers counterclaims are only partially awarded, the Tribunal considers it reasonable for Brodosplit to be ordered to pay 2/3 of Star Clippers' costs in an amount of (rounded) € 1,211,305.00.
284. Star Clippers requested for all the costs and expenses awarded to be increased with statutory interest calculated as of 14 days after the day of the award up to the date of full payment, which has not been disputed by Brodosplit. Accordingly, the Tribunal will increase the amounts awarded with statutory interest as of 2 March 2021 up to the date of full payment.

XVIII. Decision

285. FOR THE FOREGOING REASONS, the Tribunal decides as follows in accordance with the rules of law:
- (1) All relief requested by Brodosplit is rejected;
 - (2) The Tribunal orders Brodosplit to pay Star Clippers as compensation for the attachment of Star Clippers' bank accounts held with ABN AMRO the compound interest due over the principal amounts of € 16,649,266.01, USD 461,946.15 and GBP 965,314.97 at an annual interest rate of 6.5% as of 3 June 2019 until 15 March 2020 and after that date at an annual interest rate of 3.0% up to the date of full payment;
 - (3) The Tribunal orders Brodosplit to pay Star Clippers as compensation for the attachment of Star Clippers' bank accounts held with ABN AMRO the compound interest due over the principal amounts of € 238,236.26 and USD 23,699.13 at an annual interest rate of

²⁰² Two-thirds of the arbitration costs is € 389,803.67 minus Brodosplit's balance with UNUM of € 298,750.00 amounts to (rounded) € 91,054.00.

6.5% as of 28 June 2019 until 15 March 2020 and after that date at an annual interest rate of 3.0% up to the date of full payment;

- (4) The Tribunal orders Brodosplit to pay to Star Clippers € 1,096,245.00 as compensation for the costs incurred by Star Clippers as a result of the attempted arrest of the Royal Clipper to be increased by statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French civil code and Articles L313-2 and L313-3 of the French Monetary and Financial Code as of 8 May 2020 up to the date of full payment;
- (5) The Tribunal orders Brodosplit to pay € 4,000,000.00 to Star Clippers as compensation for the damages suffered by Star Clippers as a result of the attempted arrest of the Royal Clipper to be increased by statutory interest on the basis of Article 1231-7 of the French Civil Code and Articles L313-2 and L313-3 of the French Monetary and Financial Code as of 8 May 2020 up to the date of full payment;
- (6) The Tribunal orders Brodosplit to refrain from:
 - (i) bringing any specifications, plans and working drawings, technical descriptions, calculations, test results and other data, information and documents concerning the design and construction of the Vessel to the knowledge of third parties, without the prior written consent of Star Clippers; and
 - (ii) building another Sailing Passenger Vessel with the specifications and main characteristics as described in Article 1 of the Shipbuilding Agreement for anyone other than Star Clippers based on the drawings provided by Star Clippers;
- (7) The Tribunal orders Brodosplit to pay Star Clippers an immediately payable penalty of € 25,000,000.00 for each whole or partial non-compliance with the order mentioned above under (6).
- (8) The Tribunal orders Brodosplit to pay to Star Clippers € 5,772,974.00, to be increased by statutory interest on the basis of Article 6:119 DCC as of 25 June 2019 up to the date of full payment;
- (9) The Tribunal determines that Brodosplit shall bear 2/3 and Star Clippers shall bear 1/3 of the arbitration costs of € 584,705.50 and orders Brodosplit to pay to Star Clippers € 91,054.00 on account of the arbitration costs, to be increased with statutory interest as of 2 March 2021 up to the date of full payment;
- (10) The Tribunal orders Brodosplit to pay to Star Clippers € 1,211,305.00 on account of Star Clippers' legal and other costs, to be increased with statutory interest as of 2 March 2021 up to the date of full payment; and
- (11) The Tribunal rejects any and all other relief sought by the Parties.

UNUM Arbitration 16.009

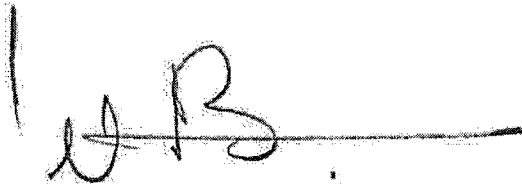
Place of the Arbitration Proceedings: Rotterdam, the Netherlands

Date: 15 February 2021

Prof. C.J.M. Klaassen

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'C.J.M. Klaassen', with a long horizontal stroke extending to the right.

Mr. W.H. van Baren

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'W.H. van Baren', with a long horizontal stroke extending to the right.

Prof. A.S. Hartkamp

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'A.S. Hartkamp', with a long horizontal stroke extending to the right.

Ovaj prijevod sastoji se od
79 stranica
Br. ov. (EN, FR>HR) 73-2021
Br. ov. (NL>HR) 53-2021
Datum: 11. ožujka 2021.

Ovjereni prijevod s engleskog, francuskog i nizozemskog jezika
(Konačni pravorijek)

/logo odvjetničkog društva De Brauw Blackstone Westbroek/

otisk ovalnog pečata:

NIZOZEMSKA STRUKOVNA
JAVNOBILJEŽNIČKA ORGANIZACIJA/

U skladu s člankom 49(3) Nizozemskog zakona o javnim bilježnicima izdao sam priloženi primjerak
javnog pravorijeka u predmetu međunarodne arbitraže u skladu s Arbitražnim pravilima UNUM-a
pod oznakom UNUM Arbitraža 19.006, između društva Brodograđevna Industrija Split, Dioničko
društvo (Hrvatska) i društva Star Clippers Ltd. (Bahami), koji je izdao Arbitražni sud dana 15. veljače

potpisao u Amsterdamu 3. ožujka 2021.

Mag. Carolus Johannes Klaver, javnobilježnički vježbenik, koji postupa u svojstvu zamjenika Marka
Gusta Rebergena, javnog bilježnika u Amsterdamu.

otisk okruglog pečata:

M.G. REBERGEN, mag. iur.

JAVNI BILJEŽNIK U AMSTERDAMU/

/vlastoručni potpis nečitljiv/

APOSTILLE

(Convention de La Haye du 5 octobre 1961)

1. Zemlja: NIZOZEMSKA

Da je ova javna isprava

2. potpisana od O.C.J. Klaver, mag. iur.

3. u svojstvu javnobilježničkog vježbenika u Amsterdamu

4. ovjerena pečatom/žigom M.G. Rebergen, mag. iur.

Tvrdi

5. u Hagu

6. na dan: 04.03.2021.

7. tajnik Okružnog suda u Hagu

8. pod brojem: 2021-1791

9. Pečat/žig:

10. Potpis

/otisak okruglog pečata:

OKRUŽNI SUD U HAAGU/

S.P.C. Meeuwssen

/potpis nečitljiv/

KONAČNI PRAVORIJEK

**U PREDMETU MEĐUNARODNE ARBITRAŽE
SUKLADNO ARBITRAŽNIM PRAVILIMA UNUM-A**

UNUM ARBITRAŽA 19.006

IZMEĐU

**BRODOGRABEVNA INDUSTRIJA SPLIT, DIONIČKO DRUŠTVO
(HRVATSKA)**

TUŽITELJ

PROTIV

**STAR CLIPPERS LTD.
(BAHAMI)**

TUŽENIK

ARBITRAŽNI SUD

**PROF. C.J.M. KLAASSEN, SUARBITAR
G. W.H. VAN BAREN, SUARBITAR
PROF. A.S. HARTKAMP, PREDSIJEDNIK**

15. VELJAČE 2021.

Sadržaj

I.	Stranke, njihovi zastupnici i arbitražni sud.....	1
II.	Arbitražni ugovor i nadležnost.....	3
III.	Mjerodavno pravo.....	3
IV.	Mjesto i jezik ove arbitraže.....	3
V.	Postupovna povijest.....	4
VI.	Ugovorni okvir.....	10
VII.	Glavne relevantne i nesporne činjenice.....	13
VIII.	Struktura tužbenih zahtjeva i zahtijevane mjere.....	14
IX.	Je li kašnjenje isporuke broda bilo „dopušteno“?.....	18
X.	Je li Ugovor o gradnji broda reaktiviran obaviješću društva Star Clippers o povlačenju njegove obavijesti o raskidu od 23. srpnja 2019.?.....	34
XI.	Zaključci odjeljaka IX. i X. i posljedice zahtijevanih mjera.....	37
XII.	Naknada koja se zahtijeva za zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers.....	38
XIII.	Naknada koja se zahtijeva zbog privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper.....	42
XIV.	Zabrana na temelju članka 9.1. Ugovora o gradnji broda.....	56
XV.	Uvjetni tužbeni zahtjev za naknadu Materijala i opreme Kupca.....	65
XVI.	Zaključak.....	70
XVII.	Troškovi.....	71
XVIII.	Odluka.....	72

I. Stranke, njihovi zastupnici i arbitražni sud

1. Tužitelj u UNUM Arbitraži 19.006 („Arbitražni postupak“) je **Brodograbeвна Industrija Split, dioničko društvo** („Tužitelj“ ili „Brodosplit“), trgovačko društvo osnovano u skladu sa zakonima Republike Hrvatske s registriranim sjedištem na adresi:

Put Supuvla 21
21000 Split
Hrvatska

2. Tužitelja u ovom Arbitražnom postupku zastupaju:

G. K.J. Krzemiński
Gđa M. van de Hel-Koedoot
G. I.J. Rozendal
Gđa M.M.J. Vink
NautaDutilh N.V.
Weena 800
3014 DA Rotterdam
Nizozemska
T +31 10 224 0155
E kasper.krzeminski@nautadutilh.com
mirjam.vandehel-koedoot@nautadutilh.com
ivo.rozendal@nautadutilh.com
marit.vink@nautadutilh.com

3. Tuženik je društvo **Star Clippers Ltd.** („Tuženik“ ili „Star Clippers“), trgovačko društvo osnovano u skladu sa zakonima Zajednice Bahamâ (Commonwealth of the Bahamas) s registriranim sjedištem na adresi:

Sassoon House
Victoria Avenue
Nassau
Bahami

4. Tuženika u ovom Arbitražnom postupku zastupaju:

G. S. Derksen
G. M.A. Leijten
G. G. Kuipers
Gđa T.S.T.C. Flapper
G. G.C.F. van Verschuer
De Brauw Blackstone Westbroek N.V.
Claude Debussylaan 80
1082 MD Amsterdam
Nizozemska

T +31 20 577 1771
E stefan.derksen@debrauw.com
marnix.leijten@debrauw.com
gertjan.kuipers@debrauw.com
tes.flapper@debrauw.com
gijs.vanverschuer@debrauw.com

G. J. Smit
Boonk Van Leeuwen Advocaten N.V.
Poštanski pretinac 29215
3001 GE Rotterdam
Nizozemska
T +31 10 281 1816
E johan.smit@boonkvanleeuwen.com

5. Tužitelj i Tuženik se pojedinačno nazivaju „Stranka”, a zajedno „Stranke”.
6. Članovi Arbitražnog suda („Sud”) su:

Prof. A.S. Hartkamp
Alexander Gogelweg 21
2517 JD Hag
Nizozemska
T +31 70 355 2540; +31 62 072 7564
E a.hartkamp@jur.ru.nl

Prof. C.J.M. Klaassen
Driehuizerweg 313
6525 PL Nijmegen
Nizozemska
T +31 24 361 2524/5565
E c.klaassen@jur.ru.nl

G. W.H. van Baren
Dijsselhofplantsoen 12
1077 BL Amsterdam
Nizozemska
T +31 20 737 3403
E willem.vanbaren@arbitration.nl

II. Arbitražni ugovor i nadležnost

7. Dana 2. listopada 2014. društvo Star Clippers i društvo Brodosplit sklopili su ugovor o gradnji broda („Ugovor o gradnji broda“ ili „UGB“) sukladno kojem je društvo Brodosplit trebalo izgraditi i isporučiti društvu Star Clippers putnički jedrenjak Flying Clipper (novogradnja br. 483) („Brod“ ili „Flying Clipper“).

8. Člankom 15.3. Ugovora o gradnji broda propisano je sljedeće:

U slučaju spora ili neslaganja između Stranaka u odnosu na bilo koje pitanje ili stvar koji proizlaze iz ili u vezi s ovim Ugovorom ili njegovim raskidom ili bilo kojom odredbom ovog Ugovora koje Stranke nisu u mogućnosti same riješiti, Stranke će spor podnijeti isključivo na arbitražu u skladu s arbitražnim pravilima zaklade Stichting Transport And Maritime Arbitration Rotterdam - Amsterdam („TAMARA“), čiji se primjerci mogu dobiti u Trgovačkoj komori Rotterdama i zakladi Stichting TAMARA, poštanski pretinac 23158, 3001 KD Rotterdam, Nizozemska.

Arbitraža se vodi u Rotterdamu, u skladu s nizozemskim zakonima i na engleskom jeziku.

9. Stranke su suglasne da taj arbitražni sporazum znači da se sporovi povezani s Ugovorom o gradnji broda isključivo rješavaju putem arbitraže u skladu s Arbitražnim pravilima UNUM-a (najnovije verzije arbitražnih pravila TAMARA, sada naziva UNUM).
10. Budući da obje Stranke prihvaćaju nadležnost Suda za osnovnu tužbu Tužitelja i protutužbu Tuženika, Sud ima nadležnost koju će izvršiti u skladu s prethodno navedenim sporazumom Stranaka o arbitraži.

III. Mjerodavno pravo

11. Sukladno članku 5.7. Arbitražnih pravila UNUM-a, Sud donosi svoj Pravorijek u skladu sa zakonskim odredbama.
12. Budući da se članak 15.3. Ugovora o gradnji broda odnosi na arbitražu u Rotterdamu, u skladu s nizozemskim zakonima, ovaj Arbitražni postupak podliježe odredbama nizozemskog Zakona o arbitraži (članci 1020. - 1076. nizozemskog Zakona o parničnom postupku („NZPP“)).

IV. Mjesto i jezik ove arbitraže

13. Stranke su u članku 15.3. Ugovora o gradnji broda utvrdile da je mjesto arbitraže Rotterdam i da se arbitraža provodi na engleskom jeziku.

V. Postupovna povijest

14. Društvo Brodosplit je na temelju obavijesti o arbitraži od 10. srpnja 2019. pokrenulo ovaj Arbitražni postupak protiv društva Star Clippers.
15. Dana 20. rujna 2019. društvo Brodosplit je u skladu s člankom 3.4. Arbitražnih pravila UNUM-a imenovalo profesoricu C.J.M. Klaassen, s prebivalištem u Nijmegenu, Nizozemska, arbitrom. Profesorica Klaassen prihvatila je imenovanje pisanim putem 23. rujna 2019.
16. Dana 23. rujna 2019. društvo Star Clippers dostavilo je obavijest o protutužbi i imenovanju arbitra u kojoj je osporilo tužbene zahtjeve društva Brodosplit te predstavilo protuzahtjeve za određeno izvršenje, štetu i naknadu troškova. U skladu s člankom 3.4. Arbitražnih pravila UNUM-a društvo Star Clippers imenovalo je g. W.H. van Barena, tada s prebivalištem u Aerdenhoutu, općina Bloemendaal, a sada s prebivalištem u Amsterdamu, Nizozemska, arbitrom. G. Van Baren prihvatio je imenovanje pisanim putem 23. rujna 2019.
17. U skladu s člankom 3.6. Arbitražnih pravila UNUM-a profesorica Klaassen i g. Van Baren imenovali su 4. listopada 2019. profesora A.S. Hartkampa, s prebivalištem u Hagu, Nizozemska, trećim arbitrom i predsjednikom Suda. Profesor Hartkamp prihvatio je imenovanje pisanim putem 8. listopada 2019.
18. Dana 10. listopada 2019. Sud je pozvao Stranke da pokušaju postići dogovor o zajedničkom prijedlogu pravila postupka i vremenskog okvira te dostave izvještaj do 18. listopada 2019., roka koji je naknadno produljen do 22. listopada 2019.
19. Dopisom od 22. listopada 2019. društvo Star Clippers obavijestilo je Sud o raspravi Stranaka o postupovnom redoslijedu Arbitražnog postupka i iznijelo zahtjev da Sud u obliku privremenih pitanja: (i) poduzme prethodne mjere čiji je cilj očuvanje statusa quo u očekivanju postupka o meritumu stvari u smislu da društvo Brodosplit neće poduzeti nikakve korake u odnosu na Flying Clipper koji će spriječiti isporuku Flying Clippera u skladu s Ugovorom o gradnji broda dok Sud ne donesene konačnu odluku o statusu Ugovora o gradnji broda; i (ii) izda nalog društvu Brodosplit da dostavi jamstvo radi osiguranja pravilnog izvršenja bilo kojeg arbitražnog pravorijeka protiv njega.
20. U vezi s dijelom (i) tog zahtjeva, društvo Star Clippers također je podnijelo zahtjev za hitnim privremenim nalogom. Društvo Brodosplit odgovorilo je na dopis društva Star Clippers dopisom od 24. listopada 2019. Društvo Star Clippers odgovorilo je na odgovor društva Brodosplit putem elektroničke pošte od istoga dana.
21. Nastavno na zahtjev za hitnim privremenim nalogom, Sud je 28. listopada 2019. izdao Privremeni pravorijek čija izreka glasi:

Na temelju prethodno navedenih činjenica i pravnih osnova, Sud donosi, u skladu sa zakonskim odredbama, sljedeći privremeni pravorijek:

- (1) *Sud nalaže društvu Brodosplit da (i) se suzdrži od potpomaganja, surađivanja ili sklapanja bilo kakvih transakcija u odnosu na Brod; i da (ii) osigura, ulažući maksimalne*

napore koji obuhvaćaju poduzimanje svih potrebnih korporativnih mjera, da društvo Hero Shipping neće sklopiti nikakvu transakciju ili poduzeti bilo koje druge korake u odnosu na Brod, dok Sud ne donese odluku o prethodnim mjerama za očuvanje statusa quo kako je navelo društvo Star Clippers u svojem dopisu od 22. listopada 2019.

(2) *Sud će odlučiti o troškovima ovog zahtjeva u naknadnom Pravorijeku.*

22. Nakon tog Privremenog pravorijeka Sud je u svojoj poruci elektroničke pošte od 30. listopada 2019. zakazao ročište, koje se imalo održati (nakon pisanih podnesaka Stranaka dostavljenih 22. studenoga i 13. prosinca) 20. prosinca 2019., radi odlučivanja o privremenoj mjeri koju zahtijeva društvo Star Clippers.
23. Dopisom od 2. studenoga 2019. društvo Brodosplit zatražilo je od Suda da utvrdi da će se o statusu Ugovora o gradnji broda raspraviti i odlučiti u istom vremenskom okviru kako je utvrđen u poruci elektroničke pošte Suda od 30. listopada 2019., tj. tijekom predloženog ročišta 20. prosinca 2019. (ili čak prije tog datuma).
24. U svojoj poruci elektroničke pošte od 6. studenoga 2019. Sud je odbio taj zahtjev jer je smatrao da je razdoblje do 20. prosinca 2019. prekratko da bi se Strankama omogućilo dovoljno vremena za pravilnu pripremu za ročište o statusu Ugovora o gradnji broda.
25. U svojem dopisu od 13. studenoga 2019. društvo Brodosplit zatražilo je od Suda da postupak o meritumu stvari razdvoji na dvije faze (jednu o statusu Ugovora o gradnji broda i drugu o šteti).
26. U svojoj poruci elektroničke pošte od 22. studenoga 2019. Sud je odbio taj zahtjev iz više razloga. Prvo, ne postoji sporazum o prijedlogu razdvajanja. Drugo, Sud nije uvjeren da bi razdvajanje dovelo do učinkovitog rezultata u ovom predmetu jer nije jasno da se predmetna pitanja mogu jasno odvojiti jedna od drugih. Treće, društvo Star Clippers izrazilo je zabrinutost u pogledu pravičnog postupka ako bi se takvo razdvajanje provelo, što Sud ne može smatrati neosnovanim na temelju njegova trenutačnog razumijevanja predmeta.
27. U tjednu prije ročišta o zahtjevu za privremenom mjerom Sud je predložio Postupovni redosljed i Postupovni raspored za postupak o meritumu stvari čiji će se konačni ishod utvrditi na ročištu. Stranke su podnijele dodatne dokaze te razmijenile mišljenja o postupovnim pitanjima povezanim s predloženim Postupovnim redosljedom i Postupovnim rasporedom.
28. Ročište o zahtjevu za privremenom mjerom održano je 20. prosinca 2019. u Haškom centru za ročišta (The Hague Hearing Centre).
29. Na ročištu su sudjelovale sljedeće osobe:
 - (a) u ime društva Star Clippers: Mikael Krafft (Predsjednik društva Star Clippers), Eric Krafft (Potpredsjednik društva Star Clippers), Per Laböm (voditelj projekta društva Star Clippers), Marnix Leijten

(odvjetnik), Stefan Derksen (odvjetnik), Tes Flapper (odvjetnik), Gijs van Verschuer (odvjetnik), Mariana Simon Cartaya (student pripravnik De Brauw);

- (b) u ime društva Brodosplit: Tomislav Debeljak (Predsjednik Uprave društva Brodosplit), Tomislav Ćorak (Financijski direktor društva Brodosplit), Radovan Načinović (Voditelj projekta društva Brodosplit), Estera Mihovilović (interni odvjetnik društva Brodosplit), Nora Matulić Sumić (hrvatski odvjetnik društva Brodosplit), Kasper Krzeminski (odvjetnik), Mirjam van de Hel-Koedoot (odvjetnik), Ivo Rozendal (odvjetnik), Marit Vink (odvjetnik).

30. Stranke su iznijele svoje argumente u predmetu na temelju pisanih podnesaka koje su dostavile Sudu. Nadalje, iznijele su izjave o pobijanju te odgovorile na niz pitanja koja je postavio Sud.
31. Sud je Strankama, uz njihovu suglasnost, iznio prijedloge navedene u nastavku kako bi olakšao postojeće probleme i ublažio (daljnju) štetu. Društvo Brodosplit pobrinut će se da se Flying Clipper isporuči društvu Star Clipper uz uvjet neposrednog plaćanja cjelokupne ugovorne cijene. Stranke će naknadno raspraviti sva preostala nepodmirena financijska pitanja, uključujući njihove odnosne zahtjeve za naknadu štete i mogućnost razumnog povećanja kupoprodajne cijene. Sva postojeća jamstva ostat će na snazi do rješenja financijskih pitanja, a neće se tražiti ni zahtijevati nikakva dodatna jamstva. U slučaju izostanka suglasnosti između Stranaka, sva ta preostala financijska pitanja podnijet će se Sudu radi donošenja odluke ili davanja savjeta. Stranke su se složile da će razmotriti te prijedloge i u roku od četiri tjedna (17. siječnja 2020.) obavijestiti Sud o ishodu njihovih razmatranja. Pravorijek o privremenoj mjeri obustavit će se do nakon tog datuma te će, ako će još uvijek biti potrebno, biti donesen do kraja siječnja 2020.
32. Na kraju ročišta raspravljalo se o stajalištima Stranaka o postupovnim pitanjima u vezi s predloženim Postupovnim redoslijedom i Postupovnim rasporedom (vidi prethodnu točku 27.).
33. Dana 23. prosinca 2019. Sud je finalizirao Postupovni redoslijed br. 1 i Postupovni raspored. Postupovni raspored izmijenjen je nekoliko puta, zadnji put 27. listopada 2020. (Postupovni redoslijed br. 4).
34. Dana 17. siječnja 2020. društvo Star Clippers obavijestilo je Sud da Stranke nisu postigle sporazum o prijedlozima Suda (navedeni u prethodnoj točki 31.).
35. Dana 30. siječnja 2020. Sud je izdao Privremeni pravorijek čija izreka glasi:

Na temelju prethodno navedenih činjenica i pravnih osnova, Sud donosi, u skladu sa zakonskim odredbama, sljedeći Privremeni pravorijek:

9.1. Sud nalaže društvu Brodosplit:

- (i) *da se suzdrži od sklapanja ili potpomaganja bilo kakvih transakcija radi prodaje ili prijenosa Flying Clippera ili dužničkog opterećenja Flying Clippera bilo kojim imovinskim pravom bez prethodne suglasnosti društva Star Clippers; i*
- (ii) *da osigura, ulažući maksimalne napore koji obuhvaćaju poduzimanje svih potrebnih korporativnih mjera od strane društva Brodosplit, da društvo Hero Shipping neće sklopiti nikakvu transakciju radi prodaje ili prijenosa Flying Clippera ili dužničkog opterećenja Flying Clippera bilo kojim imovinskim pravom;*

sve to dok Sud ne donese konačnu odluku o tome je li društvo Brodosplit dužno isporučiti Flying Clippera društvu Star Clippers;

- 9.2. *Sud nalaže društvu Brodosplit da društvu Star Clippers plati neposredno naplativu kaznu od 25.000.000 EUR za neispunjavanje naloga iz točke 9.1.9.3. Sud će odlučiti o troškovima ovog zahtjeva u naknadnom pravorijeku.*
- 9.4. *Svi zahtjevi za privremenom mjerom, osim onih dodijeljenih u točkama 9.1. i 9.2., se odbijaju.*

- 36. Dana 14. veljače 2020. društvo Brodosplit podnijelo je svoju Tužbu s dokazima B-067 do B- 103 i BL-29 do BL-53.
- 37. Dana 8. svibnja 2020. društvo Star Clippers podnijelo je svoj Odgovor na tužbu i Protutužbu s dokazima S-17 do S-83 i SL-3 do SL-15.
- 38. Dana 28. svibnja 2020. društvo Brodosplit zatražilo je od Suda da novim Privremenim pravorijekom utvrdi da privremene mjere naložene u Privremenom pravorijeku od 30. siječnja 2020. nisu više na snazi. Međutim, nakon što je društvo Star Clippers dopisom od 11. lipnja 2020. izmijenilo svoju Zahtjev za mjeru u protutužbi, društvo Brodosplit je 15. lipnja 2020. potvrdilo Sudu da zahtjev više nije relevantan te se neće nastaviti.
- 39. Dana 14. kolovoza 2020. društvo Brodosplit podnijelo je svoj Odgovor i očitovanje na Protutužbu s dokazima B-104 do B-153 i BL-54 do BL-80.
- 40. Dana 9. listopada 2020. društvo Star Clippers podnijelo je svoj Odgovor na repliku i Odgovor na protutužbu s dokazima S-84 do S-102 i SL-16 do SL-22.
- 41. Dana 5. studenoga 2020. društvo Star Clippers podnijelo je dokaz S-103 (dodatni iskaz svjedoka g. Erica Kraffta). Dana 6. studenoga 2020. društvo Brodosplit podnijelo je prigovor protiv tog podnošenja, nakon kojeg su Stranke razmijenile dodatne reakcije.
- 42. Dana 9. studenoga 2020. Sud je odbio prigovor društva Brodosplit jer je smatrao da naglo pogoršanje zdravlja g. Mikaela Kraffta predstavlja neposredni razlog za podnošenje novog iskaza svjedoka. Osim toga, Sud je odlučio:

Zahtjev društva Brodosplit da se zanemare iskazi svjedoka g. Mikaela Kraffta se odbija jer je taj zahtjev preuranjen s obzirom na članak 3.6.7. PO I ako se taj članak tumači kako

je navedeno u nastavku. Sud poštuje odluku društva Brodosplit da zbog njegove zdravstvene situacije ne pozove g. Mikaela Kraffta kao svjedoka u unakrsnom ispitivanju te odlučuje da se, u tim okolnostima, članak mora tumačiti u smislu da je društvu Brodosplit dopušteno da zatraži od Suda da zanemari njegove iskaze svjedoka na kraju ročišta.

(...)

Odobrava se zahtjev društva Brodosplit za produljenjem roka u kojem može pozvati g. Mikaela Kraffta kao svjedoka. Vremenski rok da se to učini produljuje se do 16. studenoga.

43. Dana 6. studenoga 2020. društvo Brodosplit i društvo Star Clippers dostavili su obavijest o tome koje činjenične svjedoke i vještake namjeravaju unakrsno ispitati na ročištu. Dana 13. studenoga 2020. društvo Brodosplit je – uz suglasnost Suda, vidi prethodnu točku 42. – dopunilo svoju obavijest.
44. Dana 4. prosinca 2020. društvo Brodosplit podnijelo je svoj Odgovor na repliku na protutužbu s dokazima B-154 do B-161 i BL-81 do BL-91.
45. Dana 7. prosinca 2020. društvo Star Clippers podnijelo je prigovor na Odgovor na repliku na protutužbu društva Brodosplit, zahtijevajući da Sud proglasi odjeljak II.2.1.1. do i uključujući odjeljak II.2.1.4. (t. 30.-119.) tog Odgovora, kao i dokaz B-15, nedopuštenim. Dana 9. prosinca 2020. Sud je obavijestio Stranke da će o meritumu stvari odlučiti nakon ročišta na kojem se o toj temi može dodatno raspraviti.
46. Isto tako, dana 7. prosinca 2020. društvo Star Clippers podnijelo je dokaze S-104 do S-107.
47. Isto tako, dana 7. prosinca 2020. održan je sastanak prije ročišta (video vezom) između Suda i Stranaka na kojem su – nakon rasprave sa Strankama u prethodnoj razmjeni poruka elektroničke pošte – finalizirana pravila ročišta i raspored ročišta te raspravljani praktični aspekti ročišta (uključujući mješovito sudjelovanje *in persona* i putem video veze). Odlučeno je da će se u načelu ročište okončati završnim govorima (na treći dan ročišta), osim ako se na kraju ročišta ne donese odluka u korist dostavljanja Sažetaka činjenica i argumenata nakon ročišta.
48. Dana 9. prosinca 2020. društvo Brodosplit podnijelo je dokaze B-162 do B-166.
49. Dana 11. prosinca 2020. društvo Brodosplit podnijelo je demonstrativne dokaze koje treba uključiti u prezentaciju u PowerPointu na ročištu.
50. Ročište je održano od 14. do 16. prosinca 2020. u Haškom centru za ročišta.
51. Na ročištu su sudjelovale sljedeće osobe (bilo u prostoriji za ročište ili putem video veze):
 - (a) u ime društva Brodosplit:
odvjetnici: Kasper Krzeminski, Ivo Rozendal, Marit Vink, Tetyana Makukha;

zastupnici Stranke: Tomislav Debeljak (Predsjednik Uprave), Tomislav Čorak (Financijski direktor), Radovan Načinović (Voditelj projekta), Estera Mihovilović (interni odvjetnik), Nora Matulić (vanjski hrvatski odvjetnik);

vještaci: Ben van den Biggelaar (Driver Trett), Sirshar Qureshi (PwC), Martin Kozak (PwC), Martin Prochazka (PwC); i

tumač (samo u ponedjeljak popodne 14. prosinca 2020.): Ljiljana Malović;

(b) u ime društva Star Clippers:

odvjetnici: Stefan Derksen, Gertjan Kuipers, Tes Flapper;

zastupnik Stranke: Eric Krafft (Potpredsjednik); i

vještaci: Ron Petersen (Vijverberg), Jouke van der Schors (Vijverberg).

52. Stranke su iznijele svoje argumente u predmetu na temelju pisanih podnesaka (Uvodne izjave) koje su dostavile Sudu. G. Debeljak i g. Eric Krafft ispitani su kao svjedoci, a vještaci navedeni u prethodnoj točki ispitani su kao vještaci. Stranke su održale završne govore koji su dostavljeni Sudu.
53. Na kraju ročišta dogovoreni su datumi za dostavu podnesaka o troškovima (8. siječnja 2021., nakon kojeg slijede komentari - ako postoje - 22. siječnja 2021.) te za pregled zapisnika od strane Stranaka (ako je potrebno) (8. siječnja 2021.). Sud je obavijestio Stranke da namjerava donijeti Pravorijek u roku od tri mjeseca (ili, ako je moguće, u roku od dva mjeseca) od datuma ročišta. Stranke su zadržale svoje zahtjeve navedene u prethodnim točkama 42. i 45. Ti će se zahtjevi razmotriti u sljedećoj točki ovog Pravorijeka. Stranke su izjavile da su dobile pravičnu mogućnost predstavljanja svojih argumenata u predmetu. Društvo Brodosplit istaknulo je da bi Konačni pravorijek bio dobrodošao, a društvo Star Clippers se složilo s time.
54. Nakon ročišta Sud se sastao radi rasprave o sporu. Tijekom tog sastanka raspravljalo se o dva zahtjeva navedena u prethodnoj točki 42. i točki 45. Sud je utvrdio da bi zahtjev društva Brodosplit bio nerelevantan ako se Sud u svojoj odluci o sporu ne bi oslonio na iskaz svjedoka g. Mikaela Kraffta. Ispostavilo se da je tako. Zahtjev društva Star Clippers se odbija zbog nedostatka legitimnog interesa jer se o pitanjima iz odjeljka II.2.1.1. do i uključujući odjeljak II.2.1.4. (t. 30.-119.) Odgovora na repliku na protutužbu društva Brodosplit, kao i dokazu B-154, raspravljalo na ročištu te je Sud utvrdio da društvo Star Clippers nije bilo ugroženo u svojoj obrani protiv tužbenog zahtjeva društva Brodosplit.
55. Dana 15. siječnja 2021. Stranke su dostavile podneske o troškovima i iznijele ispravke zapisnika s ročišta.
56. Dana 22. siječnja 2021. svaka Stranka je dostavila komentare na podnesak o troškovima druge Stranke.

VI. Ugovorni okvir

Općenito

57. Dana 2. listopada 2014. društvo Star Clippers i društvo Brodosplit sklopili su Ugovor o gradnji broda sukladno kojem je društvo Brodosplit trebalo izgraditi i isporučiti društvu Star Clippers putnički jedrenjak Flying Clipper (novogradnja br. 483).¹
58. Nakon sklapanja Ugovora o gradnji broda, ali prije njegova stupanja na snagu 12. lipnja 2015., pridodano mu je šest Dodataka.²
59. Kasnije u ovom Pravorijeku spomenut će se dva dodatna ugovora te pregovori o dodavanju sedmog Dodatka Ugovoru o gradnji broda.

Ključne etape; datum isporuke Broda

60. Člankom 15. Dodatka br. 6, koji je sklopljen 12. lipnja 2015., izmijenjene su ključne etape navedene u članku 1.11. Ugovora o gradnji broda kako slijedi:
1. Potpisivanje ugovora – listopad 2014.
 2. Rezanje čelika – rujan 2015.
 3. Polaganje kobilice – prosinac 2015.
 4. Porinuće – kolovoz 2016.
 5. Isporuka – rujan 2017.
61. U članku 18. Dodatka br. 6 tekst članka 7.1. Ugovora o gradnji broda „Brod se isporučuje Kupcu dana 28. veljače 2017. u podne po lokalnom vremenu u Splitu“ zamijenjen je sljedećim tekstom:
- Brod se isporučuje Kupcu dana 30. rujna 2017. u podne po lokalnom vremenu u Splitu.*
62. Prema članku 7.1. Ugovora o gradnji broda, datum isporuke:
- ... (ii) podliježe dopuštenom kašnjenju, (iii) podliježe pravovremenoj isporuci Materijala i opreme Kupca temeljem ovog Ugovora.*
63. Dodatkom br. 6 (članak 24.) članak 7.10. Ugovora o gradnji broda izmijenjen je također zamjenom teksta „dulje od 3 mjeseca“ tekstom „45 radnih dana“. Posljedično, 7.10. Ugovora o gradnji broda glasi kako slijedi:
- Ako je kašnjenje isporuke zbog razloga za koje je odgovoran Graditelj dulje od 45 dana od datuma utvrđenog u prethodnom članku 7.1., kako je produljen u skladu s produljenjima dopuštenog kašnjenja prema uvjetima ovog Ugovora, Kupac, kao alternativu primanju prethodno navedene ugovorne kazne, ima opciju raskinuti ovaj Ugovor uz posljedice predviđene člankom 12.*

¹ Dokaz B-001.

² Dokaz B-001.

Pravo na raskid (otkaz)

64. Ugovorom o gradnji broda objema Strankama se daje pravo na raskid (ili otkaz) ugovora u određenim okolnostima. Pravo društva Star Clippers utvrđeno je u članku 7.10. Ugovora o gradnji broda (vidi prethodnu točku) te članku 12. Ugovora o gradnji broda (Neispunjenje ugovornih obveza od strane Graditelja):

12.1. *Kupac ima pravo raskinuti ovaj Ugovor slanjem pisane obavijesti Graditelju:*

(...)

(d) Brod nije isporučen u roku od 45 radnih dana,³ podložno dopuštenom kašnjenju, nakon Datuma isporuke;

12.2. (...)

Ako Kupac raskine ovaj Ugovor u skladu s odredbama ovog članka 12., Graditelj je odgovoran Kupcu vratiti iznos svih plaćanja koja je Kupac izvršio za ili na račun Ugovorne cijene Broda, zajedno s kamatom po stopi od 6,5% godišnje, od datuma kada je Kupac izvršio ta plaćanja Graditelju do datuma njihove otplate te ne odgovara Kupcu za bilo koju štetu.

65. Pravo na raskid od strane društva Brodosplit utvrđeno je u članku 11.1. Ugovora o gradnji broda:

Obveza Graditelja da isporuči Brod na ugovoreni datum isporuke podliježe ispunjenju obveza plaćanja Kupca u skladu s člankom 8. ovog Ugovora. Ako Kupac ne ispunji svoje obveze iz članka 8. ovog Ugovora, ili odbije isporuku Broda iako ju je obavezan prihvatiti, ili ne izvrši svoje obveze povezane s Materijalima i opremom Kupca, tada, dvadeset i jedan (21) dan nakon što je Graditelj Kupcu poslao obavijest o neispunjenju ugovornih obveza, Graditelj ima pravo raskinuti ovaj Ugovor slanjem pisane obavijesti Kupcu te je Graditelj slobodan ili prodati Brod po najboljoj tržišnoj cijeni ili završiti izgradnju Broda i prodati ga nakon tog završetka. Kupac je dužan nadoknaditi svaki gubitak koji je Graditelj pretrpio takvom preprodajom trećoj strani.

Kupoprodajna cijena

66. Prema članku 8.1. Ugovora o gradnji broda ugovorena kupoprodajna cijena Broda iznosila je 63.335.000 EUR, uključujući 1. skupinu Materijala i opreme Kupca (u vrijednosti od 7.000.000 EUR, koje društvo Brodosplit treba platiti u četiri rate), ali isključujući preostalu opremu (2. skupinu Materijala i opreme Kupca) koja se posebno odnosi na jarbole, oputu i jedra („M&R”) (članak 8.1. Ugovora o gradnji broda).
67. Člankom 8.2. Ugovora o gradnji broda od društva Star Clippers zahtijeva se da 20% ugovorne cijene plati u prve četiri rate, od kojih je četvrta trebala biti plaćena pri porinuću Broda, pri čemu bi razlika ugovorne cijene (80%) dospjela na plaćanje pri isporuci Broda.

³ Ovdje je Dodatkom br. 6 provedena ista promjena kako je navedeno u prethodnoj točki. Vidjeti članak 27. Dodatka 6.

68. Člankom 8.3. Ugovora o gradnji broda propisano je da će društvo Brodosplit društvu Star Clippers dostaviti neopozivu bankovnu garanciju na prvi poziv izdanu od strane prvoklasne banke prihvatljive Kupcu za povrat četiri rate kako je navedeno u prethodnoj točki 66. koja iznosi ukupno 20% kupoprodajne cijene.

69. Članak 8.9. Ugovora o gradnji broda glasi:

Sva plaćanja u skladu s ovim Ugovorom izvršavaju se bez ikakvog prijeboja, protutražbine ili odbitka. U slučaju bilo kojeg spora u pogledu (razlike) bilo kojeg iznosa koji povremeno dospijeva Kupcu radi plaćanja Graditelju u skladu s Ugovorom, Kupac je dužan platiti nesporni iznos te osigurati bankovnu garanciju na roterdamskom obrascu za garanciju iz 2008. za iznos koji je jednak sto trideset posto (130%) takvog spornog iznosa.

1. skupina i 2. skupina Materijala i opreme Kupca

70. U članku 2.5. Ugovora o gradnji broda navode se dvije skupine Materijala i opreme Kupca:

2.5. *Materijali i oprema koje isporučuje Kupac dijele se na dvije skupine u skladu sa sljedećim:*

1. skupina

- *Dokumentacija u skladu sa stavkom 1.42. Specifikacija;*
- *Strojevi i oprema kako su navedeni u Prilogu (1)*

2. skupina

- *Pulena na kosniku;*
- *Jarboli, oputa, jedra;*

U pogledu jarbola, križeva i nepomične opute, Kupac je obvezan Graditelju dostaviti radioničke nacрте. Graditelj se obvezuje isporučiti te predmete u skladu s radioničkim nacртом te prema ponudi u skladu s Prilogom _ koji nije uključen u Ugovornu cijenu.

Graditelj će isporučiti te predmete najkasnije 240 dana nakon dostave radioničkih nacрта Graditelju, a konačni datum će sporazumno utvrditi Stranke.

(....)

Dopušteno kašnjenje

71. U vezi s dopuštenim kašnjenjem relevantna su dva članka, odnosno članci 2.4. i 7.13. Ugovora o gradnji broda. Članak 2.4. i članak 7.13. glase:

2.4. *Ako Kupac propusti dostaviti bilo koji od Materijala i opreme Kupca u razdoblju potrebnom za poštovanje plana gradnje Broda, Datum isporuke se automatski produljuje za razdoblje takvog kašnjenja isporuke. U tom je slučaju Kupac odgovoran i dužan Graditelju platiti sve očite gubitke i štete koji su nastali za*

Graditelja zbog takvog kašnjenja isporuke Materijala i opreme Kupca, a takvo plaćanje izvršava se pri isporuci Broda.

- 7.13. *„Dopušteno kašnjenje“ znači svako kašnjenje zbog više sile, kašnjenja uzrokovana događajima u vezi s materijalima i opremom Kupca i plaćanjima Kupca, izmjenama koje zatraži Kupac i/ili različita Regulatorna tijela, ispitivanjem modela ako to zahtijeva Uprava ili bilo koje drugo kašnjenje uzrokovano događajima koji dopuštaju prilagodbu ili odgodu datuma isporuke u skladu s uvjetima Ugovora.*

VII. Glavne relevantne i nesporne činjenice

72. Kako je već prethodno navedeno, dana 2. listopada 2014. društvo Star Clippers i društvo Brodosplit sklopili su Ugovor o gradnji broda sukladno kojem je društvo Brodosplit trebalo izgraditi i isporučiti društvu Star Clippers putnički jedrenjak „Flying Clipper“.
73. Porinuće broda održano je 10. lipnja 2017. (umjesto u kolovozu 2016. kako je predviđeno Ugovorom o gradnji broda, vidi prethodnu točku 60.).
74. Dana 29. ožujka 2019. društvo Star Clippers poslalo je društvu Brodosplit obavijest o raskidu Ugovora o gradnji broda koja se temelji na kašnjenju završetka Broda.⁴ Na taj datum isporuka Broda, koja je bila predviđena za 30. rujna 2017., još uvijek nije bila izvršena.
75. Nakon obavijesti o raskidu od strane društva Star Clippers, na inicijativu g. Debeljaka Stranke su vodile pregovore o nastavku svojeg ugovornog odnosa uz niz izmjena i dopuna Ugovora o gradnji broda koji su trebali biti uključeni u novi Dodatak br. 7.
76. Pregovori o Dodatku br. 7 nisu bili uspješni. Sastojali su se od rasprave tijekom sastanka u uredu društva Star Clippers u Monaku održanog 3. travnja 2019., razmjene nacrtu u razdoblju između 5. travnja i 15. svibnja 2019. te sastanaka u Splitu održanih 16. i 17. svibnja 2019. Nakon 17. svibnja 2019. društvo Star Clippers očekivalo je da će društvo Brodosplit nastavno poslati novi nacrt,⁵ koji međutim nije dostavljen.
77. Dana 28. svibnja 2019. društvo Star Clippers aktiviralo je jamstvo za povrat navedeno u prethodnoj točki 68.
78. Dana 3. lipnja 2019. društvo Brodosplit poslalo je obavijest o neispunjenju ugovornih obveza društvu Star Clippers,⁶ u kojem se od društva Star Clippers, između ostalog, zahtijeva „da povuče svoju navodnu obavijest o raskidu od 29. ožujka 2019.“ u roku od 21 dana.
79. Dana 25. lipnja 2019. društvo Brodosplit poslalo je obavijest o raskidu Ugovora o gradnji broda društvu Star Clippers.⁷

⁴ Dokaz B-010.

⁵ Tužbeni zahtjev (Brodosplit), t. 136.

⁶ Dokaz B-034.

⁷ Dokaz B-036.

80. Dana 23. srpnja 2019. društvo Star Clippers poslalo je dopis društvu Brodosplit u kojem navodi „obavještavamo vas da društvo Star Clippers sada povlači svoju obavijest o raskidu od 29. ožujka 2019. u skladu s vašim zahtjevom od 3. lipnja”, što znači „da je Ugovor o gradnji broda ponovno na snazi.”⁸

VIII. Struktura tužbenih zahtjeva i zahtijevane mjere

Argumentacija Tužitelja (društva Brodosplit)

81. Argumentacija Tužitelja, društva Brodosplit, glasi da je zakonito raskinulo Ugovor o gradnji broda slanjem svoje obavijesti o raskidu od 25. lipnja 2019. zbog kršenja ugovora od strane društva Star Clippers. Posljedično, tvrdi da ima temelj za zahtjev za naknadu štete po raznim osnovama, koji iznosi ukupno 57.452.061,85 EUR.

Argumentacija Tuženika (društva Star Clippers)

82. Argumentacija Tuženika, društva Star Clippers, glasi da je zakonito raskinulo Ugovor o gradnji broda slanjem svoje obavijesti o raskidu od 29. ožujka 2019. zbog kršenja ugovora od strane društva Brodosplit. Posljedično, u svojoj uvjetnoj protutužbi tvrdi da ima temelj za zahtjev za naknadu štete po raznim osnovama.
83. Osim toga, društvo Star Clippers u svojoj protutužbi tvrdi
- (a) da je Ugovor o gradnji broda reaktiviran njegovom obaviješću o povlačenju njegove obavijesti o raskidu od 23. srpnja 2019. (vidi prethodnu točku 80.), uz posljedicu da ima pravo na: (i) isporuku Broda; i (ii) ugovornu kaznu na temelju Ugovora o gradnji broda zbog zakašnjenja isporuke Broda;
 - (b) da ima temelj za zahtjev za naknadu štete u pogledu zapljene bankovnih računa društva Star Clippers otvorenih kod banke ABN AMRO;
 - (c) da ima temelj za zahtjev za naknadu štete u pogledu zapljene ili privremenog zaustavljanja u Francuskoj broda Royal Clipper, drugog broda grupe Star Clippers; i
 - (d) da ima razne druge tužbene zahtjeve koji se navode u nastavku ovog Pravorijeka.

Teret dokazivanja (onus probandi) društva Brodosplit

84. Da bi bilo uspješno u svojoj argumentaciji, društvo Brodosplit treba Sud uvjeriti u sljedeće tvrdnje:
- (a) raskid od strane društva Star Clippers od 29. ožujka 2019. bio je nezakonit i ništavan zbog toga što nije došlo do kašnjenja isporuke na temelju ugovora jer se zakašnjenja isporuka može pripisati društvu Star Clippers („dopušteno kašnjenje”);

- (b) raskid od strane društva Brodosplit od 25. lipnja 2019. bio je zakonit i valjan jer je društvo Star Clippers nakon 29. ožujka 2019. počinilo povredu ugovora, osobito zato što je aktiviralo jamstvo za povrat (vidi prethodnu točku 77.) i time povuklo sva svoja dospjela plaćanja u odnosu na ugovornu cijenu; i
- (c) raskid od strane društva Brodosplit od 25. lipnja 2019. nije proglašen ništavnim niti je obavijest o povlačenju od strane društva Star Clippers od 23. srpnja 2019. na drugi način utjecalo na raskid jer je to povlačenje bilo nezakonito i ništavno.

Teret dokazivanja (onus probandi) društva Star Clippers

85. Da bi bilo uspješno u svojoj argumentaciji, društvo Star Clippers treba Sud uvjeriti u sljedeće tvrdnje:

- (a) raskid od strane društva Star Clippers od 29. ožujka 2019. bio je zakonit i valjan zbog kašnjenja isporuke na temelju ugovora budući da se zakašnjela isporuka ne može pripisati društvu Star Clippers (nema „dopuštenog kašnjenja“);
- (b) posljedično, raskid od strane društva Brodosplit od 25. lipnja 2019. bio je nezakonit i ništavan jer nakon valjanog raskida od strane društva Star Clippers od 29. ožujka 2019. više nije postojao Ugovor o gradnji broda koji bi društvo Star Clippers moglo prekršiti ili koji bi društvo Brodosplit moglo raskinuti;
- (c) povlačenje raskida od strane društva Star Clippers bilo je zakonito i valjano (i nije izmijenilo stanje stvari opisano u podtočki (b)); i
- (d) društvo Star Clippers uspješno je i u svojim ostalim tužbenim zahtjevima (na koje se aludira u prethodnoj točki 83. (d)).

Mjere koje zahtijeva društvo Brodosplit

86. Mjere (tužbeni zahtjevi) koje zahtijeva društvo Brodosplit su sljedeće:

U odnosu na tužbu:

- (i) *proglasiti da je društvo Brodosplit zakonito raskinulo Ugovor o gradnji broda na temelju članka 11. tog ugovora;*
- (ii) *naložiti društvu Star Clippers da plati naknadu štete društvu Brodosplit u iznosu od 57.452.061,85 EUR, koji treba biti uvećan za zakonsku kamatu temeljem članka 6:119. nizozemskog Građanskog zakonika koja se obračunava od datuma kršenja, datuma Pravorijeka, ili bilo kojeg drugog datuma koji Arbitražni sud smatra odgovarajućim do datuma potpune isplate;*

U odnosu na protutužbu:

- (iii) *odbaciti protuzahtjeve društva Star Clippers;*

U odnosu na tužbu i protutužbu:

- (iv) *naložiti društvu Star Clippers da plati sve troškove i izdatke povezane s ovim arbitražnim postupkom, uključujući administrativne izdatke, naknade i izdatke Suda, troškove pravnog zastupanja društva Brodosplit te ostale troškove koji su nužno nastali tijekom Arbitraže, uvećane za zakonsku kamatu koja se počinje obračunavati 14 dana nakon datuma Pravorijeka do datuma potpune isplate.*

Mjere koje zahtijeva društvo Star Clippers

87. Mjere (protutužbeni zahtjevi) koje zahtijeva društvo Star Clippers su sljedeće:¹⁰

- (a) *odbaciti tužbene zahtjeve društva Brodosplit i njegove zahtijevane mjere u cijelosti;*
- (b) *proglasiti da je Ugovor o gradnji broda u potpunosti na snazi i proizvodi pravne učinke;*
- (c) *naložiti društvu Brodosplit da osigura isporuku Broda (novogradnja br. 483) društvu Star Clippers u skladu s Ugovorom o gradnji broda najkasnije deset radnih dana od datuma na koji društvo Star Clippers zatraži takvu isporuku;*
- (d) *naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers plati neposredno naplativu kaznu od 10.000.000 EUR za svako potpuno ili djelomično neispunjenje naloga iz prethodne točke (c) te daljnju kaznu od 1.000.000 EUR za svaki dan ili dio dana u kojem se takvo neispunjenje nastavlja;*
- (e) *naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers plati ugovornu kaznu u iznosu od 10.000 EUR po radnom danu od 30. rujna 2017. ili onog datuma za koji Sud utvrdi da je Brod (novogradnja br. 483) trebao biti isporučen društvu Star Clippers do datuma stvarne isporuke;*
- (f) *Naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers, kao naknadu za zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers otvorenih u banci ABN AMRO, plati složene kamate dospjele na iznos glavnica od 16.649.266,01 EUR, 461.946,15 USD i 965.314,97 GBP po godišnjoj kamatnoj stopi od 6,5% od 3. lipnja 2019. godine ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra prikladnim sve do datuma otplate u cijelosti;*
- (g) *Naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers kao naknadu za zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers otvorenih u banci ABN AMRO, plati složene kamate dospjele na iznos glavnica od 238.236,26 EUR i 23.699,13 USD po godišnjoj kamatnoj stopi od 6,5% od dana 28. lipnja 2019. godine ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra prikladnim sve do datuma otplate u cijelosti;*
- (h) *naložiti društvu Brodosplit da plati iznos od 1.096.245 EUR kao naknadu troškova koji su nastali za društvo Star Clippers kao rezultat pokušaja privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper, koji treba biti uvećan za zakonsku kamatu temeljem članka 1231-7 francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 francuskog Monetarnog i financijskog zakonika*

od 23. rujna 2019. ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra odgovarajućim do datuma potpune isplate;

- (i) *naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers plati iznos od 43.488.432,00 EUR kao naknadu štete koja je nastala društvu Star Clippers kao rezultat pokušaja privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper, koji treba biti uvećan za zakonsku kamatu temeljem članka 1231-7 francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 francuskog Monetarnog i financijskog zakonika od 19. srpnja 2019. ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra odgovarajućim do datuma potpune isplate;*
 - (j) *naložiti društvu Brodosplit da se suzdrži od:*
 - (i) *iznošenja bilo kojih specifikacija, planova i radnih nacрта, tehničkih opisa, izračuna, rezultata ispitivanja i drugih podataka, informacija i dokumenata u pogledu projektiranja i gradnje Broda trećim stranama bez prethodne pisane suglasnosti društva Star Clippers, i*
 - (ii) *gradnje drugog broda za bilo koju drugu stranu osim društva Star Clippers na temelju nacрта koje je dostavilo društvo Star Clippers;*
 - (k) *naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers plati neposredno naplativu kaznu od 25.000.000 EUR za svako potpuno ili djelomično neispunjenje naloga iz prethodne točke (j);*
 - (l) *u slučaju da Sud odbaci mjere koje društvo Star Clippers zahtijeva pod točkom (b), naložiti društvu Brodosplit da plati iznos od 7.846.338 EUR, koji treba biti uvećan za zakonsku kamatu temeljem članka 6:119. nizozemskog Građanskog zakonika, od 25. lipnja 2019. ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra odgovarajućim do datuma potpune isplate;*
 - (m) *naložiti društvu Brodosplit:*
 - (i) *da se suzdrži od sklapanja ili potpomaganja bilo kakvih transakcija radi prodaje ili prijenosa Broda ili dužničkog opterećenja Broda bilo kojim imovinskim pravom bez prethodne suglasnosti društva Star Clippers;*
 - (ii) *da osigura, ulažući maksimalne napore koji obuhvaćaju poduzimanje svih potrebnih korporativnih mjera od strane društva Brodosplit, da društvo Hero Shipping neće sklopiti nikakvu transakciju radi prodaje ili prijenosa Broda ili dužničkog opterećenja Flying Clippera bilo kojim imovinskim pravom;*
 - (iii) *da se suzdrži od upravljanja Brodom te da osigura, ulažući maksimalne napore koji obuhvaćaju poduzimanje svih potrebnih korporativnih mjera od strane društva Brodosplit, da nijedna osoba ne upravlja Brodom;*
- sve navedeno sve dok je Ugovor o gradnji broda na snazi te podložno neposredno naplativoj kazni od 25.000.000 EUR koju društvo Brodosplit treba platiti društvu Star Clippers u slučaju neispunjenja prethodno navedenih naloga;*
- (n) *naložiti društvu Brodosplit da plati sve troškove i izdatke ove arbitraže, uključujući, ali ne ograničavajući se na administrativne izdatke UNUM-a, naknade i izdatke*

Suda, naknade i izdatke bilo kojeg vještaka imenovanog u svrhu ove arbitraže, naknade i izdatke pravnog zastupanja društva Star Clippers, sve uvećane za zakonsku kamatu koja se počinje obračunavati 14 dana nakon datuma Pravorijeka do datuma potpune isplate.

Struktura onoga što slijedi:

88. Sud će se sada pozabaviti raspravom o meritumu tužbe i protutužbe Stranaka. Teme će se rješavati sljedećim redoslijedom:
- Odjeljak IX. Je li kašnjenje isporuke Broda bilo „dopušteno”, odnosno može li se odgovornost za kašnjenje pripisati društvu Star Clippers? Odgovor je Suda da nije. Izravna je posljedica to da je društvo Star Clippers opravdano raskinulo Ugovor o gradnji broda obaviješću od 29. ožujka 2019. zbog kršenja ugovora (kašnjenja) od strane društva Brodosplit.
 - Odjeljak X. Je li Ugovor o gradnji broda reaktiviran obaviješću društva Star Clippers o povlačenju obavijesti o raskidu ugovora od 23. srpnja 2019. (vidi prethodnu točku 80.)? Odgovor je Suda da nije.
 - Odjeljak XI. služi kao sažetak rasprava u odjeljcima IX. i X. te kako bi ukazao na posljedice mjera koje traže društvo Brodosplit i društvo Star Clippers.
 - Ostale tvrdnje raspraviti će se u odjeljcima XII. – XV.

IX. Je li kašnjenje isporuke Broda bilo „dopušteno”?

89. Obaviješću od 29. ožujka 2019., društvo Star Clippers raskinulo je Ugovor o gradnji broda u skladu s člankom 12.1. (d) tog Ugovora.¹¹ Člankom 12.1. (d) Ugovora o gradnji broda, koji je izmijenjen člankom 27. Dodatka 6., propisuje se da društvo Star Clippers ima pravo raskinuti Ugovor o gradnji broda slanjem pisane obavijesti društvu Brodosplit ako se Brod ne isporuči u roku od 45 radnih dana, podložno dopuštenom kašnjenju, nakon Datuma isporuke.¹²
90. Kada je riječ o Datumu isporuke, člankom 7.1. Ugovora o gradnji broda, koji je izmijenjen člankom 18. Dodatka 6., propisuje se da se Brod isporučuje društvu Star Clippers „dana 30. rujna 2017. u podne po lokalnom vremenu u Splitu, (i) podložno Ugovoru potpisanom u listopadu 2014., (ii) podložno dopuštenom kašnjenju, (iii) podložno pravodobnoj isporuci materijala i opreme Kupca sukladno ovom Ugovoru”.¹³
91. Sukladno članku 7.13. Ugovora o gradnji broda, „Dopušteno kašnjenje” znači „svako kašnjenje zbog više sile, kašnjenja uzrokovana događajima u vezi s materijalima i opremom Kupca i njegovim plaćanjima, izmjenama koje zatraži Kupac i/ili različita Regulatorna tijela, ispitivanjem modela ako to zahtijeva Uprava ili bilo koje drugo kašnjenje uzrokovano događajima koji dopuštaju prilagodbu ili odgodu datuma isporuke u skladu s uvjetima Ugovora”.¹⁴

¹¹ Dokaz B-010.

¹² Dokaz B-001.

¹³ Dokaz B-001.

¹⁴ Dokaz B-001.

92. Razdoblje od 45 radnih dana nakon 30. rujna 2017. završilo je 4. prosinca 2017.¹⁵ Obavijest društva Star Clippers o raskidu Ugovora od 29. ožujka 2019. dogodila se 480 dana nakon toga. Da bi društvu Star Clippers bilo nedopušteno raskinuti Ugovor prema članku 12.1. (d) Ugovora o gradnji broda, društvo Brodosplit moralo bi dokazati da je 29. ožujka 2019. imalo pravo na 480 ili više dana odgode Datuma isporuke nakon 30. rujna 2017.

Argumentacija društva Brodosplit

93. Prema argumentaciji društva Brodosplit obavijest društva Star Clippers o raskidu Ugovora od 29. ožujka 2019. nevažeća jer se, zbog kašnjenja društva Star Clippers u isporuci Materijala i opreme Kupca, uključujući sve nužne informacije i dokumentaciju koje je društvo Brodosplit opravdano zahtijevalo kako bi ispunilo plan gradnje Broda, Datum isporuke Broda pomaknuo iza 29. ožujka 2019.¹⁶ Zapravo, društvo Brodosplit ističe da je 29. ožujka 2019. imalo pravo na dodatnih 277 dana dopuštenog kašnjenja.¹⁷
94. Materijali i oprema Kupca bili su, prema društvu Brodosplit, podijeljeni u dvije skupine:
- (a) 1. skupinu Materijala i opreme Kupca, koja se sastojala od: (i) strojeva i opreme navedenih u Prilogu 1. Ugovora o gradnji broda, koji su trebali biti isporučeni društvu Brodosplit najkasnije na datume navedene u članku 2.1. Ugovora o gradnji broda i njegovim izmjenama u Dodatku 6. i (ii) dokumentacije navedene pod točkom 1.42 Tehničke specifikacije, koju je trebalo dostaviti društvu Brodosplit najkasnije 15. lipnja 2015. sukladno članku 2.1. Ugovora o gradnji broda i njegovim izmjenama u Dodatku 1. i
 - (b) 2. skupinu Materijala i opreme Kupca, koja je uključivala pulenu na kosniku, jarbole, opute i jedra, koje je trebalo isporučiti društvu Brodosplit „u skladu s preliminarnim rasporedom gradnje kako bi se ispunio plan gradnje Broda” (članak 2.1. Ugovora o gradnji broda).
95. Društvo Brodosplit ističe da je, osim toga, društvo Star Clippers imalo dužnost isporučiti društvu Brodosplit sve nužne „specifikacije, planove, nacрте, upute, priručnike, izvješća o ispitivanju i certifikate”, koje je Graditelj opravdano zahtijevao kako bi ispunio plan gradnje Broda, “(k)ako bi se Graditelju omogućilo projektiranje Broda, ugradnja Materijala i opreme Kupca u Brod ili na njega te osiguralo puštanje u rad” sukladno članku 2.2. Ugovora o gradnji broda.¹⁸
96. Dana 7. travnja 2014. društvo Star Clippers dostavilo je društvu Brodosplit dokumentaciju u sklopu 1. skupine Materijala i opreme Kupca, no, prema društvu Brodosplit, ti su nacrti biti netočni, nepotpuni i

¹⁵ Srijeda 1. studenog 2017. (Svi sveti) bio je državni praznik u Hrvatskoj (vidi <https://www.total-croatia-news.com/lifestyle/15518-croatian-public-holidays-in-2017>)

¹⁶ Vidi Tužba (Brodosplit), t. 45. i dalje; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 105., 245. i dalje; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 30. i dalje; Uvodna izjava sa saslušanja društva Brodosplit, t. 73. i dalje.

¹⁷ Vidi npr. Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 131.

¹⁸ Tužba (Brodosplit), t. 49.

nedosljedni te zbog toga nedostatni da bi se započelo osnovno projektiranje Broda. Kao posljedica toga, projektiranje i u konačnici gradnja Broda kasnili su.¹⁹

97. Društvo Brodosplit ističe da se naknadna kašnjenja društva Star Clippers s isporukom Materijala i opreme Kupca mogu kategorizirati u sljedeća tri niza događaja.
- (a) Prvo, društvo Star Clippers nije pravodobno dostavilo točne i potpune izračune za opute, koji su potrebni za odobrenje projektnih nacrti trupa koje izdaje klasifikacijsko društvo DNV-GL. Projektni nacrti trupa dio su osnovne konstrukcije Broda i stoga su neophodni za utvrđivanje glavne konstrukcije i nadgrađa Broda. Iako je ta faza postupka gradnje trebala započeti 19. siječnja 2015., društvo Star Clippers nije dostavilo konačne nacрте do srpnja 2015.²⁰
 - (b) Drugo, društvo Star Clippers nije pravodobno dostavilo informacije o nepomičnoj oputi, koje su bile potrebne za projektiranje nadgrađa iznad glavne palube, kao ni informacije o palubnoj opremi Kupca, koje su bile potrebne za projektiranje rasporeda palube. Tražene informacije nisu dostavljene u potpunom i konačnom obliku do 22. prosinca 2015. odnosno 29. travnja 2016., premda je društvo Brodosplit ranije obavijestilo društvo Star Clippers da te informacije nedostaju, što utječe na postupak projektiranja i gradnje.²¹
 - (c) Treće, društvo Star Clippers kasnilo je s ugradnjom jarbola i oputa (2. skupina Materijala i opreme Kupca). Tijekom 2017., činilo se da društvo Star Clippers neće moći tada započeti s ugradnjom jarbola u skladu s odgovarajućim planom gradnje, što je imalo negativan utjecaj na tijek gradnje Broda. Društvo Brodosplit bilo je stoga prisiljeno – kako bi se smanjio učinak kašnjenja – odgoditi preferirani redoslijed radova povezanih s opremanjem Broda. Do raskida Ugovora o gradnji broda, društvo Star Clippers nije bilo spremno ugraditi jarbole i opute na Brod.²²
98. Društvo Brodosplit ističe da je opetovano obavještavalo društvo Star Clippers da zbog kašnjenja isporuke Materijala i opreme Kupca i neispunjavanja obveza društva Star Clippers iz Ugovora o gradnji broda društvo Brodosplit ima pravo na dopušteno kašnjenje, konkretno dana 11. lipnja 2016., 28. srpnja 2017. i 8. prosinca 2017.²³
99. Na temelju tih nizova događaja društvo Brodosplit ističe da je dokazalo u Završnom vještačkom nalazu društva DT da je u vrijeme slanja obavijesti društva Star Clippers o raskidu Ugovora, tj. 29. ožujka 2019., ono

¹⁹ Tužba (Brodosplit), t. 51.

²⁰ Tužba (Brodosplit), t. 53., koja upućuje na Završni nalaz društva DT (Dokaz B-079), t. 6,2.

²¹ Tužba (Brodosplit), t. 54. – 55., koje upućuju na Završni nalaz društva DT (Dokaz B-079), t. 6.3 i 6.4.

²² Tužba (Brodosplit), t. 56. – 58., koje upućuju na Završni nalaz društva DT (Dokaz B-079), t. 5.5 i poglavlje 8.

²³ Tužba (Brodosplit), t. 59., koja upućuje na Dokaze B-082, B-083 i B-003.

zbog 15 „Slučaja kašnjenja Kupca” („SKK-ova”) imalo pravo na još 277 dana dopuštenog kašnjenja.²⁴

100. Za svoju analizu dopuštenog kašnjenja društvo Brodosplit oslanja se na članak 2.4. Ugovora o gradnji broda (citiran u prethodnoj točki 71.).²⁵ Ono navedenu odredbu tumači u smislu da Datum isporuke Broda (postavljen na 30. rujna 2017.) podliježe automatskom produljenju zbog dopuštenog kašnjenja ako društvo Star Clippers ne isporuči pravodobno Materijale i opremu Kupca. Produljenje ne samo da je automatsko (*ipso facto*), već se primjenjuje i „na osnovi vremenske nadoknade, točnije, produljuje se za isto razdoblje kašnjenja društva Star Clippers u isporuci odgovarajućih Materijala i opreme Kupca”, neovisno o stvarnom učinku takvog kašnjenja na ključni tijek projekta.²⁶ Društvo Brodosplit tvrdi da je motivacija za automatsko produljenje bila želja obiju Stranaka da se izbjegne rasprava o uzročnosti, atribuciji i/ili presudnosti dopuštenog kašnjenja.²⁷
101. Odredba iz članka 2.4. Ugovora o gradnji broda, prema društvu Brodosplit, u skladu je sa standardnom brodograđevnom praksom i potječe iz standardnog obrasca koje su pripremili pravni savjetnici hrvatskih brodogradilišta u suradnji s Udruženjem hrvatske brodograđevne industrije (Jadranbrod), koji se pak temelji na standardnom obrascu Udruženja japanskih brodograditelja („Obrazac SAJ”). Člankom XVII. (d) Obrasca SAJ izričito je propisano da ako Kupac ne isporuči neki od Materijala ili opreme Kupca na vrijeme, Datum isporuke automatski se produljuje za razdoblje takvog kašnjenja isporuke.²⁸
102. A automatsko produljenje iz članka 2.4. Ugovora o gradnji broda ulazi, prema društvu Brodosplit, u definiciju Dopuštenog kašnjenja kako je definirano u članku 7.13. Ugovora o gradnji broda. Dopušteno kašnjenje znači i uključuje, između ostalog: „*kašnjenja uzrokovana događajima u vezi s materijalima i opremom Kupca*” i „*bilo koje drugo kašnjenje uzrokovano događajima koji dopuštaju prilagodbu ili odgodu datuma isporuke u skladu s uvjetima Ugovora*”. Članak 2.4. Ugovora o gradnji broda pripada potonjoj kategoriji.²⁹ On ne nameće obavezu uzročnosti ili presudnosti – u mjeri u kojoj takva općenita obveza može proizlaziti iz članka 7.13. Ugovora o gradnji broda – na automatsko produljenje Datuma isporuke iz članka 2.4.³⁰ Društvo Brodosplit također ističe da se kategorija „*kašnjenja uzrokovanih događajima u vezi s materijalima i opremom Kupca i njegovim plaćanjima*” iz članka 7.13. Ugovora o gradnji broda treba razlikovati od članka 2.4. Ugovora o gradnji broda. Dok se članak 2.4. Ugovora o gradnji broda isključivo bavi kašnjenjem u isporuci Materijala i opreme Kupca, prethodno spomenuta kategorija iz članka 7.13. može uključivati nedostatke Materijala i opreme Kupca i/ili druge probleme povezane s Materijalima i opremom Kupca koji nisu obuhvaćeni člankom 2.4. Ugovora o gradnji broda.³¹

²⁴ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 247., 332. – 338.

²⁵ Tužba (Brodosplit), t. 35.; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 105., 249. i dalje.

²⁶ Odgovor i očitovanje na protutužbu, t. 251., 253.; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 251-253.

²⁷ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 254.

²⁸ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 259-266

²⁹ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 31.

³⁰ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 256., 275.

³¹ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 277.

103. Naposljetku, tumačenje članka 2.4. Ugovora o gradnji broda kojim se društvo Brodosplit služi podrazumijeva da se produljenje odnosi na svaku pojedinačnu stavku Materijala i opreme Kupca zasebno, čak i kada su kašnjenja istovremena, tj. ako se događaju u istom razdoblju.³²

Argumentacija društva Star Clippers

104. Društvo Star Clippers tvrdi potpuno suprotno: nema dokaza da je društvo Star Clippers uzrokovalo kašnjenje gradnje, a kamoli oko dvije godine kašnjenja, stoga društvo Brodosplit nema pravo na Dopušteno kašnjenje i društvo Star Clippers imalo je pravo raskinuti Ugovor o gradnji broda dana 29. ožujka 2019.³³
105. Društvo Star Clippers ističe da je tumačenje članka 2.4. Ugovora o gradnji broda društva Brodosplit, koje podrazumijeva da Dopušteno kašnjenje ne zahtijeva uzročnu vezu između kašnjenja isporuke Materijala i opreme Kupca i kašnjenja datuma isporuke, proturječno očitom tumačenju članka 2.4. i članka 7.13. Ugovora o gradnji broda, iz kojeg slijedi da ako društvo Star Clippers uzrokuje kašnjenje datuma isporuke, „datum isporuke automatski se produljuje za razdoblje takvog kašnjenja” kako bi odražavao razdoblje Dopuštenog kašnjenja.³⁴
106. Prvi nacrt Ugovora o gradnji, koji je pripremio odvjetnik društva Star Clippers, g. Smit, nije uključivao odredbu povezanu s Materijalima i opremom Kupca. U prijedlogu izmjena i dopuna ugovora društva Brodosplit od 20. rujna 2014., ono je dodalo u članku 7.13. da Dopušteno kašnjenje uključuje „kašnjenja uzrokovana događajima u vezi s Materijalima i opremom Kupca” i uvelo – što je važno za analizu dogovora o ugovornom kašnjenju za Materijale i opremu Kupca – nove članke 2.1., 2.4. i 2.5.³⁵
107. Osim pravodobne isporuke Materijala i opreme Kupca, prema novom članku 2.2. Ugovora o gradnji broda društvo Star Clippers imalo je obvezu pružiti podršku društvu Brodosplit pri projektiranju, ugradnji i puštanju u rad Materijala i opreme Kupca. Društvo Star Clippers ističe da je navedena odredba relevantna isključivo u odnosu na strojeve i opremu koje isporučuje društvo Star Clippers, a koje je društvo Brodosplit trebalo ugraditi i pustiti u rad. Članak 2.2. Ugovora o gradnji broda nije relevantan u odnosu na projektnu dokumentaciju i jarbole, opute i jedra, jer je njih trebalo ugraditi društvo Star Clippers.³⁶
108. Prema mišljenju društva Star Clippers, tumačenje Ugovora o gradnji broda društva Brodosplit također se ne može podržati s obzirom na dogovor između Stranaka u odnosu na isporuku 2. skupine Materijala i opreme Kupca (tj. jarbola i oputa). Kad je riječ o jarbolima i oputama, Stranke se nisu dogovorile za fiksni datum isporuke, već za okviran. Isporučka se imala obaviti „u skladu s preliminarnim rasporedom gradnje kako bi se ispunio plan gradnje Broda.” Jarboli i opute kasne isključivo kada vrijeme njihove isporuke

³² Zapisnik sa 1. dana saslušanja, str. 42/43.

³³ Argumentacija društva Star Clippers iznesena je u njegovom Odgovoru na tužbu i Protutužbi (Star Clippers), t. 98. i dalje; Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 45. i dalje; i Uvodna izjava sa saslušanja društva Star Clippers, slajdovi Pitanje 1.

³⁴ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 105.

³⁵ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 56. – 65.

³⁶ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 68. – 69.

dovede to toga da društvo Brodosplit više ne može ispuniti tadašnji plan gradnje, što zahtijeva procjenu ključnog tijeka projekta.³⁷

109. Društvo Star Clippers napominje da vještački nalaz društva Driver Trett koji je dostavilo društvo Brodosplit ne procjenjuje ključan tijek projekta i ističe da procjena ključnog tijeka projekta njegovog vještaka društva Vijverberg pokazuje da, osim jednog zanemarivog kašnjenja, nijedno od ostalih navodnih „Slučajeva kašnjenja Kupca” koje je utvrdilo društvo Driver Trett nije uzrokovalo kašnjenje. Aktivnosti opremanja koje je trebalo obaviti društvo Brodosplit pokazale su se ključnima nakon porinuća broda.³⁸ Štoviše, društvo Driver Trett uvelo je niz novih ključnih etapa i povezanih rokova koji ne odražavaju sporazum utvrđen člankom 2.1. i člankom 2.5. Ugovora o građenju broda.³⁹
110. Analiza pojedinačnih Slučajeva kašnjenja Kupca navodi društvo Star Clippers na zaključak da, s obzirom da ono nije propustilo pravodobno isporučiti Materijale i opremu Kupca, navodno pravo društva Brodosplit na Dopušteno kašnjenje nije utemeljeno.⁴⁰

Obrazloženje i odluka Suda

111. Mišljenja Stranaka o pravom značenju ugovornog sustava Dopuštenog kašnjenja koje odgađa Datum isporuke Broda kako je navedeno u člancima 2.1., 2.2., 2.4. i 2.5. te člancima 7.1. i 7.13. Ugovora o gradnji broda dijametralno su suprotna. Prema mišljenju društva Brodosplit ono se odnosi na automatsko produljenje za razdoblje kašnjenja u slučaju da društvo Star Clippers propusti pravodobno isporučiti Materijal i opremu Kupca. Društvo Star Clippers pak tvrdi da bi ono isključivo zaštitilo društvo Brodosplit od bitnog kašnjenja, npr. kašnjenja koja uzrokuju kašnjenje u isporuci Broda.
112. Argument društva Brodosplit da je obavijest društva Star Clippers o raskidu Ugovora nevažeća temelji se na njegovom tumačenju dogovorenog ugovornog sustava Dopuštenog kašnjenja i analizi društva Driver Trett koja se temelji na tom tumačenju. Tijekom rasprave društvo Brodosplit potvrdilo je da, u slučaju da Sud podrži položaj društva Star Clippers u odnosu na tumačenje dogovorenog ugovornog sustava Dopuštenog kašnjenja, društvo Brodosplit nije obavilo alternativnu analizu ključnog tijeka projekta kojom bi se dokazalo da zbog Dopuštenog kašnjenja društvo Star Clippers ne bi imalo pravo pozvati se na raskid Ugovora u skladu s člankom 12.1. (d) Ugovora o gradnji broda.⁴¹ Slijedom toga, da bi Sud zaključio da je obavijest društva Star Clippers o raskidu Ugovora od 29. ožujka 2019. nevažeća, morao bi utvrditi da je potrebno slijediti i: (i) tumačenje dogovorenog sustava Dopuštenog kašnjenja društva Brodosplit i (ii) analizu Dopuštenog kašnjenja koje za posljedicu ima datum isporuke nakon 29. ožujka 2019. društva Brodosplit.
113. Sud će najprije analizirati ugovorni sustav Dopuštenog kašnjenja, kako su ga Stranke dogovorile u Ugovoru o gradnji broda. Iz razloga navedenih u nastavku Sud će zaključiti da – suprotno argumentu društva Brodosplit – dogovoreni sustav ne omogućuje

³⁷ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 106. – 107.

³⁸ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 109.

³⁹ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 74.

⁴⁰ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 80. – 148.

⁴¹ Zapisnik sa 1. dana saslušanja, str. 125; Zapisnik sa 2. dana saslušanja, str. 31; Dodatno izvješće društva Driver Trett (Dokaz B-104), t. 3.2.4.

automatsko produljenje za razdoblje kašnjenja u slučaju da društvo Star Clippers propusti pravodobno isporučiti Materijale i opremu Kupca, već produljenje Datuma isporuke za kašnjenja u isporuci Materijala i opreme Kupca i/ili popratne dokumentacije koja su uzrokovala kašnjenje u isporuci Broda.

Povijest nacrtu Ugovora o gradnji broda

114. Prvi nacrt Ugovora o gradnji broda nije predviđao isporuku Materijala i opreme Kupca.⁴² Člankom 1. uređen je predmet Ugovora, uključujući npr. opis i glavne značajke Broda, registraciju i klasifikaciju Broda, odluke klasifikacijskog društva i raspored gradnje. Člankom 2. uređeni su inspekcija i odobrenje. Izmjene su bile uređene člankom 3., a probni rad člankom 4. Člankom 5. (Isporuka Broda) kao Datum isporuke utvrđen je 28. veljače 2017., a u stavku (c) istog članka, uređeno je produljenje Datuma isporuke u slučaju više sile. Člankom 5.6. Dopušteno kašnjenje definirano je kao „svako kašnjenje zbog uzroka navedenih u stavku (c) ovog članka 5. ili bilo koje drugo kašnjenje uzrokovano događajima koji dopuštaju prilagodbu ili odgodu datuma isporuke u skladu s uvjetima Ugovora”. Ostalim člancima uređivalo se Plaćanje dogovorene cijene i Garancija (članak 6.), Vlasništvo (članak 7.), Osiguranje (članak 8.), Neispunjavanje obveza Kupca i Graditelja (članci 8. i 9.), Jamstvo kvalitete (članak 11.), Mogućnost drugog broda (članak 12.) i Mjerodavno pravo i rješavanje sporova.
115. Dana 20. rujna 2014. društvo Brodosplit poslalo je drugi nacrt Ugovora o gradnji broda u obliku prijedloga izmjena i dopuna ranijeg nacrtu Ugovora.⁴³
116. Članak 5.1. koji se odnosio na Datum isporuke (prenumeriran u članak 7.1.) izmijenjen je na sljedeći način:⁴⁴
- Brod se isporučuje Kupcu ~~najkasnije 28. veljače 2017. u podne po lokalnom vremenu u Splitu, (i) podložno Ugovoru koji je potpisan i stupa na snagu najkasnije u rujnu 2014., (ii) podložno dopuštenom kašnjenju produljenju roka, (iii) podložno pravodobnoj isporuci materijala i opreme Kupca prema ovom Ugovoru. kako je predviđeno ovim Ugovorom.~~*
- Kupac je dužan preuzeti Brod čim je on dovršen (najranije 28. veljače 2017.) i u razumnom vremenu otpremiti ga iz brodogradilišta Graditelja.*
117. Članak 5.6. koji se odnosio na Dopušteno kašnjenje (prenumeriran u članak 7.13.) izmijenjen je na sljedeći način:

„Dopušteno kašnjenje” znači svako kašnjenje zbog više sile, kašnjenja koja su uzrokovana događajima u vezi s materijalima i opremom Kupca i njegovim plaćanjima, izmjenama koje zatraži Kupac i/ili različita Regulatorna tijela, ispitivanjem modela ako to zahtijeva Uprava uzroka navedenih u stavku (c) ovog članka 5. ili bilo koje drugo kašnjenje uzrokovano događajima koji dopuštaju prilagodbu ili odgodu datuma isporuke u skladu s uvjetima Ugovora.

⁴² Dokaz S-086.

⁴³ Dokaz S-087.

⁴⁴ Brisanja su prikazana precrtano, a dodatci podcrtano.

118. Društvo Brodosplit dodalo je nove članke 2.1., 2.2. i 2.4., koji glase:

2.1 *Kupac je dužan o svojem vlastitom riziku, trošku i izdatcima nabaviti i dostaviti Graditelju sve stavke koje Kupac ima opremiti, a koje su navedene u Prilogu (1.) (u daljnjem tekstu: „Materijali i oprema Kupca”), u skladište ili drugo spremište u Brodogradilištu Graditelja. Navedeno mora biti u dobrom radnom stanju, potpuno i sa svim certifikatima koji su potrebni za izvršenje ovog Ugovora te Kupac preuzima punu odgovornost za cjelokupnu učinkovitost, funkcionalnost, certifikate i jamstva navedenog te je dužan snositi sve troškove koji bi mogli nastati zbog neispunjavanja obveza povezanih s njima. Navedeno se ima isporučiti u roku koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda.*

2.2 *Kako bi se Graditelju omogućilo projektiranje Broda, ugradnja Materijala i opreme Kupca u Brod ili na njega te osiguralo puštanje u rad, Kupac je dužan pravodobno isporučiti Graditelju sve nužne specifikacije, planove, nacрте, upute, priručnike, izvještaje o ispitivanju i certifikate koji su Graditelju razumno potrebni kako bi se ispunio plan gradnje Broda. Kupac je dužan o svojem vlastitom trošku i na vlastitu odgovornost dogovoriti se s predstavnicima proizvođača Materijala i opreme Kupca da pomognu Graditelju pri ugradnji u Brod ili na njega i pri njihovu puštanju u rad i/ili da samostalno provedu ugradnju ili obave nužne prilagodbe u Brodogradilištu.*

(...)

2.4. *Ako Kupac propusti isporučiti bilo koji od Materijala ili opreme Kupca u roku koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda, Datum isporuke automatski se produljuje za razdoblje takvog kašnjenja isporuke. U tom je slučaju Kupac odgovoran i dužan platiti Graditelju sve očite gubitke i štetu nastalu za Graditelja zbog takvog kašnjenja isporuke Materijala i opreme Kupca, a takvo se plaćanje izvršava pri isporuci Broda.*

Novi članak 2.5. detaljnije je opisao Materijale i opremu Kupca.

119. U konačnoj inačici Ugovora o gradnji broda kako je dogovorena između Stranaka, članak 7.1. ostao je nepromijenjen, osim zamjene datuma 28. veljače 2017. datumom 30. rujna 2017. i brisanjem izraza „Ugovoru potpisanom u listopadu 2014.”.⁴⁵ Članak 7.13. također je ostao nepromijenjen. Zadnja rečenica članka 2.1. zamijenjena je riječima „Isporuka 1. skupine Materijala i opreme Kupca mora biti najkasnije do 15. lipnja 2015., a 2. skupine u skladu s preliminarnim rasporedom gradnje kako bi se ispunio plan gradnje Broda”⁴⁶ i naknadno izmijenjena kako bi se prilagodila izmijenjenim datumima isporuke za neke strojeve i opremu koji su uključeni u 1. skupinu.⁴⁷ Članci 2.2. i 2.4. ostali su nepromijenjeni.

⁴⁵ Dodatak 6. (Dokaz B-001), članci 18., 19. i 20.

⁴⁶ Dodatak 1. (Dokaz B-001).

⁴⁷ Dodatak 6. (Dokaz B-001), članak 9.

Prethodni standard Obrasca SAJ

120. Prema navodima društva Brodosplit članak 2.4. Ugovora o gradnji broda temelji se na standardnom obrascu koji su pripremili pravni savjetnici hrvatskih brodogradilišta u suradnji s Udruženjem hrvatske brodograđevne industrije (Jadranbrod) („Obrazac Jadranbrod“), a koji se pak temelji na standardnom obrascu Udruženja japanskih brodograditelja („Obrazac SAJ“). Prema navodima društva Brodosplit Obrazac SAJ mjerodavan je obrazac koji se često upotrebljava kao predložak ugovora o gradnji brodova. Člankom XVII. (1.) (d) Obrasca SAJ predviđeno je da se, u slučaju da Kupac ne isporuči Materijale i opremu Kupca na vrijeme, Datum isporuke automatski produljuje za razdoblje takvog kašnjenja isporuke.⁴⁸ Brodosplit navodi da prema Obrascu SAJ Graditelj stječe pravo na produljenje Datuma isporuke za razdoblje kašnjenja neovisno o tome je li to kašnjenje isporuke Materijala i opreme Kupca stvarno utjecalo na gradnju Broda. S druge strane, Graditelj ima pravo zahtijevati produljenje roka samo za broj dana kašnjenja isporuke, a ne za trajanje razdoblja u kojem su građevinski radovi bili prekinuti.⁴⁹
121. Brodosplit navodi da je članak XVII. (1.) (d) Obrasca SAJ usvojen u Obrascu Jadranbrod i vlastitom standardnom obrascu društva Brodosplit. Članak 2.4. Ugovora o gradnji broda ponavlja tekst i značenje članka XVII. (1.) (d) Obrasca SAJ (podložno podcrtanim odstupanjima):

Ako Kupac propusti isporučiti bilo koji od Materijala ili opreme Kupca u roku koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda, Datum isporuke automatski se produljuje za razdoblje takvog kašnjenja isporuke. U tom je slučaju Kupac odgovoran i dužan Graditelju platiti sve očite gubitke i štete nastale Graditelju zbog takvog kašnjenja isporuke Materijala i opreme Kupca, a takvo se plaćanje izvršava pri isporuci Broda.

Izraz „roka za ispunjavanje plana gradnje Broda“ zamjenjuje izraz „zadanog roka“ (koji se upotrebljava u skladu s Obrascem SAJ u standardnom obrascu društva Brodosplit), a riječ „očite“ dodana je u tekst članka XVII. (1.) (d) Obrasca SAJ.

122. Sud napominje da je člankom XVII. Obrasca SAJ propisan sporazum prema kojem će kupac isporučiti elemente *strojeva i opreme* broda, a prema kojem će se kupac osloniti na graditelja samo u svrhu čuvanja navedenog u brodogradilištu i montaže navedenog na brod. Primarna obveza kupca je isporuka materijala i opreme u „*ispravnom stanju*“, na način da budu spremni za montažu u skladu s vremenskim planom graditelja.⁵⁰ Kupac je također dužan dostaviti priručnike i druge informacije kako bi graditelju olakšao montažu materijala i opreme.⁵¹ Prema obrascu SAJ graditelj stječe pravo na produljenje Datuma isporuke neovisno o tome je li kašnjenje isporuke materijala i opreme kupca stvarno utjecalo na gradnju broda ili ne. Ako isporuka kasni više od 30 dana, graditelj ima pravo nastaviti s gradnjom

⁴⁸ Dokaz B-143.

⁴⁹ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 262.

⁵⁰ Obrazac SAJ (Dokaz B-143), članak XVII. (1.) (a).

⁵¹ Obrazac SAJ (Dokaz B-143), članak XVII. (1.) (b).

broda bez montaže materijala i opreme koja nedostaje.⁵² Temeljni komentar na koji se poziva Brodosplit, međutim, navodi da u slučaju da kupac isporuči svoje materijale i opremu nakon dogovorenih rokova, graditelj ima pravo (uz uvjet slanja odgovarajućih obavijesti) na produljenje vremena gradnje, ali samo utoliko ukoliko je kašnjenje prouzročilo stvarno kašnjenje u isporuci broda, kao u Obrascu Newbuildcon, kako bi se osigurao „uravnoteženiji pristup” tom pitanju.⁵³

123. Članak VII. (1.) Obrasca SAJ propisuje da će se u slučaju kašnjenja gradnje broda „uslijed razloga koji u skladu s uvjetima ovog Ugovora dopuštaju odgodu datuma isporuke” Datum isporuke odgoditi u skladu s time. Članak VIII. (3.) definira dopuštena kašnjenja kao „[k]ašnjenja uslijed razloga koji su navedeni u stavku 1. ovog članka i sva druga kašnjenja koja svojom prirodom u skladu s uvjetima ovog Ugovora dopuštaju odgodu datuma isporuke”. Članak VIII. (1.) predviđa da se, ako je gradnja broda odgođena zbog razloga koji je „izvan kontrole Graditelja, njegovih podizvođača ili dobavljača”, Datum isporuke odgađa za vremensko razdoblje koje ne smije premašiti ukupno akumulirano trajanje svih takvih kašnjenja. Naposljetku, člankom VIII. (2.) obrasca SAJ zahtijeva se da graditelj pisanim putem obavijesti kupca o datumu nastupa uzroka kašnjenja koje graditelju daje pravo na odgodu datuma isporuke, kao i o datumu prestanka tog uzroka te vremenskom trajanju odgode Datuma isporuke zbog takvog uzroka kašnjenja.
124. Sud utvrđuje da Obrazac SAJ propisuje sljedeći sustav dopuštene odgode:
- (a) Neisporuka Materijala i opreme Kupca (strojevi i oprema koju isporučuje Kupac za montažu u brod ili na brod) u zadanom roku rezultira automatskim produljenjem datuma isporuke za vremensko razdoblje takvog kašnjenja isporuke.⁵⁴
 - (b) Ako kašnjenje isporuke bilo kojeg Materijala i opreme Kupaca traje dulje od 30 dana, graditelj ima pravo nastaviti gradnju broda bez njihove montaže u brod ili na brod.⁵⁵
 - (c) Utoliko ukoliko se graditelju ne isporuče nužne specifikacije, planovi, nacrti, upute za upotrebu, priručnici, izvještaji o ispitivanjima i certifikati u skladu s pravilima i propisima, a koji graditelju olakšavaju montažu Materijala i opreme Kupca, a to uzrokuje kašnjenje gradnje broda, takvo kašnjenje smatra se dopuštenim kašnjenjem.⁵⁶
 - (d) Graditelj je dužan uputiti pisanu obavijest (ili potvrdu) kupcu o nastupu i prestanku uzroka kašnjenja koje graditelju daje pravo na odgodu Datuma isporuke, kao i vremenskom razdoblju odgode Datuma isporuke zbog uzroka kašnjenja.⁵⁷

⁵² Obrazac SAJ (Dokaz B-143), članak XVII. (1.).

⁵³ S. Curtis, I. Gaunt i W. Cecil, *The Law of Shipbuilding Contracts* („Pravo ugovorâ o gradnji broda”), Abingdon: Informa Law from Routledge 2020., str. 267 (Dokaz BL-58).

⁵⁴ Obrazac SAJ (Dokaz B-143), članci XVII. (1.) (a), VIII. (3.) i VII. (1.).

⁵⁵ Obrazac SAJ (Dokaz B-143), članak XVII. (1.).

⁵⁶ Obrazac SAJ (Dokaz B-143), članak XVII. (1.) (b), VIII. (1.), VIII. (3.) i VII. (1.).

⁵⁷ Obrazac SAJ (Dokaz B-143), članak VIII. (2.).

Konačna inačica Ugovora o gradnji broda

125. Sud utvrđuje da se u konačnoj inačici Ugovora o gradnji broda koji su potpisale Stranke slijedi sljedeći sustav dopuštenih kašnjenja naveden u nastavku:

- (a) članak 2.4. prema prijedlogu društva Brodosplit (u skladu s člankom XVII. (1.) (d) Obrasca SAJ) ostao je nepromijenjen, no predviđa slučajeve neisporuke „u roku koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda“ umjesto neisporuke „unutar zadanog roka“, kako stoji u Obrascu SAJ. Članak 7.13. o Dopuštenom kašnjenju je, međutim, izmijenjen dodavanjem teksta: „kašnjenja uzrokovana događajima u vezi s isporukom Materijala i opreme Kupca i plaćanjima“. Društvo Star Clippers navodi da formulaciju članka 2.4. i 7.13. tumači tako da Brodosplit ima pravo na Dopušteno kašnjenje samo utoliko ukoliko je isporuka Materijala i opreme Kupca uzrokovala kašnjenje isporuke Broda.⁵⁸ Brodosplit navodi da na temelju članka 2.4. Ugovora o gradnji broda ima pravo na automatsko produljenje Datuma isporuke za vremensko trajanje kašnjenja isporuke predmetnih Materijala i opreme Kupca, a da pritom nema obvezu dokazati da je nepravovremena isporuka Materijala i opreme Kupca od strane društva Star Clippers stvarno uzrokovala bitno kašnjenje i/ili u krajnjem slučaju odgodu Datuma isporuke.⁵⁹
- (b) Ugovor o gradnji broda ne sadržava dogovor o postupanju u slučaju da kašnjenje isporuke materijala i oprema Kupca traje dulje od određenog vremenskog razdoblja, osim što je člancima 1.4. i 7.5. predviđeno da Kupac mora preuzeti isporuku Broda čak i ako je on nedovršen u smislu strojeva i opreme Kupca.
- (c) Obveza Kupca da isporuči priručnike i druge informacije kako bi se graditelju olakšala montaža Materijala i opreme Kupca (članak XVII. (1.) (b) Obrasca SAJ) bitno je izmijenjena u članku 2.2., i to brisanjem precrtanih riječi i dodavanjem podcrtanih riječi u prvoj rečenici kako slijedi:

Kako bi se Graditelju olakšalo omogućilo projektiranje Broda, ugradnja Materijala i opreme Kupca u Brod ili na Brod te osiguralo puštanje u rad, Kupac je dužan pravodobno isporučiti Graditelju nužne specifikacije, planove, nacрте, upute za upotrebu, priručnike, izvješća o ispitivanjima i certifikate u skladu s pravilima i propisima koji su Graditelju razumno potrebni kako bi Graditelj mogao ispuniti plan gradnje Broda.

Brodosplit tvrdi da ta formulacija znači da je društvo Star Clippers bilo obvezno Brodosplitu dostaviti sve nužne „specifikacije, planove, nacрте, upute za upotrebu, priručnike, izvješćaje o ispitivanjima i certifikate“ koji su Graditelju bili razumno potrebni kako bi mogao ispuniti plan gradnje Broda, „(k)ako bi se Graditelju omogućilo projektiranje Broda, ugradnja Materijala i opreme Kupca u Brod ili na Brod te osiguralo puštanje u rad“.⁶⁰ Ukratko, društvo Star Clippers bilo je dužno pravovremeno dostaviti društvu Brodosplit sve nužne informacije i dokumentaciju koje su društvu Brodosplit bile razumno potrebne kako bi mogao ispoštovati

⁵⁸ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 148. – 162.

⁵⁹ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 278.

⁶⁰ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 89.

plan gradnje Broda.⁶¹ Brodosplit također sugerira da se „specifikacije, planovi, nacrti, upute za upotrebu, priručnici, izvještaji o ispitivanjima i certifikati“ koji se dostavljaju u skladu s člankom 2.2. tumače kao da su dio ugovorne odredbe o Materijalima i opremi Kupca.⁶²

- (d) Što se tiče dopuštenog kašnjenja, Ugovor o gradnji broda ne predviđa obvezu slanja opće obavijesti, kako je predviđeno u Obrascu SAJ. Članak 7.12. predviđa obvezu slanja obavijesti samo u slučaju više sile, ali ne i u slučaju nekog drugog događaja koji dopušta prilagodbu ili odgodu datuma isporuke. Brodosplit smatra da, za razliku od obveze slanja obavijesti iz Obrasca SAJ, a s obzirom na to da se Datum isporuke prema članku 2.4. Ugovora o gradnji broda *automatski* produljuje, Brodosplit nema obvezu slanja obavijesti ni podnošenja formalnog zahtjeva za produljenje roka.⁶³

126. Sud stoga smatra da je sustav dopuštenih kašnjenja koji je definiran Ugovorom o gradnji broda, a koji zagovara Brodosplit, uravnotežen u još manjoj mjeri od već manje uravnoteženog pristupa koji pogoduje Graditelju iz Obrasca SAJ.

Tumačenje Ugovora o gradnji broda

127. Moguće je da Brodosplit tumači kako je člankom 2.4. dogovoreno da će se datum isporuke Broda automatski produljiti za duljinu trajanja kašnjenja kako bi se izbjeglo prebacivanje odgovornosti i gubljenje vremena na dokazivanje koliko je vremena gradnje izgubljeno zbog kašnjenja u vezi s isporukom Materijala i opreme Kupca, no Sud u spisu nije pronašao uvjerljive dokaze o tome da je Brodosplit to subjektivno tumačenje značenja članka 2.4. podijelio s društvom Star Clippers tijekom pregovora uoči sklapanja Ugovora o gradnji broda. Konkretno, na temelju iskaza svjedoka gđe Duletić, g. Debeljaka i g. Pappa po tom pitanju nije moguće u zadovoljavajućoj mjeri pojasniti na koji način i u koje vrijeme je subjektivno tumačenje članka 2.4. od strane društva Brodosplit objašnjeno društvu Star Clippers.⁶⁴
128. Kako se iz podnesaka Stranaka ne može iščitati zajednička subjektivna namjera Ugovornih strana u smislu opsega dopuštenog kašnjenja isporuke Materijala i opreme Kupca, na Sudu je da procijeni značenje i ishodišni opseg sustava dopuštenog kašnjenja povezanog s kašnjenjem isporuke Materijala i opreme Kupca.
129. Pri tumačenju odredbi ugovora sud mora u skladu s primjenjivom normom *Haviltex*⁶⁵ procijeniti značenje koje su ugovorne strane opravdano mogle dodijeliti predmetnoj odredbi i što su u tom pogledu mogle opravdano očekivati jedna od druge. Pri utvrđivanju zajedničke namjere ugovornih strana u skladu s normom *Haviltex* doslovno značenje teksta pisanog ugovora nije samo po sebi presudno. Ugovor

⁶¹ Tužbeni zahtjev (Brodosplit), t. 32. i 47.

⁶² Tužba (Brodosplit), t. 33.

⁶³ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 252.

⁶⁴ Dokazi B-070, B-072 i B-073.

⁶⁵ Vrhovni sud, 13. ožujka 1981., ECLI:NL:HR:1981:AG4158, NJ 1981, 635 (*Haviltex*).

se mora tumačiti u skladu sa značenjem koje su obje ugovorne strane, u danim okolnostima, mogle opravdano pripisati njegovim odredbama, uzimajući u obzir što je svaka ugovorna strana mogla opravdano očekivati od druge, socijalni i ekonomski položaj ugovornih strana, kao i pravno znanje koje se može očekivati da posjeduju.

130. Kasnija sudska praksa utvrdila je da u slučaju (i.) trgovačkog ugovora (ii.) koji su sklopili poslovni subjekti, (iii.) pri čemu opseg ugovora u pisanom obliku podrazumijeva da su ugovorne strane željele precizno zabilježiti svoj pravni odnos u obliku pisanog ugovora u okviru norme *Haviltex*, arbitar ili sudac ima slobodu privremeno pripisati „velik značaj“ uobičajenom značenju uvjeta ugovora u nedostatku suprotnih dokaza.⁶⁶
131. Polazišna točka u analizi Suda je zapažanje da se u članku 2. definira razlika između, s jedne strane, Materijala i opreme Kupaca, odnosno svih predmeta koje je Kupac obavezan isporučiti i dostaviti Graditelju kako je definirano člankom 2.5., člankom 2.1, a s druge strane, nužnih specifikacija, planova, nacрта, uputa za upotrebu, priručnika, izvještaja o ispitivanju i certifikata koji su Graditelju bili razumno potrebni kako bi mogao ispoštovati plan gradnje Broda, a kako bi se Graditelju omogućilo projektiranje Broda, ugradnja Materijala i opreme Kupca u Brod ili na Brod te njihovo stavljanje u pogon, a koje kupac isporučuje Graditelju u skladu s člankom 2.2. Definicija Materijala i opreme Kupca iz članka 2.1. ne uključuje informacije i dokumentaciju iz članka 2.2.
132. Člankom 2.1. predviđena je isporuka Materijala i opreme Kupca u skladište ili na drugo mjesto skladištenja u brodogradilištu Graditelja. Drugi stavak članka 2.1. odnosi se na montažu „*jarbola, opute i povezane opreme koju je isporučio Kupac*“.
133. Člankom 2.4. propisana je odgoda Datuma isporuke u slučaju da Kupac ne *isporuči* bilo koji od Materijala i opreme Kupca „*u roku koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda*“. Članak 2.4. se stoga odnosi samo na kašnjenje isporuke Materijala i opreme Kupca u skladište ili na drugo mjesto skladištenja u brodogradilištu Graditelja; a ne na kašnjenje s montažom jarbola, opute i povezane opreme odnosno na kašnjenje s isporukom informacija i dokumentacije iz članka 2.2.
134. Utoliko ukoliko kasna isporuka nužnih specifikacija, planova, nacрта, uputa za upotrebu, priručnika, izvještaja o ispitivanju i certifikata u skladu s pravilima i propisima, a koji olakšavaju montažu Materijala i opreme Kupca, kako je predviđeno člankom XVII. (1.) (b) Obrasca SAJ, uzrokuje kašnjenje gradnje broda, takvo kašnjenje smatra se dopuštenim kašnjenjem čiji je uzrok „*izvan kontrole Graditelja*“, kako je navedeno u članku VIII. (1.) Obrasca SAJ. Članak 2.2. Ugovora o gradnji broda ima puno širi opseg od članka XVII. (1.) (b) Obrasca SAJ jer uključuje isporuku informacija i dokumentacije ne samo kako bi se Graditelju olakšala montaža Materijala i opreme Kupca, već i kako bi mu se omogućilo da projektira Brod s pomoću pravovremeno isporučenih informacija i dokumentacije, tako da može ispuniti plan gradnje Broda. Definicija više

⁶⁶ Vrhovni sud 19. siječnja 2007., ECLI:NL:HR:2007:AZ3178, NJ 2007, 575 (*Meyer/PontMeyer*); Vrhovni sud 29. lipnja 2007., ECLI:NL:HR:2007:BA4909, NJ 2007, 576 (*Derksen/Homburg*); Vrhovni sud 5. travnja 2013., ECLI:NL:HR:2013:BY8101, NJ 2013, 214 (*Lundiform/Mexx*).

sile iz članka 7.11. Ugovora o gradnji broda nije, međutim, proširena (u skladu s člankom VIII. (1.) Obrasca SAJ) kako se dopustilo odgađanje Datuma isporuke u slučaju kršenja obveza Kupca iz članka 2.2. i u vezi s montažom jarbola i opute.

135. Brodosplit je, međutim, predložio, a Stranke su se kasnije složile da će Datum isporuke izričito biti podložen dopuštenom kašnjenju iz članka 7.1., kao i da prošire definiciju dopuštenog kašnjenja iz članka 7.13. na način da osim više sile, „*kašnjenja uzrokovana događajima koji su povezani s isporukom Materijala i opreme Kupca*“ također predstavljaju dopušteno kašnjenje. Sud smatra da je razumno takve „*događaje koji su povezani s isporukom Materijala i opreme Kupca*“ nužno tumačiti tako da uključuju kršenje obveza Kupca sukladno članku 2.2. i u vezi s montažom jarbola i opute. U skladu s navedenim, kršenje obveza Kupca sukladno članku 2.2., a u vezi s montažom jarbola i opute predstavlja dopušteno kašnjenje i omogućuje odgovarajuće produljenje Datuma isporuke samo utoliko ukoliko je takvo kašnjenje uzrokovano kršenjem obveza.

Nemogućnost pravovremene isporuke Materijala i opreme Kupca

136. Na temelju iznesenih informacija Sud će pristupiti analizi ugovornih odredbi o kašnjenju isporuke Materijala i opreme Kupca.
137. U svojem prijedlog izmjena i dopuna Ugovora o gradnji broda društvo Brodosplit predlaže da isporuka Materijala i opreme Kupca bude „*u roku koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda*“ (članak 2.1.) i da se Datum isporuke automatski produlji u slučaju da Kupac ne isporuči Materijale i opremu Kupca „*u roku koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda*“ (članak 2.4.). Prijedlog članka 2.5. razlikovao je 1. skupinu Materijala i opreme Kupca (dokumentacija i određeni strojevi i oprema) i 2. skupinu Materijala i opreme Kupca (među ostalim, pulena, jarboli, oputa i jedra).
138. U potpisanoj inačici Ugovora o gradnji broda od 2. listopada 2014., članak 2.1. izmijenjen je tako da je rok za isporuku 1. skupine Materijala i opreme Kupca definiran do kraja lipnja 2015. (kasnija izmjena iz Izmjena i dopuna br. 1 i br. 6 glasi: „*najkasnije do 15. lipnja 2015.*“, a za određene strojeve i opremu određeni su kasniji fiksni rokovi), a za isporuku 2. skupine Materijala i opreme Kupca „*u skladu s preliminarnim rasporedom gradnje kako bi se omogućilo ispunjavanje plana gradnje Broda*“. Prijedlog članka 2.4. ostao je nepromijenjen.
139. S obzirom na fiksne rokove za isporuku 1. skupine Materijala i opreme Kupca i zamjenu prijašnjih rokova tako da bi se „*omogućilo ispunjavanje plana gradnje Broda*“, Sudu bi se doimalo logičnim da se izmijeni i članak 2.4. – barem za 1. skupinu Materijala i opreme Kupca – i to povratkom na referentni jezik iz standardnog obrasca Brodosplita, odnosno „*unutar zadanog roka*“, jer se rokovi koji omogućuju ispunjavanje plana gradnje Broda ne podudaraju nužno s konkretnim rokovima definiranim u članku 2.1. Takva bi promjena na sličan način zahvatila i promjenu parametra za isporuku 2. skupine Materijala i opreme Kupca. Sud u spisu nije pronašao dokaze da je Brodosplit predložio takvo pojašnjenje.
140. Što se tiče isporuke 2. skupine Materijala i opreme Kupca, člankom 2.1. propisano je da isporuka mora biti u skladu s preliminarnim rasporedom gradnje. Preliminarni raspored gradnje

opisan je u odjeljku (e) članka 1. Ugovora o gradnji broda, u članku 1.11., u obliku pet ključnih etapa koje Graditelj prolazi u gradnji Broda. Nijedna od tih ključnih etapa ne uključuje konkretne datume isporuke (a članak 1.11. također ne definira vremenski raspored) koje je Graditelj odredio za isporuku 2. skupine Materijala i opreme Kupca. Sud u spisu nije pronašao dokaze da su Stranke dogovorile takve datume isporuke ili takav vremenski plan u kontekstu preliminarnog rasporeda gradnje.

141. 2. skupina Materijala i opreme Kupca trebala je biti isporučena u skladu s preliminarnim rasporedom gradnje *kako* bi se mogao ispoštovati plan gradnje Broda. Budući da u preliminarnom rasporedu gradnje nisu definirani konkretni datumi isporuke 2. skupine Materijala i opreme Kupca, Sud smatra da razumno tumačenje ugovornog uvjeta o isporuci podrazumijeva da je bilo koji datum prikladan pod uvjetom da se poštuje plan gradnje Broda, odnosno bilo koji datum koji ne uzrokuje kašnjenje gradnje Broda u skladu s tekućim planom gradnje. To obrazloženje potkrijepljeno je činjenicom da datumi isporuke koji se odnose na isporuku 2. skupine Materijala i opreme Kupca nisu uključeni u Rasporede glavnih događaja. U Rasporedima se ni ne spominju jarboli i oputa.⁶⁷ Datumi iz Rasporeda ionako nisu obvezujući za društvo Star Clippers jer im prethodi rečenica: *„Povezani Plan je dokument izrađen isključivo za naše unutarnje potrebe i on ne bi trebao utjecati na prava ili obveze ili ugroziti prava ili obveze ugovornih strana“*.⁶⁸
142. Članak 2.4. odnosi se pak na neisporuku Materijala i opreme Kupca *„u roka koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda“*. Stajalište društva Brodosplit jest da se plan gradnje Broda iz članka 2.4. mora shvatiti kao općenito upućivanje na rokove iz članka 2.1. Ugovora o gradnji broda; nadalje, iako „plan gradnje“ nije definiran pojam, mora ga se shvatiti kao upućivanje na Raspored glavnih događaja od 11. lipnja 2015. i naredne tekuće planove gradnje – koji se temelje na svim ostalim informacijama u vezi s vremenskim planiranjem.⁶⁹ Društvo Star Clippers taj pojam također tumači u kombinaciji s člankom 7.13., a njegov je stav da se pojam odnosi samo na one datume isporuke koji ne bi uzrokovali kašnjenje gradnje Broda u skladu s planom gradnje.
143. Sud s jedne strane utvrđuje da Brodosplitovo tumačenje potkrepljuje činjenica da je identični izraz *„u roku koji omogućuje ispunjavanje plana gradnje Broda“* upotrijebljen i u članku 2.1. i u članku 2.4. u prvom Brodosplitovom prijedlogu izmjena i dopuna nacрта Ugovora o gradnji broda, ali s druge strane, drukčije tumačenje izraza od strane društva Star Clippers nije nimalo nemoguće ili neopravdano nakon što su konkretniji rokovi isporuke Materijala i opreme Kupca uvršteni u članak 2.1. bez odgovarajuće izmjene članka 2.4.
144. Upravo to je po mišljenju Suda slučaj, s obzirom na to da je Brodosplit u svojem prijedlogu izmjena i dopuna predložio – a društvo Star Clippers zatim isto potvrdilo u konačnoj inačici Ugovora o gradnji broda – da se u ugovor doda konkretna formulacija, tj. da je Datum isporuke podložan dopuštenom kašnjenju (članak 7.1. Ugovora o gradnji broda), da

⁶⁷ Odgovor na repliku i Odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 50. To je slučaj i u prvom Rasporedu glavnih događaja koji su Ugovorne strane potpisale na početku projekta (11. lipnja 2015.); vidi Dodatak DT-03- 001 Završnog izvješća o vještačenju društva Driver Trett od 13. veljače 2020. (Dokaz B-79).

⁶⁸ Odgovor na repliku i Odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 134. i fusnota 216.

⁶⁹ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 252.

Graditelj ima pravo na raskid ugovora nakon određenog razdoblja nakon što je na Datum isporuke utjecalo dopušteno kašnjenje (članak 12.1. (d) Ugovora o gradnji broda), kao i da definicija dopuštenog kašnjenja izričito uključuje izraz „*kašnjenja uzrokovana događajima koji su povezani s*“ isporukom Materijala i opreme Kupca.

Sud se slaže s Brodosplitom da potonji izraz može obuhvaćati i druge probleme u vezi s Materijalima i opremom Kupca osim kasne isporuke,⁷⁰ a pogotovo, prema stajalištu Suda, kršenje obveza Kupca iz članka 2.2. ili u vezi s montažom jarbola i opute, ali to ne znači da nepravovremena isporuka Materijala i opreme Kupca kako je definirano člankom 2.4. ne potpada pod značenje „*događaja koji su povezani s*“ isporukom Materijala i opreme Kupca. Sud drži da potpada. Stoga se prema samoj formulaciji članka 7.13. nepravovremena isporuka Materijala i opreme Kupca u smislu članka 2.4. može smatrati dopuštenim kašnjenjem u onoj mjeri u kojoj je takav događaj *uzrokovao* odgodu Datuma isporuke Broda. Sud se ne slaže s društvom Brodosplit da bi članak 2.4. podredno bio obuhvaćen upućivanjem na „*bilo koje drugo kašnjenje uzrokovano događajima koji dopuštaju prilagodbu ili odgodu datuma isporuke u skladu s uvjetima Ugovora*“ iz članka 7.13. Ako već spada pod „*kašnjenja uzrokovana događajima koji su povezani s*“ isporukom Materijala i opreme Kupca, a što je slučaj po mišljenju Suda, sama formulacija članka 7.13. ne dopušta da se uvrsti u kategoriju „*svakog drugog kašnjenja*“. Da je namjera Stranaka bila isključiti nepravovremenu isporuku Materijala i opreme Kupca koja je obuhvaćena člankom 2.4. iz kašnjenja uzrokovanih događajima u vezi s isporukom Materijala i opreme Kupca, to je, prema mišljenju Suda, trebalo izričito navesti u članku 7.13.⁷¹ A to nije slučaj.

Zaključak

145. Na temelju svih prethodno navedenih razloga Sud smatra da, u skladu sa stajalištem društva Star Clippers, ugovorni sustav Dopuštenog kašnjenja kojim se produljuje Datum isporuke Broda, a kako je utvrđeno člancima 2.1., 2.2., 2.4., 2.5., 7.1. i 7.13. Ugovora o gradnji broda, štiti Brodosplit samo u slučaju bitnog kašnjenja, odnosno nepravovremene isporuke Materijala i opreme Kupca i kršenja članka 2.2. i neispunjavanja obveze društva Star Clippers u pogledu montaže jarbola i opute, a čime je došlo do kašnjenja s isporukom Broda. Sud smatra da bi Stranke mogle opravdano pripisati takvo značenje relevantnim odredbama i da bi Brodosplit mogao opravdano očekivati da im je društvo Star Clippers pripisalo takvo značenje.
146. Pri donošenju tog zaključaka Sud je imao u vidu činjenicu da je Ugovor o gradnji broda trgovački ugovor sklopljen između poslovnih subjekata, a čemu su prethodili intenzivni pregovori. Stranke su se složile s određenim odredbama u vezi s Materijalima i opremom Kupca i izričito dogovorile da se samo kašnjenja *uzrokovana* događajima u vezi s isporukom Materijala i opreme Kupca smatraju dopuštenim kašnjenjima. Iako je upotrijebljen jezični model iz Obrasca SAJ, on, prema mišljenju Suda, nije upotrijebljen u sličnom kontekstu, a rezultat je još manje uravnotežen sustav koji pogoduje Kupcu, jer kad bi se uvažilo tumačenje društva Brodosplit, to bi značilo da se društvo Brodosplit može pozvati na dopušteno kašnjenje bez slanja obavijesti društvu Star Clippers, a na temelju nejasnih upućivanja na nedefinirani plan gradnje umjesto na

⁷⁰ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 277.

⁷¹ Sud primjećuje da se Stranke u svojim podnescima nisu pozabavile dopunom: „(iii.) podložno pravovremenom isporukom Materijala i opreme Kupca iz ovog Ugovora“ u članku 7.1. Ugovora o gradnji broda kao ni njezinom važnosti, ako ona postoji, za tužbene zahtjeve društva Brodosplita. Budući da se nijedna Stranka nije izjasnila o njezinoj važnosti, Sud smatra da je izvan njegova ovlaštenja spekulirati o važnosti te dopune u njegovoj analizi.

jasni vremenski plan koji je definirao Graditelj. Stoga se Sud nije oslanjao isključivo na značenje pripisano toj odredbi u kontekstu sustava iz Obrasca SAJ, već je tumačio predmetne odredbe u kontekstu povijesti pregovora i ostalih odredbi Ugovora o gradnji broda.

147. Društvo Brodosplit je tijekom rasprave potvrdilo da, u slučaju da Sud zauzme stajalište društva Star Clippers u vezi s tumačenjem dogovorenog ugovornog sustava Dopuštenog kašnjenja, Brodosplit nije sastavio alternativnu analizu ključnog tijeka koja bi pokazala da zbog Dopuštenog kašnjenja društvo Star Clippers ne bi imalo pravo zatražiti raskid ugovora prema članku 12.1. (d) Ugovora o gradnji broda. U skladu s navedenim, a s obzirom na to da je Sud utvrdio da ugovorni sustav Dopuštenog kašnjenja kojim se produljuje Datum isporuke Broda, a koji je definiran u Ugovoru o gradnji broda, štiti Brodosplit samo u slučaju bitnog kašnjenja, kao i da društvo Brodosplit nije iznijelo analizu bitnog kašnjenja koja bi pokazala da je 29. ožujka 2019. Brodosplit imao pravo na 480 ili više dana odgode Datuma isporuke nakon 30. rujna 2017., Sud zaključuje da društvo Brodosplit nije uspjelo dokazati da društvo Star Clippers nije imalo pravo raskinuti Ugovor o gradnji broda slanjem obavijesti 29. ožujka 2019. te je time društvo Star Clippers slanjem obavijesti tog datuma pravovaljano raskinulo Ugovor o gradnji broda.

X. Je li Ugovor o gradnji broda reaktiviran slanjem obavijesti društva Star Clippers o povlačenju obavijesti o raskidu ugovora od 23. srpnja 2019.?

148. Sud podsjeća, kako je izneseno u prethodnom Odjeljku VII., da su, nakon što je društvo Star Clippers uputilo obavijest o raskidu ugovora 29. ožujka 2019., na inicijativu g. Debeljaka započeli pregovori o reaktivaciji Ugovora o gradnji broda. Društvo Star Clippers bilo je spremno povući obavijest o raskidu ugovora pod uvjetom da se u novom Dodatku br. 7. definiraju određene izmjene Ugovora o gradnji broda. Pregovori nisu bili uspješni. Dana 3. lipnja 2019. Brodosplit je poslao obavijest o neispunjavanju obveza društvu Star Clippers, a u kojem zahtjeva da društvo Star Clippera, među ostalim, „povuče svoju navodnu obavijest o raskidu ugovora od 29. ožujka 2019.“ u roku od 21 dana. Društvo Star Clippers nije udovoljio zahtjevima iz obavijesti o neispunjavanju obveza, nakon čega je društvo Brodosplit – koje je negiralo valjanost obavijesti o raskidu ugovora društva Star Clippers i tvrdilo da je društvo Star Clippers prekršilo ugovor o gradnji broda – poslalo obavijest o raskidu ugovora društvu Star Clippers 25. lipnja 2019. Mjesec dana poslije, 23. srpnja 2019., društvo Star Clippers poslalo je dopis društvu Brodosplit u kojem stoji: „Obavještavamo vas da društvo Star Clippers povlači svoju obavijest o raskidu ugovora od 29. ožujka 2019. u skladu s vašim zahtjevom od 3. lipnja“, što znači „da je Ugovor o gradnji broda ponovno na snazi.“ Brodosplit je osporio taj navod.
149. Društvo Star Clippers svoju tvrdnju da je slanjem obavijesti 23. srpnja 2019. pravovaljano povuklo obavijest o raskidu ugovora od 29. ožujka 2019. temelji na sljedećim osnovama.⁷²
- (a) Pravo na povlačenje obavijesti o raskidu ugovora proizlazi iz sporazuma postignutog tijekom rasprava u Monaku 3. travnja 2019. To bi se pravo moglo ostvariti čak i bez zaključivanja Dodatka br. 7.

⁷² Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 9., 92.; Odgovor na repliku i Odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 168. i dalje, 196. i dalje

- (b) Pravo na povlačenje obavijesti o raskidu ugovora bilo je u skladu sa zahtjevom iz obavijesti o neispunjavanju obveza od 3. lipnja 2019 koju je uputio Brodosplit.
 - (c) Obavijest o raskidu ugovora može se povući ako je to u skladu sa standardima razumnosti i pravičnosti sukladno članku 6.: 248. (1.) nizozemskog Građanskog zakonika.
 - (d) Brodosplit je opstruiranjem pregovora o Dodatku br. 7 postupio suprotno standardima razumnosti i pravičnosti te se stoga ne može osloniti na (potencijalnu) ništetnost povlačenja raskida ugovora (članak 6.: 248. (2.) nizozemskog Građanskog zakonika).
150. Brodosplit je osporio sve navedene osnove. U točkama koje slijede Sud uzima u obzir to osporavanje u onoj mjeri u kojoj je ono važno za odluku Suda.⁷³
151. Sud odbija osnove koje je društvo Star Clippers iznijelo u obranu valjanosti obavijesti o odustajanju od raskida ugovora.

Pod (a): Sporazum iz Monaka

152. Jasno je da su na sastanku u Monaku obje Stranke bile suglasne oko reaktivacije Ugovora o gradnji broda, u najmanju ruku zato što se u svim nacrtima Dodatka br. 7 spominje povlačenje raskida ugovora.⁷⁴ Međutim, Sudu nije jasno kako bi se to pravo moglo ostvariti bez zaključivanja Dodatka br. 7. To nije očito samo po sebi jer se tijekom sastanka raspravljalo o raznim komercijalnim uvjetima,⁷⁵ pa je stoga vjerojatno da je pravo na povlačenje raskida ugovora zamišljeno kao dio paketa uvjeta. Stranke su suglasne da Dodatak nije sklopljen. Ne postoji zapisnik o raspravama u Monaku, a iz postupovnog spisa ne proizlaze nikakvi (drugi) dokazi o tome da su ugovorne strane bile suglasne da društvo Star Clippers ima pravo povući obavijest o raskidu ugovora bez obzira na ishod pregovora o Dodatku.

Pod (b): Zahtjev društva Brodosplit

153. Dopis društva Brodosplit od 3. lipnja 2019. nema funkciju obavijesti o neispunjavanju obveza u smislu članka 11. Ugovora o gradnji broda jer je društvo Star Clippers već valjano raskinulo Ugovor o gradnji broda 29. ožujka 2019. Međutim, to ne znači da je izjava kao takva ništavna ili da nema učinka. Tekst je sam po sebi jasan: Brodosplit nudi društvu Star Clippers priliku da povuče svoju obavijest o raskidu ugovora „u najkraćem mogućem roku, a u svakom slučaju u roku od dvadeset i jednog dana od datuma slanja ovog dopisa“. Društvo Star Clippers nije iskoristilo tu priliku. Njegova obavijest o povlačenju raskida ugovora od 23. srpnja 2019. nije u skladu s dopisom Brodosplita od 3. lipnja 2019.

⁷³ Tužbeni zahtjev (Brodosplit), t. 230. i dalje, 276.; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 228. i dalje, 654. i dalje; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 134. i dalje.

⁷⁴ Dokaz B-012i i dalje i Dokaz B-006 (dodatak).

⁷⁵ Vidi iskaz svjedoka g. Debeljaka, t. 7. i dalje (Dokaz B-004); Dopunski iskaz svjedoka g. Erica Krafta, t. 17 i dalje. (Dokaz S-103).

Pod (c): Članak 6.: 248. (1.) nizozemskog Građanskog zakonika

154. Prema nizozemskom pravu jednostrana izjava upućena određenoj osobi proizvodi učinke kad stigne do te osobe. Nakon tog trenutka ne može se (jednostrano) povući.⁷⁶ Iako su zakonom predviđene posebne iznimke od tih pravila, takva iznimka ne postoji u vezi s obavijesti o raskidu ugovora. Naprotiv, pravna doktrina naglašava da takva iznimka u vezi s obavijesti o raskidu ugovora ne bi bila prihvatljiva zbog pravne sigurnosti. U nizozemskom zakonodavstvu ni sudskoj praksi nema temelja za tvrdnju da je jednostrano povlačenje raskida ugovora ili odustajanje moguće ako je to u skladu sa standardima razuma i pravičnosti u skladu s člankom 6.: 248. (1.) nizozemskog Građanskog zakonika.⁷⁷

Pod (d): Članak 6.: 248. (2.) nizozemskog Građanskog zakonika

155. Člankom 6.: 248. (2.) nizozemskog Građanskog zakonika predviđeno je da se „pravilo koje obvezuje ugovorne strane kao rezultat ugovora ne primjenjuje utoliko ukoliko bi, u danim okolnostima, to bilo neprihvatljivo u skladu sa standardima razumnosti i pravičnosti.“ U načelu bi se taj opći koncept nizozemskog prava mogao primijeniti i u ovom slučaju, npr. tako da se društvu Brodosplit uskrati pravo da se osloni na činjenicu da je društvo Star Clippers prekoračilo rok od tri tjedna koji je utvrđen u obavijesti od 3. lipnja 2019.
156. Međutim, Sud ne smatra da su ispunjeni uvjeti za primjenu članka 6: 248. (2.). Tekst te odredbe pokazuje, a praksa nizozemskog Vrhovnog suda potvrđuje, da se ona mora primjenjivati suzdržano. To je osobito važno kod složenih komercijalnih odnosa između dviju ugovornih strana usporedivog ekonomskog položaja koje imaju pomoć stručnog pravnog savjetnika. Sud uvažava da je društvo Star Clippers sigurno bilo razočarano jer je novi nacrt Dodatka br. 7. ostao u izradi (vidi točku 76. gore), kao i da je vjerojatno bilo neugodno iznenađeno kad je Brodosplit 21. svibnja 2019. odlučio sâm započeti s montažom jarbola i opute, dok bi Dodatkom br. 7. bilo predviđeno da će ga montirati Choren, pomorski arhitekt društva Star Clippers (s kojim je u tu svrhu Brodosplit sklopio ugovor iz razloga o kojima ovdje nije potrebno raspravljati). Međutim, to nije dovoljno za primjenu članka 6.: 248. (2.) nizozemskog Građanskog zakonika. Sud ne može na temelju spisa precizno procijeniti status pregovora nakon sastanaka u Splitu 15. i 16. svibnja 2019. Konkretno, Sudu nisu jasni broj i relativna težina neriješenih komercijalnih uvjeta o kojima se raspravljalo na pregovorima o Dodatku br. 7., kao i razlozi zbog kojih su oni ostali neriješeni.⁷⁸

Zaključak

157. Zaključak je da Ugovor o gradnji broda nije reaktiviran slanjem obavijesti društva Star Clippers o povlačenju obavijesti o raskidu ugovora od 23. srpnja 2019. Raskid ugovora o gradnji broda koji je pokrenulo društvo Star Clippers

⁷⁶ Članak 3.: 37. t. 3. i 5. nizozemskog Građanskog zakonika.

⁷⁷ Vidi pravnu literaturu citiranu u Odgovoru i očitovanju na protutužbu (Brodosplit), t. 659., što nije uvjerljivo pobijeno u Odgovoru na repliku i Odgovoru na protutužbu, t. 173.

⁷⁸ Vidi fusnotu 38 i Uvodnu izjavu sa saslušanja (Brodosplit), t. 46. s pripadajućim PowerPoint dijapozitivom.

slanjem obavijesti od 29. ožujka 2019. bio je valjan i ostao je na snazi. Nije utvrđeno da su Stranke sklopile novi ili dodatni ugovor (u obliku „Sporazuma iz Monaka“⁷⁹ ili na neki drugi način) koji bi društvu Star Clippers dao pravo da povuče obavijest o raskidu ugovora bez obzira na ishod pregovora o Dodatku. Slijedom toga se zahtjev društva Star Clippers da mu se dostavi Brod odbija, a temeljem članka 12.2. Ugovora o gradnji broda (citirano u točki 64. gore) isto vrijedi i za zahtjev za isplatom ugovorne kazne.

XI. Zaključci odjeljaka IX. i X. i posljedice po zahtijevane mjere

158. Sud je u odjeljku IX. iznio zaključak da društvo Brodosplit nije dokazalo da društvo Star Clippers nije imalo pravo raskinuti Ugovor o gradnji broda slanjem obavijesti od 29. ožujka 2019., pa je stoga slanjem obavijesti od tog datuma društvo Star Clippers valjano raskinulo Ugovor o gradnji broda.
159. Tim se podrazumijeva da je obavijest o raskidu ugovora koju je društvo Brodosplit uputilo 25. lipnja 2019. bila nevažeća s obzirom na to da Ugovor o gradnji broda na taj datum više nije postojao (i nije reaktiviran, kako je utvrđeno u odjeljku X.).
160. Sud je u odjeljku X. zaključio da Ugovor o gradnji broda nije reaktiviran slanjem obavijesti društva Star Clippers o povlačenju obavijesti o raskidu ugovora od 23. srpnja 2019. i da je raskid Ugovora o gradnji broda od strane društva Star Clippers od 29. ožujka 2019. ostao na snazi.
161. Slijedom toga se zahtjev društva Star Clippers da mu se isporuči Brod odbija, a temeljem članka 12.2. Ugovora o gradnji broda (citirano u točki 64. gore) njegov zahtjev za isplatom ugovorne kazne dijeli istu sudbinu.
162. Kao dodatna posljedica, zahtjev za naknadu štete društva Brodosplit odbija se jer nema dovoljne pravne osnove s obzirom na to da je raskid ugovora od strane društva Brodosplit od 25. lipnja 2019. sukladno članku 11. Ugovora o gradnji broda ocijenjen nevažećim. Također, osnove s kojih je društvo Star Clippers zatražilo raskid ugovora 29. ožujka 2019. Sud smatra valjanim te ono stoga nije prekršilo Ugovor o gradnji broda u vidu neizvršavanja svojih obveza nakon 29. ožujka 2019., odbijanja montaže jarbola i opute i/ili aktivacije jamstva za povrat sredstava. Stoga članak 6.: 74. nizozemskog Građanskog zakonika ne pruža podredni razlog za zahtjev društva.⁸⁰
163. Posljedice po mjere koje zahtijevaju društva Brodosplit (t. 86.) i Star Clippers (t. 87.) su sljedeće:

Brodosplit

Mjera koju zahtijeva društvo Brodosplit odbija se u cijelosti.

⁷⁹ Odgovor na repliku i Odgovor na protutužbu, t. 175. i dalje.

⁸⁰ Tužba (Brodosplit), t. 278. – 353.

Star Clippers

Mjera koja se zahtijeva pod (a) uvažava se. Mjera koja se zahtijeva pod (b), (c), (d), (e) i (m) odbija se.

164. Sud će u nastavku raspravljati o preostalim zahtjevima društva Star Clippers.

XII. Naknada koja se zahtijeva za zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers

165. Zatražena mjera glasi kako slijedi:

- (f) *Naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers, kao naknadu za zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers otvorenih u banci ABN AMRO, plati složene kamate dospjele na iznos glavnica od 16.649.266,01 EUR, 461.946,15 USD i 965.314,97 GBP po godišnjoj kamatnoj stopi od 6,5% od 3. lipnja 2019. godine ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra prikladnim sve do datuma otplate u cijelosti;*
- (g) *Naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers kao naknadu za zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers otvorenih u banci ABN AMRO, plati složene kamate dospjele na iznos glavnica od 238.236,26 EUR i 23.699,13 USD po godišnjoj kamatnoj stopi od 6,5% od dana 28. lipnja 2019. godine ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra prikladnim sve do datuma otplate u cijelosti;*

Činjenice

166. Dana 18. travnja 2019., društvo Brodosplit Holding *ex parte* zatražilo je i dobilo dopuštenje predsjednika Okružnog suda u Amsterdamu izvršiti privremenu zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers otvorenih u banci ABN AMRO. Dana 3. lipnja 2019., društvo Brodosplit Holding uputilo je službenika suda da izvrši privremenu zapljenu. Dana 28. lipnja 2019. godine, društvo Brodosplit ponovno je podnijelo zahtjev društva Brodosplit Holding predsjedniku Okružnog suda u Amsterdamu. Društvo Brodosplit dopuštenje je dobilo isti dan i ponovno izvršilo privremenu zapljenu. Zaplijenjeno je više od 18 milijuna EUR. Zapljena je još uvijek na snazi.⁸¹
167. Zapljena se izvršila kao jamstvo plaćanja naknade štete koju je Brodosplit potraživao zbog navodnog kršenja Ugovora o gradnji broda od strane društva Star Clippers. Stranke su suglasne ⁸² da je ovaj Sud nadležan za pitanje je li društvo Brodosplit djelovalo nezakonito vršeći privremenu zapljenu njegovih računa otvorenih u banci ABN AMRO. Nadalje, Stranke su suglasne da se primjenjuje nizozemsko pravo. To proizlazi iz članka 4.(1.) Uredbe br. 864/2007 o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Uredba Rim II).⁸³ Društvu Star Clippers šteta je nastala u Nizozemskoj gdje ima otvorene bankovne račune u banci ABN AMRO.

⁸¹ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 306 i 307; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 707.

⁸² Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 311 i 312; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 711.

⁸³ „Ako nije drukčije propisano ovom Uredbom, pravo koje se primjenjuje na izvanugovornu obvezu nastalu iz protupravnog postupanja je pravo one države u kojoj šteta nastane, bez obzira na to u kojoj državi je nastao događaj

168. Stranke su također suglasne da sukladno nizozemskom pravu stranka koja u očekivanju pravorijeka u pogledu svojeg tužbenog zahtjeva u sudskom postupku odluči izvršiti zapljenu prije donošenja presude, to čini na vlastiti rizik. Ako se navodni tužbeni zahtjev za koji je izvršena zapljena prije donošenja presude u konačnici odbaci, vjerovnik ima obveze prema drugoj strani čija su prava prekršena vršenjem zapljene prije donošenja presude te koja je posljedično pretrpjela štetu. Nije nužno da je krivnja na vjerovniku (*'schuld heeft'*).⁸⁴
169. Iz prethodnog dijela ovog Pravorijeka proizlazi (vidi prethodnu točku 162) da će ovaj Sud u cijelosti odbaciti zahtjeve za naknadu štete društva Brodosplit. Posljedično, rasprave između Stranaka o tome jesu li zapljene izvršene zlonamjerno ili predstavljaju zlouporabu prava nisu relevantne za odluku o zahtjevima. U osnovi, budući da je Sud odbio zahtjeve za naknadom štete društva Brodosplit, snosit će odgovornost prema društvu Star Clippers za štete prouzročene zapljenama izvršenim prije donošenja presude.

Tužbeni zahtjev društva Star Clippers

170. Društvo Star Clippers navodi da je društvo Brodosplit postupilo nezakonito vršenjem privremene zapljene njegovih bankovnih računa otvorenih u banci ABN AMRO te da je pretrpjelo štetu zbog zapljene izvršene prije donošenja presude. Nadalje, navodi da bi se njegova šteta trebala procijeniti na temelju usporedbe između stanja „kako jest“ i hipotetskog stanja u kojem se društvo Brodosplit suzdržalo od zapljena. U scenariju „kako jest“, društvo Star Clippers nije ostvarilo nikakav povrat na zaplijenjena novčana sredstva. Hipotetski scenarij „osim ako“ trebao bi odražavati najvjerojatniji ishod da se društvo Brodosplit suzdržalo od zapljene bankovnih računa društva Star Clippers.
171. Star Clippers nadalje navodi – pozivajući se na članak 12.2 Ugovora o gradnji broda (citiran u prethodnoj točki 64) – da je opravdano pretpostaviti da bi društvo Star Clippers ostvarilo povrat od 6,5%. Bankovni računi zaplijenjeni su dana 3. lipnja 2019. godine, na dan kad je društvo Star Clippers primilo otplatu 20% Ugovorne cijene temeljem jamstva za povrat sredstava (vidi prethodnu točku 77), zajedno s – u skladu s člankom 12. Ugovora o gradnji broda – kamatom po stopi od 6,5% godišnje od datuma plaćanja rata društva Star Clippers. Društvo Star Clippers primilo je otplatu od ukupno 15,5 milijuna EUR. Društvo Brodosplit je zatim zaplijenilo ukupno 16.649.266,01 EUR, 461.946,15 USD i 965.314.97,579 GBP. Dana 28. lipnja 2019. godine društvo Brodosplit ponovno je izvršilo zapljenu istih bankovnih računa. Zaplijenjen je dodatan iznos od 238.236,26 EUR i 23.699,13 USD.⁸⁵
172. Prema društvu Star Clippers kamata od 6,5% iz članka 12. Ugovora o gradnji broda predstavlja povrat na kapital koji društvo Star Clippers očekuje u odnosu na svoja ulaganja te koji je jednak prosječnom povratu na kapital ulaganja u poslovanje kružnih putovanja. Otplatom

koji je prouzročio nastalu štetu te bez obzira na državu ili države u kojoj nastanu posredne posljedice tog događaja.”

⁸⁴ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 315; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 713 i 714.

⁸⁵ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 351; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 707.

20% Ugovorne cijene, društvo Star Clippers opet je imalo vlasnički kapital za ulaganje u svoje poslovanje uz očekivanu stopu povrata od 6,5%. Društvo Brodosplit spriječilo je društvo Star Clippers da uloži povučena novčana sredstva, dok je istovremeno društvu Star Clippers odbilo isporučiti Brod. Stoga je društvo Brodosplit zapravo spriječilo društvo Star Clippers da ostvari povrat od vlastitog vlasničkog kapitala. Društvo Star Clippers stoga potražuje naknadu štete u iznosu od 6,5% na (i) 16.649.266,01 EUR, 461.946,15 USD i 965.314,97 GBP od dana 3. lipnja 2019. godine, te (ii) 238.236,26 EUR i 23.699,13 USD od dana 28. lipnja 2019. godine, u oba slučaja do dana ukidanja zapljene.⁸⁶

Obrane društva Brodosplit i rasprava Suda

173. U mjeri u kojoj je to relevantno, obrane društva Brodosplit glase kako slijedi.⁸⁷

- (a) Zapljene koje je izvršilo društvo Brodosplit ne mogu se smatrati nezakonitima u odnosu na društvo Star Clippers s obzirom na posebne okolnosti ovog slučaja.
- (b) Izostanak uzročno-posljedične veze: gubitak bi nastao i bez zapljena koje je izvršilo društvo Brodosplit.
- (c) Netočna procjena iznosa.
- (d) Društvo Star Clippers propustilo je ublažiti svoje gubitke.

Pod (a) Nezakonitost

174. Brodosplit navodi da nekoliko posebnih okolnosti negira njegovu odgovornost. Bît argumenta društva Brodosplit (Sud mora priznati da je imao poteškoća u razumijevanju svih njegovih elemenata) jest u tome da je u vrijeme zapljene društvo Brodosplit već bilo predalo zahtjev za naknadu štete društvu Star Clippers zajedno s Preliminarnim vještačkim nalazom, koji je društvo Brodosplit dostavilo društvu Star Clippers još 23. studenoga 2018. (Dokaz B-7). Društvo Star Clippers osporilo je zahtjeve društva Brodosplit bez davanja bilo kakvog razloga ili dokaza te je odbilo sudjelovati u smislenoj raspravi. Naime, društvo Star Clippers jednostavno je odbilo dostaviti jamstvo za zahtjev društva Brodosplit sukladno članku 8.9. Ugovora o gradnji broda. Nadalje, Brodosplit tvrdi da bi kao posljedica reaktiviranja Ugovora o gradnji broda, kako tvrdi Star Clippers, početne četiri rate od 20% Ugovorne cijene, a koje je društvo Star Clippers ponovno preuzelo primjenom jamstva za povrat sredstava, ponovno dospjele i bile plative te stoga, kao posljedica vlastitog stajališta društva Star Clippers, nije bilo nezakonito da društvo Brodosplit zatraži jamstvo za otplatu tih rata.
175. Obrana je neuspješna. Društvo Star Clippers nije se trebalo uključiti u raspravu o navodnom zahtjevu za naknadu štete koji, kako je ono ispravno smatralo, nije postojao. U vrijeme zapljena (lipanj 2019.) Ugovor o gradnji broda bio je raskinut obaviješću društva Star Clippers od 29. ožujka 2019. godine te se članak 8.9. više nije primjenjivao. Nadalje, u lipnju 2019. društvo Star Clippers nije još

⁸⁶ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 352.

⁸⁷ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 719 i dalje; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 250 i dalje

pokušalo reaktivirati Ugovor o gradnji broda, ispostavilo se da je njegov pokušaj od 23. lipnja 2019. bio nevažeći. Sukladno tome, prema stajalištu Suda ne postoje posebne okolnosti koje negiraju strogu odgovornost Brodosplita za zapljene.

Pod (b) Uzročno-posljedična veza

176. Sukladno društvu Brodosplit ne postoji uzročno-posljedična veza između zapljene i gubitka, jer je ne samo Brodosplit, nego i njegova grupa društava BSO izvršila zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers.
177. Sama činjenica da je i BSO izvršio zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers ne oslobađa društvo Brodosplit od odgovornosti. Zapljena od strane BSO-a je zakonita ili nezakonita. Ako je nezakonita, društvo Brodosplit ostaje odgovorno, jer činjenica da je gubitak uzrokovan ili je potencijalno uzrokovan djelovanjem više prekršitelja ne oslobađa te osobe odgovornosti.⁸⁸ Ako je zakonita, uzročno-posljedična veza sa zapljenom od strane Brodosplita i gubitkom može se raskinuti, bilo dijelom ili u cijelosti. Na društvu Brodosplit bilo je da potkrijepi svoju obranu uvjerljivim argumentom da zapljena od strane društva BSO nije bila nezakonita, ali ono to nije učinilo. S jedne strane, navodi da je zahtjev BSO-a „nesporan“, a s druge strane da „(dijelom) neosporen“, te konačno da je „trenutačno predmetom arbitražnog postupka koji je u tijeku između grupe BSO i društva Star Clippers“.⁸⁹ Posljedično, obrana je neuspješna.

Pod (c) Iznos

178. Brodosplit tvrdi da društvo Star Clippers nije ničim potkrijepilo način na koji je došlo do postotka od 6,5%. To nije točno, vidi prethodnu točku 171. Naime, Brodosplit nije na odgovarajući način pobio tvrdnju društva Star Clippers da kamata od 6,5% prema članku 12.2 Ugovora o gradnji broda predstavlja povrat na kapital koji Star Clippers očekuje u vezi sa svojim ulaganjima. Sklapanjem ugovora Brodosplit je prihvatio tu mogućnost. Moguće je da postotak od 6,5% iz članka 12.2 samo odražava vremensku vrijednost novca uloženog u određenim okolnostima te stoga nije primjenjiv kao prihvaćena stopa povrata na ulaganja društva Star Capital,⁹⁰ ali to negira činjenicu da Brodosplitov vlastiti vještak iz PwC-a smatra da se stopa od 6,5% ne čini neopravdanom za 2019. godinu.⁹¹ U načelu bi stoga bilo opravdano držati se tog postotka u izračunu gubitka nastalog kao posljedica zapljene.
179. Međutim, pandemija bolesti COVID-19 izmijenila je gospodarsku osnovu poslovanja kružnih putovanja društva Star Clippers. Nemoguće je predvidjeti koliko će ova kriza potrajati i koje će posljedice ostaviti na poslovanje kružnih putovanja društva Star Clippers.⁹² Od 16. ožujka 2020. godine, sva su krstarenja

⁸⁸ Članak 6:162 povezan s člancima 6:102 i 6:99 nizozemskog Građanskog zakonika.

⁸⁹ Vidi Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 737 i 738; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 280. – 285.

⁹⁰ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 741.

⁹¹ Vidi Izvješće PwC-a o protutužbi (Dokaz B-106), t. 187.

⁹² Vidi i točku 214 u nastavku.

otkazana.⁹³ Stopa povrata u 2020. značajno je niža od 6,5% i može čak biti i negativna zbog pandemije bolesti COVID-19. Sud je suglasan s društvom Brodosplit da su stvarni uvjeti na tržištu koji utječu na mogućnost društva Star Clippers da ostvari dobit relevantni i da se moraju uzeti u obzir radi utvrđivanja odgovarajuće stope povrata.⁹⁴ Sud smatra da je najvjerojatniji scenarij da bi društvo Star Clippers, umjesto da novčana sredstva drži na depozitnom bankovnom računu, (zaplijenjena) sredstva koristilo za otplatu svojih nepodmirenih bankovnih zajmova.⁹⁵ U evidenciji nema dokaza o iznosu kamate koji bi društvo Star Clippers uštedjelo na svojim nepodmirenim bankovnim zajmovima. Sud je istaknuo da je Brodosplit u srpnju 2019. godine refinancirao odgođeni projekt gradnje broda u banci VTB Bank po stopi od 3,0%, koja je u listopadu 2019. godine povećana na 9,0 %. Na temelju tih informacija i uzimajući u obzir da bi redoviti troškovi financiranja društva Star Clippers mogli biti niži od troškova financiranja za odgođeni projekt gradnje broda, Sud procjenjuje potencijalno uštedjenu kamatu na stopu od 3,0% godišnje.

180. Iz tog razloga Sud, primjenjujući članak 6:97 nizozemskog Građanskog zakonika, procjenjuje štetu kako slijedi: do 15. ožujka 2020. godine gubitak se procjenjuje po stopi od 6,5% godišnje kako tvrdi Star Clippers, a za preostalo razdoblje procjenjuje se po stopi od 3,0% godišnje.

Pod (d) Ublažavanje

181. Društvo Brodosplit tvrdi da je društvo Star Clippers propustilo ublažiti svoj gubitak pokretanjem skraćenog postupka za poništavanje zapljene ili izdavanjem jamstva, što bi bilo ostvarivo po trošku nižem od pretrpljenog gubitka. Obrana je neuspješna zbog nedostatka dokaza. Općenito govoreći, vlasnik zaplijenjene imovine nema obvezu pokrenuti skraćeni postupak za poništavanje zapljene u zamjenu za davanje jamstva. Prvi dio obrane upućuje na to da bi skraćeni postupak bio uspješan bez davanja jamstva, zbog čega se očigledno postavlja pitanje zašto je uopće društvo Brodosplit izvršilo zapljenu. Drugi je dio neuspješan jer Brodosplit nije dokazao da bi troškovi bili niži niti je naznačio koju vrstu jamstva bi društvo Star Clippers bilo u mogućnosti osigurati ili koju bi društvo Brodosplit bilo voljno prihvatiti.

Zaključak

182. Zaključak je da se obrane društva Brodosplit odbijaju i da će se zahtjev društva Star Clippers za mjerom u točkama (f) i (g) uvažiti u smislu da će se gubitak nastao do 15. ožujka 2020. procijeniti po stopi od 6,5% godišnje prema zahtjevu društva Star Clippers, a za preostalo razdoblje po stopi od 3,0% godišnje.

XIII. Naknada koja se zahtijeva zbog privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper

183. Zatražena mjera glasi kako slijedi:

⁹³ Vidi Izvješće PwC-a o protutužbi (Dokaz B-106), t. 74 i Prilog D kao i Dokaz 1001 ovom Izvješću; Zapisnik sa 1. dana saslušanja, str. 64; Zapisnik sa 3. dana saslušanja, str. 182.

⁹⁴ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 293.

⁹⁵ Vidi i Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 295.

- (h) *Naložiti društvu Brodosplit da plati iznos od 1.096.245 EUR kao naknadu troškova koji su nastali za društvo Star Clippers kao rezultat pokušaja privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper, koji treba biti uvećan za zakonsku kamatu temeljem članka 1231-7 francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 francuskog Monetarnog i financijskog zakonika od 23. rujna 2019. ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra odgovarajućim do datuma potpune isplate;*
- (i) *Naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers plati iznos od 43.488.432,00 EUR kao naknadu štete koja je nastala društvu Star Clippers kao rezultat pokušaja privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper, koji treba biti uvećan za zakonsku kamatu temeljem članka 1231-7 francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 francuskog Monetarnog i financijskog zakonika od 19. srpnja 2019. ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra odgovarajućim do datuma potpune isplate.*

Činjenice

184. Dana 19. srpnja 2019. društvo Brodosplit zatražilo je od suda u Draguignanu u južnoj Francuskoj *ex parte* dopuštenje za privremeno zaustavljanje broda Royal Clipper, perjanice društva Star Clippers. Istog tog dana društvo Brodosplit uputilo je službenika suda da izvrši privremeno zaustavljanje broda Royal Clipper, koji je u to vrijeme bio u blizini St. Tropeza. Službeniku suda zaniekan je pristup na Brod. Nakon nekoliko sati, službenik suda je otišao, a kapetan broda Royal Clipper odlučio je otploviti do sljedećeg odredišta Broda. Zbog opasnosti od daljnjih pokušaja privremenog zaustavljanja društvo Star Clippers odlučilo je promijeniti itinerere brodova Royal Clipper i Star Flyer te izbjegavati francuske vode.
185. Budući da je Royal Clipper izmaknuo privremenom zaustavljanju u Francuskoj, 24. srpnja 2019. društvo Brodosplit pokrenulo je na Kaznenom sudu u Draguignanu kazneni postupak protiv zapovjednika i vlasnika broda Royal Clipper kao i protiv g. Mikaela Kraffta osobno za preusmjeravanje privremeno zaustavljene imovine.⁹⁶ Sud u Draguignanu, u postupku ukidanja zapljene, presudio je da je privremeno zaustavljanje broda Royal Clipper bilo valjano.⁹⁷
186. Dok je postupak ukidanja u Francuskoj bio u tijeku, društvo Star Clippers također je pokrenulo postupak o privremenoj mjeri (UNUM 19.009). U skladu s pravorijekom u Postupku o privremenoj mjeri od 22. kolovoza 2019., društvu Star Clippers naloženo je da društvu Brodosplit izda bankovnu garanciju u iznosu od 9 milijuna EUR, nakon čega je društvo Brodosplit 12. rujna 2019. potvrdilo da privremeno zaustavljanje broda u Francuskoj više nije na snazi.⁹⁸
187. Zapljena se izvršila kao jamstvo plaćanja naknade štete koju je društvo Brodosplit potraživalo zbog navodnog kršenja Ugovora o gradnji broda od strane društva Star Clippers. Stranke su suglasne⁹⁹ da je

⁹⁶ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 760.

⁹⁷ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 373; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 759, 761.

⁹⁸ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 308; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 759 i dalje

⁹⁹ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 311 i 312; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 711., 765.

ovaj Sud nadležan za pitanje je li društvo Brodosplit, u posebnim okolnostima ovog slučaja, djelovalo nezakonito izvršenjem privremene zapljene broda Royal Clipper, *odnosno*, je li u posebnim okolnostima ovog slučaja djelovalo zlonamjerno ili zlorabilo svoje pravo na privremeno zaustavljanje broda Royal Clipper.

188. Nadalje, Stranke su suglasne¹⁰⁰ da se primjenjuje francusko pravo. Ovo proizlazi iz Konvencije u Bruxellesu od 10. svibnja 1952. o privremenom zaustavljanju pomorskih brodova. Uredba Rim II propisuje da se poštuju međunarodne obveze koje su države članice sklopile prije usvajanja Uredbe Rim II.¹⁰¹ Stoga je u obzir potrebno uzeti odredbe o mjerodavnom pravu sadržane u Briselskoj konvenciji. Sukladno članku 6. Briselske konvencije, pitanje je li društvo Brodosplit odgovorno za štete nastale privremenim zaustavljanjem broda utvrđuje se prema pravu Francuske, budući da je to država u kojoj je podnesen zahtjev za privremeno zaustavljanje.¹⁰²
189. Stranke su također suglasne da je sukladno francuskom pravu stranka koja, u očekivanju pozitivnog rješenja na svoj zahtjev u sudskom postupku, odluči izvršiti zapljenu prije donošenja presude, odgovorna za štetu u slučaju krivnje, posebice ako je zlorabila pravo (*abus de droit*) ili se ponašala na nepromišljen i pokudan način (*une légèreté blâmable*).¹⁰³

Tužbeni zahtjevi društva Star Clippers

190. Tužbeni zahtjev (h) društva Star Clippers ¹⁰⁴ obuhvaća naknadu za dvije kategorije troškova: (i) troškovi pripreme bankovne garancije: 201.027 EUR; i (ii) zahtjevi za naknadom štete gostiju (gostiju na brodu Royal Clipper i gostiju na drugim Brodovima čiji se itinerar u posljednjem trenutku morao mijenjati u svjetlu opasnosti od daljnjih pokušaja privremenog zaustavljanja brodova Royal Clipper ili Star Flyer) u iznosu od 895.218 EUR.
191. Tužbeni zahtjev (i) društva Star Clippers povezan je s izgubljenom dobiti.¹⁰⁵ Sukladno društvu Star Clippers privremeno zaustavljanje Broda uzrokovalo je značajan pad rezervacija. Star Clippers navodi da su nakon događaja od 19. srpnja 2019. rezervacije odmah pale za oko 30% u odnosu na isto razdoblje u 2018. godini.¹⁰⁶ Broj rezervacija nije porastao nakon što je društvu Brodosplit naloženo da se suzdrži od daljnjih zapljena. S obzirom na kompetitivnu prirodu industrije kružnih putovanja i važnost dobrih rezultata, razumno je pretpostaviti da će trebati godine da se popravi

¹⁰⁰ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 317 i dalje; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 317, 764.

¹⁰¹ čl. 28.: „Ova Uredba ne dovodi u pitanje primjenu međunarodnih konvencija kojih su u trenutku donošenja ove Uredbe jedna ili više država članica stranke, a koje utvrđuju pravila u slučaju sukoba zakona za izvanugovorne obveze“.

¹⁰² „Sva pitanja o tome da li je u nekom slučaju podnositelj zahtjeva odgovoran za štetu nastalu zbog privremenog zaustavljanja broda, odnosno za visinu jamstva ili nekog drugog instrumenta osiguranja izdanog u cilju oslobađanja odnosno sprečavanja privremenog zaustavljanja broda rješavat će se u skladu sa zakonom države ugovornice na osnovu čijeg zakonodavstva je privremeno zaustavljanje izvršeno, odnosno podnesen zahtjev da se isto izvrši.“

¹⁰³ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 322; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 777., 828.

¹⁰⁴ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 353 i dalje

¹⁰⁵ Odgovor na tužbu i Protutužba (Star Clippers), t. 359 i dalje; Odgovor na repliku i Odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 600 i dalje

¹⁰⁶ Uvodna izjava društva Star Clippers, list 75.

narušen ugled. Činjenica da se broj rezervacija nakon povratka na „uobičajeno poslovanje“ nije vratio na razine prije privremenog zaustavljanja pokazuje da narušen ugled ima dugoročan efekt. Društvo Star Clippers navodi da je pet godina konzervativna procjena. Ukupan gubitak prema procjenama društva Star Clippers iznosi 43.488.432 EUR.

Obrane društva Brodosplit

192. Obrane društva Brodosplit mogu se sažeti kako slijedi:

- (a) Društvo Brodosplit ne može se smatrati odgovornim jer je zapljena bila valjana, a Brodosplit nije postupao zlonamjerno niti zlorabio svoje pravo;
- (b) Brodosplit se ne može smatrati odgovornim prema društvu Star Clippers, jer nije društvo Star Clippers (*odn.*, Star Clippers Ltd. (Bahami)) vlasnik broda Royal Clipper, već društvo SPV R Clipper;
- (c) izostanak uzročno-posljedične veze između privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper i navodnog gubitka;
- (d) procjena iznosa je netočna; i
- (v) doprinos nemarom i propust društva Star Clippers da ublaži svoje gubitke.¹⁰⁷

Pod (a) Odgovornost društva Brodosplit

193. Obje stranke iznijele su pravna mišljenja raspravljajući o pitanju je li zapljena koju je izvršilo društvo Brodosplit, u okolnostima ovog slučaja, bila akt zloporabe prava ili predstavljala nepromišljeno i pokudno ponašanje.¹⁰⁸ Vještak na strani društva Star Clippers odgovorio je pozitivno na to pitanje, a vještaci na strani društva Brodosplit negativno. Iz sljedećih je razloga Sud uspio uvjeriti vještak za društvo Star Clippers.

194. Profesor Racine citira u svom Mišljenju (t. 11) vodećeg stručnjaka za francusko ovršno pravo, prema kojemu:

¹⁰⁷ Za ove obrane vidi Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 803, 806 i dalje, 812 i dalje, 824 i dalje, 890 i dalje, kao i raspravu koja je uslijedila u Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 307 – 512.

¹⁰⁸ Na strani društva Brodosplit: Pravno mišljenje koje su sastavili g. Bertrand Coste i g. Patrick Simon (odvjetnik društva Brodosplit u francuskom postupku privremenog zaustavljanja i sudskim postupcima koji su uslijedili) (Dokaz B-151) i Pravno mišljenje prof. Philippea Theryja, profesora emeritusa Sveučilišta Paris II (Dokaz B-154). Na strani društva Star Clippers: Pravno mišljenje prof. Jean-Baptiste Racinea, profesora prava na Sveučilištu Paris-II i autor "Seizure of boats, ships and aircraft", Répertoire Dalloz de Procédure Civile, 2014. zajedno s G. Payanom; prvo izdanje 1999.) (Dokaz S-84). Nadalje, društvo Star Clippers dostavilo je sljedeću pravnu literaturu: Bloch, C. "Chapter 626 Precautionary seizure of vessels: effects of seizure" u "Enforcement Law and Practice", Dalloz Action, 2018./2019., odjeljak 4. (Dokaz SL-10); Racine, J. "Seizure of boats, ships and aircraft" u "Repertoire of Civil Procedure", Dalloz, prosinac 2014. (izmijenjeno i dopunjeno izdanje: prosinac 2019.), t. 156 (Dokaz SL-11); Tassel, Y. "Section 10: Seizure and forced sale of vessels and boats - Precautionary measures" u "Seizure and forced sale of ships and boats", LexisNexis, 18. travnja 2019., t. 107 (Dokaz SL-12). Dostavljeno je također niz odluka francuskih sudova.

Zlouporaba se, u strogom smislu, međutim, odnosi na određeni slučaj u kojem je postupanje zakonito, ali u kojem vjerovnik svoje pravo koristi na pokudan način.¹⁰⁹

Profesor Racine u svom Mišljenju daje sažetak (t. 15):

Kriteriji za zlouporabu prava privremenog zaustavljanja. Isti kriteriji za zlouporabu privremenog zaustavljanja primjenjuju se na privremeno zaustavljanje broda. Dok je namjera nanijeti štetu sigurno zlouporaba, takav kriterij nije preduvjet. Svaki propust u provođenju privremenog zaustavljanja vjerojatno će izazvati odgovornost stranke koja provodi privremeno zaustavljanje. Ovo je slučaj kad se stranka koja provodi privremeno zaustavljanje ponaša na nepromišljen ili pokudan način, grubim nemarom ili nepromišljenošću (vidi prethodnu točku 12.). Sud (ili arbitražni sud) stoga mora procijeniti ponašanje vjerovnika koji provodi privremeno zaustavljanje u svjetlu svih okolnosti slučaja.

Profesor Racine napominje u svom Mišljenju (t. 24):

Činjenica da je privremeno zaustavljanje izvršeno dok je brod bio na moru s ukranim putnicima. To je za nas odlučujuća okolnost. (...). Obično se privremeno zaustavljanje broda odnosi na trgovačke brodove koji prevoze robu. U takvoj su situaciji privremena zaustavljanja česta i pošiljatelji su iskusni trgovci koji mogu razumjeti probleme povezane s privremenim zaustavljanjem broda. Treba se podsjetiti da se u francuskoj sudskoj praksi smatra da zlouporabnu prirodu privremenog zaustavljanja predstavlja situacija kad se privremeno zaustavljanje provodi na brodu s ukranim putnicima.¹¹⁰ (...) Privremeno zaustavljanje provedeno je 19. srpnja 2019., na vrhuncu turističke sezone. Namjera stranke koja je provela privremeno zaustavljanje jasno je bila diskreditirati društvo Star Clippers pred njegovim klijentima. (...) Sve te posljedice privremenog zaustavljanja bile su očekivane te ih je društvo Brodosplit moralo biti svjesno. Stoga postoji namjera nanošenja štete sa strane društva Brodosplit.

Od svih slučajeva na francuskim sudovima čini se da je zaustavljanju broda Royal Clipper najbliži slučaj *Sedov*, u kojem je zaustavljanje jednog od najvećih jedrenjaka na svijetu izvršeno u petak poslijepodne dok se brod koristio za kulturne aktivnosti.¹¹¹ Profesor Racine piše: ¹¹²

Prizivni sud u Rennesu primijetio je zlouporabnu prirodu zapljene, primjećujući posebice da se dogodila „tijekom prestižne proslave Brest 2000“ te da je vjerovnik ovršitelj „namjerno stavio pritisak na svog dužnika putem ovog jako medijski popraćenog postupka“ (Rennes, 27. lipnja 2002., DMF 2002. 734, bilješku napravio Rémetry). Stoga su okolnosti zapljene u ovom slučaju te koje su omogućile i koje u općem smislu omogućuju da se okarakterizira zlouporabna priroda zapljene.¹¹³

¹⁰⁹ A. Leborgne, *Droit de l'exécution*, Dalloz, treće izdanje, 2019, n° 480, str. 265.

¹¹⁰ Slučaj *Tipasa* (Prizivni sud u Aix en Provenceu, 10. ožujka 1987., DMF 1988., 1ère esp., str. 545, bilješka H. Tassy), diskutiran u točki 15 Mišljenja.

¹¹¹ Tu sličnost vještaci društva Brodosplit nisu uspjeli opovrgnuti (Mišljenje, str. 9).

¹¹² U *Seizure of boats, ships and aircraft*, u Dallozu 2014., spomenuto u fusnoti 63.

¹¹³ Citirano u Odgovoru na tužbu i Protutužbi (Star Clippers), t. 323.

195. U ovom je slučaju veliki jedrenjak za krstarenja s više od dvije stotine putnika koji su uživali u svojem odmoru zaplijenjen u petak poslijepodne. Društvo Brodosplit moralo je predvidjeti da se stvar neće riješiti u nekoliko sati te da će posljedično društvu Star Clippers prouzročiti razne vrste značajnog financijskog gubitka i duševnu bol putnicima. Činjenica da su itinereri broda Royal Clipper za iduća dva tjedna bili nepoznati društvu Brodosplit¹¹⁴ ne mogu opravdati takvo privremeno zaustavljanje. U ovom je pravorijeku zahtjev za koji je ova zapljena aktivirana u cijelosti odbačen. Brodosplit je povećao zahtjev s 25,8 milijuna EUR na 33 milijuna EUR za potrebe postupka u Francuskoj.¹¹⁵ Prema stajalištu Suda, društvo Brodosplit moralo je biti svjesno da je podnijelo tužbeni zahtjev koji je bila daleko od sigurnoga (a već je zaplijenilo bankovne račune društva Star Clippers za iznos od 18 milijuna EUR).
196. Uzimajući u obzir sve okolnosti slučaja Sud smatra da je zapljena bila zlouporabna. Obrana se odbija.

Pod (b) Odgovornost prema društvu Star Clippers?

197. U svojem Odgovoru na tužbu i Protutužbi (t. 353) društvo Star Clippers tvrdi sljedeće:

Royal Clipper u vlasništvu je jednog plovnog subjekta SPV R Clipper Ltd („SPV R Clipper“). Međutim, društvo Star Clippers (Ltd.) unajmilo je Royal Clipper i druge clipper brodove te upravlja rezervacijama za njih.

198. Brodosplit tvrdi da bilo koji dokaz društva Star Clippers nije dostatan. U tom pogledu Brodosplit naglašava nejasnu strukturu grupe društva Star Clippers i nedavne promjene u toj strukturi. Osporavanje društva Brodosplit da bi društvo Star Clippers Ltd. imalo pravo upravljati brodom Royal Clipper i/ili drugim brodovima u Star Clippers grupi, ili upravljati njegovim rezervacijama, opovrgava Ugovor o prijevozu društva Star Clippers (Dokaz S-106), koji navodi tužitelja društvo Star Clippers Ltd. kao prijevoznika i izjavu revizora društva Star Clippers kojom se potvrđuje da je društvo Star Clippers Ltd. glavno trgovačko društvo grupe Star Clippers (Dokaz S-107). Nadalje, tijekom rasprave je vještak društva Star Clippers g. Petersen potvrdio da je subjekt koji je trebao snositi troškove naknada putnicima i koji je pretrpio gubitak dobiti po njegovom mišljenju Star Clippers Ltd.¹¹⁶
199. To je dostatno da se Sud uvjeri da je društvo Star Clippers komercijalna osovina grupe Star Clippers, koja ostvaruje dobit i trpi gubitke. Posljedično, to je dostatno za utvrđivanje odgovornosti društva Brodosplit prema društvu Star Clippers. Obrana se odbija.

Pod (c) Uzročno-posljedična veza

200. Što se tiče štete, sukladno francuskom pravu društvo Star Clippers mora dokazati krivnju, štetu i uzročno-posljedičnu vezu između njih. Šteta mora biti dostatno sigurna kako bi ispunjavala uvjete za naknadu. Šteta može biti trenutačna ili buduća. Samo hipotetske potencijalne štete

¹¹⁴ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 337.

¹¹⁵ Odgovor na repliku i Odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 542

¹¹⁶ Zapisnik sa 3. dana saslušanja, str. 188.

ne mogu se naknaditi. Šteta uzrokovana gubitkom šanse je izravna i sigurna, te tako naknadiva. Drugim riječima, trebalo bi procijeniti je li izgubljena šansa imala neku vrijednost. Francuska sudska praksa usredotočuje se na stvarnu i ozbiljnu prirodu izgubljene šanse. Čak i minimalna šansa podliježe naknadi. Uzročno-posljedična veza mora biti izravna.¹¹⁷

201. Primjenom spomenutih načela na predmetni slučaj, Sud smatra da t. odštetnih zahtjeva navedenih u prethodnim točkama 190-191 ispunjavaju uvjete za naknadu. Te su štete izravna posljedica zapljene. Uzročno-posljedična veza nije raskinuta jer su te posljedice također bile uvjetovane komercijalnim odlukama društva Star Clippers koje su uslijedile po privremenom zaustavljanju, tj., odluke o napuštanju mjesta privremenog zaustavljanja, promjeni itinerera brodova Royal Clipper i Star Flyer kako bi se izbjegle francuske vode i moguća daljnja privremena zaustavljanja, naknadi putnicima i davanju jamstva nakon arbitražnog postupka UNUM 19.009. Sud smatra da je zapljena bila dovoljan razlog svim tim odlukama.¹¹⁸
202. Društvo Brodosplit navelo je da bi gubitak trebao ostati na teret društvu Star Clippers, jer je uzrokovan otplovljavanjem iz mjesta privremenog zaustavljanja. To nije uvjerljivo. Otplovljavanje je možda bilo kazneno djelo, ali je teško predvidjeti kako bi ono moglo uzrokovati novčani gubitak. Kao *obiter*, Sud dodaje da je sasvim moguće da bi gubitak koji je pretrpjelo društvo Star Clippers bio viši u slučaju produljenog ostanka Broda u mjestu privremenog zaustavljanja. Društvo Star Clippers navelo je da bi vremenski bilo zahtijevno organizirati pružanje instrumenata osiguranja kao potpore bankovnim garancijama, što Brodosplit nije dovoljno osporio.
203. Ovaj se zaključak ne mijenja pozivanjem na maksimu francuskog prava *nemo auditur suam propriam turpitudinem allegans*,¹¹⁹ jer takvo široko pravno načelo samo po sebi nije dostatno za rješavanje konkretnih slučajeva i ne može, bez daljnjih potkrjepljenja dokazima, uvjeriti Sud da bi spriječilo građansku odgovornost za zlouporabnu zapljenu u predmetnom slučaju.¹²⁰
204. Shodno tome, obrana je neuspješna.

Pod (d) Procjena iznosa

205. Brodosplit tvrdi da je procjena iznosa gubitaka društva Star Clippers u vezi s bankovnom garancijom, naknadom štete za goste, izgubljenom dobiti i kamatom netočna.¹²¹

¹¹⁷ Mišljenje prof. Racinea (S-84), t. 28, 29, 31; Mišljenje g. Bertranda Costea i g. Patricka Simona (B-151), t. 6; Mišljenje prof. Theryja (B-154), Odjeljak IV.

¹¹⁸ U istom smislu Mišljenje prof. Racinea (S-84), t. 30. – 32.

¹¹⁹ Mišljenje g. Bertranda Costea i g. Patricka Simona (B-151), t. 5.2, koji iz tog razloga niječu bilo kakvu odgovornost na strani društva Brodosplit; Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 821.

¹²⁰ Vidi i Mišljenje prof. Racinea (S-84), t. 21.

¹²¹ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Star Clippers), t. 825. i dalje; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 437. i dalje

Bankovna garancija

206. Sud odmah odbija prigovore društva Brodosplit u pogledu procjene iznosa zahtjeva od 201.207 EUR u vezi s troškovima bankovne garancije, u mjeri u kojoj se temelji na izostanku uzročno-posljedične veze (vidi iznad pod (c)), te također za preostali dio, jer smatra da je taj zahtjev dostatno objašnjen i potkrijepljen, posebice nakon Odgovora na repliku i Odgovora na protutužbu i Dopunskog izvješća o protutužbi društva Vijverberg, na koje društvo Brodosplit nije reagiralo u svojem Odgovoru na repliku na protutužbu.¹²²

Zahtjevi za naknadom štete od strane gostiju

207. Sud jednako tako odmah odbija prigovore društva Brodosplit na procjenu iznosa zahtjeva za naknadom štete od strane gostiju u iznosu od 895.218 EUR, u mjeri u kojoj se on temelji na izostanku uzročno-posljedične veze (vidi iznad pod (c)) te također za preostali dio. Sud smatra zahtjev vezan za naknadu plaćenu pojedinačnim gostima dostatno potkrijepljenom u Dopunskom izvješću o protutužbi društva Vijverberg.¹²³ Slično tomu, zahtjevi za povratom čarterskoj grupi i dodatni transferi su prema stajalištu Suda dostatno potkrijepljeni u izvješćima društva Vijverberg, posebno u njihovim Prilozima VQ04 i VQ05.

Gubitak dobiti

208. Društvo Brodosplit osporilo je tužbeni zahtjev.¹²⁴ Jedan od argumenata njegove obrane je da društvo Star Clippers nije uzelo u obzir učinke pandemije COVID-19. Oslanjajući se na mišljenje profesora Theryja, on tvrdi da bi, prema pozitivnom francuskom pravu, to trebalo učiniti. Drugi argument obrane je da zahtjev nije u skladu s uvjetom pozitivnog francuskog prava prema kojem šteta mora biti u dovoljnoj mjeri izvjesna kako bi zadovoljavala uvjete za naknadu štete (vidjeti točke 200.-203. prethodno u tekstu).
209. Društvo Star Clippers nije uzelo u obzir učinke pandemije COVID-19 jer tvrdi da učinci pandemije COVID-19 ne razrješavaju uzročno-posljedičnu vezu između postupaka društva Brodosplit i gubitka za koji se potražuje odšteta. Pandemija COVID-19 u najboljem je slučaju alternativni uzrok navodnog gubitka dobiti u 2020. godini. Pozivajući se na mišljenje profesora Racinea (t. 35.) društvo tvrdi da je „prema francuskom pravu Brodosplit odgovoran za gubitak dobiti povezan s padom broja rezervacija uzrokovanim protupravnim privremenim zaustavljanjem i prijetnjama daljnjim privremenim zaustavljanjima, kao i ako bi u konačnici sve rezervacije morale biti otkazane zbog pandemije COVID-19.” Profesor Racine svoje mišljenje temelji na dobro poznatom traktatu o obveznom pravu.¹²⁵ U svom tekstu on navodi sljedeće:

Da, razumno je pretpostaviti da COVID-19 ima ozbiljne posljedice na dobit društava koja se bave djelatnošću organiziranja kružnih putovanja poput društva Star Clippers.

Međutim, to je u ovom slučaju nebitno. U skladu s doktrinom istovjetnosti uvjeta, koji se primjenjuje u francuskoj sudskoj praksi, svi elementi koji su doveli do

¹²² Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 586.-589.; Dokaz S-92; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 442.

¹²³ Dodatno izvješće Vijverberga u protutužbi (Dokaz S-92), Dokaz VSC04.

¹²⁴ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 825. i dalje; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 437. i dalje

¹²⁵ F. Terré, Ph. Simler, Y. Lequette i F. Chénédé, Les obligations, Dalloz, 2019., br. 923, str. 1004.

nastanka štete smatraju se jednakima. Poznati francuski stručnjaci u svojim tekstovima navode kako se sustav istovjetnosti uvjeta „sastoji u tome da se svi uzroci moraju smatrati jednakima u pogledu stvaranja učinka. Stoga je dovoljno da se šteta na neki način može povezati s krivnjom dužnika a kako bi se njega smatralo odgovornim”³⁷. Stoga je dovoljno da društvo Star Clippers dokaže uzročno-posljedičnu vezu između privremenog zaustavljanja i gubitka za koji se potražuje odšteta. Prema našem mišljenju, na temelju francuskog prava, Brodosplit je odgovoran za gubitak dobiti koji je povezan s padom broja rezervacija uzrokovanim protupravnim privremenim zaustavljanjem i prijetnjama daljnjim privremenim zaustavljanjima, kao i ako bi u konačnici sve rezervacije morale biti otkazane zbog pandemije COVID-19.

210. Međutim, prema mišljenju Suda, ovakvo obrazloženje nije uvjerljivo. U tekstu *Terréa c.s.* navodi se sljedeće:¹²⁶

Međutim, zna se da događaj (u ovom slučaju nastala šteta) nema samo jedan uzrok, nego je povezan s nekoliko uzroka. Stoga se mogu utvrditi dva sustava.

Sustav istovjetnosti uvjeta, prema kojem sve uzroke treba smatrati istovjetnima s obzirom na nastale posljedice. Prema tome, dovoljno je da se šteta na bilo koji način može povezati s krivnjom dužnika kako bi se mogla utvrditi njegova odgovornost.

Sustav odgovarajuće uzročne veze ili općeg uzroka; među uzrocima koji su doveli do događaja, valja razlikovati sljedeće: jedni su uzroci primarni, očito je da bez njih ne bi došlo ni do posljedice, dok su drugi uzroci samo sekundarni, čak i ako se ne pojave moguće je da nastane posljedica. Kako bi se utvrdila odgovornost dužnika, opći uzrok štete doista treba biti neispunjenje obveze.

Čini se da je u Zakoniku upotrebom izraza „neposredna i izravna posljedica neispunjenja” uspostavljen drugonavedeni sustav. To je općenito stajalište sudske prakse. Dužnik mora nadoknaditi štetu i svu štetu koja bez njegove krivnje ne bi odmah nastala. Suprotno tomu, ne mora snositi odgovornost za sve neizravne posljedice koje bi uobičajeno nastale bez njegove krivnje. Drugim riječima, sustav odgovarajuće uzročne veze dovodi do zaključka da je izravna šteta svaka šteta koja se može objektivno predvidjeti na temelju činjenice s obzirom na to da sud uzima u obzir stupanj vjerojatnosti koji takva posljedica može imati.

Iz navedenog teksta proizlazi točnost odluke profesora Racinea da citira definiciju „doktrine istovjetnosti uvjeta”, što međutim ne predstavlja prevladavajuću doktrinu u francuskom pravu jer je to „sustav odgovarajuće uzročne veze ili općeg uzroka”.¹²⁷

¹²⁶ Vidjeti Dokaz br. 20 Mišljenje prof. Racinea.

¹²⁷ Vidjeti također Mišljenje prof. Theryja, t. 19.

211. Od 16. ožujka 2020. godine, zbog ograničenja uvedenih zbog pandemije COVID-19, društvo Star Clippers otkazalo je kružna putovanja na sva tri svoja broda. Datumi plovidbe, prema ažuriranim podacima društva Star Clippers o mjerama očuvanja zdravlja putnika od 16. studenog 2020. godine, otkazani su do travnja 2021. godine.¹²⁸
212. Rezervacije koje su izgubljene nakon privremenog zaustavljanja Broda odnose se uglavnom na kružna putovanja nakon 16. ožujka 2020. godine.¹²⁹ Od datuma kada je nastupila pandemija COVID-19 (koji je datum Sud u svrhu analize u ovoj arbitraži odredio kao 16. ožujka 2020.) one nisu provedene a u slučaju da su već uplaćene, uplate bi bile vraćene. Navedeno znači da se pandemiju COVID-19, a ne privremeno zaustavljanje Polovila treba smatrati primjerenim uzrokom gubitka dobiti za kojeg se potražuje odšteta od navedenog datuma.
213. Sud u svom stajalištu *obiter dictum* dodaje da bi na temelju nizozemskog prava – koje na temelju Građanskog zakonika iz 1992. godine više ne slijedi doktrinu primjerenog uzroka – rezultat bio isti. Gubitak se obično mora izračunati na „konkretan“, a ne na „apstraktan“ način. To podrazumijeva da je Sud, osvrćući se na događaj koji je navodno prouzročio gubitak, dužan uzeti u obzir sve relevantne okolnosti predmeta. Pandemija COVID-19 jedna je od relevantnih okolnosti koja ometa uzročno-posljedičnu vezu s prethodnim događajem.
214. U pogledu tražene naknade za gubitak (budućih) rezervacija nakon 15. ožujka 2020. zbog privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper, Sud ih nadalje smatra u nedovoljnoj mjeri izvjesnima. Istina je da sudovi često nisu u mogućnosti procijeniti gubitke koji bi se mogli dogoditi u budućnosti. Ipak, to zahtijeva dovoljnu vjerojatnost da će do gubitka doći. To zasigurno vrijedi i za francusko pravo, kao što jasno proizlazi iz t. 200.-203. prethodno u tekstu. Stajalište Suda je da u ovom konkretnom predmetu nije moguće s dovoljnom sigurnošću procijeniti štetu koja je nanesena ugledu društva, gubitak rezervacija uzrokovan privremenim zaustavljanjem Broda te gubitak dobiti do kojeg je zbog toga došlo tijekom „razdoblja oporavka“ od pet godina, kako to navodi društvo Star Clippers. Takav bi zadatak bio sam po sebi težak (koliko bi dugo zapljena bankovnog računa i posljedična šteta za ugled društva utjecali na uobičajenu upotrebu brodova društva Star Clippers?). Iz perspektive Suda navedeno se čini nemogućim zbog učinaka pandemije COVID-19 na djelatnost društva Star Clippers (npr. koliko dugo će pandemija utjecati na uobičajenu upotrebu brodova i na koji način razlikovati štetne učinke zapljene bankovnih računa od učinaka pandemije?).
215. Zadaća koja preostaje Sudu je procijeniti zahtjev društva Star Clippers za naknadu gubitka dobiti nastalog u razdoblju od 19. srpnja 2019. do 15. ožujka 2020.
216. Iz Dodatnog izvješća Vijverberga u protutužbi, Sud zaključuje da navodni gubitak dobiti za razdoblje od 19. srpnja 2019. do 15. ožujka 2020. na temelju neto sadašnje vrijednosti iznosi 4.144.494 EUR, a koji iznos potvrđuje Brodosplitovi vještaci iz društva PwC kao potraživanje društva Star Clippers za navedeno razdoblje.¹³⁰ S obzirom na to da je šteta već nastala u proteklom, relativno kratkom razdoblju od 8

¹²⁸ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog B, t. 23. i Dokaz PwC-1042.

¹²⁹ Vidjeti Prijepis prvog dana ročišta, str. 120./121.

¹³⁰ Dodatno izvješće Vijverberga u protutužbi (Dokaz S-92), Dokaz VSC02: Rezervacije + Prihodi 2018. - 2025., zbroj ćelija I51 do P51 i Q51/2; Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 83.

mjeseci, prema mišljenju Suda, nije potrebno upotrijebiti izračun neto sadašnje vrijednosti te je iznos odštete koji je moguće potraživati potrebno procijeniti na osnovi nediskontiranog iznosa. Nediskontirani gubitak dobiti za razdoblje od 19. srpnja 2019. do 15. ožujka 2020. prema procjeni Vijverberga iznosi 4.333.909 EUR.¹³¹

217. Na temelju Drugog izvještaja društva PwC u protutužbi, društvo Brodosplit tvrdi da gubici koje je procijenio Vijverberg nisu ispravno potkrijepljeni te da je iste potrebno u potpunosti odbaciti, jer Vijverberg nije uspio pokazati uzročnu vezu između gubitka koji procijenjuje i navodnog protupravnog privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper, te je u svojoj procjeni previdio neke ključne činjenice.¹³² U slučaju da Sud odluči da postoji uzročno-posljedična veza između privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper i navodnog gubitka dobiti, Brodosplit, na temelju zaključaka PwC-a, tvrdi da bi na temelju Vijverbergovog modela – ispravljenog zbog pogrešaka i netočnih pretpostavki - nastali gubitak društva Star Clippers iznosio najviše 891.192 EUR, a koji iznos je potrebno umanjiti za iznos koji je društvo Star Clippers moralo vratiti svojim putnicima zbog otkazivanja kružnih putovanja u 2020. godini.¹³³ Društvo PwC procjenjuje da nediskontirani gubitak dobiti društva Star Clippers od 19. srpnja 2019. do 15. ožujka 2020. Iznosi 934.526 EUR.¹³⁴

218. Kao što je pojašnjeno u točkama 197.-199. prethodno u tekstu, Sud prihvaća da je u dovoljnoj mjeri utemeljeno stajalište društva Star Clippers da je gubitak dobiti pretrpjelo i društvo Star Clippers Ltd, tuženik u ovoj arbitraži, te da je pad rezervacija uzrokovan privremenim zaustavljanjem broda Royal Clipper te posljedičnom prijetnjom daljnjim privremenim zaustavljanjima. U pogledu pretpostavki iznesenih u izračunima Vijverberga, koje su prema mišljenju PwC-a nepotkrijepljene, Sud napominje da pretpostavke o rastu, u mjeri u kojoj se one temelje na Dokazu VQ06 u Izvještaju Vijverberga u protutužbi, čak i ako su netočne imaju samo ograničeni učinak jer se odnose na razdoblje nakon 1. siječnja 2020. godine. Sud prihvaća podatke o rezervacijama uz iskaz svjedoka g. Erica Kraffta u prilog tome kao dovoljan dokaz o stvarnim rezervacijama koje su putnici napravili do 1. siječnja 2020. godine. Što se tiče pogrešaka u izračunima Vijverberga prema navodima Brodosplita:¹³⁵ Sud prihvaća Vijverbergovo objašnjenje navodnog dvostrukog računanja pretpostavljene godišnje stope rasta prosjeka prihoda od zarade na brodu po putniku i napominje da bi i ovdje učinak takve pogreške, ako je do nje došlo, bio tek minimalan za razdoblje do 15. ožujka 2020. godine. Kritika PwC-a na izračun Vijverberga koji je godinu podijelio na dva nejednaka dijela što dovodi do iskrivljenog izračuna neto sadašnje vrijednosti nije relevantna jer će Sud procijeniti navodni gubitak dobiti. Brodosplit nije uspio objasniti učinak, ako ga je uopće bilo, manjeg raspona cijene karata na Vijverbergove izračune. Vijverberg je u dovoljnoj mjeri pojasnio prirodu različitih tablica kojima se koristio pri izračunu (ponajprije s jedne strane na osnovi stvarnih prihoda, a s druge strane na osnovi rezervacija). Sud se slaže s Vijverbergom da je njegov pristup dobiti kao inkrementalne dobiti koja se izračunava kao prihod umanjen za varijabilne troškove, a zanemarujući fiksne troškove, prihvatljiva metoda za izračun gubitka dobiti.

¹³¹ Dodatno izvješće Vijverberga u protutužbi (Dokaz S-92), Dokaz VSC02: Rezervacije + Prihodi 2018. – 2025., zbroj ćelija I47 do P47 i Q471/2.

¹³² Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 476.-495.

¹³³ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 473. – 474.

¹³⁴ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), t. 206. Gubitak profita na temelju neto sadašnje vrijednosti procjenjuje se na 891.192 EUR.

¹³⁵ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 494.

219. S obzirom na to da Sud odbija općenite argumente obrane Brodosplita protiv zahtjeva za preostalim gubitkom dobiti društva Star Clippers, isti se mora pozabaviti revidiranom Brodosplitovom procjenom gubitka dobiti društva Star Clippers za razdoblje od 19. srpnja 2019. do 15. ožujka 2020. Brodosplitovi vještaci iz PwC-a sastavili su revidiranu procjenu gubitka dobiti društva Star Clippers u svom Drugom izvješću u protutužbi ispravivši određene navodne pogreške Vijverberga te korekcijom pretpostavki Vijverberga u pogledu: (i) pada prihoda od rezervacija i broja putnika; (ii) varijabilnih troškova; (iii) diskontne stope; i (iv) razdoblja oporavka.¹³⁶ Osim u odnosu na ukupni zahtjev društva Star Clippers za naknadu gubitka dobiti, društvo PwC nije preciziralo u kojoj mjeri su ispravljene pogreške i korekcije pretpostavki doprinijele smanjenju od 78,5% iznosa kojeg je izračunalo društvo Star Clippers od 4.333.909 EUR na revidirani iznos od 934.526 EUR.
220. Smanjenje nije moguće objasniti korekcijom diskontne stope, jer se u procjeni Suda odštetni iznos izračunava na osnovi nediskontiranog iznosa. Ono se također ne može objasniti smanjenjem razdoblja oporavka, jer PwC nije promijenio postotak oporavka za prvu godinu gubitka (tj. godinu nakon 19. srpnja 2019.). Smanjenje se također ne može objasniti ispravljenim pogreškama. Dvije od tri pogreške (zaokruživanje pada prihoda od rezervacija i uklanjanje dvostrukog računanja u izračunu prihoda od prodaje na brodu) imaju zajednički učinak manji od 1% na ukupni zahtjev društva Star Clippers i odnose se na korekcije koje je moguće primijeniti tek od 1. siječnja 2020. godine, tj. za 2,5 mjeseca unutar osmomjesečnog razdoblja gubitka dobiti za koji se potražuje odšteta.¹³⁷ Sud takav učinak smatra zanemarivim. Treća pogreška koju je PwC detektirao odnosi se na neprimjerenu upotrebu diskontne formule, koja, ako je do nje došlo, nije relevantna jer se šteta izračunava na osnovi nediskontiranog iznosa.
221. Smanjenje se također ne može objasniti dodavanjem varijabilnih troškova Vijverbergovom modelu koji su prema mišljenju PwC-a izostavljeni. PwC navodi da takav propust rezultira smanjenjem od 16,8% ukupnog potraživanog iznosa društva Star Clippers.¹³⁸ PwC pretpostavlja, isključivo na temelju jednog retka objašnjenja u revidiranim financijskim izvještajima društva Star Clippers za 2013. godinu, da je 50% njegovih operativnih troškova izravno ovisi o broju putnika, da je 50% navedenih troškova varijabilno, što bi iznosilo 27,3% kružnih putovanja (prihodi od rezervacija).¹³⁹ Ipak, Vijverberg upotrebljava samo 9,1% za (varijabilne) troškove hrane i ostale izdatke. PwC tvrdi da je Vijverbergov model podcijenio razinu varijabilnih troškova za približno 18,2% prihoda od rezervacija. Sud to ne može prihvatiti. Troškovi pomorskog prometa dijele se na troškove putovanja i troškove brodova. Iako činjenica da troškovi putovanja djelomično ovise o broju putnika ima smisla, bez daljnjeg objašnjenja, to nema smisla kada su u pitanju troškovi brodova. Sud se, također na temelju iskaza svjedoka g. Erica Kraffta da su operativni troškovi u velikoj mjeri fiksni, gdje su troškovi održavanja i posade velike stavke, da se objašnjenje na koje se poziva PwC mora shvatiti na način da se ono odnosi na troškove putovanja, ujedno i zato što su spomenuti primjeri tipični primjeri troškova putovanja.¹⁴⁰ Približno 50% troškova putovanja u 2012./2013. godini iznosi 12% kružnih putovanja (prihodi od rezervacija), što u bitnome nije u neskladu s iznosom varijabilnih troškova od 9,1% za 2019. godinu

¹³⁶ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 1.

¹³⁷ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog E. Podaci za 2019. godinu koje je upotrijebio Vijverberg su stvarni podaci.

¹³⁸ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 68.

¹³⁹ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog C, t. 11. – 12.

¹⁴⁰ Iskaz svjedoka g. Erica Kraffta (Dokaz S-61), t. 18. – 19.

kojeg je upotrijebio Vijverberg. Sukladno tome Sud ne prihvaća argument PwC-a da je Vijverberg u svojoj analizi izostavio znatne varijabilne troškove.

222. To ostavlja kao preostali argument, prema mišljenju PwC-a, netočan iznos pada prihoda od rezervacija i broja putnika koji je upotrijebio Vijverberg. PwC tvrdi da: (i) pad prihoda od rezervacija iznosi približno 9,43% do 14,69%, a ne 39,67% (od 2020. nadalje zaokruženo na 40,0%), kako je to izračunao Vijverberg; (ii) pad broja putnika na temelju ukupnih rezervacija trebao bi iznositi 12,34% - 13,93%, a ne 37,37%, kako tvrdi Vijverberg; te (iii) cjenovni učinak koji odgovara padu prihoda i broja putnika iznosi -0,89% i 3,32%.¹⁴¹
223. Glavna kritika PwC-a u odnosu na Vijverbergov pristup jest da se izračun Vijverberga temelji samo na padu prihoda za sljedeću godinu, što se zatim primjenjuje na ukupne prihode od rezervacija. PwC navedeni pristup smatra neprimjerenim jer se u izračunu zanemaruje kretanje prihoda tekuće godine i težinu prihoda tekuće godine u ukupnim prihodima.¹⁴² Prema mišljenju Suda, PwC ne shvaća da, kako bi se ustanovio učinak stvarno nastalog pada broja rezervacija u 30. do 52. tjednu 2019. godine (tjedni nakon privremenog zaustavljanja), Vijverbergova je - iz perspektive Suda korektna – pretpostavka da gotovo sav gubitak prihoda koji proizlazi iz navedenih rezervacija predstavlja prihod sljedeće godine. Kao što je vidljivo iz izračuna samog PwC-a, u 2017. i 2018. godini, rezervacije za 30. do 52. tjedan proizvele su više od 95% prihoda u sljedećoj godini.¹⁴³ Nadalje, PwC ne shvaća da se učinak smanjenog broja rezervacija, za koji Vijverberg pretpostavlja da će se nastaviti tijekom pet godina, odnosi i na prihod za tekuću i prihod za sljedeću godinu za rezervacije za 2020. godinu i nakon toga, tj. na ukupni prihod.
224. U stvari, u vlastitoj analizi pada ukupnih prihoda od rezervacija PwC nije dokazao da je njegov izračun nediskontiranog gubitka dobiti za razdoblje od 19. srpnja 2019. do 15. ožujka 2020. u iznosu od 934.526 EUR točan.
225. PwC započinje svoju procjenu uspoređujući stvarne ukupne prihode od rezervacija za 2017. (38.691.676 EUR), 2018. (37.752.494 EUR) i 2019. godinu (iznos ometanog prihoda) (33.013.987 EUR).¹⁴⁴ Na temelju linearnog trenda prikazanog ukupnim prihodima od rezervacija u 2017. i 2018. godinu, PwC procjenjuje da će neometan ukupni prihod od rezervacija u 2019. godini iznositi 36.453.312 EUR, što bi dovelo do gubitka od 3.349.325 EUR. Prema mišljenju Suda takav se gubitak mora u potpunosti pripisati razdoblju od 30. do 52. tjedna.¹⁴⁵ Nadalje, prema mišljenju Suda, PwC je napravio dvije pogreške u svojoj procjeni. Kao prvo, ako se želi ekstrapolirati učinak gubitka

¹⁴¹ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), t. 128.-147., 198.-200., i Prilog D.

¹⁴² Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 26.

¹⁴³ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 26. Za 2018. godinu 2,9% (427.431/14.488.882 x 100%) a za 2019. godinu 4,5% (630.865/14.159.826 x 100%).

¹⁴⁴ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 36. i dalje

¹⁴⁵ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 26., pokazuje da ukupni prihodi od rezervacija u 1.-29. tjednu za 2017. i 2018. godinu (odnosno 23.775.623 EUR ili 22.788.813 EUR) iznose 61,5%, odnosno 60,6% ukupnog prihoda tijekom tih godina. Da su, kako pretpostavlja PwC, ukupni prihodi od rezervacija tijekom 2019. bili 36.453.312 EUR, ukupni prihod u razdoblju od 1.-29. tjedna u 2019. godine iznosio bi najmanje (60%) 21.871.987 EUR. U stvari, ukupni prihod tijekom 1.-29. tjedna u 2019. bio je veći i iznosio je 22.679.503 EUR, pa stoga svaki gubitak tijekom čitave godine mora nastati u 30.-59. tjednu.

prihoda od 30. do 52. tjedna do 2020. godine i nakon toga, ne smije se, kao što je to učinio PwC, gubitak uzimati kao postotak očekivanog ukupnog prometa za čitavu 2019. godinu, nego kao postotak prometa sljedeće godine za razdoblje od 30. do 52. tjedna. U izračunu PwC-a, gubitak se pogrešno raspršuje tijekom čitave 2019. godine. Zbog toga, gubitak bi za potrebe izračuna gubitaka u 2020. godini i nadalje predstavljao 25,5% ukupnog prihoda, a ne 9,4%, umjesto 40% koje je Vijverberg upotrijebio u svom modelu.¹⁴⁶ Kao drugo, PwC primjenjuje postotak od 9,4% od 29. tjedna 2019. godine za razliku od 1. tjedna 2020. godine kako je to učinjeno u Vijverbergovom modelu.¹⁴⁷ To dovodi do umjetnog smanjenja stvarnog gubitka rezervacija za razdoblje od 30. do 52. tjedna 2019. godine, kako je PwC pretpostavio *u svrhu izračuna svog postotka za buduće gubitke koji će iznositi 3.349.325 EUR, a potom za izračun gubitka u tom razdoblju koji je smanjen na 1.267.829 EUR.*¹⁴⁸

226. U PwC-ovoj korekciji Vijverbergova pristupa procjeni smanjenja broja putnika dogodilo se slično odstupanje. Pad broja putnika od 2.432, kako je pretpostavio PwC, predstavlja smanjenje od 31,1% tijekom 30. do 52. tjedna 2019. godine.¹⁴⁹ Zbog toga, gubitak ne bi predstavljao, u svrhu izračuna gubitaka u 2020. godini i nadalje, 12,34% smanjenja u broju putnika, nego smanjenje od 31,1%, umjesto 37,37% koje je Vijverberg upotrijebio u svom modelu. Kao što nužno proizlazi iz ovih izračuna, PwC zaključuje da matematički impliciran porast cijene iznosi 3,32% umjesto Vijverbergovog pretpostavljenog smanjenja od 5%.¹⁵⁰
227. PwC (i društvo Brodosplit) nisu uspjeli uvjeriti Sud da je pristup koji je upotrijebio Vijverberg za izračun gubitka dobiti društva Star Clippers za razdoblje od 30. do 52. tjedna 2019. godine u bitnome netočan. Promjenom određenih pretpostavki, PwC je u mogućnosti doći do značajnog smanjenja gubitka dobiti za koju se potražuje naknada. Sud, međutim, nije uvjeren da su navedene promjene opravdane. Moguće su određene netočnosti ako se financijski podaci protegnu na 2 ½ mjeseca u 2020. godinu, no Sud nije uvjeren da bi takve točnosti mogle imati bitan učinak na gubitak dobiti za koji se potražuje odšteta. Isto se odnosi i na tvrdnju da bi gubitak dobiti trebao biti umanjen za iznos koji je društvo Star Clippers moralo vratiti svojim putnicima zbog otkazivanja kružnih putovanja nakon 15. ožujka 2020. godine.¹⁵¹ S obzirom na izostanak alternativnih izračuna od strane PwC-a (ili proračunske tablice PwC-ovog modela na temelju kojih bi Sud mogao napraviti alternativne izračune), Sud zaključuje, uzimajući u obzir razne neizvjesnosti na koje se PwC poziva u Vijverbergovom modelu, da iznos u dovoljnoj mjeri dokazanog gubitka dobiti koji je društvo Brodosplit dužno nadoknaditi društvu Star Clippers za razdoblje od 19. srpnja. 2019. do 15. ožujka 2020. iznosi 4 milijuna EUR.

Kamate

¹⁴⁶ Što predstavlja $3.439.325 \text{ EUR} / (3.439.325 + 10.068.041) = 0,2546 \times 100\%$.

¹⁴⁷ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 48.

¹⁴⁸ Što se odnosi na $9,4 / 25,5 \times 3.439.325$.

¹⁴⁹ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 49. i dalje, što predstavlja $2.432 / (2.432 + 5392) = 0,3108 \times 100\%$.

¹⁵⁰ Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), Prilog D, t. 56. i dalje

¹⁵¹ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 504.; Drugo izvješće PwC-a u protutužbi (Dokaz B-155), t. 195., i Prilog D, t. 81.

228. Društvo Star Clippers potražuje zakonske zatezne kamate na dosuđene iznose na temelju članka 1231.-7. francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 Francuskog monetarnog i financijskog zakonika počevši od 19. srpnja 2019. ili bilo kojeg drugog datuma koji Sud smatra prikladnim do datuma uplate punog iznosa. U skladu s člankom 1231.-7. francuskog Građanskog zakonika, zakonske zatezne kamate primjenjuju se od datuma donošenja arbitražnog pravorijeka, osim ako Sud odluči drugačije. Brodosplit tvrdi da ne postoje razlozi za odstupanje od općeg pravila, što znači da bi se kamate trebale obračunavati od datuma arbitražnog pravorijeka.¹⁵² Sud zaključuje da u okolnostima ovog predmeta, prema članku 1231.-7. francuskog Građanskog zakonika, kamate se moraju dodijeliti počevši od 8. svibnja 2020. godine, na datum kada je društvo Star Clippers podnijelo protutužbu u ovoj arbitraži.¹⁵³ Stoga će, u skladu sa zahtjevom, kamate biti dodijeljene od 8. svibnja 2020. godine.

Dodatak (e) Kontributivni nemar ili propust ublažavanja gubitaka?

229. Navedeni argument obrane temelji se na tvrdnji da je društvo Star Clippers trebalo izdati jamstvo. Navedeni argument obrane u načelu je već odbačen u t. 181. prethodno u tekstu. U ovom predmetu navedeno također ne prolazi jer je društvo Star Clippers navelo¹⁵⁴ da izdavanje jamstva u petak popodne ili čak kratkoročno nakon vikenda nije bilo moguće, što Brodosplit nije osporio ni na koji drugi način osim iznoseći neutemeljene navode.¹⁵⁵

Zaključak

230. Zaključno, potraživanja pod točkom (h) bit će dodijeljena u cijelosti za iznos od 1.096.245 EUR, a potraživanje pod točkom (i) bit će dodijeljeno u iznosu od 4.000.000 EUR, pritom će oba iznosa biti uvećana za zakonske zatezne kamate na temelju članka 1231.-7. francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 francuskog Monetarnog i financijskog zakonika od 8. svibnja 2020. godine.

XIV. Sudska zabrana na temelju članka 9.1. Ugovora o gradnji broda

231. Zatražena mjera glasi kako slijedi:

(j) Naložiti društvu Brodosplit da se suzdrži od:

- (i) iznošenja bilo kojih specifikacija, planova i radnih nacrt, tehničkih opisa, izračuna, rezultata ispitivanja i drugih podataka, informacija i dokumenata u pogledu projektiranja i gradnje Broda trećim stranama bez prethodne pisane suglasnosti društva Star Clippers, i*
- (ii) gradnje drugog broda za bilo koju drugu stranu osim društva Star Clippers na temelju nacrt, koje je dostavilo društvo Star Clippers;*

¹⁵² Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 507.

¹⁵³ Vidjeti, *npr.*, Cour de Cassation 18. siječnja 1989., 87.-18.081, Bilten 1989. I Br. 32, p. 21.

¹⁵⁴ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 574.

¹⁵⁵ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 509.

- (k) *Naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers plati neposredno naplativu kaznu od 25.000.000 EUR za svako potpuno ili djelomično neispunjenje naloga iz prethodne točke (j).*

232. Navedeni zahtjev temelji se na članku 9.1. Ugovora o gradnji broda, koji glasi kako slijedi:

ČLANAK 9.: Pravo vlasništva

(a) Opći planovi, specifikacije i radni nacrti

9.1 Ugovorne strane zadržavaju sva prava na specifikacije, planove i radne nacрте, tehničke opise, izračune, rezultate ispitivanja i druge podatke, informacije i dokumente koji se odnose na projektiranje i izgradnju broda u mjeri u kojoj je predmetna strana posjedovala navedena prava prije izvršenja ovog ugovora i u mjeri u kojoj je predmetna strana izradila spomenutu dokumentaciju, izračune itd., kao što je prethodno navedeno, u razdoblju do isporuke Broda.

Graditelj se stoga obvezuje da ih neće obznaniti trećim stranama, bez prethodne pisane suglasnosti Kupca.

Brodograditelj potvrđuje da sastavni dio projekta Broda čine informacije koje su poslovna tajna Kupca. Brodograditelj je suglasan da neće graditi brod ni za koga drugog osim za Kupca na temelju nacрта koje je dostavio Kupac.

Stajalište društva Star Clippers

233. Društvo Star Clippers tvrdi da je idejni projekt Broda predstavljen Brodosplitu tek nakon što je Brodosplit potpisao Ugovor o povjerljivosti podataka. Sukladno navedenom Ugovoru o povjerljivosti podataka, koji je i dalje na snazi i proizvodi pravne učinke, Brodosplit je suglasan da će „informacije bilo koje vrste koje mu je dostavilo društvo Star Clippers u svrhu radova koje je Izvođač dužan izvršiti u pogledu Projekta“ čuvati u tajnosti te se također obvezao da „neće upotrijebiti povjerljive podatke koje mu je dostavilo društvo Star Clippers u svrhu izgradnje bilo kojeg drugog broda za kružna putovanja“. ¹⁵⁶ U svrhu dodatnog osiguranja praktičnih znanja koja predstavljaju poslovnu tajnu, dodan je članak 9.1. Ugovora o gradnji broda, iz kojeg proizlazi da je Brodosplit ne smije: (i) otkrivati informacije ili dokumente koji se odnose na projektiranje i izgradnju Broda trećoj strani bez prethodne pismane suglasnosti društva Star Clippers; te (ii) graditi brodove ni za koga drugog osim za društvo Star Clippers na temelju nacрта koje je dostavilo društvo Star Clippers. ¹⁵⁷ Kao što je društvo Star Clippers jasno istaknulo u svom Odgovoru na repliku i Odgovoru na protutužbu, ono zahtijeva sudski nalog za izvršenje ugovornih obveza društva Brodosplit; ne pokušava ustanoviti bilo kakvu povredu svojih vlasničkih prava u ovoj arbitraži. ¹⁵⁸

¹⁵⁶ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 626. i Dokaz S-98.

¹⁵⁷ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 629., 631. -636., 646.

¹⁵⁸ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 639. – 645.

234. Prema stajalištu društva Star Clippers članak 9.1. Ugovora o gradnji broda ostao je na snazi nakon raskida Ugovora o gradnji broda. Ne postoje naznake da je namjera Stranaka bila da nakon raskida Ugovora o gradnji broda, Brodosplit ima pravo slobodno otkriti sve (povjerljive) informacije koje se odnose na projektiranje i izgradnju Broda, uključujući podatke koji se smatraju poslovnom tajnom društva Star Clippers. Jednako tako, ne postoje naznake da je namjera Stranaka bila da, nakon raskida Ugovora o gradnji broda, Brodosplitu bude dopušteno graditi brodove za treće strane na temelju nacrtu koje je dostavilo društvo Star Clippers.¹⁵⁹
235. Star Clippers tvrdi da ima dovoljan pravni interes za pravnu zaštitu koju potražuje. G. Debeljak, izvršni direktor Brodosplita, lansirao je vlastitu liniju brodova za kružna putovanja *Tradewind Voyages*, koja je počela nuditi kružna putovanja sa Brodom početkom 2021. godine te namjerava u sljedećih nekoliko godina proširiti svoju flotu s nekoliko sestrinskih brodova. Štoviše, teza društva Brodosplit da ga članak 9.1. ne obvezuje zbog raskida Ugovora o gradnji broda ili da projektna dokumentacija društva Star Clippers nije prikladna za upotrebu za potrebe novih brodograđevnih projekata temelj je za legitimni interes za pravnom zaštitom koja se potražuje.¹⁶⁰
236. Društvo Star Clippers tvrdi da podčinjavanje pridržavanja ugovornih obveza kazni po nalogu suda nije istovjetno dogovoru između stranaka. U stvari radi se o uobičajenom i potpuno legitimnom sredstvu poticanja pridržavanja ugovornih obveza, te se u ovom predmetu radi o prikladnom i nužnom poticaju. Što se tiče iznosa kazne, društvo Star Clippers tvrdi da je visoki iznos kazne potreban kako bi se uklonio bilo kakav financijski motiv Brodosplita da upotrijebi ili dijeli povjerljive podatke društva Star Clippers, uzimajući u obzir da projektna dokumentacija predstavlja značajnu vrijednost za društvo Star Clippers.¹⁶¹

Stajalište društva Brodosplit

237. Brodosplit navodi da članak 9.1. Ugovora o gradnji broda ne daje neograničena vlasnička prava društvu Star Clippers na specifikacije, planove, nacрте itd. koji se odnose na projektiranje i izgradnju Broda. Iz izričite formulacije teksta članka 9.1. očito je da su prava društva Star Clippers, koja su zaštićena spomenutom odredbom, ograničena na vlastite specifikacije, planove i radne nacрте, tehničke opise itd. društva Star Clippers. Štoviše, društvo Star Clippers dostavilo je društvu Brodosplit nepotpune i zastarjele projektne nacрте. Članak 9.1. Ugovora o gradnji broda izrijekom ograničava obveze Brodosplita u odnosu na definirani pojam „Brod“, tj. putnički jedrenjak sa specifikacijama i glavnim karakteristikama koje su opisane u članku 1. Ugovora. Zabrana gradnje drugog broda „na temelju nacrtu koje je dostavio Kupac“ samo daje do znanja da Brodosplit ne smije upotrijebiti nijedan projektni dokument koji je dostavilo društvo Star Clippers za potrebe izgradnje drugog broda. Upotreba nacrtu koje je dostavilo društvo Star Clippers u bilo kojem novom brodograđevnom projektu, zapravo bi bilo nemoguće, jer su navedeni nacрти nepotpuni, zastarjeli i nisu u skladu s trenutno važećim pravilima i propisima.¹⁶²

¹⁵⁹ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 637.

¹⁶⁰ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 628. – 630.

¹⁶¹ Odgovor na repliku i odgovor na protutužbu (Star Clippers), t. 647. – 650.

¹⁶² Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 908., 918.; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 536. – 551.

238. Prema stajalištu Brodosplita, bez ikakvih naznaka da bi obveze sadržane u članku 9.1. Ugovora o gradnji broda ostale na snazi nakon raskida Ugovora o gradnji broda – što Ugovor o gradnji broda ne predviđa – nameće se zaključak da obveze iz članka 9.1. više nisu na snazi zbog raskida Ugovora o gradnji broda.¹⁶³ U stvari, članak 18.2. Ugovora o gradnji broda, koji predviđa da se Stranke oslobađaju svih obveza u slučaju da Ugovor o gradnji broda ne stupi na snagu, ukazuje na suprotno.¹⁶⁴
239. Nadalje, budući da nema razloga vjerovati ni sumnjati da bi društvo Brodosplit postupilo protivno članku 9.1. Ugovora o gradnji broda, društvo Star Clippers nema dovoljan legitimni interes za protutužbu.¹⁶⁵ Samo postojanje ugovorne obveze samo je po sebi nedovoljno; potreban je dodatni razlog za podizanje tužbe. Brodosplit tvrdi da društvo Star Clippers ne pruža nikakvu razumnu osnovu na temelju koje je moguće pretpostaviti da je on počeo gradnju sestrinskog broda predmetnog Broda ili pak novog broda na temelju nacrtu ili projekta društva Star Clippers. Također, nema razloga pretpostaviti da Brodosplit gradi ili planira izgraditi sestrinski brod za treću stranu.¹⁶⁶
240. Naposljetku, Brodosplit tvrdi da je neprihvatljivo izricanje kazne koju Ugovor o gradnji broda ne predviđa u skladu s namjerama i sporazumom stranaka. Štoviše, Brodosplit bi se dobrovoljno pridržavao navedenog te je tražena kazna pretjerana, nerazmjerna i neutemeljena.¹⁶⁷
241. Zbog navedenih razloga, protutužbene zahtjeve društva Star Clippers pod točkama (j) i (k) potrebno je u cijelosti odbiti.

Obrazloženje i odluka Suda

242. Stajališta stranaka o pravom značenju članka 9.1. Ugovora o gradnji broda znatno se razlikuju. Prema stajalištu društva Star Clippers isti od društva Brodosplit zahtijeva da ne otkriva informacije ni dokumente koji se odnose na projektiranje i izgradnju Broda trećim stranama bez prethodne pisane suglasnosti društva Star Clippers i da se suzdrži od gradnje broda za ikoga drugoga osim za društvo Star Clippers na temelju nacrtu koje je dostavilo društvo Star Clippers. Brodosplit navodi da je njegova obveza čuvanja povjerljivih informacija ograničena na poslovne tajne društva Star Clippers te da je sporazum oko zabrane izgradnje ograničen na Brod, tj. na putnički jedrenjak sa specifikacijama i glavnim karakteristikama koje su opisane u članku 1. Ugovora o gradnji broda.
243. Sud će se stoga prvo pozabaviti poviješću sastavljanja i tumačenjem članka 9.1. Ugovora o gradnji broda, nakon čega će uslijediti analiza je li navedena odredba ostala na snazi nakon raskida Ugovora o gradnji broda. Nakon toga raspravljat će o nedostatku legitimnog interesa na koji se poziva Brodosplit i prigovorima Brodosplita na kaznu koja se potražuje.

¹⁶³ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 914.

¹⁶⁴ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 526.

¹⁶⁵ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 916.

¹⁶⁶ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 919. -921.; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 529. – 534.

¹⁶⁷ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 930., -934.; Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 552. – 559.

Povijest nacrtu Ugovora o gradnji broda

244. Prvi nacrt Ugovora o gradnji broda društva Star Clippers člankom 7. (Imovina) propisivao je sljedeće u vezi s Općim planovima, specifikacijama i radnim nacrtima:¹⁶⁸

7.1 *Kupac zadržava sva prava na specifikacije, planove i radne nacрте, tehničke opise, izračune, rezultate ispitivanja i ostale podatke, informacije i dokumente koji se odnose na projektiranje i izgradnju Broda. Graditelj se stoga obvezuje da ih neće obznaniti trećim stranama bez prethodne pisane suglasnosti Kupca. Graditelj potvrđuje da je riječ o zaštićenom intelektualnom vlasništvu Kupca koje je sastavni dio projekta Broda. Graditelj je suglasan da neće izgraditi drugi sličan Brod za koga drugog osim za Kupca.*

245. Društvo Brodosplit je 20. rujna 2014. poslalo drugi nacrt Ugovora o gradnji broda u obliku prijedloga izmjena i dopuna.¹⁶⁹ Članak 7.1. (ponovno numeriran kao članak 9.1.) izmijenjen je kako slijedi:¹⁷⁰

9.1. ~~*Kupac Svaka Ugovorna strana zadržava sva prava na specifikacije, planove i radne nacрте, tehničke opise, izračune, rezultate ispitivanja i druge podatke, informacije i dokumente vezane za projektiranje i izgradnju Broda- u iznosu u kojem je predmetna Ugovorna strana posjedovala takva prava prije izvršenja ovog Ugovora i u iznosu u kojem je predmetna Ugovorna strana izradila navedenu dokumentaciju, izračune itd., kao što je prethodno izneseno, u roku do isporuke Broda. Graditelj se stoga obvezuje da navedeno neće obznaniti trećim stranama, bez prethodne pisane suglasnosti Kupca. Graditelj potvrđuje da je riječ o zaštićenom intelektualnom vlasništvu Kupca koje je sastavni dio projekta Broda. Graditelj je suglasan da neće na osnovu nacрта Kupca izgraditi drugi Brod za koga drugog osim za Kupca.*~~

Očitovanje društva Brodosplit na predložene izmjene bilo je kako slijedi: „Graditelj predlaže pravednu podjelu imovine u smislu da svaka strana posjeduje ono što donese i/ili stvori u projektu.“

246. U konačnoj verziji Ugovora o gradnji broda na koju su Stranke pristale, dogovorena je prva rečenica članka 7.1. onako kako ju je predložilo društvo Brodosplit, ali su druga i treća rečenica ponovno uvrštene.

¹⁶⁸ Dokazi B-115 i S-86.

¹⁶⁹ Dokaz S-087.

¹⁷⁰ Brisanja su prikazana precrtano, a dodatci podcrtano.

Tumačenje članka 9.1.

247. U zapisniku Sud nije utvrdio nijedan konačan dokaz o zajedničkoj subjektivnoj namjeri Stranaka vezane za članak 9.1. u pregovorima koji su doveli do sklapanja Ugovora o gradnji broda, a takva zajednička namjera isto se tako ne može razabrati iz podnesaka Stranki. Stoga je na Sudu da procijeni značenje i područje primjene odredbe. Što se tiče standarda koji se primjenjuje, Sud se poziva na prethodno navedene t. 129-130.
248. Prvi nacrt članka 9.1. Ugovora o gradnji broda predviđao je sustav kojim će društvo Star Clippers zadržati sve podatke, informacije i dokumente koji se odnose na projektiranje i izradu Broda. Društvo Brodosplit ih stoga ne smije obznaniiti trećim stranama bez prethodne pisane suglasnosti društva Star Clippers. S obzirom da je potvrdilo kako je zaštićeno intelektualno vlasništvo društva Star Clippers sastavni dio projekta Broda, društvo Brodosplit nije smjelo izgraditi još jedan sličan Brod ni za koga drugog osim za Kupca.
249. Sud ističe da postoji neusklađenost između teksta članka 7.1. u dokumentu koji obje Stranke smatraju prvim nacrtom kakvog je podnijelo društvo Star Clippers¹⁷¹ i teksta članka 7.1. prije nego što ga je društvo Brodosplit revidiralo u svom prijedlogu izmjena i dopuna od 19. rujna 2014. (što je prema društvu Star Clippers prijedlog izmjena i dopuna prvog nacrta).¹⁷² Posljednja rečenica prvog nacrta glasi „*Graditelj je suglasan da neće izgraditi drugi sličan Brod za koga drugog osim za Kupca*“, dok posljednja rečenica (koju je društvo Brodosplit izbrisalo u svom prijedlogu izmjena i dopuna) glasi „*Graditelj je suglasan da neće na osnovu nacrta Kupca izgraditi drugi Brod za koga drugog osim za Kupca*“. Stranke nisu razjasnile značenje niti pozadinu izmjene iz „*drugi sličan Brod*“ u „*na osnovu nacrta Kupca ... drugi Brod*“.
250. U svom prijedlogu izmjena i dopuna društvo Brodosplit uvelo je podjelu imovinskih prava u smislu da će svaka Stranka posjedovati ono što donese i/ili stvori u projektu, te je predložilo brisanje svoje obveze o tajnosti podataka i obveze da ne izgradi drugi Brod. Iz Ugovora o gradnji broda zaključenog između Stranaka proizlazi da je društvo Star Clippers prihvatilo podjelu imovinskih prava, ali nije prihvatilo brisanje obveza društva Brodosplit o tajnosti podataka i neizgradnji, a društvo Brodosplit prihvatilo je ponovno uvođenje istog teksta o obvezi o povjerljivosti podataka i obvezi da se ne izgradi drugi Brod.
251. Stranke su suglasne da u skladu s člankom 9.1. Ugovora o gradnji broda društvo Brodosplit ne smije graditi drugi Brod ni za koga drugog osim za društvo Star Clippers na osnovu nacrta koji je dostavilo društvo Star Clippers, ali nisu suglasne odnosi li se to, kako tvrdi društvo Star Clippers, općenito na zabranu izgradnje bilo kakvog broda na temelju nacrta koje je osiguralo društvo Star Clippers i uključuje li to, kako tvrdi društvo Brodosplit, da društvo Brodosplit ne smije koristiti bilo koji od projektnih dokumenata koje je osiguralo društvo Star Clippers za izgradnju drugog broda.

¹⁷¹ Dokaz B-155 kako se navodi u Odgovoru i očitovanju na protutužbu (Brodosplit), t. 75, i Dokaz S-86 kako se navodi u Odgovoru na repliku i Odgovoru na protutužbu (Star Clippers), t. 57.

¹⁷² Dokaz S-27 kako se navodi u Odgovoru i očitovanju na protutužbu (Brodosplit), t. 77 i Dokaz S- 87 kako se navodi u Odgovoru na repliku i Odgovoru na protutužbu (Star Clippers), t. 58.

252. Sud smatra da tamo gdje se u prvom nacrtu Ugovora o gradnji broda izraz „*neće izgraditi drugi sličan Brod*“ opravdano mogao tumačiti da se ne smije graditi drugi brod sličan Brodu, navedeno šire značenje, bez daljnjeg obrazloženja, koje društvo Star Clippers nije dalo, ne može se protumačiti iz izraza „*na osnovu nacrtu Kupca ... neće izrađivati drugi Brod*“. Navedenu je formulaciju prema mišljenju Suda, društvo Brodosplit nedvojbeno moglo razumno protumačiti, pa se stoga mora tumačiti kako društvo Brodosplit - prema definiciji u prvoj uvodnoj izjavi Ugovora o gradnji broda - nije smjelo graditi Putnički jedrenjak sa specifikacijama i glavnim karakteristikama kako su opisane u članku 1. Ugovora o gradnji broda na osnovu nacrtu kojega je osiguralo društvo Star Clippers.
253. Ugovorena obveza o negradnji ne zabranjuje društvu Brodosplit izgradnju broda, sve dok se takav Brod ne temelji na nacrtima koje je pružilo društvo Star Clippers. Sud se ne slaže s društvom Brodosplit da bi to podrazumijevalo da društvo Brodosplit ne smije koristiti samo preliminarne projektne nacрте koje je dostavilo društvo Star Clippers. Prvo, društvo Star Clippers isto je tako isporučilo i detaljne projektne nacрте za jarbole i oputu. Drugo, svođenje ugovorene zabrane na zabranu korištenja preliminarних projektних nacrtа društva Star Clippers lišava klauzulu svakog značenja jer je Brod zapravo izgrađen koristeći osnovni projekt i detaljne projektne nacрте koje je društvo Brodosplit izradilo na osnovu preliminarних projektних nacrtа koje je dostavilo društvo Star Clippers, a ne koristeći same navedene preliminarne projektne nacрте. U prvom nacrtu, gdje je društvo Star Clippers zadržalo sva prava na podatke, informacije i dokumente vezane za projektiranje i izradu Broda, društvo Brodosplit potvrdilo je kako je zaštićeno intelektualno vlasništvo društva Star Clippers sastavni dio projekta Broda i obvezuje se da neće izgraditi drugi sličan Brod za treću stranu. Jezik revidirane verzije prvog nacrtа sugerira da je prilično apsolutna zabrana gradnje sličnog broda bila donekle opuštena jer je društvu Brodosplit bilo dopušteno graditi brod sve dok se ne temelji na nacrtima koje je dostavilo društvo Star Clippers (što je prema prethodnoj rečenici sastavni dio projekta Broda, čiji projekt pripada društvu Star Clippers prema prvoj rečenici klauzule). Prema mišljenju Suda navedeno bi popuštanje omogućilo društvu Brodosplit da gradi slične brodove, ali na osnovu potpuno novog projekta. Kad je društvo Brodosplit pristalo na ponovno uvođenje navedene dvije posljednje rečenice u članak 9.1. bez ikakvih izmjena i dopuna nakon uvođenja podjele vlasništva nad podacima, informacijama i dokumentima koji se odnose na projektiranje i izradu Broda, moralo je razumno shvatiti da ne može vlastite projektne nacрте koristiti za izgradnju drugog Broda, budući da se ti nacrti uglavnom temelje na nacrtima koje je dostavilo društvo Star Clippers te da bi društvo Star Clippers upravo na taj način tumačilo odredbu. Da je društvo Brodosplit htjelo svesti područje primjene obveze o negradnji u posljednje dvije rečenice na korištenje nacrtа koje je dostavilo društvo Star Clippers, trebalo je predložiti pojašnjenje u tom smislu. U zapisniku nema dokaza da je to i učinilo.
254. Prema mišljenju Suda slična razmatranja primjenjuju se na obvezu o povjerljivosti podataka društva Brodosplit. U prvom nacrtu Ugovora o gradnji broda obveza o povjerljivosti podataka društva Brodosplit nužna je posljedica vlasništva društva Star Clippers nad podacima, informacijama i dokumentima koji se odnose na projektiranje i izgradnju Broda. Društvo Brodosplit stoga se obvezalo da „*ih*“, tj. sve podatke, informacije i dokumente koji se odnose na projektiranje i izgradnju Broda, neće obznaniti trećim stranama. Kad je društvo Brodosplit pristalo na ponovno uvođenje druge rečenice u članak 9.1. bez ikakvih izmjena i dopuna nakon uvođenja podjele vlasništva

nad podacima, informacijama i dokumentima koji se odnose na projektiranje i izgradnju Broda, moralo je razumno protumačiti da se „ih“ koje se obvezalo da neće obznaniti trećim stranama i dalje odnosi na sve podatke, informacije i dokumente koji se tiču projektiranja i izgradnje Broda te da bi društvo Star Clippers upravo na taj način tumačilo odredbu. Po mišljenju Suda navedena pretpostavka nije opovrgnuta ponovljenim uvrštavanjem riječi „stoga“, isto tako jer u sljedećoj rečenici društvo Brodosplit izričito potvrđuje da zaštićeno intelektualno vlasništvo društva Star Clippers čini sastavni dio projekta Broda koji je velikim dijelom (osnovnim i izvedbenim projektom) trebalo izvoditi društvo Brodosplit pa je time postalo i vlasništvo društva Brodosplit. Društvo Star Clippers je stoga imalo jasan interes u pogledu kontroliranja povjerljivosti projekta Broda. Opet, da je društvo Brodosplit htjelo ograničiti područje primjene svoje obveze o povjerljivosti podataka na prava koja zadržava društvo Star Clippers, trebalo je u tu svrhu predložiti pojašnjenje. U zapisniku nema dokaza da je to i učinilo.

255. Ukratko, u skladu s člankom 9.1. Ugovora o gradnji broda, društvo Brodosplit se obvezuje da:
- (a) neće trećim stranama obznaniti specifikacije, planove i radne nacрте, tehničke opise, izračune, rezultate ispitivanja i druge podatke, informacije i dokumente vezane za projektiranje i izgradnju Broda, bez prethodne pisane suglasnosti društva Star Clippers; i
 - (b) neće graditi drugi Putnički jedrenjak na temelju specifikacija i glavnih karakteristika opisanih u članku 1. Ugovora o gradnji broda ni za koga drugoga osim za društvo Star Clippers i to na osnovu nacрта koje je dostavilo društvo Star Clippers.
256. Sud ističe kako društvo Star Clippers u zahtjevu za mjeru (j)(i) traži nalog da se društvo Brodosplit suzdrži od *obznanjivanja* podataka, informacija i dokumenata koji se odnose na projektiranje i izgradnju Broda trećim stranama. Društvo Star Clippers nije pružilo nikakvo objašnjenje za navedeno odstupanje od teksta ugovora te će Sud stoga razmotriti zahtjev za mjeru društva Star Clippers na temelju teksta Ugovora o gradnji broda.
257. Sljedeće je pitanje ostaju li obveze društva Brodosplit sukladno članku 9.1. Ugovora o gradnji broda na snazi i nakon raskida Ugovora o gradnji broda.

Članak 9.1. i raskid Ugovora o gradnji broda

258. Sud – tumačeći Ugovor o gradnji broda, u kojem se o tome ne govori – slijedi tvrdnju društva Star Clippers da obveze ostaju na snazi i nakon raskida ugovora. Priroda obveza upućuje u tom smjeru. Ne postoje naznake da su Stranke htjele da društvo Brodosplit nakon raskida Ugovora o gradnji broda slobodno i nesmetano otkriva sve (povjerljive) informacije u vezi s projektiranjem i izgradnjom Broda. Isto tako, ne postoje naznake da su Stranke htjele da društvu Brodosplit nakon raskida Ugovora o gradnji broda bude dopušteno graditi brodove za treće strane na temelju nacрта kojeg je dostavilo društvo Star Clippers.

259. Još jedna naznaka to potvrđuje. Stranke su 1. travnja 2014. sklopile Ugovor o povjerljivosti u vezi „povjerljivih podataka“ što podrazumijeva „podatke bilo koje vrste koje društvo Star Clippers otkriva za potrebe radova koje društvo [Brodosplit] izvodi u vezi Projekta“.¹⁷³ U ovome se Ugovoru, koji je naknadno zamijenjen člankom 9.1. Ugovora o gradnji broda,¹⁷⁴ navodi (članak III.) kako se društvo Brodosplit obvezuje da neće koristiti nikakve povjerljive podatke koje je dostavilo društvo Star Clippers u svrhu izgradnje bilo kakvog drugog putničkog jedrenjaka te (članak IV.) da će obveze navedene u Ugovoru biti na snazi deset godina od potpisivanja istog. Time je vjerojatno da su Stranke htjele da predmetne obveze iz članka 9.1. ostanu na snazi nakon prestanka Ugovora o gradnji broda.
260. Sud smatra neuvjerljivom argumentaciju društva Brodosplit da je daljnja primjena članka 9.1. u slučaju raskida Ugovora neopravdana, jer u protivnom društvo Brodosplit ne bi primilo nikakvu naknadu za ograničenje izgradnje novih brodova za druge stranke. Kako društvo Star Clippers s pravom ističe, da odredba nije usvojena, društvo Brodosplit bi smjelo koristiti zaštićeno znanje i iskustvo društva Star Clippers za izgradnju brodova bez ikakve naknade. Sud isto tako smatra neuvjerljivim pozivanje društva Brodosplit na članak 18.2. Ugovora o gradnji broda. Time što Ugovor postaje ništavan ako prethodne pretpostavke nisu ispunjene, i ako su time Stranke oslobođene svih obveza, nema nikakvog utjecaja na interes društva Star Clippers da zaštiti svoje intelektualno vlasništvo nakon što je društvu Brodosplit dozvolilo pristup istome sukladno Ugovoru o gradnji broda koji je stupio na snagu.
261. Prema tome, Sud drži da obveze društva Brodosplit prema članku 9.1. Ugovora o gradnji broda ostaju na snazi i nakon raskida Ugovora o gradnji broda.

Legitimni interes

262. Što se tiče zahtjeva da društvo Star Clippers mora imati legitimni interes u pogledu svojih zahtjeva u vezi s člankom 9.1. Ugovora o gradnji broda, Sud smatra neuvjerljivom argumentaciju obrane društva Brodosplit da tvrdnja društva Star Clippers predstavlja puku potvrdu sadržaja članka 9.1. Ugovora o gradnji broda i da nema potrebe za takvom potvrdom s obzirom na to da je društvo Brodosplit uvijek ispunjavalo i uvijek će ispunjavati navedenu odredbu.
263. Društvo Brodosplit zamjera društvu Star Clippers da nisu argumentirali razlog zašto vjeruju da će društvo Brodosplit prekršiti svoje obveze iz članka 9.1. Ugovora o gradnji broda, pri čemu društvo Brodosplit vlastitu argumentaciju istovremeno svodi na puko poricanje bez davanja podataka o svojim postupcima i namjerama. Nije poreklo da je položilo kobilicu za sličan novi brod. Nije poreklo da je g. Debeljak pokrenuo vlastitu agenciju za krstarenje Tradewind Voyages kako bi upravljao Brodom. I sama agencija Tradewind Voyages najavila je da u svojoj knjizi narudžbi ima tri slična broda.¹⁷⁵ Štoviše, društvo Brodosplit zagovara uže tumačenje svojih obveza o povjerljivosti i negradnji od stajališta društva Star Clippers (i tumačenja Suda iznad).

¹⁷³ Dokaz S-98.

¹⁷⁴ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 540.

¹⁷⁵ Dokaz S-104.

264. S obzirom na navedene okolnosti, Sud smatra da društvo Star Clippers u dovoljnoj mjeri ima interes u svojim tužbenim zahtjevima u vezi s člankom 9.1. Ugovora o gradnji broda.

Kazna

265. Sud ne prihvaća argument društva Brodosplit da je izricanje kazne za slučaj neizvršavanja ugovorne obveze neopravdano jer bi to predstavljalo odstupanje od Ugovora o gradnji broda. Člankom 1056. NZPP-a ovlast sudova iz članka 611.a istog zakona za izricanje kazne zbog nepridržavanja obveza daje se arbitražnim sudovima. Riječ je o dopunskom nalogu da se izvrši pritisak na dužnika da se pridržava naloga izrečenog pravorijekom arbitražnog suda. Sud utvrđuje da su u datim okolnostima i s obzirom na interese društva Star Clippers, te uzimajući u obzir jamstvo društva Brodosplit o dobrovoljnom pridržavanju, kazne koje je zatražilo društvo Star Clippers razumne.

Zaključak

266. Sud nalaže sljedeće mjere u vezi s člankom 9.1. Ugovora o gradnji broda:

Sud:

- (j) *nalaže društvu Brodosplit da se suzdrži od:*
 - (i) *obznanjivanja bilo kojih specifikacija, planova i radnih nacrti, tehničkih opisa, izračuna, rezultata ispitivanja i drugih podataka, informacija i dokumenata u pogledu projektiranja i gradnje Broda trećim stranama bez prethodne pisane suglasnosti društva Star Clippers; i*
 - (ii) *gradnje drugog Putničkog jedrenjaka na temelju specifikacija i glavnih karakteristika opisanih u članku 1. Ugovora o gradnji broda za nekog drugoga osim za društvo Star Clippers i to na osnovu nacrti koje je dostavilo društvo Star Clippers;*
- (k) *nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers neposredno naplativu kaznu u iznosu od 25.000.000 EUR za svako potpuno ili djelomično neispunjenje naloga navedenog podiz prethodne točke (j).*

xv. Uvjetni tužbeni zahtjev za naknadu materijala i opreme Kupca

267. Zatražena mjera glasi kako slijedi:

- (l) *U slučaju da Sud odbaci mjere koje je zatražilo društvo Star Clippers pod (b), naložiti društvu Brodosplit da plati 7.846.338 EUR uvećano za zakonske kamate na temelju članka 6:119 DCC-a od 25. lipnja 2019. ili bilo kojeg drugog datuma koji sud smatra prikladnim sve do datuma pune isplate.*

268. Zahtjev za mjeru društva Star Clippers temelji se na šesnaest točaka tužbenog zahtjeva navedenih u t. 381. njihovog Odgovora na tužbu i Protutužbu. Od toga brojevi 3-14 pripadaju 2. skupini Materijala i opreme Kupca, koja prema članku 8.1. nije uključena u Ugovornu cijenu. Društvo Brodosplit priznaje da mora platiti predmete, iako ne prihvaća iznose određenog broja tih predmeta.¹⁷⁶ To će se raspraviti u t. 272 u nastavku.
269. Točke 1, 2, 15 i 16 odnose se na (1) troškove projektiranja, (2) radne nacрте, (15) upravljanje projektom i nadzor nad projektom na licu mjesta i (16) troškove servisera tijekom pokretanja, pokusa i ispitivanja, i s obzirom na navedeno Sud odlučuje na sljedeći način:

	Opis	Troškovi u EUR potraživani	Troškovi u EUR dodijeljeni
1.	Troškovi projekta	558.361	0
2.	Radni nacрти za jarbole i oputu	205.470	0
15.	Upravljanje projektom na licu mjesta	1.187.000	0
16.	Troškovi servisera tijekom pokretanja, pokusa i ispitivanja,	41.560	0
	UKUPNO	1.992.391	0

270. Za nadoknadu navedenih troškova, koja nije predviđena ugovorom ukoliko prelaze ograničenja 1. skupine Materijala i opreme Kupca (za koju je društvo Brodosplit bilo obvezno platiti 7 milijuna EUR u četiri obroka¹⁷⁷), društvo Star Clippers oslanja se na članke 6:272 DCC-a (vrijednost činidba koje nisu dospjele) i 6:211 DCC-a (neopravdano bogaćenje). Društvo Brodosplit osporava obvezu plaćanja naknade društvu Star Clippers prema navedenim točkama tužbenog zahtjeva.
271. Sud prihvaća navedenu obranu. Ugovor o gradnji broda složeni je ugovor sklopljen između komercijalnih stranki podjednake ekonomske težine i stručnosti, uz pomoć stručnog pravnog savjetnika. Ugovor sadrži preciznu raspodjelu troškova koje snose odgovarajuće Stranke u vezi s Materijalom i opremom Kupca. Sadrži i detaljna pravila o osnovama za raskid i financijskim posljedicama raskida. Troškovi koje društvo Star Clippers potražuje prema točkama 1, 2, 15 i 16 nisu od vrste ili prirode koji bi zahtijevali poseban tretman na temelju (neobvezujućih) zakonskih odredbi koje bi dovele do izmjene ugovornih propisa između Stranaka.
272. Sud će sada ukratko raspraviti o ostalim točkama tužbenog zahtjeva na temelju priloga u t. 669. Odgovora na repliku i Očitovanje na protutužbu društva Star Clippers, u odnosu na koje Sud donosi sljedeću odluku:

¹⁷⁶ Odgovor i očitovanje na protutužbu, t. 942.

¹⁷⁷ Članak 8.1. Ugovora o gradnji broda.

	Opis	Troškovi u EUR potraživani	Troškovi u EUR dodijeljeni
3.	Izgradnja jarbola, križeva i oputa od strane BSO	3.421.984	3.421.984
4.	Nepomična i pomična oputa priprema i montaža, ostala oprema i radovi od strane Choreń	1.197.373	1.197.373
5.	Vitla za podizanje, vitla za spuštanje i kontrolne kutije	247.153	247.153
6.	Jedra, sustav upravljanja jedrima, hidraulični sustav jedara	450.884	450.884
7.	Dekoratívna umjetnička djela, slike, umjetnički komadi	21.865	21.865
8.	Četiri sportska čamca	378.017	378.017
9.	Ulja za podmazivanje	83.573	2.600
10.	Četiri splavi za spašavanje, jedna splav za vježbanje i četiri kolijevke	22.572	22.572
11.	Mreža za kosnik (uključujući prijevoz)	5.800	5.800
12.	Sustav LRIT i SASS	1.816	1.816
13.	Oprema za deterdžent i doziranje	17.285	17.285
14.	Pumpe za doziranje EVA	5.625	5.625
	UKUPNO	5.853.947	5.772.974

Pod 3.

Prema društvu Brodosplit¹⁷⁸ društvo Star Clippers priznaje da zapravo nije pretrpjelo troškove u iznosu od

3.421.984 EUR jer i dalje duguje iznos od 1.000.000 EUR društvu BSO sukladno Ugovoru o nabavi. Do danas, društvo Star Clippers je - prema vlastitoj tvrdnji pretrpjelo samo troškove u iznosu od

2.421.984 EUR. Društvo Star Clippers, međutim, najavljuje da će društvu BSO platiti preostalu ratu od 1.000.000 EUR sukladno Ugovoru o nabavi ako Sud u ovom arbitražnom postupku utvrdi da je društvo Brodosplit pravovaljano raskinulo Ugovor o gradnji broda. S obzirom na to, društvo Brodosplit je suglasno s izračunom društva Star Clippersa za ovu točku. Nije bilo daljnje rasprave o navedenoj točki. Sud pretpostavlja da će društvo Star Clippers isto tako platiti nepodmirenu ratu od 1.000.000 EUR društvu BSO u slučaju (utvrđenom ovom Presudom) da je društvo Star Clippers pravovaljano raskinulo Ugovor o gradnji broda. Dosuđuje se potraživanje za navedeni iznos.

Pod 4.

Tvrdnje društva Star Clippers¹⁷⁹ Sud smatra uvjerljivima (umjesto reakcija društva Brodosplit¹⁸⁰). Dosuđuje se potraživanje za navedeni iznos.

¹⁷⁸ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodospli), t. 969.

¹⁷⁹ Odgovor na repliku i Očitovanje na protutužbu (Star Clippers), t. 681 i dalje

¹⁸⁰ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 602 i dalje

Pod 5.

Nije bilo rasprave o navedenoj točki. Dosuđuje se potraživanje za navedeni iznos.

Pod 6.

Tvrdnje društva Star Clippers¹⁸¹ društvo Brodosplit nije u dovoljnoj mjeri osporilo, a njihova bi procjena dovela do iznosa od 368.879 EUR.¹⁸² Dosuđuje se potraživanje za navedeni iznos.

Pod 7.

Navedeni iznos nije sporan među Strankama. Dosuđuje se potraživanje za navedeni iznos.

Pod 8.

Nije bilo rasprave o navedenoj točki. Dosuđuje se potraživanje za navedeni iznos.

Pod 9.

Predmetno će se potraživanje dosuditi samo u iznosu od 2.600 EUR, na temelju prepiske elektroničke pošte na koju se poziva društvo Brodosplit.¹⁸³ Sud protuargument društva Star Clippers¹⁸⁴ smatra neuvjerljivim.

Pod 10.

Sud razumije da je društvo Star Clippers unajmilo splavi za spašavanje kao zamjenu za jeftinije kineske splavi za spašavanje koje je društvo Brodosplit htjelo isporučiti. Društvo Brodosplit tvrdi da će vratiti opremu dobavljaču Servitec, zbog čega društvo Star Clippers ne bi imalo troškova u odnosu na navedne predmete.¹⁸⁵ Budući da društvo Brodosplit nije izjavilo da splavi za spašavanje nisu montirane na Brodu i društvo Brodosplit nije objasnilo kako namjerava vratiti predmete kojih nije zakonski vlasnik niti kako namjerava osigurati da zakonski vlasnik broda predmete vrati, društvo Star Clippers morat će nadoknaditi društvu Servitec vrijednost tih predmeta. Budući da društvo Brodosplit nije osporilo dodijeljenu vrijednost od 22.572 EUR, navedeni će iznos biti dosuđen.

Pod 11.

Nije bilo rasprave o navedenoj točki. Dosuđuje se potraživanje za navedeni iznos.

Pod 12.

Zakašnjeli prigovor društva Brodosplit u Odgovoru na repliku na protutužbu, t. 614, da se na temelju primjenjivog tečaja iznos potraživanja treba smanjiti s 1.816 EUR na 1.478 EUR, odbija se. Stvarni tečaj primjenjiv na plaćanja društva Star Clipper izražen u GBP nije

¹⁸¹ Odgovor na repliku i Očitovanje na protutužbu (Star Clippers), t. 684 i dalje
¹⁸² Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 974 i dalje
¹⁸³ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 977.
¹⁸⁴ Odgovor na repliku i Očitovanje na protutužbu (Star Clippers), t. 691.
¹⁸⁵ Odgovor na repliku i Očitovanje na protutužbu (Star Clippers), t. 613.

nužno jednak deviznom tečaju GBP/EUR Europske središnje banke na dan 16. ožujka 2018., kako je pretpostavilo društvo PwC.¹⁸⁶ Stoga će se traženi iznos dosuditi.

Pod 13.

Društvo Brodosplit priznaje da je njihova obrana u Odgovoru i očitovanju na protutužbu bila netočna.¹⁸⁷ Zakašnjela nova obrana u Odgovoru na repliku na protutužbu, t. 616.- 617., da su troškovi ograničeni na 7.258 EUR, nije uspjelo uvjeriti Sud u svjetlu faktura koje je društvo Star Clippers podnijelo u prilog svom tužbenom zahtjevu. Dosuđuje se potraživanje u skladu sa zahtjevom.

Pod 14.

Nije bilo rasprave o navedenoj točki. Dosudit će se potraživanje na navedeni iznos.

273. Društvo Brodosplit tvrdi¹⁸⁸ da ne mora platiti brojne predmete s prethodnog popisa, jer je društvo Star Clippers već dobilo naknadu od SPV Flying Clipper. To se odnosi na ugovor od 20. ožujka 2019. kojime je društvo Star Clippers prodalo i prenijelo određenu opremu broda, zajedno sa svim pripadajućim priborom i nacrtima, svom povezanom društvu SPV F Clipper. Navedenu je tvrdnju društvo Star Clippers uvjerljivo osporilo.¹⁸⁹ Slijedom toga, Sud odbija tu obranu.
274. Društvo Star Clippers traži da iznos koji Sud dosudi bude uvećan za zakonske kamate na temelju članka 6:119 DCC-a od 25. lipnja 2019. do datuma pune isplate. Društvo Brodosplit tvrdi da je društvo Star Clippers ometalo pokušaje društva Brodosplit da plati naknadu za Materijale i opremu Kupca i stoga postupanje društva Star Clippers predstavlja neispunjenje obveza od strane vjerovnika u vezi s njihovim tužbenim zahtjevom (članak 6:58 DCC-a) i nikakva se zakonska kamata ne primjenjuje.¹⁹⁰ Sud utvrđuje da je već u travnju 2019. društvo Brodosplit bilo upoznato s uvjetima kupoprodajnog ugovora od 20. ožujka 2019. godine kojim je društvo Star Clippers prodalo Materijale i opremu Kupca društvu SPV F Clipper, uključujući specifikaciju i procjenu različite opreme.¹⁹¹ Društvo Brodosplit je na temelju navedenog dokumenta zaključilo da vrijednost Materijala i opreme Kupca iznosi 6.638.700 EUR.¹⁹² U Odgovoru i očitovanju na protutužbu društvo Brodosplit tvrdi da duguje 5.387.876 za materijale i opremu Kupca.¹⁹³ Društvo Brodosplit nije podmirilo nijedan od navedenih iznosa. U navedenim okolnostima Sud odbija obranu društva Brodosplit o neispunjavanju obveza vjerovnika i dodijelit će zakonske kamate u skladu sa zahtjevom od 25. lipnja 2019.

¹⁸⁶ Drugo izvješće o protutužbi tvrtke PwC (Dokaz B-155), Dodatak F, br. 7 (I).

¹⁸⁷ Odgovor na repliku na protutužbu (Brodosplit), t. 615.

¹⁸⁸ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 953.

¹⁸⁹ Odgovor na repliku i Očitovanje na protutužbu (Star Clippers), t. 666.

¹⁹⁰ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 993 i dalje te Odgovor na repliku na protutužbu Brodosplit), t. 708 i dalje

¹⁹¹ Tužba (Brodosplit), t. 168.

¹⁹² Tužba (Brodosplit), t. 378.

¹⁹³ Odgovor i očitovanje na protutužbu (Brodosplit), t. 961.

Zaključak

275. Zaključak je da će, kako je ispunjen uvjet na kojem se temelji protutužba, Sud naložiti društvu Brodosplit da plati 5.772.974 EUR, što će se uvećati za zakonske kamate na temelju članka 6:119 DCC-a od 25. lipnja 2019. sve do datuma potpune uplate.

XVI. Zaključak

276. Sud donosi sljedeći zaključak u vezi sa tužbenim zahtjevima koje su podnijele Stranke:

- (a) Zahtjevi koje je zatražilo društvo Brodosplit bit će odbijeni.¹⁹⁴
- (b) Zahtjevi koje je zatražilo društvo Star Clippers pod (b), (c), (d), (e) i (m) bit će odbijeni.¹⁹⁵
- (c) Zahtjevi koje je zatražilo društvo Star Clippers pod (a) bit će dosuđeni.¹⁹⁶
- (d) Zahtjev za mjeru društva Star Clippers pod (f) i (g) dosudit će se u smislu da će gubitak nastao do 15. ožujka 2020. biti procijenjen po stopi od 6,5% godišnje, kako tvrdi društvo Star Clippers, i za preostalo razdoblje po stopi od 3,0% godišnje.¹⁹⁷
- (e) Tužbeni zahtjev društva Star Clippers pod (h) dosudit će se u cijelosti za 1.096.245 EUR, a njihov zahtjev pod (i) dosudit će se za 4.000.000 EUR, oba iznosa uvećavaju se za zakonsku kamatu na temelju članka 1231-7 francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 francuskog Monetarnog i financijskog zakonika od 8. svibnja 2020. sve do datuma potpune isplate.¹⁹⁸
- (f) Zahtjevi koje je zatražilo društvo Star Clippers pod (j) i (k) bit će dosuđeni kako slijedi:¹⁹⁹

Sud:

(j) nalaže društvu Brodosplit da se suzdrži od:

(i) obznanjivanja bilo kojih specifikacija, planova i radnih nacрта, tehničkih opisa, izračuna, rezultata ispitivanja i drugih podataka, informacija i dokumenata u pogledu projektiranja i gradnje Broda trećim stranama bez prethodne pisane suglasnosti društva Star Clippers; i

(ii) gradnje drugog Putničkog jedrenjaka na temelju specifikacija i glavnih karakteristika opisanih u članku 1. Ugovora

¹⁹⁴ Vidjeti t. 163. ovog Pravorijeka.

¹⁹⁵ Vidjeti t. 163. ovog Pravorijeka.

¹⁹⁶ Vidjeti t. 163. ovog Pravorijeka.

¹⁹⁷ Vidjeti t. 182. ovog Pravorijeka.

¹⁹⁸ Vidjeti t. 230. ovog Pravorijeka.

¹⁹⁹ Vidjeti t. 266. ovog Pravorijeka.

o gradnji broda za nekog drugoga osim za društvo Star Clippers i to na osnovu nacrtu koje je dostavilo društvo Star Clippers;

(k) nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers neposredno naplativu kaznu u iznosu od 25.000.000 EUR za svako potpuno ili djelomično neispunjenje naloga navedenog podiz prethodne točke (j).

(g) Zahtjevi koje traži društvo Star Clippers pod (l) bit će dosuđeni izdavanjem naloga društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers 5.772.974 EUR, što će se uvećati za zakonske kamate na temelju članka 6:119 DCC-a od 25. lipnja 2019. do datuma pune isplate.²⁰⁰

XVII. Troškovi

277. Prema članku 7.1. Arbitražnih pravila UNUM-a, arbitražni troškovi sastoje se od upravnih troškova, naknada i isplata arbitra i ostalih troškova.

278. Sud utvrđuje arbitražne troškove u iznosu od 584.705,50 EUR, i to kako slijedi:

(a)	Upravni troškovi UNUM-a (fiksni)	EUR	1.900.00
(b)	Upravni troškovi UNUM-a (fleksibilni)	EUR	19.910.00
(c)	Troškovi rasprava	EUR	32.513.50
(d)	Naknade za arbitre	EUR	529.500.00
(e)	Troškovi arbitara	EUR	882.00

279. Člankom 7.10. Arbitražnih pravila UNUM-a predviđa se da se neuspješnoj stranci može naložiti plaćanje arbitražnih troškova i da ako je više stranaka djelomice neuspješno, može im se naložiti plaćanje dijela arbitražnih troškova za koje arbitri smatraju da su opravdani.

280. S obzirom na to da su svi tužbeni zahtjevi društva Brodosplit odbijeni, a zahtjevi društva Star Clippers za privremenim mjerama samo su djelomično uspješni, a protutužbe samo djelomično dosuđene, Sud smatra da je opravdano da društvo Brodosplit snosi 2/3 troškova arbitraže, a društvo Star Clippers 1/3 istih.

281. Društva Brodosplit i Star Clippers platili su UNUM-u svaki po 950,00 EUR za upravne troškove i 297.800 EUR kao polog.²⁰¹ U skladu s člankom 7.9. Arbitražnih pravila UNUM-a, Stranke su odgovorne UNUM-u i arbitrima za arbitražne troškove proporcionalno položima koje su navedene Stranke uplatile ili trebaju uplatiti. Troškovi arbitraže do iznosa od 298.750,00 EUR podmirit će se stoga pologom kojeg je društvo Brodosplit uplatilo UNUM-u, a preostali

²⁰⁰ Vidjeti t. 275. ovog Pravorijeka.

²⁰¹ Upravni troškovi koje je dugovalo društvo Star Clippers naplaćeni su njihovom odvjetniku, uključujući PDV, ali njegov je klijent morao je snositi taj iznos bez PDV-a, a sam odvjetnik može podmiriti PDV.

troškovi arbitraže (285.955,50 EUR) podmirit će se putem pologa kojeg je društvo Star Clippers uplatilo UNUM-u, a preostali saldo pologa društva Star Clippers (12.294,50 EUR) UNUM će vratiti društvu Star Clippers. Budući da društvo Brodosplit mora snositi 2/3 troškova arbitraže, tj. 389.804,00 EUR, Sud će naložiti društvu Brodosplit da društvu Star Clippers isplati 91.054,00 EUR.²⁰²

282. Člankom 7.12. Arbitražnih pravila UNUM-a predviđa se da se neuspješnoj ili djelomično neuspješnoj stranci može naložiti da plati dio troškova druge stranke ili stranaka povezanih s arbitražom koje arbitri smatraju opravdanim, naime troškove pravne i druge pomoći, te drugi opravdani troškovi nastali u vezi s arbitražom, te da se dotičnoj stranci može naložiti da te troškove plati samo djelomično, na isti način kao što joj se može naložiti i plaćanje samo djelomičnih arbitražnih troškova.
283. Društvo Star Clippers utvrdilo je svoje troškove pravne i druge pomoći na 1.816.957,57 EUR, koji se sastoje od troškova vještaka (424.058,20 EUR), pravnih troškova (1.387.439,09 EUR) i troškova svjedoka (5.460,28 EUR). Društvo Brodosplit navedenu specifikaciju društva Star Clippers nije komentiralo. Isto tako, s obzirom na troškove podnesene za pravnu i drugu pomoć društva Brodosplit (otprilike 2,6 milijuna EUR), Sud smatra da su troškovi pravne i druge pomoći društva Star Clippers opravdani. S obzirom na to da su protutužbe društva Star Clippers samo djelomično dosuđene, Sud smatra da je opravdano naložiti društvu Brodosplit da plati 2/3 troškova društva Star Clippers u iznosu od (zaokruženo na) 1.211.305,00 EUR.
284. Društvo Star Clippers zatražilo je da se svi dosuđeni troškovi i izdaci uvećaju za zakonsku kamatu koja se računa 14 dana nakon dana donošenja pravorijeka do datuma potpune isplate, što društvo Brodosplit nije osporilo. U skladu s time, Sud će uvećati dosuđene iznose za zakonsku kamatu od 2. ožujka 2021. sve do datuma potpune isplate.

XVIII. Izreka

285. IZ PRETHODNO NAVEDENIH RAZLOGA, Sud odlučuje kako slijedi u skladu s pravilima zakona:
- (1) Svi zahtjevi koje je zatražilo društvo Brodosplit se odbijaju;
 - (2) Sud nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers, kao naknadu za zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers otvorenih u banci ABN AMRO, složene kamate na glavnice od 16.649.266,01 EUR, 461.946,15 USD i 965.314,97 GBP po godišnjoj kamatnoj stopi od 6,5% od 3. lipnja 2019. do 15. ožujka 2020., a nakon tog datuma uz godišnju kamatnu stopu od 3,0% sve do datuma potpune isplate;
 - (3) Sud nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers, kao naknadu za zapljenu bankovnih računa društva Star Clippers otvorenih u banci ABN AMRO, složene kamate na glavnice od 238.236,26 EUR i 23.699,13 USD po godišnjoj kamatnoj stopi od

²⁰² Dvije trećine arbitražnih troškova iznosi 389.803,67 EUR, minus saldo društva Brodosplit kod UNUM-a u iznosu od 298.750,00 EUR jednako je (zaokruženo) 91.054,00 EUR.

6,5% od 28. lipnja 2019. do 15. ožujka 2020., a nakon tog datuma uz godišnju kamatnu stopu od 3,0% sve do datuma potpune isplate;

- (4) Sud nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers 1.096.245,00 EUR kao naknadu troškova koje je društvo Star Clippers snosilo zbog pokušaja privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper, uvećano za zakonske kamate na temelju članka 1231-7 francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 francuskog Monetarnog i financijskog zakonika od 8. svibnja 2020. sve do datuma potpune isplate;
- (5) Sud nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers 4.000.000,00 EUR kao naknadu za štetu koju je društvo Star Clippers pretrpjelo zbog pokušaja privremenog zaustavljanja broda Royal Clipper, uvećano za zakonske kamate na temelju članka 1231-7 francuskog Građanskog zakonika i članaka L313-2 i L313-3 francuskog Monetarnog i financijskog zakonika od 8. svibnja 2020. sve do datuma potpune isplate;
- (6) Sud nalaže društvu Brodosplit da se suzdrži od:
 - (i) obznanjivanja bilo kojih specifikacija, planova i radnih nacрта, tehničkih opisa, izračuna, rezultata ispitivanja i drugih podataka, informacija i dokumenata u pogledu projektiranja i gradnje Broda trećim stranama bez prethodne pisane suglasnosti društva Star Clippers; i
 - (ii) gradnje drugog Putničkog jedrenjaka na temelju specifikacija i glavnih karakteristika opisanih u članku 1. Ugovora o gradnji broda za nekog drugoga osim za društvo Star Clippers i to na osnovu nacрта koje je dostavilo društvo Star Clippers;
- (7) Sud nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers neposredno naplativu kaznu u iznosu od 25.000.000,00 EUR za svako cjelovito ili djelomično neizvršenje naloga navedenog iznad pod (6).
- (8) Sud nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers iznos od 5.772.974,00 EUR uvećano za zakonske kamate na temelju članka 6:119 DCC-a od 25. lipnja 2019. sve do datuma pune isplate;
- (9) Sud utvrđuje da društvo Brodosplit snosi 2/3, a društvo Star Clippers snosi 1/3 arbitražnih troškova u iznosu od 584.705,50 EUR i nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers 91.054,00 EUR na ime arbitražnih troškova uvećano za zakonske kamate od 2. ožujka 2021. sve do datuma potpune isplate;
- (10) Sud nalaže društvu Brodosplit da plati društvu Star Clippers 1.211.305,00 EUR na ime pravnih i drugih troškova društva Star Clippers uvećano za zakonske kamate od 2. ožujka 2021. sve do datuma potpune isplate; i
- (11) Sud odbija sve ostale zahtjeve koje su Stranke zatražile.

UNUM Arbitraža 16.009

Mjesto održavanja arbitražnog postupka: Rotterdam, Nizozemska

Datum: 15. veljače 2021.

Prof. C.J.M. Klaassen

/potpis nečitljiv/

G. W.H. van Baren

/potpis nečitljiv/

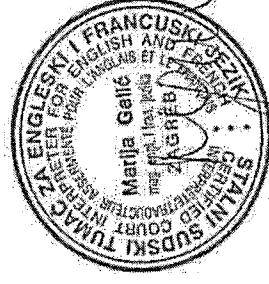
Prof. A.S. Hartkamp

/potpis nečitljiv/

Ja, Marija Galić, stalni sudski tumač za engleski i francuski jezik, imenovana rješenjem predsjednika Županijskog suda u Zagrebu broj 4 Su-873/2020 od 10. studenoga 2020. potvrđujem da gornji prijevod potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na engleskom i francuskom jeziku.

U Zagrebu, 11. ožujka 2021.

Br. 73-2021

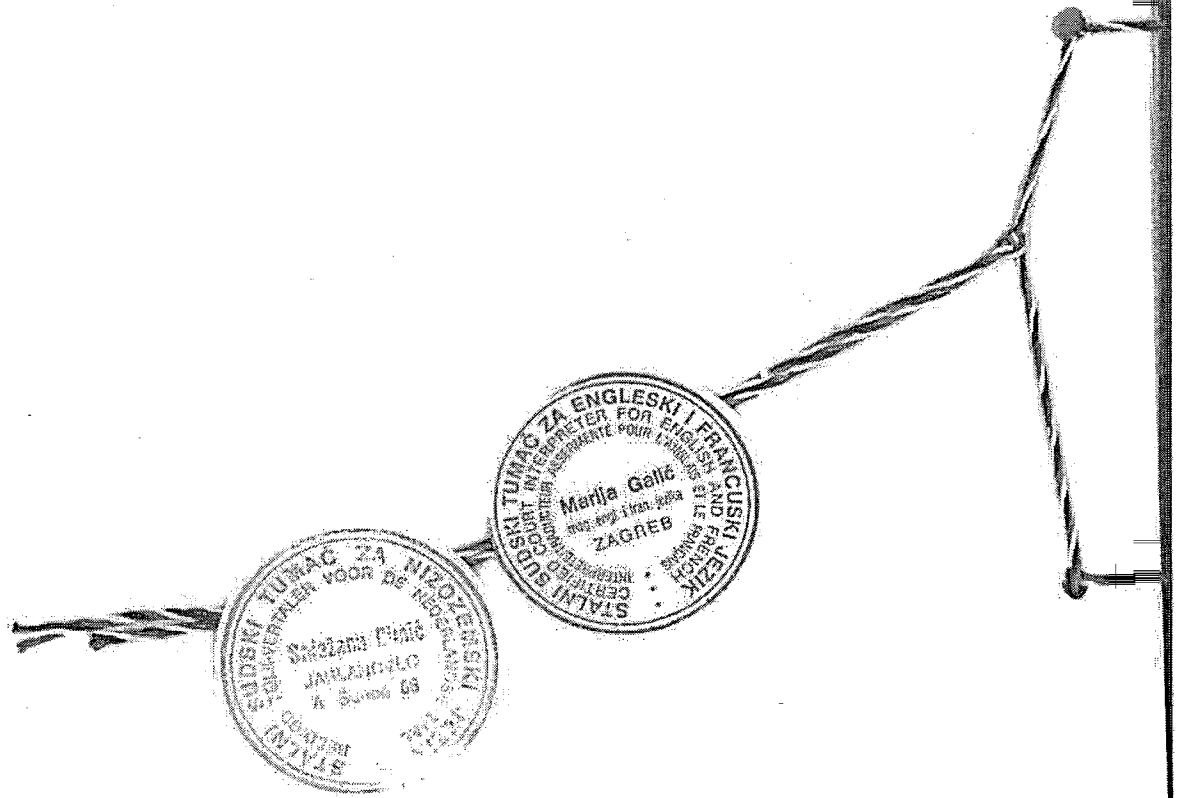

Broj OV-053/2021

Ja, SNJEŽANA CIMIĆ, stalna sudska tumačica za nizozemski jezik, ponovno imenovana Rješenjem predsjednika Županijskog suda u Velikoj Gorici, broj 4 Su-743/2019-5 od 24. siječnja 2020. g., potvrđujem da gornji prijevod potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na nizozemskom jeziku.
Jablanovec, 11. ožujka 2021.

Snježana Cimić

DE BRAUW
BLACKSTONE
WESTBROEK

I have issued the attached copy of the Addendum to the Final Award dated 15 February 2021 in the matter of the International Arbitration pursuant to the UNUM Arbitration Rules, known as UNUM Arbitration 19.006, between Brodogradevna Industrija Split, Dioničko Društvo (Croatia) against Star Clippers Ltd. (The Bahamas) issued by the Arbitral Tribunal on 26 February 2021, in accordance with article 49(3) of the Dutch Civil Law Notaries Act.

Signed in Amsterdam on 3 March 2021

by Olav Carolus Johannes Klaver, candidate civil law notary, acting as deputy for Mark Gijsbert Rebergen, civil law notary in Amsterdam.

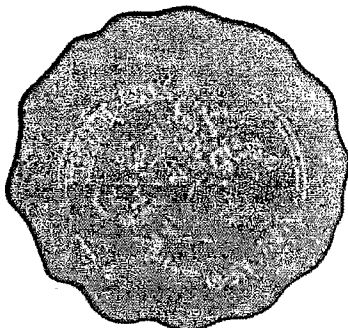
APOSTILLE

(Convention de La Haye du 5 octobre 1961)

1. Country: THE NETHERLANDS
This public document
2. has been signed by **mr. O.C.J. Klaver**
3. acting in the capacity of candidate notary at
Amsterdam
4. bears the seal/stamp of mr. M.G. Rebergen

Certified

5. in Den Haag
6. on 04-03-2021
7. by the registrar of the district court of Den Haag
8. no. 2021-1791
9. Seal/stamp:
10. Signature:

S.P.C. Meeuwssen

ADDENDUM TO THE FINAL AWARD DATED 15 FEBRUARY 2021

**IN THE MATTER OF AN INTERNATIONAL ARBITRATION
PURSUANT TO THE UNUM ARBITRATION RULES**

UNUM ARBITRATION 19.006

BETWEEN

**BRODOGRADEVNA INDUSTRIJA SPLIT, DIONIČKO DRUŠTVO
(CROATIA)**

CLAIMANT

VS.

**STAR CLIPPERS LTD.
(THE BAHAMAS)**

RESPONDENT

ARBITRAL TRIBUNAL

**PROF. C.J.M. KLAASSEN, CO-ARBITRATOR
MR W.H. VAN BAREN, CO-ARBITRATOR
PROF. A.S. HARTKAMP, PRESIDENT**

26 FEBRUARY 2021

(his Addendum to the final award dated 15 February 2021 is issued by Prof. C.J.M. Klaassen, residing at Nijmegen, the Netherlands, Mr W.H. van Baren, residing at Amsterdam, the Netherlands, and Prof. A.S. Hartkamp, residing at The Hague, the Netherlands, as the Tribunal in UNUM Arbitration 19.006.

I. Introduction

1. On 15 February 2021, the Tribunal rendered a final award in UNUM Arbitration 19.006 between Brodogradevna Industrija Split, dioničko društvo, and Star Clippers Ltd (the "Final Award").¹
2. On 24 February 2021, Star Clippers requested the Tribunal to correct two spelling mistakes in the Final Award in that in the Final Award: (i) the full name of Brodosplit is referred to as "Brodograbevna" instead of "Brodogradevna"; and (ii) the address of Brodosplit is referred to as "Put Supuvla 21" instead of "Put Supavla 21".
3. On 25 February 2021, the Tribunal sent the request to Brodosplit and requested the Parties to provide comments on the matter by 16:00 hrs. CET on 26 February 2021.
4. Within the time limit granted, the Tribunal did not receive any comments from the Parties.

II. Considerations

5. In para. 12 of the Final Award, the Tribunal determined that the Arbitration Proceedings are subject to the provisions of the Dutch Arbitration Act (Articles 1020 - 1076 DCCP).
6. Article 1060(2) DCCP provides that if the particulars referred to in Article 1057(4)(a) to (d) inclusive are stated incorrectly or are partially or wholly absent from the award, a party may, within not relevant whether or not as agreed by the parties or within three months after the day the award was sent, request in writing that the arbitral tribunal correct such particulars.
7. Article 1057(4) DCCP provides that in addition to the decision, the award shall in any event contain "*(...) (b) the name and place of residence of each of the parties*".
8. As none of the Parties has submitted that a specific time-limit as meant in Article 1060(2) DCCP was agreed by the Parties and Star Clippers' request for correction was made within three months after the day the Final Award was sent, Star Clippers' request is admissible.
9. Pursuant to Article 1060(3) and (5) DCCP, the Tribunal sent a copy of the request to Brodosplit and gave the Parties the opportunity to comment on the matter before it decides on the request.
10. The Tribunal finds that in its Notice of Arbitration dated 10 July 2019, Brodosplit referred to itself as Brodogradevna Industrija Split, dioničko društvo, having its registered office at Pat Supavla 21, 21000 Split, Croatia.

¹ Defined terms not defined otherwise in this Addendum shall have the same meaning as in the Final Award.

11. Therefore, the references in the Final Award in the full name of Brodosplit to "Brodograbeвна" instead of "Brodogradeвна", and in the address of Brodosplit to "Put Supavla 21" instead of "Put Supavla 21" are incorrect and the Tribunal will proceed to the requested corrections in this separate Addendum signed by the Tribunal.

12. Pursuant to Article 1016(6) DCCP, this Addendum shall be considered to be a part of the Final Award.

III. **DECISION**

13. Para. 1 of the Final Award is hereby corrected to read as follows:

The claimant in UNUM Arbitration 19.006 (the "Arbitration Proceedings") is Brodogradeвна Industrija Split, dioničko društvo (the "Claimant" or "Brodosplit"), a company incorporated under the laws of the Republic of Croatia with its registered offices at:

*Put Supavla 21
21000 Split
Croatia*

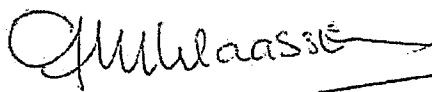
14. The front page of the Final Award is hereby corrected to read as Claimant:

BRODOGRADEVNA INDUSTRIJA SPLIT, DIONIČKO DRUŠTVO
(CROATIA)

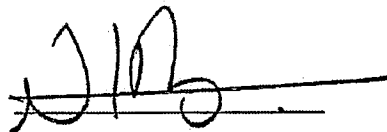
[signature page to follow]

Place of the Arbitration Proceedings: Rotterdam, the Netherlands

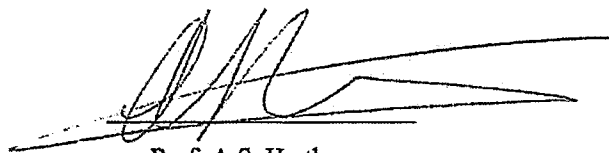
Date: 26 February 2021

Prof. C.J.M. Klaassen

Mr. W.H. van Baren

Prof. A.S. Hartkamp

Ovaj prijevod sastoji se od
7 stranica
Br. ov. (EN>HR) 75-2021
Datum (EN>HR): 12. ožujka 2021.
Br. ov. (NL>HR) 54-2021
Datum (NL>HR): 11. ožujka 2021.

**Ovjereni prijevod s engleskog i nizozemskog jezika
(Dodatak Konačnom pravorijeku)**

/logo odvjetničkog društva De Brauw Blackstone Westbroek/

/tekst ovalnog pečata:

KRALJEVSKA STRUKOVNA
JAVNOBILJEŽNIČKA ORGANIZACIJA/

U skladu s člankom 49(3) Nizozemskog zakona o javnim bilježnicima izdao sam priloženi primjerak Dodatka Konačnom pravorijeku od 15. veljače 2021. u predmetu međunarodne arbitraže u skladu s Arbitražnim pravilima UNUM-a pod oznakom UNUM Arbitraža 19.006, između društva Brodograđevna Industrija Split, Dioničko Društvo (Hrvatska) i društva Star Clippers Ltd. (Bahami), koji je izdao Arbitražni sud dana 26. veljače 2021.

Potpisao u Amsterdamu 3. ožujka 2021.

Olav Carolus Johannes Klaver, javnobilježnički vježbenik, koji postupa u svojstvu zamjenika Marka Gijsberta Rebergena, javnog bilježnika u Amsterdamu.

/tekst okruglog pečata:

M.G. REBERGEN, mag. iur.
JAVNI BILJEŽNIK U AMSTERDAMU/
/vlastoručni potpis nečitljiv/

APOSTILLE

(Convention de La Haye du 5 octobre 1961)

1. Zemlja: NIZOZEMSKA

Da je ova javna isprava

2. potpisana od O.C.J. Klaver, mag. iur.
3. u svojstvu javnobilježničkog vježbenika u Amsterdamu
4. ovjerena pečatom/žigom M.G. Rebergen, mag. iur.

Tvrdi

5. u Hagu
6. na dan: 04.03.2021.
7. tajnik Okružnog suda u Hagu
8. pod brojem: 2021-1791

9. Pečat/žig:

10. Potpis

/otisak okruglog pečata:

OKRUŽNI SUD U
HAAGU/

S.P.C. Meeuwssen
/potpis nečitljiv/

DODATAK KONAČNOM PRAVORIJEKU OD 15. VELJAČE 2021.

**U PREDMETU MEĐUNARODNE ARBITRAŽE U SKLADU S
ARBITRAŽNIM PRAVILIMA UNUM-A**

UNUM ARBITRAŽA 19.006

IZMEĐU

**BRODOGRADEVNA INDUSTRIJA SPLIT, DIONIČKO DRUŠTVO
(HRVATSKA)**

TUŽITELJ

i

**STAR CLIPPERS LTD.
(BAHAMI)**

TUŽENIK

ARBITRAŽNI SUD

**PROF. C.J.M. KLAASSEN, SUARBITAR
G. W.H. VAN BAREN, SUARBITAR
PROF. A.S. HARTKAMP, PREDSEDNIK**

26. VELJAČE 2021.

Ovaj Dodatak konačnom pravorijeku od 15. veljače 2021. izdaju prof. C.J.M. Klaassen s prebivalištem u Nijmegenu, Nizozemska, g. W.H. van Baren s prebivalištem u Amsterdamu, Nizozemska i prof. A.S. Hartkamp s prebivalištem u Haagu, Nizozemska, u svojstvu Suda u UNUM arbitraži 19.006.

I. Uvod

1. Dana 15. veljače 2021. Sud je donio konačni pravorijek u postupku UNUM arbitraže 19.006 koji se vodi između trgovačkih društava Brodogradevna Industrija Split, dioničko društvo i Star Clippers Ltd („Konačni pravorijek“).¹
2. Dana 24. veljače 2021. trgovačko društvo Star Clippers zatražilo je od Suda da ispravi dvije pravopisne pogreške u Konačnom pravorijeku, tj. sljedeća mjesta u tekstu Konačnog pravorijeka: i. puni naziv društva Brodosplit naveden je kao „Brodograbevna“ umjesto „Brodogradevna“; i ii. adresa društva Brodosplit navedena je kao „Put Supavla 21“ umjesto „Put Supavla 21“.
3. Dana 25. veljače 2021. Sud je poslao zahtjev društvu Brodosplit i zatražio od Stranaka da dostave komentare po tom pitanju do 26. veljače 2021 u 16:00 sati po srednjoeuropskom vremenu.
4. Sud nije primio nikakve komentare Stranaka unutar odobrenog roka.

II. Razmatranja

5. U t. 12. Konačnog pravorijeka Sud je utvrdio da arbitražni postupak podliježe odredbama nizozemskog Zakona o arbitraži (članci 1020. – 1076. Zakona o parničnom postupku / NZPP-a).
6. Člankom 1060. stavkom 2. NZPP-a predviđeno je da, ako su podatci iz članka 1057. stavka 4. točaka od (a) do uključivo (d) navedeni na neispravan način ili su djelomično ili u cijelosti izostavljeni iz pravorijeka, stranka može *[sic]* unutar bez obzira na relevantnost prema dogovoru stranaka (*op. prev. dio rečenice u izvorniku nepotpun*) ili u roku od tri mjeseca od dana slanja pravorijeka pisanim putem zatražiti da arbitražni sud ispravi takve podatke.
7. Člankom 1057. stavkom 4. NZPP-a propisano je da pravorijek uz odluku obvezno sadržava „(...) (b) *ime/naziv i mjesto prebivališta svake od stranaka*“.
8. Budući da nijedna Stranka nije navela da su Stranke dogovorile konkretan rok u smislu članka 1060. stavka 2. NZPP-a, a zahtjev za ispravak društva Star Clippers podnesen je u roku od tri mjeseca od dana slanja Konačnog pravorijeka, zahtjev društva Star Clippers prihvatljiv je.
9. U skladu s člankom 1060. stavcima 3. i 5. NZPP-a Sud je poslao kopiju zahtjeva društvu Brodosplit i pružio Strankama priliku da se izjasne o predmetnom pitanju prije donošenja odluke o zahtjevu.
10. Sud utvrđuje da u Obavijesti o arbitraži od 10. srpnja 2019. društvo Brodosplit samo sebe naziva Brodogradevna Industrija Split, dioničko društvo, sa sjedištem na adresi Pat Supavla 21, 21000 Split, Hrvatska.

¹ Definirani pojmovi koji nisu definirani na drugi način u tekstu ovog Dodatka imaju isto značenje kao u Konačnom pravorijeku.

11. Stoga su upućivanja u tekstu Konačnog pravorijeka na puni naziv Brodosplita kao „Brodograbevna“ umjesto „Brodogradevna“, kao i na adresu Brodosplita kao „Put Supavla 21“ umjesto „Put Supavla 21“ neispravna, a Sud će pristupiti traženim ispravcima u ovom zasebnom Dodatku koji potpisuje Sud.

12. U skladu s člankom 1016. stavkom 6. NZPP-a, ovaj se Dodatak smatra dijelom Konačnog pravorijeka.

III. ODLUKA

13. T. 1. Konačnog pravorijeka ispravlja se i glasi:

*Tužitelj u UNUM Arbitraži 19.006 („Arbitražni postupak“) je **Brodogradevna Industrija Split, dioničko društvo** („Tužitelj“ ili „Brodosplit“), trgovačko društvo osnovano u skladu sa zakonima Republike Hrvatske s registriranim sjedištem na adresi:*

*Put Supavla 21
21000 Split
Hrvatska*

14. Naslovna stranica Konačnog pravorijeka ispravljena je i naziv Tužitelja glasi:

BRODOGRADEVNA INDUSTRIJA SPLIT, DIONIČKO DRUŠTVO
(HRVATSKA)

[stranica s potpisima nalazi se u nastavku]

Mjesto održavanja arbitražnog postupka: Rotterdam, Nizozemska

Datum: 26. veljače 2021.

/potpis nečitljiv/ Prof. C.J.M. Klaassen

/potpis nečitljiv/ G. W.H. van Baren

/potpis nečitljiv/ Prof. A.S. Hartkamp

Ja, Marija Galić, stalni sudski tumač za engleski i francuski jezik, imenovana rješenjem predsjednika Županijskog suda u Zagrebu broj 4 Su-873/2020 od 10. studenoga 2020. potvrđujem da gornji prijevod potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na engleskom jeziku.

*U Zagrebu, 12. ožujka 2021.
Br. 75-2021*

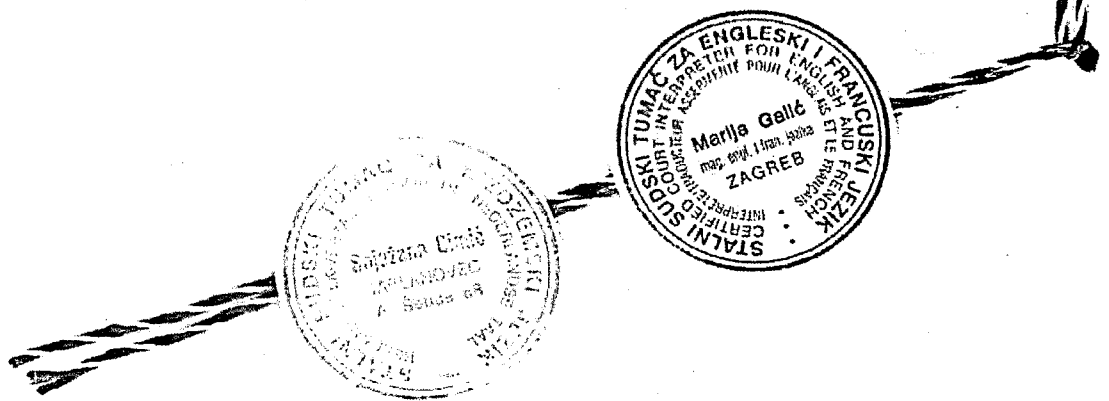

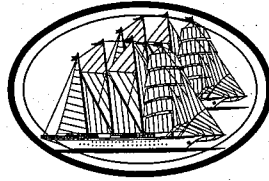
Broj OV-054/2021

Ja, SNJEŽANA CIMIĆ, stalna sudska tumačica za nizozemski jezik, ponovno imenovana Rješenjem predsjednika Županijskog suda u Velikoj Gorici, broj 4 Su-743/2019-5 od 24. siječnja 2020. g., potvrđujem da gornji prijevod potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na nizozemskom jeziku.
Jablanovec, 11. ožujka 2021.

Snježana Cimić

STAR CLIPPERS

5 June 2025

Star Clippers Ltd., incorporated in The Commonwealth of The Bahamas ("**Star Clippers**") submits as follows.

Pursuant to a final arbitral award dated 15 February 2021 ("**Award**") issued in arbitration proceedings between Star Clippers and Brodosplit d.d. ("**Brodosplit**") under the UNUM Rules Brodosplit has been ordered to pay Star Clippers damages and costs in the amounts specified in the operative part of the Award (**attachment 1**). The amounts awarded are subject both to pre-award and post-award interest. Total amount awarded as per date of the Award (15 February 2021) was EUR 13,873,273.35

Star Clippers was among others awarded EUR 5,772,974.00 as compensation for Buyer's Supplies. This amount was inclusive of EUR 1,000,000 for a final instalment under a supply agreement that Star Clippers never paid. Therefore Star Clippers reduced its claim by EUR 1,000,000 to EUR 4,772,974.00

Brodosplit has made two payments towards the outstanding debt:

- On 16 July 2021 Brodosplit made a payment in the amount of EUR 6,933,812.52;
- On 26 July 2021 Brodosplit made a payment in the amount of EUR 2,423.83.

These payments have been applied towards the outstanding debt on the days of payment in accordance with the applicable law (and taking into account the relevant exchange rates at the day of payment). The total amount of outstanding debt on 5 June 2025 was **EUR 7,452,142.78** comprising **EUR 6,075,333** in principal and **EUR 1,376,809.78** in interest.

Reference is made to the attached spreadsheets with a specification of the pre-award and post-award interest calculations (**attachment 2**).

Yours sincerely,

Eric Krafft

STAR CLIPPERS

5. lipanj 2025.

Star Clippers Ltd., osnovano u Commonwealth Bahama ("Star Clippers") podnose kako slijedi:

Temeljem Konačnog arbitražnog pravorijeka od 15. veljače 2021. godine ("Pravorijek") donesenog u arbitražnom postupku između Star Clippers-a i Brodosplit d.d. ("Brodosplit") prema UNUM pravilima, Brodosplitu je naloženo platiti Star Clippers-u štetu i troškove u iznosima kako su navedeni u izreci Pravorijeka (**prilog 1**). Ukupan iznos dosuđen na dan Pravorijeka (15. veljače 2021. godine) bio je 13.873.273,35 EUR.

Star Clippers-u je, među ostalim, dosuđeno 5.772.974,00 EUR kao naknada za isporuke Kupca. Taj je iznos uključivao i 1.000.000,00 EUR koji se odnosio na posljednju ratu prema ugovoru o isporuci, a koju Star Clippers nikada nije platio. Stoga je Star Clippers smanjio svoj odštetni zahtjev za 1.000.000 EUR, na iznos od 4.772.974,00 EUR.

Brodosplit je izvršio dvije uplate u odnosu na nepodmireni dug:

- 16. srpnja 2021. godine Brodosplit je izvršio uplatu u iznosu od 6,933,812.52 EUR;
- 26. srpnja 2021. godine Brodosplit je izvršio uplatu u iznosu od 2,423.83 EUR.

Ove su uplate obračunate na teret nepodmirenog duga na dane kada su izvršene, u skladu s mjerodavnim pravom (uzimajući u obzir odgovarajuće tečajeve na dan uplate). Ukupan iznos nepodmirenog duga na dan 5. lipnja 2025. iznosio je **7.452.142,78 EUR**, od čega se **6.075.333,00 EUR** odnosi na glavnica, a **1.376.809,78 EUR** na zatezne kamate.

Upućujemo na priložene tablice sa specifikacijom obračuna kamata prije i nakon donošenja pravorijeka (**Privitak 2**).

S poštovanjem,

(vlastoručni potpis)

Eric Kraft

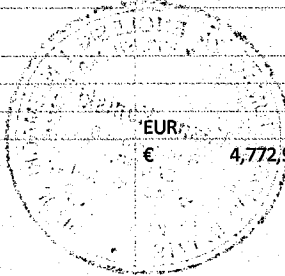
Ja, VESNA KANIŠKI, stalni sudski tumač za engleski jezik i njemački jezik, imenovana rješenjem Ministarstva pravosuđa i uprave KLASA: UP/I-710-02/23-01/599, URBROJ: 514-03-03-03/02-24-10 od 18. ožujka 2024. potvrđujem da gornji prijevod potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na engleskom / njemačkom jeziku.

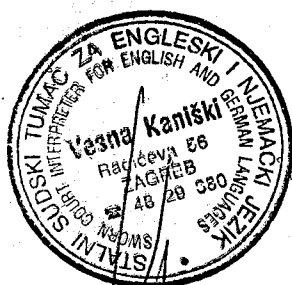
Zagreb, 13-06-2025.

Outstanding debt 5 June 2025

				EUR
8	Compensation Buyer's Supplies	EUR 5,772,974.00 to be increased by statutory interest on the basis of article 6:119 DCC as of 25 June 2019 up to the date of full payment	Principal	€ 4,772,974.00
			Interest 25 June 2019 - 5 May 2025	€ 1,122,832.00
			Total	€ 5,895,806.00
9	Arbitration costs	EUR 91,054.00 to be increased by statutory interest on the basis of article 6:119 DC as of 2 March 2021 up to the date of full payment	Principal	€ 91,054.00
			Interest 2 March 2021 - 5 May 2025	€ 17,756.78
			Total	€ 108,810.78
10	Legal and other costs	EUR 1,211,305.00 to be increased by statutory interest on the basis of article 6:119 DC as of 2 March 2021 up to the date of full payment	Principal J	€ 1,211,305.00
			Interest 2 March 2021 - 5 May 2025	€ 236,221.00
			Total Principal	€ 6,075,333.00
			Total Interest	€ 1,376,809.78
			TOTAL	€ 7,452,142.78

Nepodmireni dug do 5 lipnja 2025

					
8	Naknada za kupčeve zalihe	EUR 5,772,974.00 ima se uvećati za zakonsku kamatu temeljem članka 6:119 DCC od 25 lipnja 2019 pa do datuma cjelokupne uplate	glavnica	EUR	4,772,974.00
			kamate od 25 lipnja 2019 - 5 svibnja 2025	€	1,122,832.00
			ukupno	€	5,895,806.00
9	arbitražni troškovi	EUR 91,054.00 ima se uvećati za zakonsku kamatu temeljem članka 6:119 DC od 2 ožujka 2021 pa do datuma cjelokupne uplate	glavnica	€	91,054.00
			kamate 2.ožujka 2021 - 5.svibnja 2025	€	17,756.78
			ukupno	€	108,810.78
10	pravni i drugi troškovi	EUR 1,211,305.00 t ima se uvećati za zakonsku kamatu temeljem članka 6:119 DC od 2 ožujka 2021 pa do datuma cjelokupne uplate	glavnica	€	1,211,305.00
			kamate 2.ožujka 2021 - 5.svibnja 2025	€	236,221.00
			ukupno glavnica	€	6,075,333.00
			ukupno kamate	€	1,376,809.78
			sveukupno	€	7,452,142.78

Ja, VESNA KANIŠKI, stalni sudski tumač za engleski jezik i njemački jezik, imenovana rješenjem Ministarstva pravosuđa i uprave KLASA: UP/I-710-02/23-01/599, URBROJ: 514-03-03-03/02-24-10 od 18. ožujka 2024. potvrđujem da gornji prijevod potpuno odgovara izvorniku sastavljenom na engleskom / njemačkom jeziku.

Zagreb,13-06-2025.....

Tečajna lista

HRVATSKA NARODNA BANKA - TEČAJNA LISTA

za klijente HNB-a, od 16.5.2025. u primjeni od 17.5.2025. od 00:00

Država	Šifra valute	Valuta	Kupovni za devize	Srednji za devize	Prodajni za devize
Australija	036	AUD	1,7484	1,7458	1,7432
Kanada	124	CAD	1,5663	1,5640	1,5617
Češka	203	CZK	24,973	24,936	24,899
Danska	208	DKK	7,4714	7,4602	7,4490
Mađarska	348	HUF	403,65	403,05	402,45
Japan	392	JPY	163,29	163,05	162,81
Norveška	578	NOK	11,6525	11,6350	11,6175
Švedska	752	SEK	10,9491	10,9327	10,9163
Švicarska	756	CHF	0,9395	0,9381	0,9367
Velika Britanija	826	GBP	0,84396	0,84270	0,84144
SAD	840	USD	1,1211	1,1194	1,1177
Bosna i Hercegovina	977	BAM	1,95876	1,95583	1,95290
Poljska	985	PLN	4,2664	4,2600	4,2536

Napomena:

- Svi tečajevi su iskazani za 1 EUR.
- Srednji tečajevi za euro u odnosu na druge valute koji su objavljeni u tečajnoj listi HNB-a imaju za cilj pružiti informaciju o tečaju eura u odnosu na druge valute u specifičnom vremenskom razdoblju na datum objave tečajne liste i kao takvi se mogu koristiti isključivo u svrhe predviđene odredbom članka 17. stavka 2. Zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine" broj 57/2022 i 88/2022).
- Srednji tečajevi HNB-a nisu namijenjeni za korištenje u pravnim poslovima koji su nastali nakon uvođenja eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, niti bi se oni trebali koristiti, direktno ili indirektno (kao referentna vrijednost) za sklapanje bilo kojih novih pravnih poslova, već je njihovo korištenje ograničeno na pravne poslove u kojima je pozivanje na srednji tečaj HNB-a određeno prije datuma uvođenja eura, osim ako nekim propisom nije drugačije uređeno.
- HNB ne može biti odgovoran za korištenje podataka o srednjim tečajevima HNB-a u svrhe za koje to nije namijenjeno.

Tečajna lista za klijente HNB-a objavljuje se svakoga radnog dana platnog sustava TARGET, a ne objavljuje se na neradne dane platnog sustava TARGET, što uključuje subote i nedjelje, 1. siječnja, Veliki petak, Uskrsni ponedjeljak, 1. svibnja te 25. i 26. prosinca.

Formatirani zapis

Opis formatiranog zapisa

HNB API – upute za korištenje

Hrvatska narodna banka prikuplja i obrađuje Vaše osobne podatke kada pristupite stranici www.hnb.hr

Više o podacima koje obrađujemo kao i o Vašim pravima pročitajte u našoj Zaštita osobnih podataka u Hrvatskoj narodnoj banci, a o kolačićima i drugim tehnologijama u Politika korištenja kolačića.

Kolačiće možete ažurirati klikom na „Konfiguracija“, a klikom na „Odbijam sve“ učitat će se samo nužni kolačići za funkcioniranje ove stranice. Zaštita osobnih podataka u Hrvatskoj narodnoj banci.

Konfiguracija

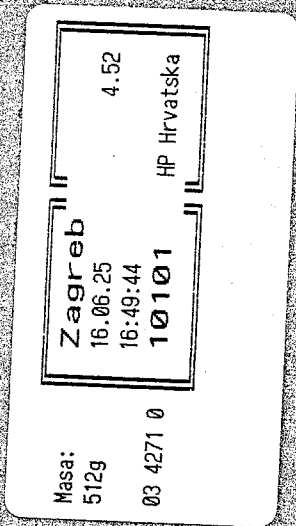
Prihvaćam sve

Odbijam sve

Hrvatska narodna banka prikuplja i obrađuje Vaše osobne podatke kada pristupite stranici www.hnb.hr

Više o podacima koje obrađujemo kao i o Vašim pravima pročitajte u našoj Zaštita osobnih podataka u Hrvatskoj narodnoj banci, a o kolačićima i drugim tehnologijama u Politika korištenja kolačića.

Kolačiće možete ažurirati klikom na „Konfiguracija“, a klikom na „Odbijam sve“ učitat će se samo nužni kolačići za funkcioniranje ove stranice.“ Zaštita osobnih podataka u Hrvatskoj narodnoj banci.

FINANCIJSKA AGENCIJA
ODSEK ZA PRIJEM, EVIDENCIJU I
POHRANU OSNOVA ZA PLACANJE
ZAGREB 2

18-06-2025

PREDSTEAJNE NAGODBE
PRIMANJE I OTPREMA POSTE

KLASA

UR. BROJ

PN

FINANCIJSKA AGENCIJA - FINA

Ulica grada Vukovara 70

10 000 Zagreb

